Centrul Educațional "Pro-Didactica"

EduScribe
platformă educațională

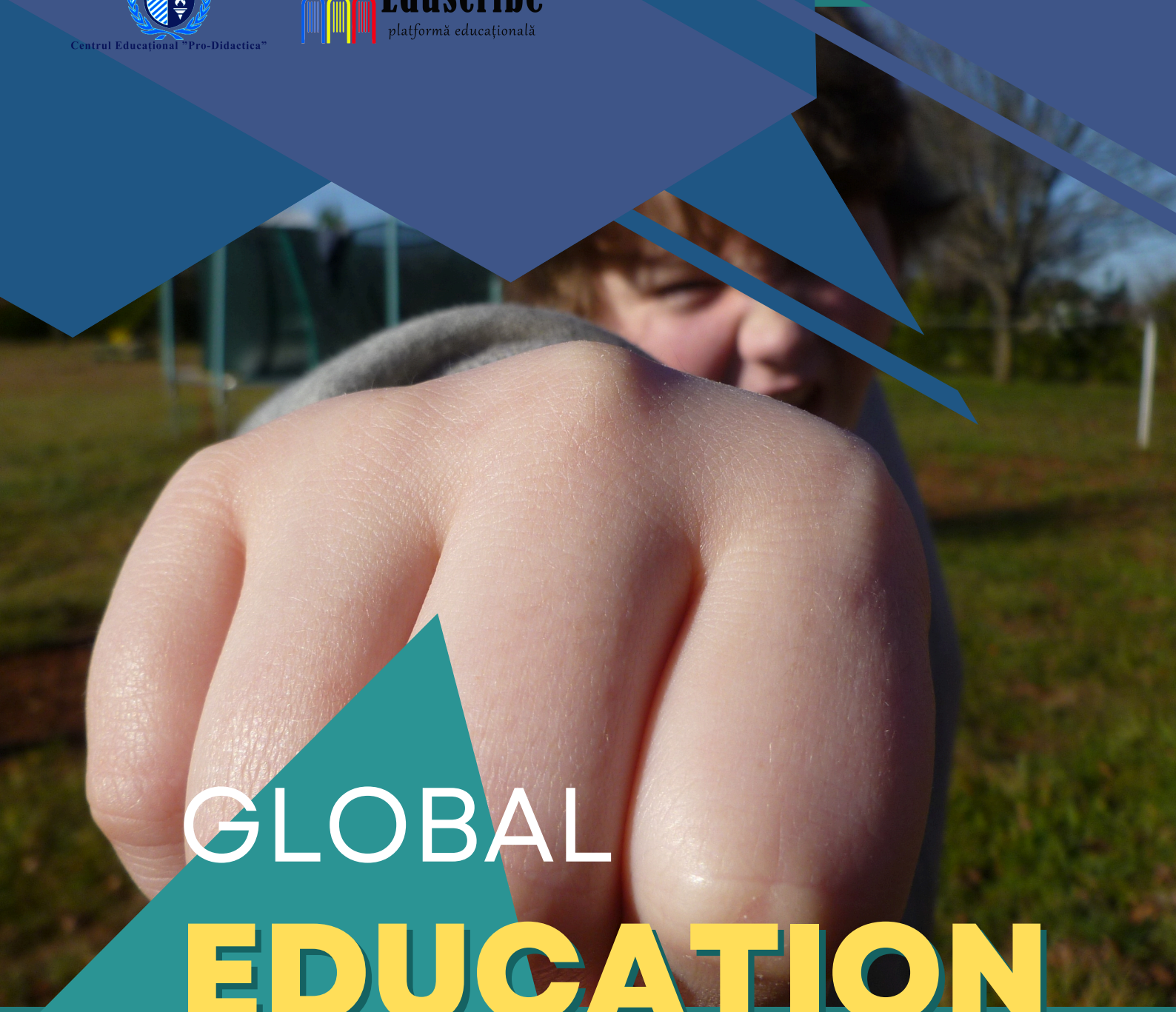

GLOBAL EDUCATION

SIMPOZION NAȚIONAL PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

ISSN 3008-6329 ISSN-L 3008-6329

NR. 08 / 12.2024
DELENI

Centrul Educațional
"Pro-Didactica"

www.eduscribe.ro
platforma educațională

Echipa de redacție

Redactor Șef: Ștefan Chele

Redactor: Constantin Vouciuc

Editor: Ana Maria Vouciuc

Grafician: Bogdan Ionuț Furtună

Revista Global Education se afla sub egida Asociației Centrul Educational "Pro-Didactica"

CUPRINS

DEPISTAREA ȘI COMBATEREA FORMELOR DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ȘCOLAR 13

Prof. Inv.Primar Alexandru Emilia

COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 14

Prof. înv. Bârdahan Alina Elena

FENOMENUL DE BULLYING IN MEDIUL SCOLAR 18

Antoni Maria

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ 29

Prof. înv. preșcolar Bălăiasa Cleopatra Carmen

ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE 33

Bâlc Floarea

PROIECT DIDACTIC DE EVALUARE ȘI DEZVOLTARE PERSONALĂ A ELEVILOR ÎNTR-O ȘCOALĂ INCLUZIVĂ 38

Prof. Baraboiu Laura

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 41

Prof Bedrulea Nicoleta Andreea

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 45

Prof. Bocan Anca Teodora

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 49

Prof. înv. primar Botezatu Luminița

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 55

Prof. înv. Branga Petronela Florentina

STRATEGII PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLILE CONTEMPORANE: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 60

Prof. Chitu Corneliu Petrică

SOLUȚIONAREA UNEI SITUAȚII CONFLICTUALE LA NIVEL DE CLASĂ 64

Profesor pentru înv. primar Brezeanu Gabriela

PROIECT „ÎMPREUNĂ PENTRU NONVIOLENȚĂ – EDUCAȚIE, PREVENȚIE, ACȚIUNE" 69

Cărbuneanu Valentina Petruța

LECȚIE PENTRU COMBATEREA BULLINGULUI 77

Prof. ing. Guțeș Cătălina

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI - ABORDARE PEDAGOGICĂ ȘI PSIHOLOGICĂ - 86

Prof. Chircu Ștefania Mirabela

COMBATEREA ȘI PREVENIREA VIOLENȚEI ÎNCEPÂND CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR 91

Prof. Înv.Preșc. Chirică Raluca-Iuliana

TEHNICI DE PREVENIRE, COMBATERE ȘI REABILITARE A VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ 95

Prof. Ciorbă Pavel

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 104

Codilă Monica

DEPISTAREA ȘI COMBATEREA FORMELOR DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ȘCOLAR 107

Prof. înv primar Coman Ioana Codruța

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 111

Profesor Constantin Carmen

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 114

Prof. Costin Nina – Cătălina

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 117

Prof. Csillag Similia

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ 122

Prof. Gina Cucoș

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ ȘI ÎN AFARA EI 126

David Elena Eugenia

PLAN DE PREVENIRE A BULLYING-ULUI "O CLASĂ FĂRĂ BULLYING " 130

Delia Cristina Petrovai

REGULILE DE BAZĂ ÎN COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE 139

Prof. Cerna Delia Elena

PREVENIREA COMPORTAMENTELOR VIOLENTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR 142

Dragne Raluca Alexandra

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR – ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 147

prof. Andreea Maria Enache

COMBATEREA FORMELOR DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ȘCOLAR 149

Enachi Saviuc Paval Ana Mihaela

PREVENIREA SI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 153

prof. Gogan Cristina

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR 158

Prof. Gabriela Goicea

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 160

Prof. Diana Gomboș

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 165

Prof. înv. primar Grigore Maria-Alexandra

BULLYING ȘI CYBERBULLYING - STUDIU DE CAZ 169

Hojda Vasile

VIOLENȚA ȘCOLARĂ 173

Huiu Florentina

DEZBATEREA - ALEGEREA NOASTRĂ PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CLIMATULUI ÎN ȘCOALĂ 175

prof. Ana Maria Iacob

PROIECTELE EDUCAȚIONALE ȘI IMPORTANȚA LOR ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI 178

Prof. psihopedagog Iacob Oana Elena

MICROVIOLENȚA ȘCOLARĂ CONEXĂ EVALUĂRII 182

prof. Ifrim Anca - Alexandra

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN GRĂDINIȚĂ 184

Prof. Ionescu Claudia Camelia

PROIECT PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI 187

Istrate Cornelia

COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI - ABORDĂRI INTEGRATE ȘI EFICIENTE 190

Profesor Istrate Loredana

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ ROLUL FAMILIEI ȘI AL COMUNITĂȚII ÎN PREVENȚIE ... 194

Profesor, Ivanof Florența

VIOLENȚA ÎN ȘCOLI 198

Izsak Cristina – Ștefania

PROIECT "ZIUA INTERNAȚIONALĂ A NONVIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ" 202

Prof. Jurca Mirela

CÂND AI DE-A FACE CU BULLYING-UL 205

Profesor Educație tehnologică și aplicații practice Lacatiș Platon Ioana Carmen

ABORDĂRI PRIVIND COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 207

Prof. Florica-Monica Landea

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ: PREVENIREA VIOLENȚEI LA PREȘCOLARI 214

Prof. Înv. Preșc. Leahu Ionela

AGRESIVITATEA LA PREȘCOLARI ȘI FORMAREA UNUI COMPORTAMENT NONVIOLENT ÎN GRĂDINIȚĂ 217

Prof.Magda Cosmina

PREVENIREA SI COMBATEREA VIOLENTEI PRIN INCLUZIUNE SI TOLERANTA 220

Prof. Mandrea Teodora

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI - ABORDARE PEDAGOGICĂ ȘI PSIHOLOGICĂ - 223

Prof. Nițǎ Maria

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ 229

Mateș Rodica

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚE ÎN MEDIUL ȘCOLAR-ABORDARI PEDAGOGICE SI PSIHOLOGICE 233

Prof. Medrea Alina

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 238

Mureșan Cristina Maria

CUM PUTEM COMBATE VIOLENTA ÎN MEDIUL ȘCOLAR? - COMUNICĂM NONVIOLENT!!!!... 241

Prof. Mureșan Denisa

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ, UN DETERMINANT ACTIV ÎN DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ A PERSONALITĂȚII COPIILOR/ADOLESCENȚILOR..... 244

Prof. Ichim Adriana – Ramona

PLAN DE INTERVENŢIE PERSONALIZAT..... 248

Prof.Neagota Marius Alin

GRĂDINIŢA ŞI EDUCAŢIA INCLUZIVĂ..... 254

Prof. Negru Tatiana

NU VIOLENȚEI-PROIECT EDUCAȚIONAL-..... 260

Prof. Dr. Nicolescu Gabriela Gianina

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR..... 264

Prof. Pană Rodica Daniela

ACTIVITATE DE MANAGEMENT AL FURIEI CU PĂRINȚII..... 267

Profesor învățământ preșcolar Păpară Adina Maria

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR- ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE..... 272

Prof. înv. primar Paveloni Daniela Rocsana

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR..... 275

Prof. Pîrvu Simina

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ..... 277

Prof. Popa Florentina

UN MEDIU ȘCOLAR SIGUR ȘI FĂRĂ BULLYING..... 280

Prof. Popescu Maria Daniela

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE..... 284

Ronțu Luisa- Maria

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR: CAUZE, EFECTE, PREVENȚIE..... 286

Prof. Roșu Elena-Mihaela

PROIECT EDUCAŢIONAL..... 291

Prof. consilier școlar: Rus Ana

STRATEGII DE INTERVENȚIE PRIVIND PREVENIREA ŞI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ..... 296

Prof. înv. primar Sandu Florin-Laurențiu

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR.....300

prof. înv. primar Săpânțan Anuța

PROIECT EDUCATIONAL „VREAU O ȘCOALĂ FĂRĂ BULLYING„.....303

Prof.Săvoiu Radu Florin

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 307

Prof. înv. preșcolar Șișoe Corina Aniela

FORME DE VIOLENȚĂ ÎNTÂLNITE LA NIVELUL ELEVILOR 309

Profesor Socea Daniela

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR CU AJUTORUL TEXTELOR LITERARE 312

Spoială Irina

ELEVUL CU COMPORTAMENT VIOLENT VERSUS ELEVUL VICTIMĂ.....317

prof. Stoicescu Laura Elena

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR – ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 322

Prof. Înv. Preșcolar Stroie Irina Giorgina

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN GRĂDINIȚĂ.....327

Prof.inv.presc. Tobă Lucreția

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR – ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE 331

prof. înv. preșc. Tomozei Ioana

INVESTIȚIA ÎN VIITOR.....335

Prof.Vădean Cristina

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ 337

Prof. înv. primar Vasile Elena-Raluca

BULLYING-UL: O PROBLEMĂ SOCIALĂ DE ACTUALITATE.....342

Vasiliu Luminița Elena

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR- ABORDĂRI PEDAGOCICE ȘI PSIHOLOGICE 349

Vînău Iasmina-Mariana

APLICAREA PROGRAMELOR SOCIO-EMOȚIONALE ÎN VEDEREA REDUCERII FENOMENULUI DE VIOLENȚĂ ȘCOLARĂ.....351

Director, prof. învăț. preșc. Oana Iuliana Enache

Psiholog, Violeta Nicoleta Simion
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN SALA DE CLASĂ 356
Prof Adina Magdalena Vodă
PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 361
Profesor P.I.P., Zanfir Mihaela
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ 363
Zbanț Claudia-Diana
PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 366
Profesor învățământ primar: Samson Mădălina
SPUNE NU VIOLENȚEI 369
Roman Andreea
PRINCIPALELE TULBURĂRI DE COMPORTAMENT LA ADOLESCENȚI 373
Ros Natasa Lucretia
PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR 380
Prof.Înv.Preșc. Cojocaru Mariana
„ÎMPREUNĂ, VOM REUȘI" 384
Prof. înv. preșcolar, Sime Gabriela-Adriana
PREVENIREA ŞI COMBATEREA VIOLENŢEI ŞCOLARE 387
Svetlana Ceapă, profesor de religie

DEPISTAREA ȘI COMBATEREA FORMELOR DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Inv.Primar Alexandru Emilia
Şcoala Gimnazială Brodoc

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlara nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă-, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditara, dar este contagioasă….

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul scolar:

• Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forța de bunuri, etc;

• Violenta economică(materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

• Violența psihica ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul școlarilor, (multiple și greu de combătut) putem argumenta următoarele:

• Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de

violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

• Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență;

• Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență;

• Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constiutuie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

• O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

• În apariția fenomenului violenței școlare nu sunt de neglijat managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între cadrele didactice și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare.

Aflat în colectivitate, elevul își va organiza jocul și activitatea având ca suport violența văzută și va fi influențat de aceasta.

Aceste comportamente se vor manifesta în societate cu predilecție în școală, deoarece colectivul este mai numeros(spre deosebire de grupul de joacă), vârstele sunt relativ apropiate și apare dorința copilului de a deveni (ca în familie) centrul atenției.

Sub eticheta violenței școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, vătămarea corporală.

Prevenire si combatere:

• Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferența dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influentat de imaginile vizualizate.

• Rolul învățătorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor , prin acordarea de sarcini pe echipe. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

• În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia sa fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primariei).

Această echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

• O altă metodă de prevenire și combatere a violenței este elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștința atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea copilului în școală, părintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile școlii, reguli ce pot stabili de la scăderea notei la purtare pâna la exmatricularea definitivă a elevului în cazul constatării unor fapte de violență ce ar periclita siguranța celorlalți.

• La nivelul școlii se pot înființa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție dificultățile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori să fie dezbatute în cadrul grupului.

• Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții și elevii unde să se poată depista, mediatiza, și dezbate acte de violență școlară.

• Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de catre alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise și ajută la luarea unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

• Pentru a evita evoluția și perpetuarea violenței în mediul școlar, este necesar ca M.E.N să aiba o bună colaborare cu Mass-Media (C.N.A) și să semnaleze părinților impactul pe care vizualizarea emisiunilor necorespunzătoare vârstei îl are asupra copilului, căci sprijinul familiei este hotarâtor.

Multe dintre comportamentele violente ale elevilor se manifesta ca o transgresiune a regulilor scolare. Clasa este o microsocietate a carei functionare necesita stabilirea unor reguli clare ce se cer respectate de toti membrii grupului scolar. Ansamblul regulilor dominante dintr-o clasa caracterizeaza comportamentele dezirabile ale elevului si corelativul sau negativ, comportamentul indezirabil. Respectarea regulilor este o conditie a socializarii, care inseamna a invata sa traiasca impreuna in relatii de respect reciproc, excluzand violenta. Regulile scolare vizeaza tinuta, efectuarea temelor, prezenta la cursuri, dar sunt si reguli de civilitate ce au in vedere limbajul folosit, modalitatile de adresare, respectul fata de celalalt, pastrarea bunurilor scolare, toleranta, solidaritatea, intr-un cuvant maniera de a te comporta astfel incat viata in colectivitate sa fie cat mai agreabila.

Regulile pot fi impuse de catre profesor sau sunt negociate cu elevii. Acestia accepta mai usor regulile al caror sens este transparent, iar daca scoala este un loc de invatare a democratiei, atunci aceasta presupune ca si elevii sa participe la eleborarea regulilor civilitatii scolare: "intr-o democratie, cetateanul nu este numai cel care se supune legii, ci si cel care o elaboreaza, alaturi de altii".

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

Bibliografie:

1.Curelaru, M. (2013), **Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție**,Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;

2.Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), **Agresivitate în școală**, Editura Institutul European , Iași;

3.Salavastru, D**.,** (2003)***Violenta in mediul școlar*****,** în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), **Violența – Aspecte psihosociale**, Editura Polirom, Iași.

COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. înv. Bârdahan Alina Elena
Școala Gimnazială Borlești – structura Mastacăn

Introducere

Comportamentele agresive în mediul școlar reprezintă o problemă majoră care afectează nu doar siguranța fizică și emoțională a elevilor, dar și întregul proces educațional. Aceste manifestări de agresivitate pot avea consecințe grave asupra dezvoltării copiilor, influențându-le sănătatea mentală și relațiile interpersonale. De asemenea, comportamentele agresive în școli pot perturba climatul educațional și pot reduce eficiența învățării. Având în vedere impactul negativ pe care îl pot avea asupra întregii comunități școlare, combaterea acestui fenomen a devenit o prioritate pentru autoritățile educaționale și pentru specialiștii în domeniu. Pentru a aborda această problemă, sunt necesare măsuri integrate, care să includă atât strategii pedagogice pentru prevenirea și gestionarea conflictelor, cât și intervenții psihologice pentru sprijinirea elevilor implicați. Lucrarea de față își propune să exploreze abordările pedagogice și psihologice care pot contribui la reducerea comportamentelor agresive în școli și la crearea unui mediu educațional mai sigur și mai echitabil pentru toți elevii.

Violența școlară: Definiție și forme

Violenta în școli se referă la orice comportament agresiv, care poate fi fizic, verbal sau psihologic, ce se manifestă între elevi, între elevi și profesori sau între elevi și personalul didactic. Aceste acte de violență pot include conflicte de tip bullying, agresiuni fizice, insulte sau excluziune socială, dar și forme mai subtile, cum ar fi manipularea emoțională sau cyberbullying.

Formele violenței școlare sunt variate:

- **Violenta fizică**: Bătăi, loviri sau alte acte de agresiune corporală.
- **Violenta verbală**: Insulte, jigniri, amenințări.
- **Violenta psihologică**: Manipularea emoțională, intimidarea, excluziunea socială.
- **Violenta simbolică**: Discriminare pe criterii de rasă, religie, statut social sau orientare sexuală.

Abordări pedagogice pentru prevenirea violenței în școli

Abordările pedagogice eficiente pun accent pe crearea unui mediu educațional care să prevină conflictele și să sprijine dezvoltarea armonioasă a elevilor. Educația pentru valori, promovarea empatiei și dezvoltarea abilităților socio-emoționale joacă un rol crucial în combaterea violenței școlare.

1. **Crearea unui climat educațional pozitiv** Un mediu școlar bazat pe respect, comunicare deschisă și empatie contribuie semnificativ la prevenirea violenței. În școlile care promovează o atmosferă sigură și susținătorare, elevii sunt mai puțin predispuși să adopte comportamente agresive.
    - **Proiecte educaționale pentru sensibilizare**: Activități care încurajează respectul față de diversitate, promovarea toleranței și conștientizarea impactului comportamentelor violente asupra celor din jur.
    - **Promovarea unui dialog deschis**: Crearea unor mecanisme prin care elevii să poată exprima liber neliniștile sau conflictele interpersonale poate ajuta la prevenirea escaladării violenței.
2. **Educația pentru rezolvarea conflictelor** Este esențial ca elevii să învețe cum să gestioneze conflictele într-un mod non-violent, iar acest lucru se poate realiza prin educație și instruire specifică.
    - **Medierea conflictelor**: Implementarea unui sistem de mediere între elevi, cu ajutorul colegilor sau al unor profesioniști, pentru a soluționa conflictele înainte ca acestea să devină violente.
    - **Programe de educație socio-emoțională**: Lecții care ajută elevii să își controleze emoțiile, să își exprime sentimentele într-un mod constructiv și să relaționeze pozitiv cu ceilalți.
3. **Formarea cadrelor didactice în prevenirea violenței** Profesorii joacă un rol cheie în identificarea și prevenirea violenței școlare. Prin instruirea continuă în managementul comportamentului și în recunoașterea semnelor timpurii de violență, aceștia pot interveni rapid pentru a preveni escaladarea unor conflicte.

Abordări psihologice în prevenirea violenței școlare

Abordările psihologice se concentrează pe înțelegerea cauzelor care stau la baza comportamentelor violente și pe dezvoltarea unor intervenții care să ajute elevii să își controleze impulsurile agresive și să își îmbunătățească abilitățile de gestionare a emoțiilor.

1. **Cauzele psihologice ale violenței** Adesea, violența școlară este rezultatul unor factori psihologici adânc înrădăcinați, cum ar fi traumele din familie, lipsa unui model educativ pozitiv sau problemele de încredere în sine. Psihologii școlari joacă un rol crucial în identificarea acestor factori și în dezvoltarea unor intervenții adecvate.

- **Consiliere individuală și de grup**: Elevii cu comportamente agresive pot beneficia de sesiuni de consiliere pentru a înțelege cauzele violenței și pentru a învăța tehnici de control al impulsurilor.
- **Intervenții în familie**: Violența în școli poate avea rădăcini în dinamica familială. În astfel de cazuri, consilierea părinților și colaborarea cu aceștia pentru a oferi sprijin elevilor este esențială.

2. **Dezvoltarea rezilienței emoționale** Elevii care au capacitatea de a face față stresului și provocărilor într-un mod adaptativ sunt mai puțin predispuși să recurgă la violență. Programul de educație socio-emoțională poate contribui la dezvoltarea acestei reziliențe.
   - **Tehnici de gestionare a stresului**: Antrenarea elevilor în tehnici de relaxare, mindfulness și alte metode care ajută la reducerea nivelului de anxietate și frustrare.
   - **Suport pentru victimele violenței**: Elevii care sunt victime ale violenței trebuie să beneficieze de consiliere psihologică pentru a depăși traumele și a învăța cum să se protejeze în viitor.
3. **Intervenții pentru agresori** Este important ca și elevii care manifestă comportamente violente să fie sprijiniți prin intervenții psihologice pentru a le schimba comportamentele. Agresorii sunt adesea copii care se confruntă cu probleme emoționale sau care au trăit situații traumatizante.
   - **Consiliere pentru agresori**: Psihologii pot aplica terapii comportamentale sau de reglare a furiei pentru a ajuta elevii să își înțeleagă acțiunile și să adopte comportamente mai pozitive.
   - **Programe de reintegrare**: După ce un elev a comis acte de violență, este esențial să beneficieze de un program de reintegrare care să îl ajute să învețe din greșelile sale și să își îmbunătățească relațiile cu ceilalți.

Colaborarea între profesori, psihologi și părinți

Combaterea violenței în școli necesită o abordare colaborativă, în care toți factorii educaționali – profesori, psihologi, părinți și comunitate – să lucreze împreună pentru a asigura un mediu sigur pentru elevi.

- **Formarea părinților**: Părinții trebuie să fie informați despre riscurile violenței școlare și despre modalitățile de a sprijini educația emoțională și socială a copiilor lor.

- **Comitete de prevenire**: Crearea unor echipe formate din profesori, psihologi și părinți, care să monitorizeze și să intervină rapid în caz de violență, poate ajuta la menținerea unui climat pozitiv în școli.

Concluzie

Combaterea violenței în școli este o provocare complexă care necesită o abordare globală, integrând atât strategii pedagogice, cât și intervenții psihologice. Crearea unui mediu educațional pozitiv, în care elevii învață să își gestioneze emoțiile și conflictele, este esențială. Totodată, sprijinul psihologic pentru elevi, atât pentru victime, cât și pentru agresori, contribuie la reducerea violenței și la dezvoltarea unor comportamente non-violente. Prin colaborarea între profesori, părinți și specialiști, putem construi un mediu școlar mai sigur, în care elevii să se simtă protejați și respectați.

Bibliografie

1. **Bucur, I. (2014).** *Psihologia educației. Teorii și aplicații*. Editura Polirom.
    - O lucrare generală despre psihologia educațională care explorează abordările teoretice și aplicațiile practice în gestionarea comportamentelor elevilor.
2. **David, D. (2017).** *Psihologia comportamentului agresiv*. Editura Trei.
    - O analiză a cauzelor comportamentelor agresive și soluțiilor psihologice pentru prevenirea și intervenția în astfel de cazuri.
3. **Gusă, L., & Popescu, C. (2019).** *Educație pentru conflicte: Metode și strategii de mediere în școli*. Editura Universitară.
    - O lucrare ce explorează tehnici de mediere și rezolvare a conflictelor în mediul școlar, cu accent pe prevenirea violenței.
4. **Munteanu, M. (2016).** *Pedagogia prevenirii violenței școlare: Teorie și practică*. Editura Universității din București.
    - Studiu despre măsurile pedagogice și educaționale de prevenire a comportamentelor agresive și de protecție a elevilor în școli.
5. **Nicolau, M., & Ionescu, D. (2020).** *Abordări psihosociale în educație. Studii de caz și aplicații*. Editura Alma Mater.
    - O lucrare care analizează soluțiile psihosociale pentru combaterea agresivității în școli și integrarea acestora în activitățile educaționale.
6. **Popescu, M. (2018).** *Psihologia dezvoltării și comportamentului agresiv al tinerelor*

FENOMENUL DE BULLYING IN MEDIUL SCOLAR

Antoni Maria
Școala Gimnazială Nr.4 Lugoj

Violenta în scoli este una dintre cele mai vizibile forme de violenta asupra copiilor. Scolile nu pot îndeplini rolul important de înva_are si socializare, daca acestea sunt un mediu în care se manifesta agresivitatea, intimidarea (bullying), violenta.

Bullying reprezinta o forma de abuz, în detrimentul starii de bine si dezvoltarii sanatoase si armonioase a elevilor. Poate fi o forma simpla de neglijare sau se poate extinde la forme complexe de abuz fizic, emotional si sexual. Unii specialisti considera problemei bullying-ul, comportamentul sau atitudinea de „intimidare" în mod repetat si intentionat, ca modalitate de a câstiga puterea asupra altei persoane.

Bullying este de fapt tot o forma de violenta, care se pare ca a crescut destul de mult în ultimii ani. Au aparut incidente, mai ales la nivelul scolilor si a crescut gradul de constientizare a fenomenului bullying. Se concretizeaza în: apelarea numelui într-un anumit fel, excluderea din activitati, discriminarea, nerespectarea drepturilor, abuzul de orice tip,agresivitatea verbala sau scrisa.

Se considera ca cei care provoaca „bullying" sunt acele persoane care nu primesc suficienta atenție, care doresc astfel sa iasa în evidenta, sa braveze si actioneaza în consecinta. Lipsa de afectiune, de aprobare, de îndrumare, de feedback pozitiv, lipsa iubirii, neglijarea, încurajarea unor noi stiluri de viața, noi moduri de impunere, de a câstiga bani (droguri, prostitutie, gasti) sunt factori facilitatori pentru bullying. Nevoia de putere si de dominare fac din victima o ținta, iar agresorii vor rani fizic, social sau emotional pe ceilalti. De cele mai multe ori, cei care harțuiesc, au fost harțuiți sau sunt ei însisi hartuiti, de colegi, de familie.

Copiii sau persoanele care sunt agresori (în limba engleza *bullies*) sunt de fapt cei care vor sa demonstreze, în forta, din pacate, ca au o buna stima de sine, ca detin controlul si sunt superiori celorlalti. Familiile unde se foloseste adesea pedeapsa corporala, constituie un mediu „prielnic" pentru dezvoltarea comportamentelor deviante de tip bullying, inadecvate adaptarii la cerin_ele sociale, incapabile de întelegere a disciplinei pozitive si respectarii unor reguli pentru buna funcionare. Multe studii conchid ca invidia si resentimentele pot fi motive care produc bullying. Exista dovezi care sugereaza ca un deficit de stima de sine contribuie semnificativ la actele de tip bullying, ca si starile de anxietate sau de vinovatie. Lipsa abilitatilor sociale, utilizarea fortei, dependenta de comportamente

agresive, mânia si furia, statutul în grupul de apartenenta, existenta unor antecedente de acest tip în copilarie sunt factori de risc. Precizam ca de multe ori, bullying-ul nu implica neaparat criminalitate sau violenta fizica, ci functioneaza ca abuz psihologic sau verbal.

Psihologul norvegian Dan Olweus, recunoscut ca pionier si fondator al conceptului, considera bullying, atunci când o persoana este expusa, în mod repetat si în timp, la actiuni negative, fizice si psihologice, de una sau mai multe persoane. Se aduce astfel un prejudiciu intenționat, direct sau indirect, prin crearea unui stari de disconfort în diferite moduri: cuvinte jignitoare, sicane, umilințe, injurii, alterca_ii, ofense, admonestari, constrângeri, batjocoriri, tipete, sâcâieli, bravari, reprosuri, atingeri nepotrivite, obstrucții, loviri, hartuiri etc. Aruncarea lucrurilor personale (caiete, ghiozdane, pixuri, pachetul cu mâncare etc.), trasul de par, de mâneca, zgârieturile, ciupitul, ruperea unor obiecte dragi, sufocarea cu diverse obiecte, eliminarea din clasa, imitarea, luarea în derâdere sunt alte manifestari de bullying (Ross,1998).

În cartea lui, publicata în 1993, *Bullying at school: What we know and what we can do?* (Bullying-ul în scoala: Ce trebuie sa stim si ce trebuie sa facem?), identifica caracteristicile elevilor, care sunt mai susceptibili de a fi agresori (bullies), precum si cele care sunt cele mai susceptibile de a fi victime (în limba engleza *bullied*) ale har_uirii, intimidarii, abuzurilor, adica bullying-ului.

Iata caracteristicile generale ale agresorilor si victimelor:

Agresori vs. Victime

· manifesta puternic nevoia de a conduce, de a domina si „subjuga" alticolegi;

· sunt impulsivi, usor de înfuriat;

· sunt provocatori, nu respecta regulile;

· sunt agresivi cu colegii, parintii,profesorii;

· nu au remuscari si capacitatea de a întelege emotiile celorlalti (empatie);

· au deficit de atentie: în timpul orelor deseneaza, arunca hârtii, dorm, comenteaza;

· au o parere foarte buna, uneori exagerata despre sine: se considera sefi , smecheri, boss, printese etc.

· instiga la absenteism scolar si-I abuzeaza pe cei care nu se supun „noii" reguli;

· apar_in unor anturaje/ grupuri dubioase;

· percep actiuni ostile acolo unde nu exista, sunt antisociali.

· sunt pasivi în comportament si comunicare, izolati social;

· sunt precauti, sensibili, retrasi, timizi;

· manifesta nesiguranta, anxietate, sensibilitate exacerbata;

· au o stima de sine scazuta;

· au putin prieteni sau deloc;

· nu sunt capabili sa dezvolte relatii sociale;

· sunt perceputi ca incapabili de a se apara, de a avea puncte de vederepersonale, de a argumenta;

· au diferite forme de dizabilitati: fizice, de vorbire, locomotorii etc.

· afiseaza o atitudine de învins si un comportament depresiv;

· nu fac fa_a presiunii grupului;

· arata ca drepturile lor nu conteaza,sunt ignorate;

· nu iau atitudine în fata actelor de agresiune.

În SUA, într-un raport publicat în 2002, se precizeaza ca intimidarea, ca forma principala de bullying, a jucat un rol semnifi cativ în împuscaturile cu autori elevi care s-au întâmplat în unele scoli. Izolarea sociala, lipsa prietenilor, încredere de sine scazuta, performanțe slabe la scoala pot fi consecințe ale bullying-ului. Manipularea, bârfa,constrângerile, criticile, minciunile, zvonurile, satirizarea, comicul exagerat adresat unei persoane sau unui grup de persoane (în clasa, în cancelarie, pe holuri, în curtea scolii etc.), diferentelor pe care acestea le prezinta (înaltime, greutate, culoarea ochilor, culoarea parului, nivel cognitiv, potential de învatare, rasa, etnie, religie, dizabilitate, tip de familie, nivel de cultura etc.) constituie comportament de tip bullying.

Efectele bullyingului pot fi grave, chiar fatale. Se indica faptul ca persoanele, indiferent daca sunt copii sau adulți, care sunt supuse permanent comportamentului abuziv,prezinta risc de stres, îmbolnaviri si chiar sinucidere. Victimele harțuirii pot suferi pe termen lung probleme emoționale, probleme de comportament, probleme sociale, singuratate, depresie, anxietate, stima de sine scazuta, o crestere a frecven_ei îmbolnavirilor.

Este important sa se depuna eforturi pentru eliminarea acestui comportament. Se afirma ca, de multe ori, în scoala românească, înca nu exista si nu se întâmpla astfel de fenomene, dar trebuie sa fim pregatiți si sa se previna apariția acestora.

Fenomenul bullying poate fi prezent în orice tip de comunitate, în grupuri sociale, unde persoanele interactioneaza unele cu altele: la scoala, la locul de munca, în familie, în cartiere, în biserica, în mass media, chiar între _ari etc. Se creeaza astfel o stare de conflict, care nu poate fi depasita decât daca se constientizeaza existen_a fenomenului.

Fenomenul bullying apare atunci când o persoana/un grup de persoane (elevi, profesori, parinti, directori, personal administrativ, persoane semnificative din viata personala sau profesionala, necunoscuti):

· striga pe nume într-un anumit fel (rastit sau mieros) care deranjeaza, folosind un anume ton, un anumit subînțeles sau poreclele;

· pune în încurcatura în mod intentionat sau neintentionat (la lectie, în afara scolii, pe terenul de sport, la discoteca, la magazin etc.);

· loveste, împinge, sicaneaza, supara (în timpul orei, pe holurile scolii, pe terenul de sport, în activitatile extrascolare etc.);

· bârfeste, ignora, exclude, eticheteaza persoane;

· santajeaza, minte, însala, intimideaza, fura bani, obiecte, idei;

· produce teama de a se duce la scoala si prefera sa stea acasa sau sa chiuleasca, sa se duca la scoala din cauza atmosferei confl ictuale de acasa;

· contrazice în mod vehement, foarte agresiv, ataca opiniile, punctele de vedere, credintele, convingerile, fara în_elegere si toleranta;

· îndeparteaza cunostin_ele si prietenii, practic „rupe" reteaua sociala;

· posteaza mesaje nepotrivite pe Internet cu adresa exacta, da telefoane în mod abuziv, trimite mesaje inadecvate pe telefon;

· foloseste un limbaj trivial si vulgar sau pastreaza tacerea;

· face pe ceilalti sa se teama, pentru a se simti mai puternic;

· face comentarii (cuvinte, remarci, glume rautacioase sau binevoitoare etc.) despre: aspectul fizic: greutate, înal_ime, culoarea parului, culoarea ochilor, vestimentatie; familie: tip de familie (monoparentala), divort, nivel de cultura (lipsa cartilor din casa, educația parintilor, durata si calitatea petrecerii timpului liber împreuna), lipsa parintilor (plecati la munca în strainatate, fara timp liber, decesul unuia dintre parinti etc.), aparitia unui no membru în familie; o activitatea scolara: performante, prezenta/absenta, abandon scolar, interese, hobby/pasiuni, aptitudini, atitudini, evolu_ie scolara; comportament: specific adolescentilor (piercing, popularitate); nevoi speciale: dizabilitati motorii, alte tipuri de dizabilitati, cum ar fi: dislexie, ADHD, sau saracie, religie, etnie etc. alte diferente: stil de învatare (vizual, auditiv, tactil kinestezic), stil de munca (rapid, lent, sintetic, analitic, experien_ial), stare de sanatate, obiective de cariera, dorinte.

Bune practici de prevenire a bullying-ului

Problema violentei/a bullying-ului necesita în mod special, o rezolvare holistica, deoarece cauzele acestui fenomen nu se rezuma numai la aspecte singulare. În acest context trebuie actionat la urmatoarele niveluri:

· în_elegerea mecanismelor care declanseaza fenomenul bullying sau al violentei;

· stilul si calitatea practicilor de gestionare a conflictelor, actelor de violenta si situatiilor de bullying;

· calitatea programelor scolare si modul de predare la clasa;

· implicarea în activita_ile de timp liber si calitatea programului extracurricular;

· formalizarea strategiilor, tehnicilor si procedurilor care fac fata cel mai bine incidentelor;

· dezvoltarea de rela_ii pozitive cu ceilalti si cu sine însusi.

Prezentam în continuare astfel de bune practici:

O buna practica este un proiect din Austria în care elevii interesati au participat la cursuri interactive de mediere a conflictelor, prin metode, cum ar fi: exercitii de grup, joc de rol, tehnici de prezentare, tehnici art-creative. Obiectivul principal este încurajarea elevilor în asumarea responsabilitatii pentru o rezolvare a conflictelor din viata lor fara violenta. În tematica se înscriu: *teorie si practica despre conflicte, comunicare si întelegere, dezvoltarea abilitaților emotionale si sociale*, cum ar fi: autocunoasterea, asertivitatea, recunoasterea si exprimarea emotiilor, empatia si oferirea de ajutor.

Un alt proiect de succes este „Împreuna împotriva violentei", aplicat în 22 de scoli din Viena, Austria, care a avut ca obiectiv prevenirea violentei prin medierea conflictelor de catre copii de aceeasi vârsta (*„peer conflict mediation"*). Ipoteza de lucru a fost aceea ca tinerii aleg violența ca metoda de rezolvare a conflictelor nu pentru ca este cea mai buna, ci pentru ca nu cunosc alte alternative pentru situațiile cu care se confrunta si astfel acționeaza „cu ce le este mai usor si mai la îndemâna". S-a introdus aceasta practica educationala, deoarece s-a constatat ca elevii cu aceeasi vârsta si cu aceleasi interese sunt mai usor acceptati decât adultii de catre ceilalti elevi. Medierea oferita de elevi este adesea, mult mai eficienta decât interventia adultilor, mesajele sunt mai bine „receptionate" si aplicate, atunci când sunt transmise de colegii lor. Pentru pregatirea elevilor mediatori se propun activitați despre: autocunoastere si intercunoastere, experien_e de rezolvare a conflictelor, cauze si tipuri de conflicte, experimentare si

analiza a propriului stil de rezolvare a conflictelor, exersare a neutralității si a abilităților de ascultare activa.

În Japonia, într-o scoala, în urma constatarii cresterii nivelului de violenta/ bullying între elevi si între elevi si cadre didcatice, o profesoara de desen a ini_iat si implementat proiectul „Creativitate plastica contra violentei" (de exemplu: decupaje creative de primavera sau dedicate apei, într-o abordare transdisciplinara), prin care elevii acesteia au fost implicate în decorarea scolii si implicit în crearea unui mediu pozitiv de învatare. Sarcina elevilor era de a desena/ picta cu acuarele, vopsele, culori speciale peretii, ferestrele, usile, dulapurile scolii din incinta si din afara acesteia, în functie de anotimp, subiecte, interese, aptitudini, abilitatietc. în timpul activităților scolare (unde tema sau subiectul lec_iei favorizau exprimarea plastica), dar si-n timpul pauzelor sau vacantelor. Scoala a devenit astfel prietenoasa, mai frumoasa, rezultatul muncii în echipa, împreuna a „angajatilor". Daca inițial a fost doar un experiment, ulterior s-a extins la nivelul tuturor copiilor si cadrelor didactice din scoala.

Rezultatele au fost benefice: scaderea incidentelor de tip bullying/ violenta, scaderea numarului de absente, îmbunata_irea relațiilor interpersonale dintre elevi si cadre didactice, implicarea parinților în educatia copiilor, obtinerea unor performan_e academice scolare, cresterea stimei de sine, optimizarea comunicarii, negocierea conflictelor, luarea deciziilor, dezvoltarea creativitatii, experimentarea lucrului în echipa, promovarea imaginii scolii în comunitate si-n lume.

Un program foarte util si apreciat a fost derulat în Marea Britanie, prin implicarea comunității sportive de rugby în prevenirea combaterea violentei/ bullying-ului în scoli si licee. Programul se numeste: „WAB" („Warriors Against Bullying" sau „Razboinici impotriva violenței") si a fost implementat în 2002 – 2004, în Wigan, pentru elevii de gimnaziu si de liceu, pentru a deveni „jucatori fair play" la scoala si în via_a cotidiana. Printre activitatile proiectului s-au numarat: training cu elevii care vor face parte din echipa WAB, training cu profesorii, crearea unor materiale publicitare, competitia posterelor, discu_ii asupra unor povestiri si situa_ii reale, lectii sus_inute de personalitati marcante ale echipei nationale de rugby, active sau „în rezerva", dar foarte implicate în via_a comunitatii educationale.

Rezultatele au fost deosebite: au scazut în proporție de 60% manifestarile de tip bullying din scolile si liceele implicate în program.Tot în Marea Britanie, „Buddy Bench" („Bancile prieteniei") constituie un alt exemplu de buna practica pentru prevenirea si combaterea violentei/ bullying în scoala. *„Bancile prieteniei",* în numar de doua pâna la cinci, sau la alegere, sunt decorate de elevi, cât mai creativ, dupa ce în prealabil au fost achizitionate. Acestea func_ioneaza ca niste„insule" ale unei bune

comunicari sau „oaze" de încredere în sine si în ceilalti pe care copiii/cadrele didactice, orice angajat al scolii le pot „accesa". Cum? Pur si simplu se aseaza pe banca, în momentul în care se confrunta cu o problema, o dificultate sau un conflict, pentru care nu au solutii de rezolvare. Acesta este un punct cheie, de fapt, prima faza în rezolvarea unui conflict, recunoasterea existenței unei probleme. Concomitent cu amenajarea bancilor se realizeaza un program de formare al profesorilor si elevilor din scoala (criterii de selectie: pe baza unor scrisori de inten_ie si de recomandare sau cine doreste, în mod voluntar, respectarea

echita_ii de gen: fata si baiat, a diversității: minoritati, cu diverse dizabilitati etc.) în medierea conflictelor, cu un curriculum practic aplicativ: autocunoastere, intercunoastere, tehnici de comunicare, tehnici de rezolvare si negociere a conflictelor, luarea deciziilor, inteligenta emoțională. Persoanele participante la programul de training devin astfel resurse în rezolvarea conflictelor si medierea unor situatii de violenta/bullying. Impactul programului se monitorizeaza prin masurarea frecven_ei actelor de violenta/ bullying, numarul de participanti, gradul de satisfac_ie si de utilitate la nivelul beneficiarilor.

În Romania a fost implementat programul 10 zile ale pacii (1-10 iunie), derulat de

Centrul Muncipal de Asisten_a Psihopedagogica Bucuresti în perioada 2003/ 2005. Printreactivitați amintim:

· Lectii antiviolenta din Ghidul „Toleranta zero pentru violenta în familie";

· Lectii de dirigentie si activitati de consiliere scolara: stima de sine, încrederea în sine,

· comunicarea, rezolvarea si negocierea conflictelor, luarea deciziilor, managementul

clasei, dezvoltarea carierei, dezvoltarea creativitatii etc.

· Piese de teatru pe teme date sau la alegere: *Flori si box*, *Comunicare fara violența*,*Parola: OK*, *Colturi de stea, Simfonia fulgilor de nea, tipatul mut* etc

· Activitați de formare cu parintii, cadrele didactice;

· Ateliere de lucru cu grupuri mixte formate din elevi, parinti, cadre didactice;

· Interven_ii la consiliile profesorale si sedintele cu parintii;

· *Carta antiviolenta* (Se creeaza o carte din foi de flipchart îndoite, din carton A2 saucoli mari de desen. Elevii, cadrele didactice, managerii, parintii realizeaza timp de 10zile, Carta Antiviolen_a sau pot gasi un titlu cât mai original, creativ, unic la carenimeni sa nu se fi gândit. Ei aleg numarul de pagini si modalitatea în care oconstruiesc: povesti, ce spun expertii, date statistice, ghicitori, desene, poze, imagini,

caricaturi. Pentru ca toata scoala sa participe se pot trage la sorti clasele si grupurilecare doresc sa se implice: de exemplu, 1 Iunie – clasa a V-a C, clasa a VIII-a B,profesorii, 2 Iunie – clasele a VI a si managerii scolari etc. Rezultatul produs, respectiv,,Carta Antiviolența" va fi prezentata astfel încât sa fi e „vizionata" de toti membriiscolii: elevi, cadre didactice, parinti etc. Se vor acorda premii.

· Evenimente educaționale: seminarii, simpozioane, ateliere de lucru, concursuri;

· Crearea unui spațiu antiviolenta în scoala: o vacuta creata de elevi si pictata apoi de elevi si profesori, expunerea unor rezultate din alte proiecte si bune practici, desene pe un perete al scolii (hol, clasa etc.), desene pe dulapurile din clasa sau pe usile claselor (personalizare), decora_iuni interioare, aranjamente florale si colturi verzi în scoala;

· Brosuri, ghiduri antiviolen_a, postere, fluturase, afise, muzica, dans, poezie, carti de vizita, povesti, povestiri;

· Concursuri, competitii sportive;

· Festival de umor, caricaturi - *O tara, o traditie, un popor, o etnie, un grup* (managementul diversitatii);

· Ora de tacere (cadrele didactice si elevii comunica folosind numai limbajul nonverbal), vizionarea pieselor de teatru „Costumele", „Toujour l'amour";

· Ziua complimentelor „Cuvântul magic" (pe foi de flipchart, clasele își adreseaza complimente, afi sate pe exteriorul usilor de clasa);

· Stafeta antiviolenta (scoli si gradinite, schimb de experinta între scoli; de exemplu, scoala. X primeste în vizita Liceul Y, o echipa formata din profesori si elevi).

Un program de succes implementat în Italia a fost „Perechea/ Reteaua de amici", ca experienta de promovare a valorilor non-violentei, prin implicarea directa a elevilor. „Amicii"sunt elevi voluntari de aceeasi vârsta sau mai mari, pregatiti în domeniul: metodelor de rezolvare a conflictelor, ascultarii active, empatiei, afirmarii de sine si leadership-ului si care ofera suport în spațiul formal/ nonformal/ informal. S-a observat ca relatiile interpersonale aflate în dezacord se dezamorseaza, incidentele comportamentelor agresive se diminueaza, episoadele de intimidare se raresc, se dezvolta empatia cu victimele, se amelioreaza calitatea relatiilor interpersonale în clasa, creste gradul de responsabilizare a spectatorilor.

În urma medierii, experientele sunt pozitive, de tip „win – win" (câstig – câstig) pentru partile aflate în conflict. Activitatea de cooperare în echipa, perechea de amici se aplica pe parcursul întregii scolaritati, pe când medierea/rezolvarea conflictelor si ascultarea intensa de catre pereche este compatibila dupa 9 ani, respectiv, 11 ani. O conditie esentiala pentru success este suportul acordat de

personalul care asigura în aceeasi masura proiectului, cel putin 2 persoane: consilier scolar, psiholog, cadre didactice, parinti, dar este important si sustinerea din partea echipei manageriale a scolii.

„Profesori sustinatori" este un program implementat în Irlanda si se refera la acei profesori, în mod special formati, care ofera suport celorlalti colegi cu norma întreaga, pentru a asigura dezvoltarea globala a elevilor. Concomitent s-au luat masuri pentru promovarea sigurantei fizice în scoli.

Atmosfera din scoala si modul în care scoala este organizata pot genera violenta sau nonviolenta. Un studiu realizat în Israel promoveaza ipoteza demonstrata conform careia climatul scolar este un indicator mai important pentru nivelul de violenta care exista într-o scoala prin comparatie cu factorii externi, cum ar fi statutul socio-economic-cultural al mediului (saracie, criminalitate, somaj).

La crearea mediului pozitiv din scoala contribuie în mod necesar: participarea elevilor la luarea deciziilor, existenta unor libertati si responsabilitati, arhitectura si infrastructura adecvate loca_iilor scolare, aplicarea în mod coerent a regulamentelor, regulilor, acordurilor si profesorilor, asigurarea necesitatilor de confort elementar (toalete, apa, sapun, utilitati, caldura, apa calda, cantina,material didactic, conexiune Internet, etc.)

VIOLENTA - Aproape jumatate dintre copiii romani au fost victime ale fenomenului bullying

Aproape jumatate dintre copiii din Romania au fost la un moment dat victime ale bullying-ului, iar peste 51% dintre copiii chestionati spun ca scoala nu ia in serios acest fenomen, arata studiul "Fenomenul bullying in unitatile de invatamant", publicat de Asociatia Telefonul Copilului.

Bullyingul este o forma de abuz aparte care se manifesta printr-un comportament agresiv, intentionat, repetat asupra aceluiasi copil, iar in relatiile interpersonale se caracterizeaza prin dezechilibru de forte. Studiul "Fenomenul bullying in unitatile de invatamant", primul de acest tip din Romania, arata ca 46% dintre copiii romani au fost la un moment sau altul victime ale bullying-ului, 53% fiind fete si 47%baieti.

Astfel, 72,14% dintre respondentii victime ale fenomenului spun ca s-au confruntat cu un comportament de tip bullying indirect, caracterizat prin vorbe/ comentarii urate, neadevarate despre ei, familie, statut social sau etnie, 59,42% au primit porecle, 47,34% au fost ignorati /lasati in afara grupului, 43,32% au primit lovituri, palme, imbranceli, iar 32,29% au fost amenintati.

Trei sferturi dintre copiii care au fost victime au confirmat prezenta unui martor in situatia de bullying in care s-au aflat, iar 53% dintre respondenti, in calitate de martori, au incercat sa ajute un alt copil, in timp ce 14% nu au intervenit, 13% au spus profesorilor si 11% s-au temut sa intervina. Studiul

a mai aratat ca in 76,49% dintre copii au experimentat stari negative in timpul actiunilor de bullying, precum: furia, tristetea, singuratatea, rusinea, iar 22,06% au fost indiferenti sau chiar s-au distrat pe seama atitudinii celorlalti.

Jumatate dintre victimele bullyingului au fost agresati "de un singur copil", in timp ce 47,24% au fost agresati "de un grup de copii" si tot jumatate dintre copiii intervievati au afirmat ca au fost agresati de cateva ori pe an, 17,23% in fiecare saptamana, 13,2% in fiecare zi si 11,92% in fiecare luna. "57,65% dintre respondenti au confirmat ca actiunea de bullying a avut loc in sala de clasa, 33,17% pe coridor, 32,53% in curtea unitatii de invatamant, 29,31% in apropierea unitatii de invatamant, 29,15% in mediul online, 20,77% pe terenul de sport, 14,17% pe telefonul mobil prin mesaje de tip SMS si 10,15% in grupul sanitar din unitatea de invatamant. De asemenea 51,80% dintre elevi au raspuns ca au fost victime ale fenomenului bullying in mediul online (retele de socializare, e-mail)", rezulta din studiu.

Directorul executiv al Asociatiei Telefonul Copilului, Catalina Florea, precizeaza ca este alarmant faptul ca mai mult de jumatate dintre copiii chestionati (51,45%) au raspuns ca scoala nu ia fenomenul bullying in serios, fapt identificat si in situatiile inregistrate la telefonul copilului - 116 111. "S-a observat si ca elevii nu sunt obisnuiti cu actiuni de prevenire/ de informare cu privire la acest fenomen, ei nefacand distinctia intre prevenire si sanctiune. Copiii au admis ca sanctiunile au caracter temporar, insa nu rezolva problemele pe termen lung. Mai mult decat atat, doar 2,15% dintre respondenti au considerat importanta prezenta consilierului scolar ca resursa de prevenire. (...) In consecinta, apreciem drept vitala coagularea tuturor factorilor de decizie in vederea implementarii in toate unitatile de invatamant din Romania a unui program eficient si continuu de prevenire a fenomenului bullying", a declarat Catalina Florea.

Studiul a mai aratat ca doua treimi dintre copii isi doresc sa beneficieze de sprijinul parintilor intr-o situatie de bullying, insa la fel de mare este si procentul celor nu le-ar cere ajutorul, iar un numar similar dintre victime au declarat ca parintii lor nu cunosc situatia cu care ei se confrunta si asta pentru ca le este rusine, se tem de razbunarea agresorilor, nu cred ca adultii ii pot ajuta, nu vor sa fie etichetati ca tradatori sau pentru ca le este teama de reactia parintilor.

Trei sferturi dintre respondenti au afirmat ca ar raspunde prin agresiune unei situatii de tip bullying. Studiul "Fenomenul bullying in unitatile de invatamant din Romania" a fost realizat in cadrul proiectului "Bullying - de la hartuirea verbala la hartuirea fizica in randul copiilor", finantat de Petrom in cadrul competitiei de proiecte "Idei din Tara lui Andrei". Colectarea datelor a avut loc in perioada martie - iunie 2014, pe un esantion de 2.000 de elevi.

Bibliografie:

1. **Calineci, M., Pacurari O., Stoicescu D.**, *Dezvoltarea profesionala a cadrelor didactice prin activitati de mentorat,* Ministerul Educa_iei, Cercetarii si Inovarii. Unitatea de Management a Proiectelor cu Finan_are Externa, Bucuresti, 2009.

2. **Anderson, W.,** *Curs practic de încredere*, Bucuresti, Editura Curtea Veche, 1999

3. **Fundația Copiii Nostri si UNICEF România**, *Agresivitatea copiilor, Înjuraturi, lovituri, batai, Sugestii pentru parin_i si educatori*.

4. **Gittins, Chris,** *Reducerea violenței în scoala, un ghid al schimbarii, Copiii si violența*, COE, 2007

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Prof. înv. preșcolar Bălăiasa Cleopatra Carmen
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1 Târgu Frumos, Iași

"Copiii sunt mâinile cu ajutorul cărora atingem cerurile" (Henry Ward Beecher).

Citatul acesta minunat mă face să văd simplitatea și frumusețea lumii. Cei mici sunt unici în a observa și aprecia lucruri ce aduc bucurie.

Fiecare copil este diferit şi special şi are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilităţi.

De aceea, copiii au dreptul la educaţie în funcţie de nevoile lor. Educaţia incluzivă are ca principiu fundamental un învăţământ pentru toţi,împreună cu toţi, care constituie un deziderat şi o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/incluziune.

Educația de tip incluziv este o educaţie de calitate, accesibilă şi care îşi îndeplineşte menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale.În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Grupul Român pentru Educație Incluzivă (GREI) are ca obiectiv general conectarea României la eforturile internaționale în realizarea educației incluzive, susținerea și dezvoltarea modelului românesc și promovarea acestuia la nivel național și european. Principiile sunt simple, clare și de maximă generalitate: fiecare copil este unic și valoros în cadrul sistemului de educație; politicile școlare sunt cele care trebuie să încurajeze mai curând ideea de școală pentru copil, decât cea de copil pentru școală; încurajează dezvoltarea și susținerea serviciilor de sprijin în școală, pentru a oferi oportunități de dezvoltare tuturor elevilor, dar și pentru a forma și sprijini profesori. De asemeni, susțin parteneriatul educațional dintre profesori, părinți, elevi, alături de toți profesioniștii care dau valoare adăugată actului educațional; educație incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

Integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică. De aceea, în pedagogia contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă, încă de la vârstele mici, asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă. Conștiința copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată și dezvoltată , învățându-i pe aceștia că primirea copiilor „diferiți", alături de toți ceilalți, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, și nu din milă pentru ei, ci pentru dreptul fiecărui individ

de a participa la acțiuni comune pentru dezvoltarea lui ulterioară , pentru a contribui și el la dezvoltarea comunității în care trăiește.

Incluziunea poate fi pusă în practică prin tehnici concrete de predare și adaptare curriculară individualizată, prin formarea și dezvoltarea conștiinței tuturor copiilor pentru accepțiunea diversitară de orice tip. Grădinița trebuie să creeze un program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. Se recomandă implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței şi nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți copiii. Integrarea/ incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, dar și de nivelul de relații ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare care se bazează pe toleranță și respect față de copilul cu probleme.

Grădinița trebuie să fie în strânsă colaborare cu părinții și copiii dar și cu anumite instituții. Pentru reușita acestor acțiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniță este existența unor relații de înțelegere, constructive care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un „pozitivism" specific ce se cimentează cu voință și convingere.

Educatoarea are un rol important în cunoașterea deficiențelor copiilor pentru a reuși să-ți desfășoare activitatea. Foarte important este ca toți copiii să își înțeleagă colegul cu diferite probleme, de aceea sensibilizarea se face prin creearea și aplicarea unor jocuri ce permit stimularea unor deficiențe (deficiențe motorii, vizuale, auditive) fapt care determină copiii să înțeleagă mai bine situația celor cu dizabilități. Acestea se pot face prin povestiri, discuții și diverse jocuri. Copiii trebuie să se comporte cu o aparență de normalitate față de copilul cu o anumită problemă. Educatoarea are rolul de moderator, de aceea trebuie să promoveze contactul direct între copiii din grupă și să direcționeze întrebările și comentariile acestora către copilul cu cerințe educative speciale. Ea va încuraja și stimula ori de câte ori situația o impune, dând încredere în forțele proprii în acțiunile întreprinse și să evidențieze abilitățile și interesele speciale în dezvoltarea și sprijinirea familiilor copiilor.

Copiii cu cerințe educative speciale au nevoie de o bună colaborare cu cadrele didactice, părinții, psihologii și profesorul logoped. Cele mai multe informații le dețin părinții acestor copii, de aceea ei sunt parteneri la educație. Parteneriatul între grădiniță și părinți presupune informarea acestora

cu privire la program, conținut și metode didactice, presupunând și înâlniri cu aceștia, excursii, serbări, vizite etc. în care sunt implicați copiii lor. Relația părinți-grădiniță este foarte necesară. Părinții trebuie să informeze educatorul despre factorii negativi din viața copiilor (fobii, neplăceri, atitudini care determină izolarea copiilor. Responsabilizarea familiei în educația copiilor lor este una deosebit de importantă în procesul instructiv-educativ al copilului. Se poate spune că familia are cel mai mare potențial de modelare a copilului. Grădinița trebuie să sprijine aceste familii și să le dezvolte încrederea de sine.

Consilierea și educația părinților joacă un rol important în integrarea copiilor cu diverse afecțiuni. Noțiunea de "grădiniță incluzivă" nu ar trebui să ne ducă la ideea de copii cu CES ci la fiecare copil în parte pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare. Educatoarea trebuie să cunpască comportamentul copilului pentru a-l putea sprijini. Ca și instituție, grădinița nu poate face față cerințelor, este nevoie de un parteneriat între grădiniță, familie și comunitate ce pleacă de la respect reciproc, toleranță și acceptare, indiferent de situația socială, economică sau educațională a părinților. De cele mai multe ori, este deosebit de importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului dar și aprecierea pozitivă pentru a da copilului încredere în forțele proprii.

În concluzie, pentru abordarea unei educații incluzive în grădiniță, este necesară elaborarea unui plan între familie și comunitate; organizarea unui climat primitor în mediul educațional, atât cât și în mediul social al clasei, evaluarea fiecărui copil prin observații directe și indirecte, participarea părinților la decizii și acțiuni în favoarea copiilor, elaborarea de planuri individualizate, personalizate pentru acei copii care au nevoie de sprijin, adaptarea curriculumului la nevoile educative ale copiilor, realizarea schimbului de experiențe cu ceilalți colegi din grădiniță sau alte instituții.

Violența în unitățile școlare este orice formă de manifestare a unor comportamente precum exprimare jignitoare sau inadecvată, poreclire, tachinare, imitare, amenințare, lovire, împingere, provocare de stricăciuni cu bună știință, limbaj neadecvat, etc.. De aceea este importantă trecerea la identificarea fenomenelor de violență, definirea problemelor legate de violență școlară, măsuri de prevenire și intervenție și proiectarea de strategii antiviolență.

Violența școlară este un fenomen complex cu o cauzalitate multiplă și diverse modalități de manifestare, de aceea este mai eficient să previi un act de violență decât să intervii după ce acesta s-a produs. În unitățile învățământului preșcolar se pot colecta informații prin chestionare pentru cadrele didactice, chestionare pentru părinți, fișe de observații, instrumente de evaluare, iar de la preșcolari se pot obține informații prin exprimarea a ceea ce simt prin desen liber. Orice linie sau formă desenată de ei reprezintă ceva, de aceea este foarte importantă comunicarea și modul în care se face aceasta : tonul

folosit, mimica și gestica și nu în ultimul rând, consecvența. Copilul trebuie să înțeleagă că nu se urmărește pedepsirea lui ci corectarea comportamentului neadecvat. De asemeni, să înțeleagă că trebuie să reflecteze asupra situației în care s-a produs actul de violență. Copilul trebuie încurajat și apreciat atunci când are un comportament adecvat pentru a crește încrederea în propria persoană.

BIBLIOGRAFIE:

- Ecaterina Vrăşmaş - „ Educaţia copilului preşcolar", Editura ProHumanitas, Bucureşti, 1999;
- Ecaterina Vrăşmaş - „Introducere în educaţia cerinţelor speciale", Editura Credis, București
- "Prevenirea și combaterea violenței în școală – Ghid practic pentru directori și cadre didactice", Editura Alpha MDN, Buzău, 2006

ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE

Bâlc Floarea
Școala Gimnazială ,,Axente Sever" Aiud, jud. Alba

Una dintre cele mai stringente probleme cu care se confruntă mediul educațional se referă la violența școlară. Aceasta se manifestă prin diverse forme, precum violența fizică, verbală, psihologică sau cibernetică, afectând atât elevii, cât și cadrele didactice. Consecințele sale pot influența negativ dezvoltarea personală a elevilor, climatul educațional și rezultatele școlare.

Profesorul diriginte joacă un rol esențial în prevenirea și combaterea violenței în colectivul clasei. Prin prisma responsabilităților sale, dirigintele este nu doar un coordonator al activităților educative, ci și un mediator, consilier și formator de caractere. Printre sarcinile generale ale profesorului diriginte se numără supravegherea comportamentului elevilor, crearea unui mediu favorabil dezvoltării personale și sociale a acestora, dar mai ales implementarea unor strategii eficiente pentru prevenirea situațiilor conflictuale și gestionarea actelor de violență atunci când acestea apar.

Voi începe cu câteva exemple de situații conflictuale care se pot întâlni în mediul școlar si metodele de intervenție ale profesorului diriginte.

Grupurile izolate care marginalizează anumiți colegi pot cauza sentimente de alienare și scăderea stimei de sine. De exemplu, un elev care nu este invitat la activitățile de grup poate resimți excluderea. Profesorul diriginte poate organiza activități de team building pentru a încuraja coeziunea clasei.

Bullying-ul cibernetic poate include postarea de comentarii răutăcioase pe rețelele de socializare sau trimiterea de mesaje agresive. De exemplu, un elev poate deveni ținta unor atacuri online după o prezentare susținută în clasă. Dirigintele poate iniția sesiuni de informare despre utilizarea responsabilă a internetului și poate colabora cu părinții pentru gestionarea cazului.

Conflictele verbale între elevi se referă la insulte, tachinări sau utilizarea unui limbaj jignitor. De exemplu, doi elevi pot ajunge să se certe din cauza unor neînțelegeri personale, escaladând situația prin replici dure care pot afecta atmosfera generală a clasei. Profesorul diriginte poate interveni organizând o discuție pentru clarificarea situației și promovarea respectului reciproc.

Agresiunile fizice care pornesc de la împingeri sau lovituri, până la altercații mai grave sunt incidente care pun în pericol siguranța elevilor. Spre exemplu, o dispută pe terenul de sport poate

degenera într-o altercație fizică. Profesorul diriginte trebuie să aplice sancțiuni adecvate și să lucreze cu elevii implicați pentru a preveni repetarea unui astfel de comportament.

Uneori, elevii pot manifesta lipsă de respect sau comportamente provocatoare față de cadrele didactice. De exemplu, un elev poate răspunde sarcastic sau poate refuza să participe activ la oră. Profesorul diriginte poate media conflictul, discutând separat cu elevul și profesorul pentru a identifica sursa problemei.

Nu trebuie să ignorăm disputele legate de competiția academică**.** Rivalitățile pentru note sau recunoaștere pot conduce la tensiuni între colegi. De exemplu, doi elevi pot intra în conflict după ce unul dintre ei este preferat pentru un premiu. Profesorul diriginte poate sublinia importanța colaborării și fair-play-ului, promovând competiția constructivă.

Diversitatea din cadrul clasei poate genera conflicte atunci când elevii nu manifestă toleranță sau înțelegere. De exemplu, un elev poate face comentarii insensibile față de tradițiile unui coleg. Profesorul diriginte poate organiza activități care să promoveze empatia și respectul pentru diversitate.

În fiecare caz în parte profesorul diriginte trebuie să aplice metode și sancțiuni adecvate în cooncordanță cu Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, Statutul elevului si Regulamentul de organizare internă a unității școlare și să lucreze cu elevii implicați pentru a preveni repetarea unui astfel de comportament. Intervenția în cazul violenței școlare poate fi abordată prin metode proactive și reactive. Acestea se completează și ajută la prevenirea și gestionarea situațiilor de violență în cadrul școlii.

Metodele proactive sunt cele care se aplică înainte de a apărea o situație de violență, pentru a preveni și a crea un mediu școlar sigur și sănătos.

Crearea unui climat pozitiv și incluziv se poate realiza prin încurajarea respectului reciproc și a comunicării deschise în cadrul clasei, promovarea diversității și a toleranței prin activități care să valorifice diferențele dintre elevi sau stabilirea unor norme clare și precise de comportament în clasă și în școală.

Promovarea abilităților sociale ne conduc la organizarea de sesiuni de formare pe teme precum comunicarea eficientă, rezolvarea pașnică a conflictelor, empatia și gestionarea furiei, implementarea unor programe educative (de exemplu, „Școala Antiviolență") care încurajează elevii să își exprime sentimentele într-un mod sănătos.

Implicarea elevilor în activități de prevenire se poate realiza prin crearea unui consiliu al elevilor sau a unui grup de lideri care să participe activ la activități de prevenire a violenței (de exemplu, prin campanii de sensibilizare sau organizații de voluntariat).

Colaborarea cu părinții și comunitatea se poate realiza prin organizarea de întâlniri regulate cu părinții pentru a discuta despre comportamentele violente și despre modul în care aceștia pot sprijini educația copiilor lor, crearea unor parteneriate cu instituții externe, cum ar fi psihologi sau asistenți sociali, pentru a oferi suport emoțional și comportamental elevilor.

Este importantă supervizarea constantă a comportamentului elevilor prin monitorizarea atentă a interacțiunilor între elevi, atât în timpul lecțiilor, cât și în pauze sau la activitățile extrașcolare, încurajarea elevilor să-și semnaleze problemele sau conflictele într-un mod discret și sigur.

Metodele reactive se aplică în momentul în care violența a avut loc deja și profesorul diriginte trebuie să intervină pentru a stopa agresiunile și pentru a soluționa situația.

Primul pas este intervenția imediată, separarea agresorului de victimă pentru a preveni escaladarea conflictului, calmarea elevilor implicați și asigurarea unui mediu sigur pentru toți ceilalți, ascultarea activă a tuturor părților implicate în conflict (victimă, agresor, martori), fără a judeca imediat situația. Urmează investigarea incidentului, **c**olectarea informațiilor de la toți elevii implicați, pentru a înțelege contextul și a evalua natura violenței (fizică, verbală, psihologică),verificarea existenței unor posibile conflicte mai vechi care ar fi putut contribui la incident. În funcție de gravitatea violenței, se poate trece la aplicarea unui set de sancțiuni conforme regulamentului școlar (avertismente, dezbateri cu părinții, măsuri educative), asigurarea unui proces educativ post-incident pentru agresor, în care să înțeleagă impactul comportamentului său.

Următorul pas se referă la suportul acordat victimei. Este important să oferim un spațiu de discuție și consiliere psihologică pentru victima violenței, încurajarea victimei să participe la sesiuni de consiliere pentru a preveni traumele pe termen lung. În unele cazuri, se poate organiza o întâlnire de mediere între agresor și victimă, cu scopul de a restabili relațiile și a ajuta ambele părți să înțeleagă efectele comportamentului lor. Nu trebuie neglijată nici monitorizarea post-incident, urmărirea evoluției comportamentale a agresorului și a victimei după incident, pentru a preveni eventuale revanșe sau noi conflicte, organizarea de întâlniri periodice cu părinții și autoritățile pentru a urmări progresul.

Un profesor diriginte trebuie să aplice atât metode proactive, pentru a preveni apariția violenței, cât și metode reactive, pentru a interveni eficient atunci când aceasta are loc. În același timp, colaborarea profesorului diriginte cu familiile elevilor și cu ceilalți factori educaționali este esențială în crearea unui

climat armonios în cadrul colectivului clasei. Această colaborare se bazează pe un parteneriat activ între școală și familie, dar și pe implicarea altor factori educaționali, cum ar fi consilierii școlari, psihologii, autoritățile educaționale și comunitatea locală. Voi detalia câteva aspecte importante ale colaborării cu familiile elevilor.

Profesorul diriginte trebuie să stabilească canale de comunicare constante, clare și eficiente cu părinții sau tutorii elevilor. Aceasta poate include întâlniri periodice (individuale sau de grup), apeluri telefonice, e-mailuri sau platforme online de comunicare școlară. De asemenea, informează părinții despre evoluția academică, comportamentală și socială a elevilor. Discuțiile despre punctele forte și zonele de îmbunătățire ale elevilor ajută părinții să participe activ în educația acestora. Implicarea părinților în activitățile școlii este foarte importantă. Profesorul poate organiza activități extracurriculare, reuniuni tematice sau evenimente speciale în care părinții pot participa sau contribui, astfel consolidând legătura între familie și școală. Nu trebuie ignorat sprijinul emoțional și consilierea. Atunci când sunt identificate probleme de comportament sau dificultăți de adaptare ale elevilor, colaborarea cu familia devine esențială pentru găsirea unor soluții adecvate, prin discuții despre motivația elevului, stilul de învățare și mediul familial.

Colaborarea cu ceilalți factori educaționali joacă un rol important în crearea unui climat nonviolent în colectivul clasei. Dirigintele trebuie să colaboreze strâns cu ceilalți profesori ai clasei pentru a observa progresul elevilor în diverse domenii și pentru a identifica eventualele disfuncționalități. Oferind feedback reciproc, profesorii pot contribui la o înțelegere completă a elevului, permițând o abordare personalizată a nevoilor acestuia.

În cazul elevilor cu dificultăți de adaptare, comportamentale sau emoționale, profesorul diriginte colaborează cu psihologi și consilieri pentru a oferi un sprijin adecvat. Aceștia pot organiza sesiuni de consiliere sau pot propune intervenții care să îmbunătățească comportamentul și atitudinea elevilor. Colaborarea cu autoritățile educaționale și administrația școlii implică activ dirigintele în respectarea reglementărilor educaționale, în implementarea programelor școlare și în organizarea activităților școlii. De asemenea, trebuie să informeze administrația școlii despre orice dificultăți sau provocări cu care se confruntă colectivul clasei. Colaborarea cu alți factori educaționali poate include și implicarea elevilor în activități extracurriculare, cum ar fi sporturi, cluburi de lectură sau grupuri de voluntariat, care pot contribui la dezvoltarea unor relații pozitive și armonioase între elevi.

Crearea unui climat armonios în cadrul colectivului clasei este una dintre responsabilitățile de bază ale profesorului diriginte. Acesta joacă un rol important în stabilirea unui climat de încredere și

respect în clasă. El trebuie să asigure un mediu în care fiecare elev se simte apreciat și în care diversitatea este acceptată și valorizată. In același timp, încurajarea unui dialog deschis și sincer între elevi, profesori și părinți ajută la construirea unui climat de colaborare. Elevii trebuie să fie încurajați să își exprime opiniile și preocupările într-un mod respectuos. Dirigintele trebuie să fie pregătit inclusiv să medieze conflictele care pot apărea între elevi sau între elevi și profesori, folosind tehnici de rezolvare a disputelor. Un climat armonios presupune o atmosferă de acceptare a diversității de opinie și comportament, dar și stabilirea unor reguli clare de comportament.

Pentru promovarea spiritului de echipă, profesorul diriginte poate organiza activități care stimulează colaborarea între elevi, dezvoltând sentimentul de apartenență la un grup unit. Aceste activități pot include jocuri de grup, proiecte comune sau evenimente care să consolideze relațiile între elevi.

În concluzie, rolul profesorului diriginte este esențial în crearea unui climat armonios în cadrul clasei, iar colaborarea cu familiile elevilor și cu ceilalți factori educaționali este fundamentală pentru asigurarea unui cadru educativ eficient și suportiv. Implicarea activă a tuturor părților contribuie nu doar la dezvoltarea intelectuală a elevilor, ci și la formarea unor abilități sociale și emoționale care sunt esențiale pentru prevenirea și combaterea violenței școlare.

Bibliografie:

1. Apostu, Otilia. "CAUZE ALE VIOLENŢEI ŞCOLARE ŞI POSIBILE MODELE REMEDIALE." *Revista de Pedagogie* 66.1 (2018): 111-134.
2. Bonea, Georgiana Virginia. "Agresivitatea şi violenţa în şcolile din România: bullying şi mobbying." *Calitatea vieții* 30.1 (2019): 59-75.
3. Croitoriu, Nicoleta, and Gabriela Lupașcu. "Violenţa în mediul şcolar." *Formarea initiala si continua a psihologilor in domeniul protectiei copilului fata de violenta*. 2018.
4. Gimnazială, Ş., & Creangă, I. 32. PREVENIREA ŞI COMBATEREA VIOLENŢEI ÎN MEDIUL ŞCOLAR. *ŞCOALA ESTE ŞANSA TA!*, 323.
5. Manu, Manuela. "VIOLENŢA ŞCOLARĂ: CERCETĂRI, POLITICI, RECOMANDĂRI." *Revista de Pedagogie* 65.1 (2017): 131-134.

PROIECT DIDACTIC DE EVALUARE ŞI DEZVOLTARE PERSONALĂ A ELEVILOR ÎNTR-O ŞCOALĂ INCLUZIVĂ

Prof. Baraboiu Laura
Liceul Tehnologic "Nicolaus Olahus", Orastie

Plan de lectie: "Pregatiti pentru viitor – meseria mea"

Secventa de joc in cadrul planului de lectie: joc educativ "Mesagerul"

Durata: 25 min

Obiective operationale:

- constientizarea de sine, dezvoltare personala
- invatare si descoperire prin joc
- *formare de priceperi si deprinderi, munca in echipa*
- *sa participe activ la demersul didactic prin raspunsuri la intrebarile adresate;*
- *sa dezvolte o atitudine pozitiva fata de meserii si fata de munca, in general;*

Forme de evaluare:

- expunere orala
- autoevaluare
- observatie comportamentala

Strategii didactice:

- Metode si procedee: conversaţia, explicaţia, demonstraţia, jocul,
- Material didactic: puzzle cu meserii şi unelte.
- Forme de organizare: frontal, individual, în echipă

Adaptarea procesului didactic la :

- mărimea şi gradul de dificultate al sarcinii pentru fiecare elev
- aspectul cantitativ (volumul de cunoştinte ale elevilor), cât şi aspectul calitativ
- particularităţile elevilor: experienţa personală, interese şi profil de învăţare
- folosirea tehnicilor de negociere, cooperare, colaborare, comunicare, etc, în activitatea de grup;

- un mediu prielnic invatarii , pornind de la premiza ca diferentele dintre elevi sunt normale si ele trebuie acceptate

Descrierea jocului „Mesagerul":

Inainte de a începe activitatea, profesorul va construi o figură din piese "Lego" (pot fi înlocuite cu pietre sau alte obiecte) și va acoperi creația cu o eșarfă. Elevii formează 2 sau 3 grupuri, cărora li se oferă câte un set de piese "Lego". Fiecare grup își alege un "mesager", care are permisiunea de a se uita ce este sub eșarfă. Mesagerii transmit grupurilor ceea ce au văzut. Lor însă nu le este permis să pună mâna pe piese și nici să arate cum trebuie realizată construcția – ei au numai dreptul să descrie cum ar trebui să arate construcția. Grupurile pot delega și alte roluri, de exemplu arhitect, constructor, responsabil de timp sau de buna dispoziție a membrilor. Când toate echipele au terminat, lucrările lor sunt comparate cu originalul, iar profesorul va facilita o discuție despre cooperare, roluri în grup, comunicare, lider, luarea deciziilor etc.

Membrii grupurilor își pot atribui următoarele roluri bine delimitate:

- Observator – unica persoană care vede construcția. Nu poate spune ce este, dar poate da indicații despre cum e construiască.
- Mesager – transmite mesajul de la observator la constructor. Nu are dreptul să vadă construcția, să construiască, să aprobe sau să dezaprobe elementele construite deja.
- Constructor – ascultă mesajul mesagerului și cere cel mult 2 piese de la depozitar. Nu poate arăta piesele de care are nevoie, poate doar să le descrie.
- Depozitar – are toate piesele și oferă constructorului cel mult 2 la cererea acestuia.
- Feed-back – unica persoană care se poate deplasa oriunde și poate urmări tot procesul. Nu poate comunica (verbal și non-verbal), ci doar răspunde prin "da" sau "nu" la întrebările constructorului.

Profesorul va supraveghea toate echipele și va oferi clarificări acolo unde este necesar. Înainte de a începe activitatea, este foarte important ca fiecare elev să știe și să înțeleagă exact care este rolul său.

Profesorul va lua în considerare nivelul de engleză al elevilor, abilitățile de comunicare și experiența personală. El se va asigura că fiecare elev va participa la activitate și va avea un rol conform abilităților sale. Acordând atenție acestor aspecte, profesorul va adapta procesul de predare la particularitățile grupurilor, creând astfel un mediu incluziv.

Educația incluzivă nu se referă la CES. Educația incluzivă ne privește pe fiecare dintre noi, pentru că ea are această calitate de a îmbunătăți viața copiilor noștri și viața noastră per total.

Așadar, putem spune că educația incluzivă se referă la toți copiii. Ei trebuie să aibă acces la educație de calitate într-un mediu incluziv.

Toți copiii - înseamnă: „copiii cu dizabilități, copiii supradotați, copii din zone izolate sau aparținând unor grupuri nomade, copii aparținând unor minorități lingvistice, etnice sau culturale, copii cu HIV sau aparținând oricăror altor grupuri vulnerabile" – Declarația de la Salamanca (1994).

Mediul incluziv - acel mediu în care sunt binevenițI, protejați și educați toți copiii, indiferent de caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice sau alte caracteristici (U.N.E.S.C.O.)

Realizarea educației incluzive presupune:

- existența și aplicarea principiilor incluziunii: principiul drepturilor egale, principiul nondiscriminării, principiul egalizării șanselor în educație, principiul centrării pe copil, principiul intervenției timpurii, principiul educației de bază pentru toți copiii, principiul asigurării serviciilor de sprijin, principiul cooperării și parteneriatului;
- punerea în aplicare a unei pedagogii incluzive, o pedagogie a diversității, care conține în esența ei atributele de a fi: pedocentristă, progresistă, personalizată, optimistă, socială, o pedagogie a iubirii;
- elaborarea unui curriculum "incluziv", care să se definească prin flexibilitate și diversitate: curriculum-ul adaptat la nevoile copilului; diversitatea situațiilor de învățare și a materialelor suportive; metodologie didactică diversificată, interactivă, adecvată stilurilor și tipurilor de învățare diferite ale elevilor; diversitate în evaluare: forme, metode, instrumente.
- crearea și funcționarea unui sistem de servicii de sprijin la toate nivelurile învățământului: asistență psiho-pedagogică (psiholog, logoped), asistență socială, medicală, sprijin în învățare (învățător/ profesor de sprijin).

Bibliografie

- „ 855 de Jocuri şi Activităţi", Centrul Naţional de Resurse pentru Tineri, Asociaţia European Youth Echange Moldova, Chişinău 2005
- Curs Abilitari Curriculare Limbi Moderne, jud Hunedoara, 2024

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof Bedrulea Nicoleta Andreea
Scoala Profesionala Speciala, Campulung Moldovenesc

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă majoră, cu efecte grave asupra dezvoltării și bunăstării elevilor. Aceasta poate lua forme variate, inclusiv violența fizică, verbală, psihologică și bullying-ul. Impactul acesteia nu se limitează doar la cei direct implicați – victimele și agresorii – ci afectează întreaga comunitate educațională, generând o atmosferă de frică și neîncredere. Violența școlară poate duce la scăderea performanțelor academice, absenteism școlar, abandon școlar, dar și la tulburări psihologice pe termen lung.

Obiectivul acestui referat este de a analiza cauzele violenței în mediul școlar și de a propune soluții eficiente pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen. În plus, vom explora câteva modele de bune practici din diverse școli și inițiative educaționale care au demonstrat eficiență în reducerea violenței.

Violența în școli este un fenomen complex, cauzat de interacțiunea mai multor factori individuali, sociali și școlari. Este important să înțelegem aceste cauze pentru a putea implementa măsuri de prevenire eficiente:

1. Factori individuali

Comportamentele agresive ale elevilor pot fi generate de diverse probleme personale sau emoționale. Dificultățile de adaptare socială, lipsa unui model pozitiv în familie, traumele din trecut sau stresul pot duce la manifestarea comportamentelor violente. De asemenea, unii elevi pot recurge la violență din dorința de a capta atenția sau de a-și impune autoritatea în fața altora. Frustrarea legată de eșecurile școlare sau de relațiile dificile cu colegii poate, de asemenea, să stimuleze aceste comportamente.

Un alt factor important este lipsa educației emoționale în școli, ceea ce face ca unii elevi să nu dispună de instrumentele necesare pentru a-și gestiona conflictele sau frustrările într-un mod pașnic și constructiv.

2. Factori de mediu

Mediul în care elevii trăiesc poate influența puternic comportamentele lor. Condițiile socio-economice precare, sărăcia, lipsa accesului la educație sau la resurse adecvate pot duce la un sentiment de neputință, care poate favoriza comportamente agresive. De asemenea, elevii care provin din familii

unde există violență fizică, abuzuri sau conflicte constante pot învăța să își exprime nemulțumirile și frustrările prin violență.

Mass-media și tehnologia joacă un rol semnificativ în educația copiilor. Filmele violente, jocurile video și rețelele sociale pot normaliza comportamentele agresive și pot stimula violența, în special în cazul elevilor care nu sunt ghidați corespunzător.

3. Factori școlari

Școala este un factor esențial în dezvoltarea unui climat educațional sănătos. O atmosferă de neîncredere, lipsa de comunicare între profesori, părinți și elevi, dar și abordarea rigidă a conflictelor poate contribui la apariția violenței în școală. De asemenea, un curriculum școlar prea încărcat și lipsa activităților educaționale extracurriculare pot duce la frustrare și comportamente negative.

Măsuri de prevenire a violenței în mediul școlar

Prevenirea violenței școlare trebuie să fie o prioritate pentru toți factorii implicați în procesul educațional – profesori, elevi, părinți și autoritățile școlare. Măsurile de prevenire trebuie să fie proactive și să încurajeze un comportament non-violent.

1. Educarea elevilor despre comportamentele non-violente

Un prim pas important în prevenirea violenței este educația elevilor despre importanța respectului, empatiei și a gestionării pașnice a conflictelor. Educația socială și emoțională ar trebui să facă parte integrantă din curriculum școlar. Prin activități de grup, jocuri de rol, dezbateri și consiliere psihologică, elevii pot învăța să își exprime sentimentele fără a recurge la violență.

Un model de bune practici este implementarea unor programe educaționale precum „Școala fără violență", care promovează o abordare holistică a educației și încurajează elevii să adopte comportamente responsabile și non-violente.

2. Crearea unui mediu școlar sigur și incluziv

Școlile trebuie să creeze un mediu care să încurajeze încrederea și respectul reciproc. Regulile clare și coerente privind comportamentele acceptabile și inacceptabile sunt esențiale. Este important ca elevii să știe că orice formă de violență va fi sancționată, dar că și comportamentele pozitive vor fi recompensate. Astfel, se poate construi un climat de respect în care elevii se simt în siguranță și susținuți.

3. Formarea continuă a personalului didactic

Profesorii trebuie să fie bine pregătiți pentru a recunoaște semnele violenței și pentru a interveni rapid și eficient. Programele de formare continuă în domeniul managementului conflictelor, consilierea

elevilor și identificarea semnelor de bullying sunt esențiale. În plus, profesorii trebuie să încurajeze dialogul între elevi, să sprijine grupurile vulnerabile și să impună reguli clare de comportament în clasă.

4. Implicarea părinților și a comunității

Violența școlară nu poate fi prevenită doar în cadrul școlii, ci trebuie să fie un efort comun între școală, familie și comunitate. Părinții trebuie să fie educați și informați despre importanța comportamentului non-violent și despre cum pot sprijini educația copiilor lor în acest sens. În plus, implicarea comunității prin organizarea de activități educaționale și prin promovarea unui climat de respect poate contribui semnificativ la prevenirea violenței.

Modele de bune practici

1. Programul „Școala fără violență"

Acest program este un exemplu de bună practică în multe școli din România și din întreaga lume. „Școala fără violență" promovează un climat de încredere și respect în care elevii sunt învățați să comunice eficient, să rezolve conflictele pașnic și să se protejeze de bullying. Proiectele de sensibilizare și atelierele interactive sunt doar câteva dintre activitățile incluse în program, care au dovedit eficiență în reducerea violenței în școli.

2. Proiectele de educație emoțională în școlile finlandeze

În Finlanda, educația emoțională este un pilon important al procesului educativ. Școlile finlandeze implementează un curriculum care include atât educație emoțională, cât și activități de mediere a conflictelor. Elevii sunt învățați să își gestioneze emoțiile și să aplice soluții non-violente în fața conflictelor. Această abordare a dus la o scădere semnificativă a incidentelor violente în școlile finlandeze.

3. Programul „Peer Mediation" (Medierea între colegi)

În cadrul acestui program, elevii sunt instruiți să devină mediatori între colegii lor care au conflicte. Programul dezvoltă abilități de comunicare, empatie și rezolvare a problemelor. Multe școli din întreaga lume au adoptat această metodă, cu rezultate excelente în reducerea violenței și îmbunătățirea relațiilor între elevi.

Măsuri de combatere a violenței în mediul școlar

Atunci când violența se manifestă deja, intervenția rapidă este esențială. Măsurile de combatere trebuie să vizeze atât victimele, cât și agresorii.

1. Intervenția autorităților școlare

Școlile trebuie să aibă un protocol bine definit de intervenție în caz de violență. Acesta trebuie să includă evaluarea rapidă a situației, protejarea victimei și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare agresorului. În cazurile grave, autoritățile locale și poliția trebuie să fie implicate pentru a preveni escaladarea violenței.

2. Consilierea psihologică

Victimele violenței și agresorii trebuie să beneficieze de consiliere psihologică. În cazul victimelor, consilierea ajută la recuperarea emoțională și la dezvoltarea unor mecanisme sănătoase de coping. În cazul agresorilor, consilierea îi poate ajuta să înțeleagă cauzele comportamentului lor și să învețe tehnici de autocontrol.

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă care necesită implicarea tuturor factorilor educaționali: elevi, profesori, părinți și autorități. Prevenirea violenței trebuie să fie o prioritate, iar școlile trebuie să adopte măsuri proactive de educație, formare și sprijin pentru a asigura un climat școlar sigur și respectuos. Modelele de bune practici, precum „Școala fără violență" sau educația emoțională din școlile finlandeze, demonstrează eficiența abordărilor integrative și participative. Numai prin colaborare și intervenție rapidă putem reduce violența în școli și asigura un mediu educațional sănătos pentru toți elevii.

Referințe bibliografice:

1. **Bocancea, P. (2017).** *Violența în școli: Cauze, efecte și măsuri de prevenire*. Editura Didactică și Pedagogică.
2. **Popescu, L. (2020).** *Prevenirea violenței în mediul școlar: Strategii și programe educaționale*. Editura Polirom.
3. **Săftoiu, A. (2019).** *Violența în educație: Provocări și soluții*. Editura Universitară.

Site:

- **Ministerul Educației Naționale - Violența în școli și prevenirea acesteia**: https://www.edu.ro/violenta-in-scoli

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Bocan Anca Teodora
Liceul „Ștefan Procopiu" Vaslui

Violența este un fenomen complex al vieții contemporane, având determinări sociale, psihologice, culturale, economice și care din păcate ia amploare și în școli. De cele mai multe ori termenul de violență este asociat cu agresivitatea, deși nu orice conduită agresivă presupune și un act de violență, așa cum nu orice act violent este însoțit de agresivitate. De exemplu, șantajul emoțional – formă a violenței psihice, nu este neapătar însoțit de agresiviate.

Un climat școlar senin este o condiție esențială pentru asigurarea unor bune condiții de muncă, bunăstare și dezvoltare a elevilor. Majoritatea fenomenelor de violență din școli constă în acte de impolitete sau victimizare care sunt adesea minore, dar repetate. Abordarea fenomenelor de violență în școli provoacă în mod inevitabil dezbateri lungi și fascinante asupra definiției însăși a termenului „violență", precum și asupra acțiunilor de prevenire generală sau primară.Fiecare își aduce punctul de vedere pe baza istoriei personale, a sensibilității, a pregătirii, a statutului socio-economic și cultural.

Manifestările violenței în școli sunt diverse, putând cita, printre altele, acte de grosolănie, violență verbală sau fizică, hărțuire, amenințări de tot felul sau chiar cel mai recent fenomen - bullyingul. Toate aceste manifestări trebuie să facă obiectul unui răspuns adecvat din partea școlii și uneori, în comun, din partea justiției. Într-adevăr, dacă aceste acte de violență, indiferent de forma lor, prezintă grade foarte variabile de gravitate, de la lipsa de civilitate care perturbă climatul instituției școlare până la fapte calificate drept infracțiuni sau contravenții de codul penal.

Din nefericire, în România, violența este prezentă în peste 75% din școli și poate îmbrăca diverse forme, plecând de la violență între elevi (cea mai mare pondere), violența elevilor față de profesori sau violenta profesorilor față de elevi.

Prevenirea face posibilă menținerea respectului cuvenit oamenilor și mediului în care se desfășoară învățarea.

Cauze ale violenței școlare

Chiar dacă cercetările confirmă că cauzele violenței în școală sunt adesea externe școlii, rămâne faptul că aceste cauze externe sunt mereu în interacțiune cu cauze interne, legate de factori structurali (clase și școli eficiente) și educaționali (stabilitatea echipelor educaționale). , climat școlar, sentiment de dreptate la școală).

Cauzele care generează violența școlară, ale căror efecte se cumulează și se potențează reciproc:

• Cauze psiho-individuale – factori individuali: toleranță scăzută la frustrare, dificultăți de adaptare la disciplina școlară, imagine de sine negativă, instabilitate emoțională;

• Cauze familiale – climatul socio-afectiv (relații tensionate între părinți, lipsa de comunicare și afecțiune, lipsa unei minime exigențe parentale); – familii dezorganizate sau monoparentale, consum de alcool

• Cauze școlare – dificultăți de comunicare elevi-profesori, impunerea autorității cadrelor didactice, stiluri didactice de tip excesiv autoritare ale profesorilor, distorsiuni în evaluarea elevilor; – existența unor stări conflictuale nesoluționate care degenerează în acte de violență

• Cauze induse de contextul social: – mass-media; – influența grupului de prieteni și a anturajului din afara școlii

Ca urmare a manifestărilor agresive/violente în contextul școlar, elevii agresați/agresori vor avea performanţe şcolare scăzute, fapt care va conduce la eşec şcolar, suspendare, excludere sau părăsirea voluntară a şcolii, depunerea unui efort suplimentar din partea profesorilor şi administraţiei pentru gestionarea problemelor de disciplină (comportamentele disruptive de la clasă şi agresive din pauză necesită atenţie şi supraveghere suplimentară), ceea ce duce la scăderea eficienţei predării şi limitarea oportunităţilor de învăţare pentru ceilalţi elevi, apariția sentimentelor de izolare și singurătateși scăderea stimei de sine.

Pentru a preveni și combate actele de violență școlară, profesorii trebuie să observe comportamentul elevilor, iar în cazul în care observă astfel de manifestări să poarte discuţii atât cu elevii în cauză cât şi cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuşi prevenirea/stoparea/îndreptarea unor deviaţii comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite şcolii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Şcolii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferenţa dintre moral şi imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul şcolar influenţat de imaginile vizualizate.

• Elevii trebuie învăţaţi ce înseamnă a trăi în societate: a te înţelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, şi a te supune deciziei majorităţii, a-şi controla pornirile violente.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, şi stabilesc sancţiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înţelese şi respectate.

• În condiţiile în care situaţiile de violenţă şcolară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acţiunea efectivă şi imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe.

• La nivelul şcolii se pot înfiinţa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuţie dificultăţile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situaţiile problemă expuse, de unul sau mai mulţi profesori să fie dezbătute în cadrul grupului.

• Înfiinţarea în cadrul şcolii a unui centru de consultanţă cu părinţii şi elevii unde să se poată depista, mediatiza, şi dezbate acte de violenţă şcolară.

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenţei şcolare implică a ţine cont de toţi factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Şcoala are un rol important în prevenirea violenţei şi asta nu numai în condiţiile în care sursele agresivităţii sunt în mediul şcolar, ci şi în situaţia în care sursele se află în exteriorul graniţelor şcolii.

Căutarea unor programe eficiente și „bune practici" pentru combaterea violenței școlare a devenit o parte importantă a literaturii științifice și educaționale. În jurul acestei probleme, evaluarea științifică s-a dezvoltat foarte mult în ultimii ani, odată cu publicarea unor meta-analize importante (de exemplu Wilson, Lipsey & Derzon 2003; Latimer & alii, 2003; Welsh & Farrington, 2007). Această cercetare converge către o concluzie încurajatoare: există programe a căror eficiență poate fi afirmată, care acționează asupra problemelor comportamentale, ritmului de agresivitate, delincvenței la școală. Numărul și calitatea cercetărilor publicate este impresionantă: pare justificat să afirmăm că știm ce funcționează și ce nu funcționează în lupta împotriva violenței în școli.

Cu toate acestea, identificarea „bunelor practici" nu este suficientă: profesioniștii și comunitățile trebuie să preia proprietatea colectivă asupra acestora, ceea ce este una dintre condițiile pentru eficacitatea acestor programe.

Bibliografie

- AGUILAR, B., SROUFE, L.A. & CARLSON, E. (2000). Distinguishing the early-onset/persistent and adolescent-onset antisocial behavior types from birth to 16 years. *Development and Psychopathology,* Volume 12, pp. 109-132.
- ATTAR, B.K., GUERRA N.G., TOLAN, P.H., (1994). Neighborhood disadvantage, stressfull life events, and adjustments in urban elementary-school children, *Journal of Clinical Child Psychology,* n°23, pp. 391-400.

- BENBENISTHY, R. & ASTOR, R.A. (2005), School Violence in Context: Culture, Neighborhood, Family, School and Gender. New York: Oxford University Press.
- DEBARBIEUX, E. (2006). *Violences à l'école : un défi mondial ?* Paris : Armand Colin.
- https://www.stasalba.ro/violenta-in-mediul-scolar/

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. înv. primar Botezatu Luminița
Școala Gimnazială ,,Liviu Rebreanu,, Comănești , județul Bacău

Violența în mediul școlar reprezintă o provocare majoră pentru comunitatea educațională și pentru societate în general. Fenomenul poate lua diferite forme – de la agresiuni fizice și verbale, până la violența psihologică sau cyberbullying. Această problemă afectează nu doar victimele directe, ci și întregul climat educațional, generând anxietate și scăderea performanțelor școlare. Prin urmare, abordările pedagogice și psihologice sunt esențiale pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen.

I. Cauzele și formele violenței școlare

Cauze individuale și familiale:

- Lipsa unei educații bazate pe respect și empatie.
- Conflictele familiale sau absența sprijinului emoțional.

Cauze sociale și comunitare:

- Influenta mediului social și a grupurilor de prieteni.
- Accesul la conținuturi media care promovează violența.

Forme ale violenței:

- Agresiunea fizică și verbală.
- Bullying-ul și cyberbullying-ul.
- Excluderea socială sau intimidarea psihologică.

II. Abordări pedagogice pentru prevenirea violenței

Prevenirea violenței școlare prin metode pedagogice implică acțiuni proactive, axate pe crearea unui mediu educațional sigur și incluziv, precum și pe formarea unor valori sociale și emoționale în rândul elevilor. În acest sens, rolul profesorilor, al curriculei și al culturii școlare este esențial.

1. Promovarea unui climat educațional pozitiv

Un climat pozitiv în școală reduce semnificativ riscul de violență și promovează relațiile armonioase între elevi și cadrele didactice.Pentru acesta trebuie stabilite reguli clare privind comportamentul acceptabil în școală și aplicarea lor într-un mod echitabil(de exemplu, un cod de conduită aflat la vedere în clase sau pe holurile școlii poate servi ca ghid pentru toți elevii),crearea unor mecanisme prin care elevii să raporteze incidentele de violență în mod anonim, reducând teama de

represalii .Profesorii ar trebui să manifeste deschidere, respect și sprijin față de elevi, pentru a-i încuraja să își exprime liber emoțiile și preocupările , să fie încurajat dialogului deschis în clasă.Să fie încurajate și propuse proiectele de grup, activitățile extracurriculare sau competițiile care implică colaborare și promovează relații sănătoase între elevi pentru a reduce conflictele.

2. Programe de educație civică și emoțională

Introducerea unor programe educaționale care să dezvolte competențele socio-emoționale ale elevilor este o modalitate esențială de prevenire a violenței,programe care să ajute elevii să înțeleagă și să aprecieze diversitatea culturală, socială sau personală, cum ar fi ateliere despre acceptare și toleranță.Exemple practice, precum simulări de rol sau povestiri despre persoane care au depășit situații de violență, pot genera empatie și introspecție.

Învățarea gestionării conflictelor:Tehnici de mediere a conflictelor, învățate prin jocuri de rol, ajută elevii să găsească soluții non-violente în situații tensionate.

Introducerea unor sesiuni de „comunicare nonviolentă", bazate pe modelul lui Marshall Rosenberg, îi poate învăța pe elevi să exprime emoții și nevoi fără a recurge la agresivitate.

Elevii ar trebui educați în privința comportamentului adecvat online, pentru a preveni și combate cyberbullying-ul. Activități precum dezbaterile despre impactul negativ al bullying-ului online pot avea un efect de conștientizare.

3. Rolul profesorilor și al consilierilor școlari

Profesorii și consilierii școlari sunt actori centrali în prevenirea violenței, având responsabilitatea de a identifica semnele timpurii și de a interveni corespunzător.Organizarea de cursuri și ateliere pentru cadrele didactice, axate pe recunoașterea comportamentelor agresive și pe metodele de intervenție în situații de criză sunt recomandate așa cum este recomandată pregătirea profesorilor pentru a deveni modele de comportament nonviolent, prin modul în care gestionează conflictele din clasă. Consilierii școlari pot oferi sprijin individual elevilor predispuși la agresivitate sau victimelor, ajutându-i să își dezvolte reziliența.Crearea unor programe de mentorat între elevi (de exemplu, elevi mai mari care îi sprijină pe cei mai mici) poate reduce sentimentul de izolare.

4. Integrarea valorilor anti-violență în curriculum

Curriculumul poate fi adaptat pentru a încorpora teme legate de prevenirea violenței și promovarea unui comportament pozitiv. În cadrul orelor de limba română, istorie sau educație civică, se pot analiza texte literare sau istorice care abordează teme precum dreptatea, empatia sau efectele violenței. Elevii pot fi implicați în organizarea unor campanii anti-violență, cum ar fi afișe, spectacole de

teatru sau prezentări despre importanța respectului reciproc. Activitățile creative, cum ar fi desenul, muzica sau teatrul, pot fi utilizate pentru a ajuta elevii să își exprime emoțiile într-un mod pozitiv și să dezvolte legături sănătoase cu ceilalți.

5. Parteneriate școală-comunitate

Implicarea comunității în viața școlară contribuie la crearea unui mediu educațional sigur și deschis.Organizarea unor sesiuni de informare pentru părinți despre prevenirea violenței și tehnici de educație pozitivă acasă ar fi un pas în rezolvarea unor situații.Părinții pot fi invitați să participe la activități școlare, încurajând astfel un sentiment de responsabilitate comună.O altă soluție ar fi invitarea polițiștilor, a reprezentanților ONG-urilor sau a altor experți pentru a ține prezentări și ateliere despre siguranță și prevenirea agresiunii.

Abordările pedagogice sunt fundamentale pentru a preveni și combate violența în mediul școlar. Prin promovarea unui climat educațional pozitiv, integrarea valorilor anti-violență în curriculum și implicarea activă a profesorilor și consilierilor școlari, școala poate deveni un spațiu sigur, în care fiecare elev să se simtă respectat și protejat.

III. Abordări psihologice pentru combaterea violenței

Abordările psihologice sunt esențiale pentru a înțelege cauzele profunde ale comportamentului violent și pentru a implementa intervenții personalizate care să contribuie la schimbarea acestuia. Aceste strategii se concentrează atât pe sprijinirea victimelor, cât și pe reabilitarea agresorilor, dar și pe prevenirea viitoarelor episoade de violență.

1. Intervenție și suport pentru victime și agresori

Consilierea individuală:

Pentru victime:victimele violenței pot suferi traume emoționale și psihologice severe, care necesită intervenții specializate.

Terapia cognitiv-comportamentală (CBT) poate ajuta victimele să depășească sentimentele de frică, anxietate sau vinovăție.

Exercițiile de dezvoltare a încrederii în sine și activitățile care consolidează reziliența emoțională sunt esențiale.

Pentru agresori:intervențiile individuale pentru agresori trebuie să se axeze pe identificarea și gestionarea cauzelor comportamentului violent.

Tehnici precum terapia rațional-emotivă și consilierea pentru autocontrol pot ajuta agresorii să înlocuiască tiparele de comportament disfuncțional cu unele constructive.

Medierea conflictelor:implicarea unui psiholog sau consilier școlar în medierea conflictelor poate ajuta la restabilirea relațiilor dintre victimă și agresor.

Tehnicile de mediere pun accent pe recunoașterea greșelilor, empatie și reconstrucția respectului reciproc.

2. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Violența este adesea rezultatul lipsei de abilități socio-emoționale, cum ar fi empatia, comunicarea eficientă sau gestionarea stresului. Intervențiile psihologice în această direcție pot contribui semnificativ la prevenirea comportamentelor agresive.

Antrenamentul pentru empatie:atelierele și exercițiile de grup care încurajează înțelegerea perspectivelor celorlalți pot reduce tendințele violente.

Jocurile de rol și scenariile simulate sunt instrumente excelente pentru dezvoltarea empatiei.

Gestionarea furiei și a emoțiilor negative:tehnicile de autoreglare, cum ar fi respirația profundă, exercițiile de mindfulness sau meditația, pot ajuta elevii să își gestioneze mai bine emoțiile puternice.

În sesiunile de grup, elevii pot învăța cum să-și exprime frustrările într-un mod asertiv, nu agresiv.

Promovarea comunicării eficiente:exercițiile de ascultare activă și de exprimare clară a emoțiilor contribuie la reducerea neînțelegerilor și a conflictelor.

O tehnică utilă este modelul de „mesaj Eu" (ex. „Mă simt trist când mă ignori"), care evită acuzațiile și încurajează dialogul constructiv.

3. Programe de sprijin pentru grupuri vulnerabile

Anumite categorii de elevi sunt mai predispuse să devină victime sau agresori din cauza vulnerabilităților lor (de exemplu, elevi marginalizați, cu dizabilități sau cu dificultăți de învățare). Abordările psihologice trebuie să țină cont de nevoile acestor grupuri.

Crearea unor grupuri de sprijin pentru victimele bullying-ului sau pentru elevii vulnerabili poate ajuta la întărirea sentimentului de apartenență și siguranță.În cadrul acestor grupuri, elevii își pot împărtăși experiențele și pot primi sprijin emoțional din partea colegilor și a consilierilor.

Psihologii școlari pot evalua și monitoriza comportamentele de risc la elevii cu tendințe violente și pot interveni înainte ca aceste comportamente să escaladeze.Elevii predispuși la agresivitate pot beneficia de programe personalizate care să includă terapie comportamentală și implicarea părinților.

4. Implicarea familiei în procesul de intervenție

Familiile joacă un rol crucial în formarea comportamentelor copiilor. Psihologii pot organiza sesiuni de consiliere pentru părinți, axate pe gestionarea conflictelor familiale și pe oferirea unui mediu de sprijin pentru copii.Tehnicile de disciplină pozitivă și comunicare deschisă între părinți și copii sunt aspecte esențiale care trebuie învățate și aplicate.Organizarea de activități comune poate îmbunătăți relația părinte-copil și poate reduce tensiunile care contribuie la comportamentele violente.

5. Promovarea unui mediu școlar sigur și incluziv

Psihologii și consilierii școlari pot implementa chestionare anonime pentru a evalua percepțiile elevilor despre siguranța în școală și despre incidentele de violență.Rezultatele acestor evaluări pot ghida intervențiile ulterioare.Organizarea de campanii anti-violență, ateliere și conferințe pe tema empatiei și a respectului poate schimba percepțiile elevilor despre comportamentele agresive.Exercițiile interactive și poveștile inspiraționale pot ajuta elevii să înțeleagă efectele devastatoare ale violenței asupra victimelor.Psihologii pot sugera crearea unor spații dedicate unde elevii să se retragă în momente de stres sau conflict. Aceste zone pot fi dotate cu materiale de relaxare (cărți, jocuri, elemente de art-terapie).

Abordările psihologice joacă un rol esențial în prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar. Prin sprijinirea victimelor, gestionarea comportamentelor agresive și dezvoltarea competențelor socio-emoționale, se poate crea un mediu educațional în care fiecare elev să se simtă în siguranță. Psihologii școlari, împreună cu familiile și cadrele didactice, au responsabilitatea de a promova bunăstarea emoțională și relațiile armonioase între elevi.

IV. Exemple de bune practici

Pentru prevenirea și reducedrea cazurilor de violență este recomandat să se desfășoare proiecte educaționale în școli,ateliere și seminarii despre prevenirea bullying-ului.De asemenea implementăm programe precum „Mediatorul de conflict" în școli.O altă soluție este implicarea ONG-urilor în derularea programelor anti-violență.Colaborarea cu poliția sau autoritățile locale este imperativ necesară pentru a asigura un mediu sigur.

Prevenirea și combaterea violenței școlare necesită o abordare integrată, bazată pe cooperarea dintre profesori, psihologi, părinți și elevi. Prin educație, empatie și suport psihologic adecvat, școlile pot deveni spații sigure și prietenoase, unde toți elevii se pot dezvolta armonios. Violența nu este doar o problemă individuală, ci una socială, iar responsabilitatea soluționării sale revine întregii comunități.

Bibliografie

1. Golu, M. (2010). Fundamentele psihologiei educației. București: Editura Polirom.
2. Mitrofan, I., & Mitrofan, N. (2005). Consilierea psihologică și educațională. București: Editura Sper.
3. Stan, L. (2016). Managementul conflictelor în educație. Iași: Editura Polirom.

Studii și rapoarte:

1.Ministerul Educației Naționale (2020). Ghid metodologic pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar. București.

2.Salvați Copiii România (2019). Bullying-ul în școli: Ghid pentru profesori și părinți. București.

3.Centrul pentru Politici Educaționale (2018). Raport privind violența școlară în România. București.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. înv. Branga Petronela Florentina
Școala Gimnazială Borlești – structura Mastacăn

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă și alarmantă, cu efecte adânci asupra dezvoltării fizice, emoționale și psihologice ale elevilor. Aceasta poate lua multiple forme, de la agresiuni fizice și abuzuri verbale, până la forme subtile de bullying psihologic sau intimidare socială. Indiferent de natura sa, violența școlară are un impact semnificativ nu doar asupra victimelor, dar și asupra agresorilor și a întregii comunități educaționale. Mai mult decât atât, acest fenomen nu doar că afectează sănătatea și bunăstarea elevilor, dar poate avea și repercusiuni asupra performanței lor școlare, relațiilor interpersonale și integrării lor în societate.

În multe cazuri, violența școlară se dezvoltă dintr-o combinație de factori individuali, familiari și sociali, iar consecințele sale sunt pe termen lung. Elevii care sunt martori sau victime ale violenței pot suferi de stres post-traumatic, anxietate, depresie și, uneori, pot deveni și ei agresori în viitor, perpetuând astfel un ciclu vicios. În acest context, prevenirea și combaterea violenței în școli nu mai reprezintă doar o obligație morală, ci și o necesitate pentru construirea unui mediu educațional sigur și sănătos.

Este esențial ca sistemul educațional să adopte măsuri clare și eficiente pentru a preveni violența în școli, iar acest lucru se poate realiza doar printr-o abordare integrată, care să implice nu doar cadrele didactice, ci și psihologi, părinți și comunitatea largă. Prevenirea violenței trebuie să fie un proces continuu, care să se desfășoare pe mai multe planuri: educațional, psihologic și social. Este important să se formeze atât competențe de gestionare a conflictelor, cât și abilități de autocontrol și comunicare non-violentă, iar elevii să învețe să colaboreze și să respecte diversitatea.

Din punct de vedere pedagogic, prevenirea violenței în școli presupune crearea unui climat educativ în care respectul reciproc, empatia și cooperarea sunt valorile fundamentale. Acest climat poate fi susținut prin strategii educaționale specifice, precum promovarea educației pentru valori, dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale elevilor și încurajarea unui dialog deschis între profesori, părinți și elevi. Pe de altă parte, abordările psihologice sunt la fel de importante, deoarece violența în școli nu poate fi înțeleasă și abordată doar din perspectiva comportamentală. Intervențiile psihologice, atât pentru victime, cât și pentru agresori, pot juca un rol esențial în prevenirea și reducerea comportamentelor violente. Aceste intervenții pot include consilierea psihologică, medierea conflictelor și implementarea

unor programe de dezvoltare emoțională, care să ajute elevii să învețe cum să își gestioneze furia și frustrarea într-un mod constructiv.

Astfel, abordarea violenței în școli necesită un efort comun din partea tuturor celor implicați în educație, iar soluțiile propuse trebuie să fie flexibile și adaptabile la nevoile fiecărei comunități școlare. Este necesar ca fiecare școală să își dezvolte propriile strategii de prevenire a violenței, ținând cont de particularitățile contextului în care operează, dar și de specificul elevilor care o frecventează. De asemenea, autoritățile locale, organizațiile nonguvernamentale și comunitățile trebuie să colaboreze pentru a sprijini inițiativele educaționale și pentru a oferi resursele necesare intervenției eficiente.

Violența în mediul școlar: tipuri, cauze și consecințe - Tipuri de violență școlară
Violența în școli poate manifesta diverse forme, printre care:

- **Violența fizică**: bătăi, loviri, agresiuni fizice între elevi sau între elevi și profesori.
- **Violența psihologică**: bullying, umilirea unui coleg, manipularea emoțională, izolare socială.
- **Violența verbală**: insulte, jigniri, amenințări.
- **Violența sexuală**: abuzuri de natură sexuală, hărțuire.

Cauze ale violenței în școli

Violența în școlile din România, ca și în alte țări, poate fi cauzată de o serie de factori individuali, familiali, sociali și culturali:

- **Factori individuali**: personalitatea elevului, istoricul abuziv sau traumele anterioare.
- **Factori familiali**: conflicte interne, abuzul în familie, lipsa unui model parental pozitiv.
- **Factori sociali**: influența grupului de prieteni, stereotipuri sociale sau culturale, media și jocurile violente.
- **Factori educaționali**: stilurile de predare, relațiile elev-profesor, structura școlii, nerespectarea regulamentelor.

Consecințele violenței școlare

- **Sănătatea mentală**: anxietate, depresie, stima de sine scăzută, comportamente auto-destructive.
- **Performanța școlară**: scăderea interesului pentru învățătură, absenteism școlar.
- **Conflicte sociale**: excluderea elevilor din grupuri sociale, izolare, conflicte interpersonale.

Abordările pedagogice în prevenirea și combaterea violenței școlare

Rolul educației pentru dezvoltarea unui comportament non-violent

Educația poate juca un rol important în prevenirea violenței, având ca scop formarea unor valori

pozitive, respectul reciproc și responsabilitatea socială. Printre măsurile pedagogice ce pot fi aplicate pentru prevenirea violenței în școli se numără:

- **Promovarea educației pentru valori**: încurajarea respectului, empatiei, responsabilității și cooperării între elevi.
- **Implementarea programelor de educație civică**: informarea elevilor despre drepturile lor și despre cum să reacționeze în fața unor situații de violență.
- **Formarea competențelor de comunicare non-violentă**: prin cursuri care să ajute elevii să își exprime opiniile și sentimentele într-un mod respectuos.

Măsuri pedagogice specifice

- **Prevenirea bullying-ului**: dezvoltarea unor politici clare și strategii școlare împotriva bullying-ului, inclusiv formarea profesorilor și a personalului școlar pentru identificarea timpurie a agresorilor și victimelor.
- **Integrarea activităților de grup**: promovarea activităților extra curriculare, care pot dezvolta relații interpersonale sănătoase și pot încuraja elevii să învețe să coopereze.

Formarea cadrelor didactice

Este esențial ca profesorii să fie pregătiți să gestioneze conflictele între elevi și să identifice semnele violenței. Formările periodice în domeniul educației socio-emoționale și al strategiilor de management al comportamentului agresiv sunt importante.

Abordările psihologice în prevenirea și combaterea violenței școlare

Psihologia elevului agresor

Elevii care se comportă agresiv în mediul școlar pot proveni din medii familiale disfuncționale, pot suferi de lipsa unui model parental sau pot fi victime ale unor traume. Identificarea cauzelor psihologice ale comportamentului agresiv este esențială pentru intervenție.

Intervenții psihologice pentru prevenirea violenței

Psihologii școlari pot interveni atât în cazurile de violență fizică, cât și în cele de violență psihologică. Măsurile specifice includ:

- **Consilierea individuală a elevilor agresori și a celor victime**: intervențiile de consiliere pot ajuta elevii să înțeleagă comportamentele lor și să își gestioneze emoțiile.
- **Programe de dezvoltare emoțională**: activități care ajută elevii să învețe cum să își gestioneze stresul și să dezvolte abilități de auto-control.

Medierea conflictelor

Tehnicile de mediere pot ajuta la rezolvarea conflictelor între elevi, având în vedere că soluționarea amiabilă a disputelor poate reduce riscul de escaladare a violenței. Psihologii pot facilita discuțiile și pot ghida elevii spre o soluție negociată.

Colaborarea între școală, familie și comunitate

Importanța colaborării între cadrele didactice și părinți

Colaborarea strânsă între profesori și părinți este esențială pentru prevenirea și combaterea violenței. Implicarea părinților în educația copiilor lor, dar și în activitățile școlii, poate reduce comportamentele agresive. Comunicarea deschisă și transparentă ajută la identificarea rapidă a problemelor și găsirea unor soluții eficiente.

Parteneriate cu autoritățile și organizațiile nonguvernamentale

Implicarea autorităților locale și a ONG-urilor în crearea unor programe de prevenire a violenței poate adresa eficient fenomenul la nivel comunitar. Colaborarea cu specialiști din domeniul sănătății mentale, psihologiei și dreptului poate oferi suport suplimentar în cazurile grave de violență.

Concluzie

Violența în școlile din România, dar și la nivel global, este un fenomen ce necesită o abordare complexă și integrată. Prevenirea și combaterea acestui fenomen trebuie să fie o prioritate atât pentru sistemul educațional, cât și pentru comunitatea largă. Abordările pedagogice și psihologice sunt esențiale pentru crearea unui mediu școlar sigur, în care fiecare elev să se poată dezvolta armonios, fără teama de a fi victima violenței.

Prin implementarea unor măsuri educaționale clare și prin dezvoltarea unor intervenții psihologice adecvate, este posibil ca violența în școli să fie prevenită și combătută eficient. De asemenea, colaborarea constantă între școală, familie și comunitate joacă un rol crucial în construirea unui mediu educativ sănătos și respectuos pentru toți elevii.

Bibliografie

1. Andreescu, L. (2010). *Pedagogia educației nonviolente*. Editura Polirom.
2. Borțun, D. (2011). *Violenta în școală: Cauze, efecte și soluții*. Editura Universitară.
3. Chiriță, L. (2016). *Consilierea psihologică a elevilor în mediul școlar*. Editura Pro Universitaria.
4. Constantin, M. (2007). *Psihologia educației și intervenția psihologică în mediul școlar*. Editura Trei.

5. Mihăilescu, A. (2008). *Dezvoltarea socio-emoțională a elevilor și prevenirea comportamentelor agresive*. Editura Didactică și Pedagogică.
6. Popescu, I. (2012). *Abordări pedagogice în prevenirea violenței școlare*. Editura Lumen.
7. Radu, G. (2014). *Prevenirea și combaterea bullying-ului în școli: perspective pedagogice și psihologice*. Editura Institutul European.
8. Sârbu, R. (2019). *Medierea conflictelor în școală*. Editura Universității din București.
9. Tufan, D. (2015). *Educația pentru valori și combaterea violenței în școli*. Editura Corint.
10. Voinea, V. (2013). *Psihologia violenței în școala contemporană*. Editura Nemira.

STRATEGII PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLILE CONTEMPORANE: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. Chitu Corneliu Petrică
Școala Gimnazială Borlești

Cauzele și Factorii Determinanți ai Violenței în Mediul Școlar

Violența în școlile contemporane nu poate fi înțeleasă decât printr-o analiză profundă a contextului în care aceasta se manifestă. Cauzele violenței școlare sunt multiple, interdependente și adânc înrădăcinate în structuri sociale, economice și culturale complexe. Factorii determinanți ai acestui fenomen se pot clasifica în mai multe categorii:

Factori individuali:

La nivelul elevilor, violența poate fi rezultatul unor trăsături de personalitate, cum ar fi impulsivitatea, dificultăți în gestionarea emoțiilor, tendința spre agresivitate sau lipsa abilităților sociale de bază. Problemele psihologice, cum ar fi depresia, anxietatea, tulburările de comportament sau istoria de abuz, pot contribui și ele la apariția unor comportamente violente. De asemenea, elevii care au fost expuși la violență în mediul familial sau în alte contexte externe pot reproduce aceleași comportamente în școală, ca mecanism de apărare sau ca răspuns la frustrarea acumulată.

Factori familiari:

Familia joacă un rol esențial în formarea comportamentului copiilor. Un mediu familial disfuncțional, marcat de abuzuri fizice, verbale sau emoționale, sau de neglijență, poate constitui un factor major în dezvoltarea unor comportamente agresive. De asemenea, lipsa unui model parental adecvat sau a unui sprijin afectiv constant poate duce la dezvoltarea unor deficite în abilitățile de autoreglare emoțională și de gestionare a conflictelor.

Factori sociali și culturali:

Cultura școlii și a comunității în care se află instituția educațională are un impact considerabil asupra comportamentului elevilor. Un climat social marcat de inegalități economice, segregare socială, marginalizare sau lipsă de oportunități poate contribui la apariția violenței. De asemenea, presiunile legate de statutul social și de identitatea de grup (etnică, economică sau culturală) pot exacerba conflictele între elevi. În plus, mass-media și rețelele sociale pot influența comportamentele violente, promovând stereotipuri, violență simbolică sau modele de comportament agresiv.

Factori instituționali și educaționali:

Un alt aspect important în analiza cauzelor violenței școlare este legat de structura și climatul instituțional al școlii. Lipsa unor politici clare de prevenire a violenței, a unor mecanisme eficiente de sancționare și de mediere a conflictelor, sau lipsa unui cadru educațional care să promoveze respectul și toleranța poate duce la o atmosferă de neîncredere și de toleranță față de comportamentele agresive. De asemenea, o echipă didactică nepregătită să gestioneze conflictele sau să detecteze semnele timpurii ale violenței poate contribui la perpetuarea acestui fenomen.

Abordări Pedagogice în Prevenirea Violenței Școlare

Prevenirea violenței în mediul școlar necesită implementarea unor măsuri pedagogice care să vizeze nu doar combaterea violenței, ci și promovarea unui climat educațional favorabil dezvoltării emoționale și sociale a elevilor. Abordările pedagogice se centrează pe crearea unui mediu educațional sigur și pozitiv, în care respectul reciproc, empatia și cooperarea să fie elemente fundamentale ale relațiilor interpersonale. Printre aceste abordări se numără:

Educația pentru valori și dezvoltarea abilităților socio-emoționale:

Un prim pas esențial în prevenirea violenței este integrarea în curricula școlară a unor module care să promoveze valori fundamentale, cum ar fi respectul, empatia, toleranța și solidaritatea. Programelor educaționale trebuie să le ofere elevilor instrumente pentru a-și înțelege și exprima emoțiile într-un mod non-violent și pentru a rezolva conflictele prin dialog și cooperare. Educația socio-emoțională, prin dezvoltarea abilităților de comunicare, rezolvare de conflicte și autoreglare emoțională, reprezintă o componentă-cheie în prevenirea comportamentelor violente.

Promovarea unui climat școlar pozitiv:

Crearea unui mediu școlar sigur și încurajator este esențială în reducerea violenței. Acest climat implică, pe de o parte, existența unor reguli clare de conduită și respect, dar și o atmosferă de încredere între elevi și profesori. Rolul cadrelor didactice este crucial în identificarea timpurie a semnelor de violență și în intervenirea rapidă pentru a preveni escaladarea acestora. De asemenea, promovarea unui mediu educațional incluziv, care să celebreze diversitatea și să combată discriminarea, poate reduce conflictele între grupuri.

Implicarea părinților și comunității în procesul educațional:

Violența școlară nu poate fi combătută eficient doar în interiorul școlii. Implicarea activă a părinților și a altor membri ai comunității educaționale este esențială. Părinții trebuie să fie sprijiniți să înțeleagă importanța dezvoltării unor relații pozitive cu copiii lor și să fie încurajați să participe activ la viața școlii.

Proiectele educaționale care implică întreaga comunitate, inclusiv autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale, pot avea un impact semnificativ în prevenirea violenței.

Abordări Psihologice în Combaterea Violenței Școlare

Intervențiile psihologice sunt esențiale în sprijinul elevilor care sunt victime ale violenței, dar și pentru agresori, pentru a-i ajuta să înțeleagă cauzele comportamentelor lor și să adopte modalități mai sănătoase de interacțiune. Abordările psihologice în combaterea violenței se concentrează pe intervenția directă la nivel individual sau de grup și includ următoarele strategii:

Consilierea psihologică pentru victime și agresori:

Victimele violenței școlare necesită intervenție psihologică pentru a face față traumei și pentru a preveni efectele negative pe termen lung, cum ar fi anxietatea, depresia sau scăderea stimei de sine. Agresorii, pe de altă parte, trebuie ajutați să conștientizeze impactul comportamentului lor asupra celorlalți și să învețe alternative mai sănătoase de a-și exprima frustrările și conflictele. Consilierea individuală și terapia de grup sunt metode eficiente de a aborda atât victimele, cât și agresorii.

Programe de mediere și rezolvare a conflictelor:

Medierea și tehnicile de rezolvare a conflictelor sunt intervenții psihologice care pot ajuta elevii să își exprime sentimentele și să găsească soluții constructive la conflictele lor. Programele de acest tip pot fi implementate la nivel de clasă sau școală și pot contribui semnificativ la prevenirea escaladării violenței. Formarea elevilor în abilități de negociere și mediere este un instrument valoros pentru promovarea unui climat de respect și colaborare în școală.

Suport psihologic pentru cadrele didactice:

Formarea cadrelor didactice în tehnici de gestionare a comportamentelor dificile și de prevenire a violenței este o componentă esențială a abordării psihologice. Cadrele didactice trebuie să fie pregătite să identifice semnele de violență și să intervină adecvat. De asemenea, este important ca profesori și consilieri școlari să colaboreze pentru a asigura un sprijin constant elevilor care au nevoie de ajutor psihologic.

Modele de Succes și Practici Internaționale în Combaterea Violenței Școlare

În acest capitol, vom analiza exemple de bune practici din diverse țări, pentru a evidenția soluțiile care s-au dovedit eficiente în prevenirea și combaterea violenței în școli. De asemenea, vom examina impactul politicilor educaționale și al strategiilor guvernamentale în acest

Bibliografie

1. Andreou, E. (2000). Bullying in Schools: A Review of the Literature. *Educational Psychology*, 20(2), 101-112.
2. Deneu, D., & Rădulescu, M. (2015). *Violența în școlile din România: Cauze și soluții*. Editura Universității din București.
3. Goleman, D. (2006). *Inteligența emoțională*. Curtea Veche.
4. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
5. Tolan, P., & Henry, D. (2008). Youth Violence: Understanding and Preventing It. *American Psychologist*, 63(1), 37-45.
6. Wilson, D., & Hyman, J. (2011). The Role of Educators in Preventing School Violence. *Journal of School Violence*, 10(2), 112-124.
7. **Organizația Mondială a Sănătății** (2017). *Prevenirea violenței în școli: Ghid pentru profesori și educatori*. Geneva: OMS.

SOLUŢIONAREA UNEI SITUAŢII CONFLICTUALE LA NIVEL DE CLASĂ

Profesor pentru înv. primar Brezeanu Gabriela
Şcoala Gimnazială ,,Matei Basarab" Târgovişte, Jud. Dâmbovița

1. **Contextul problemei:**

Elevul face parte dintr-o clasă cu copii foarte silitori și cu rezultate deosebite. Problema majoră a acestuia este legată de accesele de violență verbală față de colegii de clasă și față de profesori. Încă de la începutul clasei pregătitoare s-a dovedit a fi foarte activ în crearea de situaţii conflictuale, perturbând activitățile didactice și activitățile din recreație, prin comportament ostil și sfidător față de colegi. În permanență atrage atenţia prin gesturi şi limbaj neadecvat, dorind să fie remarcat și să braveze prin conduita sa. Sarcinile şcolare le consideră ca pe o pedeapsă, profesorul fiind pentru el un adversar. În ceea ce priveşte situaţia la învăţătură, trebuie să amintesc faptul că este unul dintre cei mai inteligenţi elevi din clasă, dar nu este constant în pregătire.

2. **Situaţia conflictuală:** Elevul C.R. din clasa I agresează zilnic, verbal şi fizic, în timpul pauzelor, copiii din clasă. Elevul întrerupe frecvent ora, nu respectă regulile clasei şi vorbeşte urât cu cei din jur. Explicația rezidă în lipsa de timp și afecţiune a părinților.

3. **Persoane implicate:** elevii, părinţii elevilor, învățătorul, profesorii care predau la clasă, managerul unităţii şcolare, responsabilul Comisiei privind Prevenirea şi Combaterea Violenţei în Mediul Şcolar, profesorul consilier.

4. **Tipul de conflict:** interpersonal, disfuncţional, acut, între elevi. Manifestă un comportament teribilist, ostil față de colegii săi, iar aceștia la rândul lor sunt frustrați și furioși.

5. **Forma de manifestare a conflictului:** agresiuni active fizice directe (lovirea colegilor), agresiuni active verbale directe (înjură, ameninţă).

6. **Cauzele conflictului:** elevul C.R. îşi manifestă frustrările acumulate din cauza situaţiei familiale (a lipsei de implicare) într-un mod agresiv asupra colegilor din clasă.

7. **Informaţiile suport**:

-Părinții sunt despărțiți. Recent, mama s-a recăsătorit, copilul locuiește și cu tatăl vitreg, de care nu este atașat afectiv, iar acesta se simte neglijat. Tatăl vitreg încearcă să se apropie de copil, oferindu-i sume importante de bani și cadouri, dar fără un rezultat pozitiv.

-Profesorii de la clasă întâmpină dificultăți în asigurarea educării copiilor în condiții

optime (uneori, elevul continuă agresiunile verbale și în timpul orelor, mai ales când elevii lucrează în grup, în perechi).

-Elevul, deseori, nu dorește rezolvarea conflictului, găsește explicații pentru toate acuzațiile în favoarea lui, continuă comportamentul neadecvat.

-Mama elevului nu se implică, nu răspunde întotdeauna la telefon, consideră că pedepsirea copilului pentru o scurtă perioadă, va rezolva problema.

-Părintii copiilor agresați sunt revoltați, se tem pentru siguranța copiilor, au încercat discuții cu părinții elevului, dar s-a ajuns la conflicte între părinți și la jigniri.

8. **Bariere în comunicare**:

- caracterul agresiv al implicării în cadrul comunicării a unor părţi implicate în conflict (părinți);
- credibilitatea acordată de fiecare dintre participanţi interlocutorului său (fiecare părinte îi ia apărarea copilului său);
- selectivitatea percepţiilor, caracterul fals al presupunerilor, prejudecăţi, judecăţi de valoare diferite;
- diferenţe semnificative între experienţele anterior acumulate de participanţi.

9. **Strategia / tactica de rezolvare a conflictului:** ***Medierea conflictului de către un membru al Comisiei privind Prevenirea şi Combaterea Violenţei în Mediul Şcolar (profesorul consilier) și de către învățătorul clasei.***

10. **Soluţii de rezolvare a conflictului:**

- Informarea şi implicarea părinţilor în rezolvarea conflictului;
- Dezbaterea cazului la anumite ore-la Dezvoltare personală;
- Desfășurarea unor activități extrașcolare pe teme legate de violenţă (invitați: polițistul de proximitate, consilierul școlar);
- Implicarea elevului C.R. în activităţi extraşcolare şi responsabilizarea lui;
- Discuţii individuale şi în grup cu cei implicaţi în conflict;
- Monitorizarea comportamentului elevului C.R.;
- Crearea unei comunităţi educaţionale în care elevii se sprijină unii pe alţii.
- Stabilirea clară a regulilor şi aplicarea lor;
- Motivaţia pozitivă (formulări de tipul: „dacă vei realiza … vei obţine …”);
- Recompensarea celui mai mic progres în evoluţia pozitivă a comportamentului;
- Antrenarea părţilor în conflict în proiecte comune;

- Discuţii pentru aflarea surselor de manifestare agresivă cu elevul, separat de clasă, cu profesorii de la casă și cu învățătoarea;
- Sesizarea familiei şi stabilirea unor şedinţe de consiliere în comun cu aceasta pentru îmbunătăţirea stimei de sine;
- Obţinerea susţinerii din partea mamei.

11. **Soluţia optimă**: medierea/ negocierea
12. **Transpunerea în practică a soluţiei alese:**

a.Includerea elevului şi a familiei într-un program de consiliere şcolară pentru îmbunătăţirea stimei de sine şi a abilităţilor de comunicare în cadrul unui grup;

b. Activități prin care elevii vor învăţa să diferenţieze comportamentele pasive şi agresive în comunicare, să conştientizeze dezavantajele asociate acestor comportamente.

Elementele esenţiale pentru controlul conflictului sunt: comunicarea eficientă şi analiza conflictului. Utilizarea repetată şi consecventă a tehnicilor de rezolvare a conflictelor de către profesori va face ca elevii înşişi să fie capabili, după un timp, să-şi rezolve singuri conflictele. Acest lucru are efecte benefice asupra atmosferei din clasă, contribuind la crearea unei comunităţi educaţionale în care elevii se sprijină unii pe alţii și se poate realiza prin:

- *Cooperare.* Elevii învaţă să lucreze împreună, să aibă încredere unii în ceilalţi şi să-şi împărtăşească preocupările.
- *Comunicare.* Elevii învaţă să observe atent, să comunice ceea ce au de spus, sa-i asculte atent pe ceilalţi.
- *Toleranţă.* Elevii învaţă să respecte şi să valorizeze pozitiv diferenţele între oameni, să înţeleagă propriile prejudecăţi şi modul în care acestea acţionează.
- *Expresie emoţională pozitivă.* Elevii învaţă să-şi exprime sentimentele, în special supărarea sau nemulţumirea, în modalităţi neagresive şi nedistructive. Totodată, ei învaţă autocontrolul.
- *Rezolvarea conflictelor.* Elevii deprind abilitatea de a răspunde în mod creativ într-o situaţie conflictuală.

Grupurile sunt o sursă potenţială de motivaţie şi de satisfacţie. Este important ca profesorii să încurajeze şi să participe la crearea comunităţilor educaţionale şi să supravegheze modul în care interacţionează elevii.

Plan de acţiune

1. Iniţiativa imediată a învățătorului de a contacta consilierul școlar, părinţii şi pe ceilalţi profesori ai clasei.

2. Consilierul şcolar aflat în faţa unui subiect-problemă va stabili cu părintele o relaţie de comunicare deschisă, sinceră, de respect şi înţelegere faţă de problemele cu care se confruntă minorul.

3. După stabilirea acestei relaţii, consilierul va aplica metode şi tehnici psihometrice necesare conturării profilului psihologic şi evaluării tabloului comportamental al elevului:

- observaţia, în special cea direcţionată;
- chestionarele de colectare a informaţiilor referitoare la problemele elevului;
- interviul structurat pe explorarea anumitor aspecte comportamentale;

4. Familia va fi informată de către consilier, învățător, pentru a identifica şi explora problemele subiectului minor prin colaborare permanentă. Avertizați deja, că o bună parte din cauzele devianţei copilului sunt provocate de situaţia lui familială, consilierul şi profesorii clasei vor avea responsabilitatea de a adapta strategiile didactice în favoarea copilului: de multe ori, climatul familial este deteriorat.

5. Prin convorbiri cu copilul, consilierul şcolar are dificila misiune de a-l determina să îşi învingă complexele şi teama, să înţeleagă că va fi ajutat, iertat, sprijinit.

6. În continuare, consilierul şcolar, va proceda la elaborarea unui plan de acțiune, stabilind ierarhizat scopurile urmărite.

Metode specifice de consiliere a copiilor cu tulburări de comportament

Problema centrală a copiilor cu tulburări de comportament rămâne dificultatea de adaptare şi integrare şcolară/socială. De aceea, în vederea reintegrării, demersurile consilierului se vor orienta către metode menite să echilibreze şi să optimizeze personalitatea copilului.

Stingerea comportamentelor nedorite - Dorind să iasă în evidenţă în grupul de copii, copilul adoptă adesea comportamente şocante. Consilierul, profesorii şi părinţii, prin acord comun, vor aproba şi încuraja numai acele conduite dezirabile, evitând să dea atenţie celor ostentative sau agresive. Observând că acestea din urmă nu mai produc efectul scontat, copilul va renunţa la ele. Stingerea parcurge trei etape: iniţial comportamentele indezirabile se intensifică, pentru ca apoi să slăbească treptat din cauza lipsei de întărire, iar în final comportamentul este uitat şi înlocuit.

Modelarea se bazează pe puterea exemplului. Esenţa metodei constă în dislocarea unor conduite negative dobândite prin imitaţie şi plasarea copilului sub influenţa unor modele demne de urmat (consilier, părinţi, profesori, colegi).

Antrenamentul asertiv vizează învingerea dificultăţilor de interrelaţionare ale unora dintre elevi. Consilierul va recurge la diferite procedee, astfel încât elevul să dobândească deprinderi de relaţionare şi comunicare, mai întâi în familie, apoi în clasă şi ulterior în societate.

Tehnica aversivă presupune utilizarea sancţiunilor pentru a amenda comportamentele nedorite. Pentru a reuşi, este nevoie de asentimentul copilului şi de motivaţia lui intrinsecă de a se debarasa de aspectele neplăcute ale personalităţii, păstrând, prin întărire, numai pe cele socialmente aprobate.

Metoda contractuală este din ce în ce mai des utilizată în consiliere. Copilul renunţă prin contract la conduitele sale reprobabile, primind o recompensă ori de câte ori şi-a putut controla comportamentul în sens pozitiv, realizând astfel, scopul planificat în înţelegere cu consilierul.

Alte metode care s-au aplicat:

-metoda modificărilor de comportament – întărirea unui comportament se datorează consecinţelor pozitive sau negative pe care le are; întărirea, prin confirmare, a unui comportament pozitiv duce la repetare, iar lipsa de întărire a celor negative va determina suprimarea lor, ambele situaţii determinând modificări comportamentale;

-metoda time-out (tehnica izolării) – când elevul răspundea neîntrebat, îl ignoram şi repetam întrebarea. În cazul în care răspundea când era întrebat, întăream acest comportament;

-metoda Canter – profesorul se manifestă pozitiv în toate situaţiile, ajută elevii să conştientizeze scopurile şi cerinţele de rezolvare şi, mai ales, normele disciplinare, de participare, utilizând stimulările.

13.**Rezultate obtinute**

-se reduce frecvenţa apariţiei comportamentului neadecvat;

-se conformează regulilor de grup;

-respectă persoanele din grup şi la şcoală şi acasă;

-recompensele duc la creşterea stimei de sine;

-conştientizează că întrebarea nu este numai pentru el.

Bibliografie

1. Balica, M., Horga I., Fartuşnic, C.,(2012), Elevi în situaţii speciale: devianţi şi supradotaţi (2012);

2. Neamţu, C., Psihopedagogia comportamentului deviant, Ed. Aramis (2002);

3. Ulrich, Cătălin, Managementul clasei de elevi-învăţarea prin cooperare, Ed.Corint, Bucureşti (2000).

PROIECT „ÎMPREUNĂ PENTRU NONVIOLENȚĂ – EDUCAȚIE, PREVENȚIE, ACȚIUNE"

Cărbuneanu Valentina Petruța
CJRAE Buzău

Numărul și denumirea categoriei/ activității	Descrierea succintă a activității	Resurse umane implicate necesare	Materiale necesare
1.Campanie de conștientizare privind tipurile de violență	Aplicarea unui chestionar în vederea identificării celor mai frecvente tipuri de violență în cadrul unității de învățământ. Lansarea unei campanii de conștientizare publică privind formele de violență (fizică, verbală, psihologică, online) și efectele negative ale acestora asupra indivizilor și comunității.	Director Consilier școlar Diriginți Profesori Elevi	Afișe Pliante Coli
2. Atelier de educație nonviolentă	În cadrul atelierului de educație nonviolentă va avea loc discuții despre tehnicile de comuicare eficientă, gestionrea conflictelor și dezvoltarea empatiei. Pricipalele tematici în cadrul acestuia vor fi: identificarea diferențelor dintre comunicare pasivă, agresivă și asertivă, exersarea abilităților de comunicare asertivă în situații de conflict, gestionarea nonviolentă a conflictelor și cum duce aceasta la prevenirea violenței. Tenaticile vor fi indeplinite prin discuții de grup, explicații interactive, prezentarea videoclipului educativ, jocul de rol și exerciții	Consilier școlar Profesori coordonatori Elevi	Fișe de lucru Flipchart Marker Coli Pixuri

	de auto-reflecție.		
3. Cluburi de discuții pentru tineri – „Nonviolența în acțiune”	În implementarea acestui proiect, este necesară crearea de cluburi de discuții, în care elevii pot dezbate teme legate de violență, bullying și metode de prevenire. În cadrul clubului de discuții pentru tineri - „Nonviolența în acțiune” se vor folosi urmatoarele metode: discuții ghidate, studii de caz, proiecte de grup, implicând elevii în promovarea unei culture a nonviolenței și a respectului reciproc.	Consilier școlar Profesori coordonatori Elevi	Flipchart Coli Markere Pixuri Fișe de lucru
4. Sesiune de coaching pentru cadrele didactice	Activitatea va fi formată din 2 sesiuni de coaching, care se va desfășura pe Zoom, pentru facilitarea participării unui număr cât mai mare de profesori. Sesiunea are ca obiectiv general îmbunătățirea abilităților sociale și emoționale ale elevilor și combaterea violenței în școli prin formarea cadrelor didactice în recunoașterea și gestionarea comportamentelor violente. *Structura sesiunilor* curpinde: Introducere și definirea violenței în școală: Ce este violența? De unde vine furia? Cum se manifestă în comportamentul elevilor? Identificarea semnelor de violență și furie la elevi: 1.Cum recunoaștem un elev violent? 2.Semnale non-verbale și comportamente de avertizare. 3.Intervenția în momente de violență:	Coaching Profesor coordonator Cadre didactice	Laptop Coli Pixuri

	4.Cum să reacționeze profesorii fără a escalada conflictul. 5.Tehnici de mediere și deescaladare a conflictelor. Prevenirea bullying-ului și încurajarea relațiilor sănătoase: 6.Activități de grup pentru dezvoltarea empatiei și colaborării. 7.Cum să creezi un climat de susținere și siguranță. 8.Exerciții practice și studii de caz: 9.Exemple concrete din experiența profesorilor. 9.Simulări de situații de violență și mediere. 10.Feedback și întrebări deschise.		
5. Sesiune de coaching pentru părinți	Sesiunile de coaching pentru părinți se vor desfășura online, pe aplicația Zoom pentru facilitarea participării unui număr cât mai mare de părinți. Sesiunile se vor axa pe educația părinților privind impactul mediului familial asupra comportamentului copiilor. Vor fi discutate câteva tehnici de gestionare a furiei și conflictelor de acasă, cum să susțină dezvoltarea emoțională a copiilor și prevenirea comportamentelor violente. Principalele teme din cadrul sesiunilor, vor fi: 1.Ce este furia? De ce devin copiii violenți? 2.Rolul furiei ca reacție la medii stresante. 3.Legătura dintre mediul familial dezorganizat și comportamentele violente. 4.Cum să gestionăm furia copiilor?	Coaching Profesor coordonator Părinți	Laptop Coli Pixuri

	5.Tehnici de comunicare non-violentă. 6.Metode de gestionare a furiei Programul va oferi tehnici practice pentru identificarea și intervenția în cazurile de violență școlară, începând de la semnele timpurii de comportament agresiv, până la intervenții adecvate în clasă. Profesorii vor învăța cum să gestioneze situațiile critice, să medieze conflictele și să prevină escaladarea lor, folosind comunicare non-violentă și dezvoltarea unei relații de încredere cu elevii. De unde vine furia? Furia elevilor poate proveni din medii familiare disfuncționale, stres emoțional sau lipsa abilităților de a exprima emoții pozitive. Înțelegerea cauzelor furiei este esențială pentru a putea interveni eficient. Ce este furia? Furia este o emoție de protecție, un răspuns la percepția unui pericol sau la frustrare. Elevii care nu își pot gestiona emoțiile adesea o manifestă prin comportamente violente. De ce devin copiii violenți și cum putem preveni bullyingul? Copiii devin violenți când nu au resursele emoționale și sociale necesare pentru a face față provocărilor. Prevenția bullying-ului și a violenței începe prin educarea acestora despre empatie, respect și rezolvarea pașnică a conflictelor.		

6. Teatru forum – „Violența în oglindă"	Organizarea unui spectacol de teatru forum în care scenarii de violență și conflicte sunt prezentate de actori (elevi), iar publicul este invitat să propună soluții nonviolente pentru rezolvarea acestora. Prin implicarea elevilor într-o astfel de activitate se încurajează gândirea critică și idetidicarea soluțiilor nonviolente de către participanți. Metodele folosite în cadrul acestei activități sunt: tatrul interactiv, implicarea directă a publicului format din elevi și profesori.	Profesori coordonatori Actorii Publicul format din elevi și profesori	Coli Pixuri Vestimentație
7. Promovarea nonviolenței și învățarea tehnicilor de prim ajutor	Activitatea va debuta cu o scurtă introducere despre nonviolență, elevii recapitulând conceptele de bază ale nonviolență și importanța acesteia în școală și în viața de zi cu zi. Apoi activitatea va continua cu exercițiile de empatie și colaborare în care elevii împărțiți în grupe trebuie să-și imagineze ce ar simți dacă ar fi în locul altora (victime sau martori ai violenței) și să împărtășească impresiile. În închierea acivității, se va desfășura un workshop despre prim ajutor, în care elevii vor fi intruiți în tehnicile de bază de prim ajutor, pentru a putea inerveni în caz de urgență la școală sau în afara ei.	Instructori specializați în prim ajutor (medic, asistent medical sau paramedic). Consilier scolar pentru partea dedicată nonviolenței și jocurilor de rol.	Videoproiector pentru prezentare. Echipamente pentru prim ajutor: manechine pentru RCP, bandaje, truse de prim ajutor. Fișe de lucru pentru reflective personală

- Prezentați graficul activităților (diagrama GANTT)

Activitate	*Nov*	*Dec*	*Ian*	*Feb*	*Mar*	*Apr*	*Mai*
1. Campanie de conștientizare privind tipurile de violență							
2. Sesiune de coaching pentru cadrele didactice							
3. Sesiune de coaching pentru părinți							
4. Atelier de educație nonviolentă							
5. Cluburi de discuții pentru tineri – „Nonviolența în acțiune"							
6. Teatru forum – „Violența în oglindă"							
7. Vizionare film							
8. Promovarea nonviolenței și învățarea tehnicilor de prim ajutor							

F. REZULTATE AȘTEPTATE

Descrieți rezultate așteptate în urma desfășurării proiectului.

Rezultate calitative și cantitative așteptate ca urmare a implementării prezentului proiect, inclusiv impactul acestuia asupra grupului țintă, unității de învățământ si comunității :

- reducerea incidentelor de violență;
- creșterea numărului de elevi implicați în activitățile extrașcolare;
- creterea numărului de elevi participanți la sesiuni de workshop-uri și ateliere;
- imprimarea respectului elevilor față colegi și cadrele didactice;
- creșterea gradului de conștientizare prin schimbarea opiniei despre violență și acceptarea nonvilenței ca abordare în orice situație;
- numărul de parteneriate prin stabilirea de colaborări cu organizații non-guvernamentale și alte instituții/organizații abilitate;
- îmbunătățirea comunicării și formarea liderilor comunității;
- creșterea interesului despre a învăța să distingă între diferite stiluri de comunicare;
- promovarea tehnicilor de comunicare asertivă și dezvoltarea abilităților de soluționare a creșterea conștientizării despre modul în care pot preveni escaladarea conflictelor;
- îmbunătățirea relațiilor interpersonale prin schimbarea modului în care elevii relaționează între ei sau în comunitate, comunicând mai deschis și empatic;
- creșterea numărului de cazuri concrete în care participanții au folosit abordările învățate pentru a preveni sau a rezolva conflicte în mod pașnic.

Precizați impactul estimat al proiectului asupra mediului școlar și modalitățile de măsurare a acestuia.

Motivaţia dezvoltării acestui proiect a constituit-o faptul că, ne dorim să contribuim la crearea unui mediu mai pașnic, reducând conflictele și violența în comunitate.

Prezentul proiect își propune organizarea și desfășurarea de acţiuni şi activități menite să-i sensibilizeze pe elevi, în probleme precum adoptarea unui comportament adecvat, lipsit de violență, formării unei atitudini corecte față de colegi și profesori, educarea în sensul formării unor comportamente corecte în ceea ce privește relaționarea cu semenii.

Transmiterea către elevi a unui bagaj de informații privind gestionarea comportamentelor de risc și conturarea unei imagini a modului în care aceste comportamente sunt percepute de către elevi, va avea

un impact uriaș asupra generației actuale, dezvoltându-le abilitățile sociale și emoționale ale elevilor, inclusiv a capacității acestora de identificare, interpretare, exprimare și autocontrol/ autoreglare a emoțiilor într-o manieră constructivă față de sine și față de ceilalți.
Menționați parteneriatele încheiate pentru atingerea obiectivelor proiectului (dacă este cazul). Pentru atingerea obiectivelor, se vor încheia parteneriate cu urmatoarele instituții/organizații non-guvernamentale: Crucea Roșie, Asociația Minți Educate.
Descrieți rolul instituțiilor și al organizațiilor partenere în proiect Parteneri implicați în proiect: o Crucea Roșie sprijină implementarea proiectului prin activitatea Promovarea nonviolenței și învățarea tehnicilor de prim ajutor. o Asociația Minți Educate va forma profesorii și părinții dezvoltându-le **abilități de mediere**, de rezolvare a conflictelor, de identificare și gestionarea comportamentelor de risc ale copiilor.

LECȚIE PENTRU COMBATEREA BULLINGULUI

Prof. ing. Guțeș Cătălina
Liceul Tehnologic ,,Anghel Saligny'' Bacău

Școala joacă un rol important în viața cotidiană a copiilor noștri și, la fel ca în cazul programei școlare, se așteaptă să îi învețe pe copii să gestioneze sentimentele și experiențele negative și să facă față agresiunii și bullying-ului. Indiscutabil, școala este cheia pentru dezvoltarea cognitivă și sănătatea mintală și emoțională a elevilor.

Școala este o insituție a societății care ne crește, educă și formează copiii pe o perioadă lungă a vieții lor. În timp, școlile, ca instituții obligatorii, se dezvoltă constant, se transformă și se modifică rapid, lucru care este perceput și judecat diferit de elevi, profesori și părinți. În prezent, școlile sunt considerate atât ,,un spațiu educațional și pentru dezvoltare personală, transfer și conservare de cunoștințe'' cât și o ,,instituție educațională, un mediu protejat, un spațiu de viață, un tărâm al experienței, o autoritate de socializare, un instrument de selectare și o instituție de reproducere a societății'' (Blömeke S & Herzig B, 2009).

Ca o construcție pe mai multe straturi, școala impune cerințe foarte diverse dar, în orice caz, foarte ridicate către principalii săi trei piloni de susținere – elevii, profesorii/educatorii și părinții.

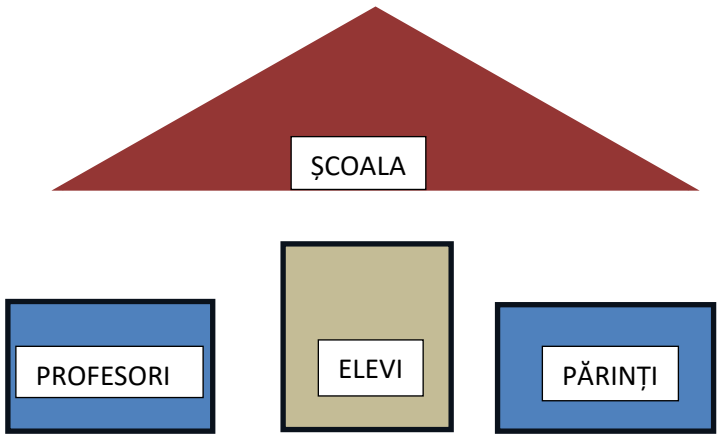

În calitate de instituție educațională, școala stabilește o gamă de cerințe specifice: performanțele școlare ale elevilor sunt în mod sistematic inspectate, examinate și comparate cu ale celorlalți. Deloc surprinzător, așteptările și presiunea percepută în ceea ce privește realizările, precum și stresul legat de acestea (Ebner, 2014) pe de-o parte și un climat școlar negativ în general (Olweus, 2010), de cealaltă parte, sunt factori importanți care facilitează bullying-ul în școală. În funcție de resursele personalității

lor, de mediul de proveniență cultural și social și de circumstanțele vieții, elevii sunt echipați în mod diferit să facă față provocărilor personale și sociale din partea școlii. Totuși, este vital să învețe să facă față cerințelor și provocărilor, pentru că este o competență cheie și o condiție obligatorie pentru o viață împlinită ca adult.

Pentru a realiza aceasta, elevii au nevoie de ajutor din parea părinților, profesorilor și grupului lor de semeni. Condițiile importante pentru succes în acest proces sunt un climat de deschidere, reguli clare, acceptare și conștientizare în cadrul mediului școlar.

Bullying-ul este una dintre cele mai complexe forme de comportament agresiv și violență. Cu toate acestea, nu fiecare act de violență este o acțiune de bullying. Conform studiului Organizației Mondiale a Sănătății privind comportamentul sănătos la copiii de vârstă școlară, bullying apare atunci când un elev este:

„tachinat în mod repetat într-un mod care nu îi place… Dar nu este bullying atunci când doi elevi de putere sau autoritate similară se ceartă sau se bat. Nu este bullying nici atunci când un elev este tachinat într-un mod prietenos și glumeț". (Craig et al., 2009)

Cea mai caracteristică trăsătură a bullying-ului este relația de putere asimetrică și dezechilibrată dintre cei care agresează și cei care sunt agresați. În plus, nu este ocazional sau un eveniment singular, ci un tipar comportamental care se repetă în timp împotriva aceleași persoane cu o diferență evidentă de putere. Prin diverse acte de bullying, elevul mai puternic țintește în mod sistematic, intenționat și crud să rănească, să sperie sau să intimideze persoana mai slabă.

BULLYING-UL IMPLICĂ:

„O dorință de a răni + acțiune dureroasă + dezechilibru de putere + (tipic) repetiție + utilizarea nedreaptă a puterii + plăcere evidentă din partea agresorului + sentiment de opresiune din partea victimei." (Rigby, 2002)

Avansând repede în ultima decadă, comunicarea digitală a devenit un mijloc vital de exprimare pentru tineri și copii, o platformă pentru întâlniri virtuale și relații sociale între 'nativii digitali'. Cu toate acestea, spațiile de comunicare online poartă riscuri multiple pentru bullying.

Situația de bullying rareori implică doar două părți care interacționează, tradițional definite ca agresor și victimă. De obicei este o situație de grup, implicând mai mult de doi participanți în diferite roluri, lucru care reflectă dinamica de la bază a statutului și relațiile de putere din grup. În anumite definiri de rol, tiparul bullying este prezentat ca un triunghi sau chiar un dreptunghi, implicând agresorul,

asistenții agresorului (numiți și adepți), victima, martorii pasivi și posibilii apărători, care sprijină activ victima, luând o poziție clară și opunându-se agresorului

Comportamentele de bullying au stabilitate crescută în timp, sunt cel mai adesea ascunse de adulți și continuă în absența unor măsuri specifice de intervenție. Spre deosebire de comportamentele de agresivitate, ce apar spontan între copii ca urmare a experimentării de emoții intense (ex. furie, frustrare, teamă etc.) și se elimină deîndată ce intensitatea trăirilor emoționale se diminuează, comportamentele de bullying nu dispar de la sine. Bullying-ul este o problemă relațională ce solicită întotdeauna o soluție care implică schimbări la nivelul relațiilor între copii și în dinamica grupului. Pentru eliminarea comportamentelor de bullying este necesară o intervenție directă în contextul în care acestea apar, cel mai adesea în mediul școlar.

Pentru înțelegerea corectă a fenomenului de bullying, este însă foarte importantă diferențierea comportamentelor subsumate acestui fenomen în raport cu:

- episoadele singulare de excludere socială;
- episoadele singulare de comportament ironic;
- episoadele singulare de agresiune și/sau intimidare;
- conflictele/ situațiile de bătaie între copii, caracte rizate prin reciprocitate la nivelul intenției;

Deși toate comportamentele menționate anterior gener ează stres, disconfort, suferință în dinamica relațională a copiilor, ele nu sunt comportamente de bullying, câtă vreme nu sunt inițiate deliberat, în mod repetat.

Există mai multe dimensiuni ale fenomenului de bullying:

- **bullying fizic**; include dar nu se limitează la comportamente repetate de tip: lovire, pus piedică, îmbrâncire, plesnit, distrugerea / deposedarea de obiecte personale;
- **bullying verbal**; include dar nu se limitează la comportamente repetate de tip: poreclire, insult are, tachinare, umilire, intimidare, transmitere de mesaje cu conținut homofob sau rasist;
- **bullying social**, adesea ascuns, greu de identificat / recunoscut, realizat cu scopul de a distruge reputația socială a unui copil și de a-l plasa într-o situație de umilință publică; include dar nu se limitează la comportamente repetate de tip: minciună și/sau răspândire de zvonuri, realizarea de farse cu obiectivul de a umili / crea situații stânjenitoare, încurajarea excluderii / izolării sociale, bârfa;
- **cyberbullying**, ascuns sau evident; se referă la orice comportamnet de bullying mediat de tehnologie, identificat în spațiul de social media, website-uri, mesagerie etc. ; include dar nu se

limitează la comportamente repetate de tip: mailuri, postări, mesaje, imagini, filme cu conținut abuziv / jignitor / ofensator; excluderea deliberată a unui copil în spațiul online; spargerea de parole ale unor conturi personale.

Abordarea orientată spre copil dorește să permită copilului să-și dezvolte propriile deprinderi de rezolvare a problemelor într-o manieră sigură și respectuoasă, încurajând astfel cooperarea, dezvoltarea unor deprinderi de viață, capacitatea lor de auto-organizare și în special să-i responsabilizeze. Responsabilizarea este văzută ca procesul prin care omul învață să dobândească controlul asupra propriei sale vieți și asupra resurselor, prin autoorganizare. În consecință copilul se simte în siguranță, încurajat, fericit, responsabil în cadrul comunității și din acest motiv bunăstarea lui crește semnificativ.

ACTIVITĂȚILE INTERACTIVE AJUTĂ ELEVII:

- să-și consolideze conștiința de sine, conștiința față de ceilalți din grup și să dezvolte empatia;
- să identifice tipurile de bullying, să distingă între rolurile și dinamica bullying-ului într-o situație;
- să identifice impactul potențial al bullying-ului;
- să stabilească reacții eficiente și sănătoase la bullying, cu atenție pe rolul important al spectatorilor observatori;
- să utilizeze deprinderi de cerere de ajutor, prevenire și intervenție pentru a gestiona bullying-ului;
- să reducă incidentele de absenteism și bullying;

- să sprijine și să lucreze în vederea creerii unui climat neviolent, favorabil incluziunii și pozitiv la nivelul întregii școli.

La fel cum fenomenul de bullying apare ca un model în cadrul școlii, climatul social al grupului poate fi eficient în înlocuirea bullying-ului cu o dinamică pozitivă și cu clădirea unor relații. Munca elevilor în grup nu doar încurajează majoritatea pasivă să-și înceteze atitudinea de acceptare tacită a fenomenului de bullying, ci și să susțină victimele în mod activ și să reducă efectele violenței.

Voi prezenta o activitate practică pentru prevenirea fenomenului de bullying în clasă, activitățe pe care am încercat-o în cadrul proiectului nostru, împreună cu profesori și elevi. Toate aceste instrumente și activități se bazează pe implicarea participatorie a copiilor, pe energia și creativitatea lor. Am convingerea că materialul vă va susține în activitățile dvs. și va contribui la consolidarea conștienței și promovarea unei politici și a unor măsuri pentru un mediu sigur, fără bullying și de responsabilizare în cadrul școlii voastre.

Activitatea se numește „ Mituri și realități despre bulling„ și se adresează elevilor între 10-18 ani și durează 50 minute .

Obiective.

1. Să pregătească clasa pentru subiectul bulling ,să conteste și să desființeze mituri
2. Să întărească informațiile care sunt reale , de încredere și valide

Pregătire

Fișa de lucru – Mituri și realități despre bulling , flipchart și marker

Pas cu pas

1. Explicați-le elevilor că veți juca toți un joc pentru a vedea cât de multă „informație subiectivă" și „mituri" are grupul despre bullying-ul la școală. Explicați că „mitul" se referă la informații neadevărate care sunt transmise mai departe ca fapte. Unele mituri conțin anumite informații exacte, dar în general nu sunt adevărate.
2. Împărțiți clasa în două părți cu o linie invizibilă - partea stângă este pentru mituri și ficțiune, iar partea dreaptă pentru fapte și realitate.
3. Citiți prima afirmație și dați-le instrucțiuni elevilor – cei care cred că afirmația este un mit, trec în partea stângă, iar cei care cred că este adevărat – trec în partea dreaptă. După ce toți elevii au decis, dicutați o perioadă de timp despre motivul pentru care au ales să fie în partea în care sunt.

4. După ce au discutat fiecare afirmație, explicați-le elevilor dacă afirmația este adevărată sau este un mit.

Sfaturi

Înțelegerea faptelor versus mituri despre agresori și victime este importantă pentru intervenție. Problemele victimelor și agresorilor nu sunt aceleași. Victimele bullying-ului au nevoie de intervenții care să îi ajute să-și dezvolte o imagine de sine pozitivă și care să-i învețe să nu de-a vina pe propria persoană pentru lucrurile care li se întâmplă. Agresorii trebuie să învețe strategii care să îi ajute să-și controleze furia și tendința lor de a da vina pe alți oameni pentru problemele lor. Semenii trebuie să învețe că bullying-ul este o problemă a întregii școli, în care toată lumea este răspunzătoare. Nu există observatori neimplicați

FIȘA DE LUCRU

MIT: Uneori copiii o cer.	**REALITATE:** Niciun copil nu cere să fie agresat. Fiecare copil face tot ce poate și nu merită să fie victimizat. Unii copii pot acționa sau arăta într-un anumit fel care atrage bullying-ul;
MIT: Uneori agresorii de fapt își ajută victimele împingându-i să învețe să se apere. **MIT:** Elevii vor depăși victimizarea. Victimizarea de obicei se termină atunci când un elev se duce la liceu, adesea după primul an.	**REALITATE:** Frica nu este propice pentru a învăța să te aperi. Trebuie să-i învățăm pe copii abilitățile de care au nevoie pentru a fi autoritari într-un mediu înțelegător și susținător, nu prin coerciție și amenințări. **REALITATE:** Efectele victimizării sunt profunde și pot ajunge până la maturizare. Traumatizarea gravă a persoanelor victimizate a fost legată de depresie, neputință și, în anumite cazuri, suicid. Putem preveni victimizarea identificând semnalele de alarmă și înțelegând efectele sale de durată.
MIT: Durează de un an. Ce mai contează acum? Copilul poate să gestioneze.	**REALITATE:** Doar pentru că respectivul copil a îndurat o situație dureroasă, asta nu înseamnă că situația este în regulă. Efectul cumulativ al hărțuirii poate fi copleșitor. Orice incident de bullying poate fi „paiul care sparge buba" provocând boală, evitarea școlii și chiar violență dacă persoana victimizată se răzbună.
MIT: Este în regulă să lovești pe cineva care te agresează, acest lucru îl va opri.	**REALITATE:** Este de înțeles că poți să fii furios, dar dacă ai
MIT: Doar băieții care sunt	

efeminați și mici sunt agresați; doar fetele care sunt nesigure și supraponderale sunt agresate. **MIT:** Victimele bullying-ului nu știu cum să se apere verbal sau fizic. **MIT:** Bullying-ul este un ritual de inițiere prin care trebuie să trecem toți.	deveni agresiv sau violent, lucrurile s-ar putea înrăutății pentru că și tu poți avea probleme **REALITATE:** Victimizarea nu se limitează la elevii care afișează caracteristici de pasivitate (precauție, sensibilitate, tăcere, anxietate și nesiguranță). Efectele victimizării afectează atât elevii care afișează caracteristici de pasivitate cât și pe cei care acționează provocator, pentru că unele victime ale bullying-ului caută un mod de a se apăra prin comportament provocator. **REALITATE:** Societatea, părinții și școlile nu îi învață pe copii abilitățile autoapărării fizice, psihice, emoționale și verbale. Acest lucru se întâmplă pentru că majoritatea adulților nu știu cum să facă acest lucru. **REALITATE:** Unii oameni pretind că hărțuirea, discriminarea, rasismul, violența, atacul, urmărirea, abuzul fizic, abuzul sexual, molestarea, violul și violența domestică sunt ritualuri de inițiere, dar toate sunt de neacceptat.
MIT: Poți detecta un agresor după cum arată și se poartă. **MIT:** Bullying-ul online nu implică rănire fizică, atunci care este problema? **MIT:** Este ușor să identifici semnele bullying-ului	**REALITATE:** Nu există așa ceva, și anume modul în care un agresor arată sau se poartă. Nu există o ținută sau un comportament anume. **REALITATE:** De fapt, unii oameni s-au sinucis pentru că nu au văzut o cale de ieșire din hărțuire, amenințări și abuz continuu. Cicatricile emoționale rămân mult mai mult timp și uneori o persoană nu va reuși să treacă peste ele. Unele website-uri le permit oamenilor să posteze anonim ceea ce înseamnă că este foarte dificil să oprești acest abuz. Este important să se ia un screenshot al oricăror conversații, mesaje și posturi pe care le percepeți ca bullying, pentru

	a avea o dovadă.
MIT: Copiii scapă de bullying când cresc	**REALITATE:** Nu este ușor să identifici semnele bullying-ului, pentru că nu este întotdeauna fizic și evident. Bullying-ul emoțional, verbal și online poate lăsa adesea cicatrici pe care oamenii nu le văd.
MIT: Bullying-ul implică doar făptași și victime	**REALITATE:** Destul de des, copiii care agresează cresc și devin adulți care agresează sau care folosesc comportamentul negativ pentru a obține ce doresc, dacă respectivul lor comportament nu a fost contestat de către autoritățile relevante, fie ele școală sau părinți, etc.
MIT: Copiii și tinerii care sunt agresați vor spune unui adult aproape întotdeauna	**REALITATE:** Mulți părinți, profesori și elevi văd bullying-ul ca o problemă care se limitează la agresori și victime. Dar bullying-ul implică mai mult decât dinamica agresor-victimă. Spre exemplu, incidentele de bullying sunt evenimente care au loc în public în mod tipic (mai degrabă decât în particular) care au martori. Studiile bazate pe observații de la locul de joacă au descoperit că în cazul majorității incidentelor, cel puțin alți patru semeni au fost prezenți ca martori, observatori pasivi, ajutoare ai agresorilor, susținători sau apărători ai victimelor. Un studiu a descoperit că în peste 50% din incidentele de bullying observate, semenii îi susțin pe agresori prin observare pasivă. În doar 25% din incidente, martorii au sprjinit victima prin intervenții directe, distragere sau descurajare a agresorului.
	REALITATE: Adulții adesea nu sunt conștienți de bullying — în parte pentru că mulți copii nu îl raportează. Doar 1/3 din elevii care au fost agresați au raportat acest lucru unui adult. Băieții și copiii mai mari sunt mai puțin predispuși decât fetele și copiii mai mici să spună unui adult despre bullying. De ce sunt copiii rezervați în a raporta bullying-ul? Ar putea să le fie frică de răzbunarea agresorilor.

	De asemenea, ar putea să le fie teamă că adulții nu vor lua în serios preocupările lor sau vor gestiona neadecvat situația de bullying.

Bibliografie

1. Bulling? Recunoste și fă o schimbare . Alina Crenguta Dumitra , București,2020
2. Prevenire și intervenție în situații de bullying - Activități psihosociale de grup pentru copii și părinți, OAK Foundation&Terre des hommes, Chișinău 2019;
3. Bullying-ul în rândul copiilor. Studiu sociologic la nivel național, București, 2016, https://oradenet.ro/docs/Bullying_Studiu_sociologic_salvati_copiii.pdf;
4. buling - Search Images

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI - ABORDARE PEDAGOGICĂ ȘI PSIHOLOGICĂ -

Prof. Chircu Ştefania Mirabela
Centrul Şcolar De Educaţie Incluzivă "Sfânta Filofteia", Ştefăneşti, Jud. Argeş

Violența în școli este o problemă complexă cu implicații grave asupra dezvoltării copiilor și adolescenților. Aceasta poate lua diverse forme, de la agresiune fizică și verbală la hărțuire, cyberbullying și excludere socială. Pentru a crea un mediu școlar sigur și propice învățării, este esențială o abordare holistică, care să combine strategii pedagogice și psihologice eficiente.

I. Înțelegerea fenomenului violenței în școli

1. Definiții și tipologii ale violenței școlare:

- Violența fizică: lovituri, îmbrânceli, vătămări corporale.
- Violența verbală: injurii, amenințări, jigniri, porecle.
- Violența relațională/socială: excluderea din grup, izolarea, răspândirea de zvonuri, manipulare.
- Cyberbullying-ul: hărțuirea prin intermediul tehnologiei (mesaje, rețele sociale, email).
- Hărțuirea sexuală: avansuri sexuale nedorite, comentarii cu conotație sexuală, atingeri nepotrivite.

2. Factorii care contribuie la apariția violenței în școli:

- Factori individuali: temperament agresiv, dificultăți de gestionare a emoțiilor, lipsa empatiei, experiențe traumatice.
- Factori familiali: violență domestică, stil parental autoritar sau neglijent, lipsa comunicării.
- Factori sociali: inegalități sociale, expunerea la violență în mass-media, influența grupului de prieteni.
- Factori școlari: climat școlar negativ, lipsa de supraveghere, reguli neclare, sancțiuni ineficiente.

3. Consecințele violenței școlare:

- Asupra victimelor: probleme emoționale (anxietate, depresie, stimă de sine scăzută), dificultăți de concentrare, performanțe școlare scăzute, absenteism, ideație suicidară.
- Asupra agresorilor: risc crescut de comportamente antisociale, probleme cu legea, dificultăți de adaptare socială.

- Asupra martorilor: sentiment de insecuritate, frică, culpabilizare, desensibilizare la violență.
- Asupra climatului școlar: deteriorarea relațiilor interpersonale, scăderea performanțelor școlare generale, creșterea absenteismului.

II. Strategii de prevenire a violenței în școli

Prevenirea violenței școlare este esențială pentru a crea un mediu sigur și propice învățării. Aceasta implică o serie de intervenții la nivelul individului, familiei, școlii și comunității.

1. Abordarea pedagogică:

- Promovarea unui climat școlar pozitiv:
  - Stabilirea unor reguli clare și a unor consecințe pentru încălcarea lor.
- Implicarea elevilor în procesul de luare a deciziilor.
- Crearea unui mediu de învățare incluziv și respectuos.
- Organizarea de activități extracurriculare care să promoveze colaborarea și spiritul de echipă.
- Activități de consolidare a încrederii: Cercul încrederii, Complimente, Construim o fortăreață.
- Promovarea empatiei: Jocul "Oglinzi", Povestea mea, Schimbă-te în pantofii celuilalt.
- Încurajarea cooperării: Proiecte de grup, Activități de voluntariat.
- Implementarea de Programe de Prevenire: Programe recunoscute la nivel internațional: **Kiva, Second Step.**
- Activități specifice: Povestiri interactive, Simulări de situații, Dezbateri
- Dezvoltarea competențelor socio-emoționale:
- Programe de educație socio-emoțională care să îi învețe pe elevi cum să își gestioneze emoțiile, să comunice eficient, să rezolve conflictele pașnic și să empatizeze cu ceilalți.
- Integrarea educației pentru pace și nonviolență în curriculum.
- Utilizarea metodelor active de predare-învățare care să încurajeze participarea și colaborarea elevilor, rezolvarea conflictelor, negocierea, medierea conflictelor, Pălăriile gânditoare.
- Comunicare asertivă: exprimarea sentimentelor într-un mod respectuos, ascultarea activă.
- Gestionarea emoțiilor: recunoașterea și exprimarea emoțiilor, relaxare și mindfulness
- Implicarea familiei:
- Organizarea de întâlniri și workshop-uri pentru părinți pe teme legate de prevenirea violenței și comunicarea eficientă cu copiii.
- Oferirea de suport și consiliere parentală.

- Colaborarea cu părinții în identificarea și soluționarea problemelor de comportament ale elevilor.

2. Abordarea psihologică:

➢ Identificarea și consilierea elevilor cu risc:

- Evaluarea psihologică a elevilor pentru a identifica factorii de risc și vulnerabilitățile.
- Oferirea de consiliere individuală și de grup elevilor care manifestă comportamente agresive sau sunt victime ale violenței.
- Dezvoltarea de programe de intervenție specifice pentru elevii cu nevoi speciale.

➢ Mediere și rezolvare a conflictelor:

- Formarea cadrelor didactice în tehnici de mediere și rezolvare a conflictelor.
- Implementarea unor programe de mediere școlară în care elevii sunt implicați activ în rezolvarea conflictelor dintre colegi.

➢ Colaborarea cu specialiști:

- Colaborarea cu psihologi școlari, consilieri școlari, asistenți sociali și alți specialiști pentru a oferi suport și intervenții specializate.
- Referirea cazurilor grave către serviciile specializate de protecție a copilului.

III. Combaterea violenței în școli

Combaterea violenței școlare necesită o intervenție promptă și fermă atunci când aceasta se produce. Este important ca școala să aibă un protocol clar de acțiune în cazurile de violență, care să includă:

➢ Raportarea incidentelor:

- Crearea unui sistem de raportare confidențială a incidentelor de violență.
- Încurajarea elevilor, părinților și cadrelor didactice să raporteze orice act de violență.

➢ Investigarea incidentelor:

- Investigarea obiectivă a fiecărui incident de violență.
- Audierea tuturor părților implicate.
- Colectarea de dovezi.

➢ Aplicarea de sancțiuni:

- Aplicarea de sancțiuni disciplinare proporționale cu gravitatea faptei.
- Sancțiunile trebuie să aibă un caracter educativ și să vizeze responsabilizarea agresorului și repararea prejudiciului cauzat victimei.

➢ Oferirea de suport victimelor:

- Asigurarea unui mediu sigur și suportiv pentru victime.
- Oferirea de consiliere psihologică și suport emoțional.
- Colaborarea cu familia victimei.

➢ Monitorizarea și evaluarea intervențiilor:

- Monitorizarea cazurilor de violență pentru a preveni recidiva.
- Evaluarea periodică a eficienței intervențiilor implementate.

IV. Rolul cadrelor didactice în prevenirea și combaterea violenței școlare

Cadrele didactice joacă un rol crucial în prevenirea și combaterea violenței școlare. Acestea trebuie să fie modele de comportament nonviolent și să promoveze un climat școlar pozitiv. De asemenea, este important ca acestea să fie pregătite să identifice semnele de violență și să intervină prompt și eficient.

1. Competențe necesare cadrelor didactice:

➢ Cunoștințe despre fenomenul violenței:
- Înțelegerea definițiilor, tipologiilor și factorilor de risc ai violenței școlare.
- Cunoașterea legislației în vigoare privind protecția copilului.

➢ Competențe de comunicare:
- Comunicare asertivă și empatică.

➢ Abilități de gestionare a conflictelor.

➢ Abilități de mediere.

➢ Competențe de observare și identificare a semnelor de violență:
- Recunoașterea semnelor fizice și emoționale ale violenței.
- Identificarea dinamicilor de grup și a factorilor de risc.

➢ Competențe de intervenție:
- Aplicarea protocolului școlii în cazurile de violență.
- Raportarea incidentelor către persoanele responsabile.
- Oferirea de suport victimelor.

2. Formare continuă:

➢ Participarea la cursuri de formare continuă pe teme legate de prevenirea și combaterea violenței școlare.

➢ Actualizarea cunoștințelor despre legislația și politicile educaționale în domeniu.

➢ Schimbul de bune practici cu alte cadre didactice.

V. Concluzii și recomandări

Prevenirea violenței în școli necesită o abordare multifactorială, care să implice colaborarea tuturor părților interesate. Prin implementarea de programe de prevenire, dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale elevilor și crearea unui climat școlar pozitiv, putem contribui la construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv pentru toți.

Recomandări:

* Implementarea de programe de prevenire a violenței la nivel național.
* Dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor.
* Implicarea activă a familiei în procesul educațional.
* Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul prevenirii și combaterii violenței.
* Colaborarea interinstituțională între școală, familie, comunitate și autorități.

Violența în școli nu este o fatalitate. Prin eforturi conjugate și o abordare holistică, putem crea un mediu educațional sigur și suportiv, în care toți copiii să se poată dezvolta armonios.

Bibliografie

1. Olweus, D. (1993). Bullying at school: What we know and what we can do. Blackwell Publishers.

2. Salmivalli, C., Lagerspetz, K., Björkqvist, K., Osterman, K., & Alanen, E. (1996). Bullying and victimization at school: Basic dimensions, gender differences, and relations to other variables. Aggressive behavior, 22(4), 379-391.

3. Smith, P. K., & Sharp, S. (1994). Handbook of bullying in schools. Routledge.

4. Programul Kiva: https://www.kiva.org/

COMBATEREA ŞI PREVENIREA VIOLENȚEI ÎNCEPÂND CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. Înv.Preşc. Chirică Raluca-Iuliana
Școala Gimnazială Asău

Mediul familial reprezintă, credem, cea mai importantă sursă a agresivităţii elevilor. Mulţi dintre copiii care prezintă un profil agresiv provin din familii dezorganizate, au experienţa divorţului părinţilor şi trăiesc în familii monoparentale. Echilibrul familial este perturbat şi de criza locurilor de muncă, de şomajul ce-i atinge pe foarte mulţi părinţi. Parinţii sunt confruntaţi cu numeroase dificultăţi materiale, dar şi psihologice, pentru că au sentimentul devalorizării, al eşecului. În aceste condiţii, ei nu mai sunt sau sunt putin disponibili pentru copiii lor. Pe acest fundal apar apoi probleme familiale foarte grave care-i afecteaza profund pe copii: violența intrafamilială, consumul de alcool, abuzarea copilului, neglijenţa, la care se adaugă şi importante carenţe educaţionale – lipsa de dialog, de afecţiune, inconstanţa în cerinţele formulate faţă de copil, utilizarea mijloacelor violente de sancționare a copilului pe motiv ca "bătaia-i ruptă din rai". Sunt și parinți care privilegiază în mod exagerat relația afectivă în detrimentul rolului educativ pe care ar trebui să-l aibă în raporturile cu copiii lor: nu le impun nici un fel de interdicţii, de reguli, emit puține exigenţe si caută să evite conflictele.

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlara nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă-, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditara, dar este contagioasă….

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul scolar:

- Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forța de bunuri, etc;

- Violenta economică(materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

-Violența psihica ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul școlarilor, (multiple și greu de combătut) putem argumenta următoarele:

Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență. Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență;

Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constiutuie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

Prevenire si combatere:

Cadrele didactice trebuie sa observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestarile violente ale acestora prin discutii atât cu elevii în cauza cât si cu familiile lor. Doar o buna colaborare a

familiei cu personalul didactic va reusi prevenirea/stoparea/îndreptarea unor deviatii comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite scolii luarea unor masuri extreme care sa determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Scolii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferenta dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul scolar influentat de imaginile vizualizate.

Rolul cadrului didactic este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-şi respecte colegii si cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor, prin acordarea de sarcini pe echipe. Scolarii trebuie învatati ce înseamna a trai în societate: a te întelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, si a te supune deciziei majoritatii, a-şi controla pornirile violente.

La nivelul clasei este indicata elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociaza regulile, si stabilesc sanctiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne întelese si respectate.

În conditiile în care situatiile de violenta scolara nu pot fi rezolvate în mod direct prin actiunea efectiva si imediata a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul careia sa fie incluse atât cadrele didactice cât si psihologul scolii, medicul, reprezentanti ai poliţiei, pompierilor, primariei).

Aceasta echipa ar putea preveni si combate acte de violenta prin prezentarea faptelor si explicarea urmarilor acestora.

Înfiintarea în cadrul scolii a unui centru de consultanţă cu parintii si elevii, unde sa se poata depista, mediatiza si dezbate acte de violenta scolara.

Ca masura de constatare a gradului de violenta în scoala este indicata supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta scolii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activitatilor cadrelor didactice de catre alte persone. Daca din punct de vedere psihic prezenta camerelor video în incinta scolii descurajeaza manifestarile violente prevenind astfel încalcarea regulamentului de ordine interioara, din punct de vedere practic înregistrarile ofera dovezi incontestabile ale faptelor comise si ajuta la luarea unor masuri imediate, nepermitând agravarea conflictelor.

Bibliografie:

1.Curelaru, M. (2013), Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție,Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;

2.Salavastru, D., (2003)*Violenta in mediul şcolar*, în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), Violența – Aspecte psihosociale, Editura Polirom, Iași.

3.Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), Agresivitate în școală, Editura Institutul European , Iași;

4.http://integrareacopiilor.blogspot.com/2009/03/prevenirea-si-combaterea-violentei

TEHNICI DE PREVENIRE, COMBATERE ȘI REABILITARE A VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Prof. Ciorbă Pavel
Liceul Tehnologic „Victor Frunză" Râmnicu Sărat

Violența în școli reprezintă o problemă globală cu implicații profunde asupra siguranței, sănătății emoționale și procesului educațional al elevilor. Prevenirea și combaterea acestui fenomen trebuie să devină o prioritate pentru instituțiile de învățământ, comunități și familii implicând utilizarea unui set de tehnici bine planificate, structurate în funcție de scopul lor: preventive, combatere și reabilitare.

TEHNICI DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

1. Programe educaționale de prevenire

- **Educație socio-emoțională:**

- se axează pe dezvoltarea empatiei, autoreglării emoționale, abilităților de comunicare și rezolvarea conflictelor.

- include activități precum jocuri de rol, discuții structurate și exerciții de colaborare.

- **Campanii anti-bullying:**

- elevii sunt învățați să recunoască și să denunțe bullying-ul.

- sunt organizate workshop-uri, prezentări și sesiuni interactive despre efectele bullying-ului.

- **Educație pentru diversitate:**

- promovează respectul pentru diversitate culturală, religioasă și individuală.

- activitățile includ prezentări, proiecte interculturale și colaborări între elevi din medii diverse.

2. Crearea unui mediu școlar sigur și incluziv

- **Politici clare împotriva violenței:**

- regulamente școlare care definesc clar comportamentele interzise și consecințele acestora.

- informarea elevilor și părinților despre aceste politici.

- **Designul mediului fizic:**

- camere de supraveghere în zone-cheie.

- spații comune bine luminate și monitorizate.

- colțuri liniștite pentru relaxare și gestionarea stresului.

- **Mediatori școlari:**

- profesorii sau consilierii școlari antrenați să gestioneze conflictele între elevi.

- implicarea elevilor ca mediatori pentru a rezolva problemele la nivel de egalitate.

3. Implicarea familiei și a comunității

- **Workshop-uri pentru părinți:**

- educație privind gestionarea comportamentului copilului.

- sesiuni despre cum să sprijine copiii implicați în conflicte sau victime ale violenței.

- **Parteneriate cu organizații locale:**

- colaborarea cu ONG-uri care oferă suport psihologic și educație pentru prevenirea violenței.

- programe de mentorat susținute de membri ai comunității.

- **Evenimente comunitare:**

- festivaluri, sporturi și alte activități extracurriculare care promovează interacțiuni pozitive între elevi, părinți și personalul școlar.

4. Dezvoltarea abilităților de intervenție ale personalului școlar

- **Formare în managementul conflictelor:**

- profesorii învață cum să identifice semnele timpurii ale conflictelor și să intervină eficient.

- **Antrenament în gestionarea traumelor:**

- personalul este instruit să recunoască simptomele traumei la copii și să răspundă adecvat.

- **Programe de suport pentru profesori:**

- grupuri de suport sau consiliere pentru a gestiona stresul și a dezvolta reziliența în fața situațiilor dificile.

5. Intervenții bazate pe tehnologie

- **Aplicații de raportare anonimă:**

- elevii pot raporta incidente de violență sau bullying fără teama de represalii.

- **Platforme de educație digitală:**

- jocuri și module interactive pentru a învăța elevii despre prevenirea violenței.

- **Monitorizarea online:**

- detectarea comportamentelor de cyberbullying sau a altor semnale de violență pe rețelele sociale.

6. Suport psihologic și intervenții individualizate

- **Consiliere școlară:**

- consilieri care lucrează cu elevii ce prezintă comportamente agresive sau sunt victime ale violenței.

- **Programe de mentorat:**

- elevii vulnerabili sunt sprijiniți de mentori (adesea profesori sau colegi mai mari) pentru a-și dezvolta încrederea și abilitățile sociale.

- **Planuri de intervenție personalizate:**

- identificarea elevilor la risc și dezvoltarea unor strategii personalizate pentru a-i ajuta să evite comportamentele violente.

7. Promovarea unei culturi pozitive în școală

- **Programe de recompense:**

- recunoașterea comportamentului pozitiv prin certificate, medalii sau alte premii simbolice.

- **Activități de team-building:**

- proiecte de grup, excursii și activități care dezvoltă coeziunea și respectul reciproc.

- **Cercuri de dialog:**

- spații regulate pentru elevi și profesori unde se discută deschis problemele și soluțiile posibile.

TEHNICI DE COMBATERE A VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

1. Intervenția imediată în timpul incidentelor violente

- **Asigurarea siguranței:**

- profesorii sau personalul școlar intervin rapid pentru a separa părțile implicate, prevenind escaladarea conflictului.

- zonele afectate sunt evacuate dacă violența implică riscuri mari.

- **Utilizarea tehnicilor de de-escaladare:**

- personalul folosește un ton calm, limbaj corporal deschis și cuvinte care încurajează cooperarea.

- evitarea confruntărilor directe sau a unui ton autoritar care poate agrava situația.

- **Apelarea la autorități, dacă este necesar:**

- în cazurile grave (agresiuni fizice severe, utilizarea armelor), este informat imediat personalul de securitate sau poliția.

2. Investigația post-incident

- **Documentarea completă a incidentului:**

- realizarea de rapoarte detaliate care descriu circumstanțele, persoanele implicate și acțiunile întreprinse.

- **Discuții individuale:**

- personalul școlar discută separat cu părțile implicate pentru a înțelege cauzele conflictului.

- interviuri cu martorii pentru a obține o perspectivă obiectivă.

- **Evaluarea riscurilor:**

- identificarea elevilor care ar putea reprezenta un pericol pe termen lung pentru ceilalți sau pentru ei înșiși.

3. Impunerea de consecințe adecvate

- **Măsuri disciplinare corecte și proporționale:**

- pedepse precum avertismente scrise, detenție după ore sau interzicerea participării la anumite activități.
- în cazurile grave, suspendarea temporară sau exmatricularea, în conformitate cu regulamentele școlii.

- **Măsuri restaurative:**

- elevii care au comis acte de violență pot fi implicați în activități de reparație, cum ar fi scuze publice sau contribuții pozitive la comunitatea școlară.
- organizarea de sesiuni de mediere între agresor și victimă, sub supravegherea unui mediator calificat.

4. Suport pentru victime

- **Consiliere psihologică:**

- victimele primesc sprijin emoțional pentru a gestiona stresul, frica sau trauma cauzate de incident.

- **Planuri de protecție:**

- elaborarea unor strategii pentru a asigura siguranța victimei, cum ar fi modificarea orarului pentru a evita întâlnirile cu agresorul.

- **Sprijin din partea colegilor:**

- grupuri de suport sau implicarea colegilor în activități care să promoveze reintegrarea victimei în colectiv.

5. Reabilitarea agresorilor

- **Consiliere și terapie comportamentală:**

- agresorii sunt incluși în programe de gestionare a furiei, empatie și rezolvare non-violentă a conflictelor.

- **Planuri de reintegrare:**

- după aplicarea sancțiunilor, agresorii participă la activități educative și de reabilitare pentru a-și recâștiga poziția în comunitate.

- **Supraveghere continuă:**

- monitorizarea comportamentului elevului pentru a preveni repetarea actelor violente.

6. Implicarea familiilor

- **Discuții cu părinții:**

- părinții ambelor părți sunt informați despre incident și implicați în soluționarea conflictului.

- **Planuri comune de acțiune:**

- școala și părinții colaborează pentru a implementa măsuri de prevenție și corecție în mediul de acasă și la școală.

- **Programe de parenting:**

- workshop-uri pentru părinți despre cum să gestioneze comportamentul violent al copiilor și să le ofere suport emoțional.

7. Intervenții instituționale

- **Revizuirea politicilor școlare:**

- după incidente grave, școala analizează dacă regulamentele și măsurile existente sunt adecvate și face modificări, dacă este cazul.

- **Programe anti-violență obligatorii:**

- elevii și profesorii participă la sesiuni de instruire axate pe gestionarea conflictelor și prevenirea violenței.

- **Crearea unui comitet de siguranță:**

- un grup format din profesori, părinți și elevi care analizează și propune soluții pentru reducerea violenței.

8. Integrarea activităților de reconciliere și promovare a relațiilor pozitive

- **Cercuri de restaurare:**

- elevii implicați în incidentele violente participă la sesiuni ghidate în care își exprimă sentimentele și caută soluții împreună.

- **Activități extracurriculare:**

- programe sportive, artistice sau de voluntariat care încurajează colaborarea între elevi din diferite grupuri sociale.

- **Evenimente tematice:**

- zile dedicate păcii, empatiei sau diversității, care să promoveze valori opuse violenței.

9. Utilizarea tehnologiei pentru combaterea violenței

- **Aplicații de raportare:**

- crearea de canale anonime prin care elevii sau părinții pot raporta incidente violente.

- **Monitorizare digitală:**

- utilizarea unor instrumente care detectează semnele de cyberbullying pe platformele școlare sau pe rețelele sociale.

10. Monitorizare și evaluare constantă

- **Analiza statistică a incidentelor:**

- monitorizarea periodică a datelor despre violență pentru a identifica tiparele și a ajusta strategiile de combatere.

- **Feedback de la elevi și profesori:**

- organizarea de sondaje sau focus grupuri pentru a evalua eficiența măsurilor luate.

- **Raportare periodică:**

- comunicarea rezultatelor către comunitatea școlară pentru a încuraja transparența și implicarea tuturor.

TEHNICI DE REABILITARE A VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Reabilitarea violenței în școală presupune implementarea unor tehnici care să ajute la reducerea comportamentelor violente, să sprijine agresorii să-și schimbe atitudinea și să faciliteze reconcilierea între părțile implicate. Aceste tehnici sunt aplicate în mod integrat, implicând atât elevii, cât și cadrele didactice, părinții și comunitatea.

1. Intervenții psihologice și terapeutice

- **Consiliere individuală:**

- elevii care au manifestat comportamente violente participă la sesiuni de terapie pentru a identifica cauzele profunde ale agresivității (stres, traume, lipsa de control emoțional).

- consilierii școlari sau psihologii oferă instrumente pentru gestionarea furiei, dezvoltarea empatiei și rezolvarea non-violentă a conflictelor.

- **Terapia cognitiv-comportamentală:**

- elevii învață să recunoască tiparele de gândire care duc la comportamente violente și să le înlocuiască cu reacții mai sănătoase.

- se pune accent pe autocontrol și responsabilitate.

- **Grupuri de suport:**

- agresorii participă la sesiuni de grup unde pot discuta despre emoțiile și dificultățile lor într-un mediu controlat și fără judecată.

2. Educație și formare pentru schimbarea comportamentului

- **Programe de gestionare a furiei:**

- elevii sunt instruiți în tehnici de autoreglare emoțională, cum ar fi respirația profundă, meditația sau tehnici de relaxare.

- **Educație pentru empatie și comunicare:**

- activități care încurajează elevii să înțeleagă cum acțiunile lor afectează pe ceilalți.

- exerciții de joc de rol pentru a dezvolta abilități de ascultare activă și exprimare fără agresivitate.

- **Workshop-uri de rezolvare a conflictelor:**

- elevii învață să identifice soluții pașnice la problemele lor prin brainstorming, negociere și colaborare.

3. Activități restaurative

- **Cercurile restaurative:**

- toate părțile implicate în incident (agresori, victime, martori) se întâlnesc într-un mediu sigur pentru a discuta impactul incidentului și a găsi soluții împreună.

- se pune accent pe responsabilizarea agresorului și pe reparația daunelor, fie emoționale, fie materiale.

- **Măsuri de reparare:**

- agresorul poate fi implicat în activități concrete pentru a repara prejudiciul, cum ar fi lucrări comunitare, ajutor direct acordat victimei sau participarea la proiecte benefice pentru școală.

- **Medieri între părți:**

- sub supravegherea unui mediator profesionist, agresorul și victima discută pentru a restabili o relație respectuoasă și a reduce tensiunile.

4. Reintegrarea socială a agresorilor

- **Mentorat personalizat:**

- agresorii sunt asociați cu un mentor (profesor, consilier sau coleg mai matur) care îi ghidează și îi sprijină să adopte un comportament pozitiv.

- **Activități extracurriculare constructive:**

- implicarea agresorilor în sporturi de echipă, artă sau alte activități care dezvoltă abilități sociale și responsabilitate.

- **Recompense pentru progres:**

- recunoașterea și încurajarea schimbărilor pozitive prin premii simbolice sau mențiuni publice.

5. Implicarea familiei în procesul de reabilitare

- **Sesiuni de consiliere pentru părinți:**

- părinții sunt ajutați să înțeleagă comportamentul copilului și să adopte metode pozitive de disciplinare.

- **Workshop-uri de parenting:**

- părinții învață cum să sprijine copilul în gestionarea emoțiilor și în dezvoltarea abilităților sociale.

- **Planuri de acțiune comună:**

- profesorii, consilierii și părinții colaborează pentru a monitoriza progresul agresorului și pentru a asigura continuitatea măsurilor luate.

6. Crearea unui mediu școlar incluziv

- **Cultura pozitivă în școală:**

- organizarea de evenimente care să promoveze respectul, colaborarea și diversitatea.

- încurajarea elevilor să se implice în proiecte colective care să le dezvolte sentimentul de apartenență și responsabilitate.

- **Spații sigure pentru reflecție:**

- crearea unor „camere de liniște" unde elevii să-și poată gestiona emoțiile înainte ca acestea să ducă la violență.

- **Sprijin colegial:**

- elevii care au un comportament pozitiv pot fi implicați ca modele de rol sau „ambasadori ai păcii" pentru colegii lor.

7. Monitorizarea progresului și prevenirea recidivei

- **Planuri personalizate de monitorizare:**

- consilierii stabilesc obiective concrete pentru fiecare elev agresor și urmăresc progresul acestuia pe parcursul semestrului.

- **Evaluări periodice:**

- organizarea de întâlniri regulate cu părinții și profesorii pentru a analiza comportamentul elevului și a ajusta intervențiile, dacă este necesar.

- **Sistem de avertizare timpurie:**

- monitorizarea semnelor de stres, frustrare sau izolare la elevii reabilitați pentru a interveni înainte de apariția unui nou incident.

8. Tehnologii și instrumente digitale de suport

- **Aplicații de feedback:**

- utilizarea unor platforme digitale unde elevii și profesorii pot raporta și urmări progresul comportamental al agresorilor.

- **Module online de educație:**

- programe interactive care oferă lecții despre empatie, gestionarea emoțiilor și impactul violenței.

- **Monitorizare digitală:**

-supravegherea interacțiunilor online pentru a preveni reapariția comportamentelor violente, mai ales în cazul cyberbullying-ului.

9. Programe de pregătire pentru profesori

- **Instruire în gestionarea conflictelor:**

- profesorii sunt formați să identifice semnele timpurii ale comportamentului violent și să intervină eficient.

- **Tehnici de mentorat:**

- pregătirea cadrelor didactice pentru a oferi sprijin continuu elevilor implicați în acte de violență.

- **Abordări constructive:**

- profesorii sunt instruiți să implementeze tehnici de mediere și reconciliere în sala de clasă.

Bibliografie:

-https://iite.unesco.org/files/news/639352/Prevenirea-violen%C8%9Bei-%C3%AEn-institu%C8%9Bia-de-%C3%AEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-Ghid-metodologic-2017.pdf

-https://scoalanr7bt.ro/images/siguranta/Prevenirea-violen%C8%9Bei-%C3%AEn-%C8%99coal%C4%83--resurse-pentru-%C8%99coli-%C8%99i-profesori_GHID.pdf

- https://tmenglish.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/05/strategii-prevenire-violenta.pdf

- https://vedemjust.ro/wp-content/uploads/2022/06/prevenirea-si-combaterea-violentei.pdf

-https://www.isj-cl.ro/images/Curriculum/Ghid%20pentru%20prevenirea%20si%20combaterea%20violentei%20in%20scoli.pdf

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Codilă Monica
Școala Gimnazială "Marius Șandru" Reșița

Şcoala insăşi poate reprezenta o sursă a unor forme de violenţă, ea reprezintă un loc unde elevii se instruiesc, învaţă. Dar este si un loc unde se stabilesc relaţii, se promoveaza modele, valori, se creează condiţii pentru dezvoltarea cognitivă, afectiva şi morală a copilului. Clasa şcolară constituie un grup ai cărei membri depind unii de alţii, fiind supuşi unei mişcări de influenţare reciprocă de a determina echilibrul funcţional al câmpului educaţional.

Deoarece şcoala nu poate constitui singurul factor care trebuie să intervină în educaţia unui copil, e necesar să stabilească în permanenţă o legatură strânsă cu familia elevului, ca impreună cu aceasta să realizeze integrarea armonioasă a copilului în societate, formarea trăsăturilor de caracter pozitive. Pentru a combate actele de violenţă de la nivelul şcolii, este necesară o opinie unitară a cadrelor didactice, o colaborare strânsă a cadrelor didactice cu psihologul şcolii, pentru a-i solicita acestuia sprijinul când este necesar, un deosebit tact pedagogic al tuturor cadrelor didactice, care trebuie să constituie modele de conduită pentru elevi şi care să ia întotdeauna măsurile cele mai adecvate şi applicate la fel şi cu consecvenţă în toate cazurile.

O legătură de suflet între elevi şi profesori consider că este imperios necesară pentru buna funcţionare a procesului educativ şi nu mă refer doar la diriginţi ci la toţi profesorii; consider că elevii trebuie trataţi în mod egal şi cu respect dând dovadă de tact şi înţelepciune, indiferent de provenienţă, etnie, stare materială, etc.

În sistemul educaţional libertatea individuală este greşit înţeleasă atât de către elevi cât şi de către profesori şi părinţi şi nu a avut ca efect micşorarea gradului de violenţă în şcoală ci, dimpotrivă, pe fondul acestei libertăţi greşit înţeleasă şi exprimată, şcoala poate reprezenta o sursa a unor forme de violenţă.

Dacă anterior violenţa şcolară nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violenţă sporită de la an la an, atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina şi dezarma un comportament violent în şcoală trebuie mai întâi să clarificăm şi să înţelegem conceptul de violenţă, să aflăm cauzele acesteia şi în final să fie concepute măsurile de combatere şi prevenire.

Spre deosebire de agresivitate - care reprezintă potenţialitatea ce permite dirijarea acţiunii şi ţine de gândire şi analiză, fiind intrinsecă - violenţa este acţiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalităţii sau colectivităţii şi afectează atât individul, cât şi mediul în care acesta se manifestă. Violenţa nu este ereditară, dar este contagioasă…

Astfel, întâlnim mai multe tipuri de violenţă în mediul şcolar:

- Violenţa fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forţă de bunuri etc;
- Violenţa economică (materială), ce se răsfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului şcolar şi a bunurilor altor persoane;
- Violenţa psihică, ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, şi care se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;
- Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul şcolarilor, (multiple şi greu de combătut) putem argumenta următoarele
- Încă de la vârsta preşcolară, unii copii sunt martori ai violenţei domestice (fizice, psihice) şi fiind la vârsta la care îşi aleg şi imită modelul de comportament, copilul îşi va însuşi inconştient actele de violenţă ale adulţilor, le va reproduce în interacţiunea cu grădiniţa, grupul de prieteni sau şcoala, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte şi fireşti;
- Deseori, din dorinţa de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur şi simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanţe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuşi. Tot în ciclul primar se formează/dezvoltă dorinţa copilului de a se evidenţia; nereuşind performanţe la învăţătură, elevul va încerca să devina lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violenţă;

Implicarea părinţilor în viaţa copiilor în general, cu accent pe partea de monitorizare a modului în care copiii şi tinerii se informează, a atras o atenţie sporită a respondenţilor deoarece părerile sunt împărţite între cele două categorii de vârstă. În timp ce părinţii consideră că implicarea lor în viaţa copiilor, cu accent pe aspectele pe care cercetarea le-a vizat, este mare sau foarte mare, copiii întrebaţi consideră că părinţii nu se implică suficient sau se implică prea puţin.

De aceea, copiii şi tinerii chestionaţi, dar şi specialiştii în protecţia copiilor sau reprezentanţii mass-media recomandă ca părinţii să îşi petreacă timpul alături de copii şi să urmărească informaţiile pe care aceştia le primesc.

De asemenea, este vital să li se ofere copiilor şi alte modalităţi de petrecere a timpului liber, iar accesul la televiziune şi internet să fie limitat.

Tinerii implicaţi în cercetarea de faţă au conştientizat că promovarea materialelor cu caracter violent în mass-media au un impact major asupra lor. De aceea sunt necesare cât mai multe campanii de informare privind pericolele vizionării materialelor cu caracter violent.

Tocmai din această cauză, aceşti tineri vor demara campanii de informare despre cum se poate preveni violenţa şi vor căuta parteneriate cu alte grupuri de tineri şi personae publice care să se alăture demersului lor.

Bibliografie:

1. https://www.scoalaargeseana.ro/didactica-magna/1223-prevenirea-violentei-in-scoala
2. Rolul copiilor in prevenirea violentelor In Romania, World Vision Romania, 2022

DEPISTAREA ȘI COMBATEREA FORMELOR DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. înv primar Coman Ioana Codruța
Școala Gimnazială Dragoș Vodă, Moisei

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlara nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă-, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditara, dar este contagioasă….

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul scolar:

• Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forța de bunuri, etc;

• Violenta economică(materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

• Violența psihica ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul școlarilor, (multiple și greu de combătut) putem argumenta următoarele:

• Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de

violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

• Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență;

• Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență;

• Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constiutuie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

• O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

• În apariția fenomenului violenței școlare nu sunt de neglijat managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între cadrele didactice și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare.

Aflat în colectivitate, elevul își va organiza jocul și activitatea având ca suport violența văzută și va fi influențat de aceasta.

Aceste comportamente se vor manifesta în societate cu predilecție în școală, deoarece colectivul este mai numeros(spre deosebire de grupul de joacă), vârstele sunt relativ apropiate și apare dorința copilului de a deveni (ca în familie) centrul atenției.

Sub eticheta violenței școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, vătămarea corporală.

Prevenire si combatere:

• Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferența dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influentat de imaginile vizualizate.

• Rolul învățătorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor , prin acordarea de sarcini pe echipe. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

• În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia sa fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primariei).

Această echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

• O altă metodă de prevenire și combatere a violenței este elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștința atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea copilului în școală, părintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile școlii, reguli ce pot stabili de la scăderea notei la purtare pâna la exmatricularea definitivă a elevului în cazul constatării unor fapte de violență ce ar periclita siguranța celorlalți.

• La nivelul școlii se pot înființa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție dificultățile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori să fie dezbatute în cadrul grupului.

• Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții și elevii unde să se poată depista, mediatiza, și dezbate acte de violență școlară.

• Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de catre alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise și ajută la luarea unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

Multe dintre comportamentele violente ale elevilor se manifesta ca o transgresiune a regulilor scolare. Clasa este o microsocietate a carei functionare necesita stabilirea unor reguli clare ce se cer respectate de toti membrii grupului scolar. Ansamblul regulilor dominante dintr-o clasa caracterizeaza comportamentele dezirabile ale elevului si corelativul sau negativ, comportamentul indezirabil. Respectarea regulilor este o conditie a socializarii, care inseamna a invata sa traiasca impreuna in relatii de respect reciproc, excluzand violenta. Regulile scolare vizeaza tinuta, efectuarea temelor, prezenta la cursuri, dar sunt si reguli de civilitate ce au in vedere limbajul folosit, modalitatile de adresare, respectul fata de celalalt, pastrarea bunurilor scolare, toleranta, solidaritatea, intr-un cuvant maniera de a te comporta astfel incat viata in colectivitate sa fie cat mai agreabila.

Regulile pot fi impuse de catre profesor sau sunt negociate cu elevii. Acestia accepta mai usor regulile al caror sens este transparent, iar daca scoala este un loc de invatare a democratiei, atunci aceasta presupune ca si elevii sa participe la eleborarea regulilor civilitatii scolare: "intr-o democratie, cetateanul nu este numai cel care se supune legii, ci si cel care o elaboreaza, alaturi de altii".

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

Bibliografie:

1.Curelaru, M. (2013), **Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție**,Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;

2.Salavastru, D**.,** (2003)***Violenta in mediul școlar*****,** în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), **Violența – Aspecte psihosociale**, Editura Polirom, Iași.

3. Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), **Agresivitate în școală**, Editura Institutul European , Iași;

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Profesor Constantin Carmen
Liceul Tehnologic „ Paul Bujor " Bereşti

Spunem despre un om că este violent atunci când abuzează de forța lui. Cuvântul violență ne face să ne gândim la exces de forță, brutalitate, distrugere, pierdere , eliminare. Reflectând mai bine, observăm că actele de violență se manifestă și atunci când cineva încearcă să constrângă să ne schimbăm opiniile, să credem și să susținem ceea ce vor alții, fără nicio justificare.

Violența apare atunci când se produc neajunsuri majore unei persoane , în ceea ce privește: integritatea fizică(bruscare, maltratare, rănire, omorâre), psihică(alterarea sănătății mintale sau sufletești), morală(bârfă, calomnie, defăimare), identitatea etnică, culturală, religioasă sau socială. Violența poate avea cauze multiple, care se interconectează:

- Traumatisme din copilărie, tulburări de personalitate, lipsa controlului emoțional.
- Inegalități economice, discriminare, excludere socială, influența grupului.
- Norme culturale care tolerează sau glorifică agresivitatea.
- Consumul de alcool sau droguri, situații de criză economică sau războaie.

Violența pare a fi o parte a vieții cotidiene. Violența este prezentă , din păcate, și-n școli, unde se manifestă verbal dar și fizic. Cercetările fenomenului de violență a demonstrat că școala scena unor frecvente situații de violență, formele de manifestare a violenței fiind variate. Cele mai importante cauze ale violenței în școală sunt factorii familiali, socio-economici sau individuali şi o serie de cauze școlare. Sunt multe situații când anumite școli sunt incapabile să combată manifestările de violență determinate de anumiți factori extra-școlari.

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar este o problemă complexă care necesită intervenții bine planificate, din multiple perspective: pedagogică, psihologică și comunitară. Violența poate lua diverse forme, de la agresiuni fizice și verbale la excluderea socială sau cyberbullying. O abordare eficientă se concentrează pe crearea unui mediu sigur, incluziv și educativ pentru toți elevii. Acest climat poate fi creat prin :

- promovarea respectului reciproc și a valorilor precum empatia, toleranța și responsabilitatea. Învățarea prin colaborare și activități de grup pentru a reduce competiția nesănătoasă și a încuraja sprijinul reciproc.

- susținerea unor lecții de educație socio-emoțională pentru a dezvolta abilități precum gestionarea emoțiilor, rezolvarea conflictelor și comunicarea eficientă. Discuții și activități care explorează diversitatea culturală, drepturile omului și prevenirea discriminării.
- formarea cadrelor didactice pentru a putea să recunoască semnele de violență și să intervină eficient. Dezvoltarea abilităților de management al clasei pentru a preveni situațiile conflictuale.
- Implicarea elevilor la stabilirea codului de conduită în școală. Acest lucru îi responsabilizează și le dă sentimentul că opinia lor contează.

O strategie eficientă de prevenire și combatere a violenței trebuie să cuprindă și abordări psihologice. În acest sens, esențială este identificarea timpurie a comportamentelor problematice. Pentru aceasta putem să utilizăm un chestionar aplicat elevilor ca în exemplul următor.

Te rugăm să apreciezi care sunt formele de violență care se manifestă în școala în care înveți și cât de dese sunt?					
1. Violența între elevi	Deloc	Rar	Des	Foarte des	Nu știu
1. Violența elevilor față de profesori					
2. Violența profesorilor față de elevi					

De asemenea, putem investiga și alți actori de la nivelul școlii cu privire la fenomenele de violență din școala: cadre didactice, părinți, personal specializat (consilieri, psihologi, asistenți sociali, mediatori), reprezentanți ai comunității. Pentru aceasta se poate folosi chestionarul sau interviuri individuale sau de grup. Iată câteva exemple de întrebări ce pot fi folosite.

1. Considerați că elevii se simt în siguranță în timpul petrecut în școală?
2. Considerați că școala dumneavoastră oferă siguranță profesorilor şi elevilor?
3. Care sunt cele mai importante pericole sau amenințări cu care se confruntă în prezent elevii? Dar profesorii din școala?
4. Care sunt cele mai frecvente situații de violență în școală: între elevi, a elevilor față de profesori, a profesorilor față de elevi?
5. Oferiți exemple de situații concrete de violență petrecute în școală. Cum au fost rezolvate aceste situații?

6. Credeți că sunteți suficient asistat în rezolvarea cazurilor de violență? De la cine așteptați mai multă implicare? (de exemplu, poliție, consilieri școlari, ISJ etc.)

7. Cunoașteți situații de violență generate de grupuri de copii și tineri din vecinătatea școlii? Dați exemple.

Această abordare permite compararea datelor culese de la elevi cu cele de la alți actori implicați pentru a avea o imagine clară asupra situațiilor de violență din școală. La fel de importante sunt programele de dezvoltare a empatiei pentru eliminarea sau prevenirea bullyng-ului.

Violența este un fenomen care poate fi redus printr-o combinație de educație, empatie și implicare socială. Combaterea violenței în școli necesită o abordare integrată, care să implice toți actorii educaționali. O școală sigură și prietenoasă oferă un mediu în care elevii pot învăța, crește și colabora fără teamă.

Bibliografie

M. Dulamă și O. Ilovan, *Violența în școală: perspective teoretice și aplicative.* Revista de Pedagogie, 2016

M. Jigău, *Prevenirea și combaterea violenței*, Editura Alfa, 2006

Mihaela Miroiu, *Cultură civică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Costin Nina – Cătălina
Liceul Teoretic ,,Anghel Saligny" Cernavoda

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă semnificativă ce afectează siguranța, dezvoltarea și performantele elevilor. Aceasta poate lua forme diverse - de la agresiune fizică și verbală, până la hărțuire psihologică și cyberbullying.

Prevenirea și combaterea acestui fenomen implică eforturi comune ale profesorilor, elevilor, părinților și autorităților.

1. Factori favorizanți ai violenței în școli

- Lipsa comunicării eficiente între elevi și cadre didactice;
- Absența unei educații emoționale și sociale adecvate;
- Influența mediului familial sau comunitar disfuncțional;
- Expunerea elevilor la conținuturi violente în mediul online;
- Lipsa unor mecanisme clare de intervenție și raportare a incidentelor.

2. Măsuri de prevenire

2.1. Dezvoltarea unei culturi a respectului și incluziunii

- Organizarea de activități extracurriculare care promovează diversitatea, toleranța și respectul reciproc.
- Implementarea orelor de educație civică și emoțională pentru a ajuta elevii să își gestioneze emoțiile și conflictele.

2.2. Implicarea părinților și comunității

- Sesiuni de informare pentru părinți despre recunoașterea și prevenirea semnelor de violență.
- Crearea unor parteneriate între școala, autorități locale și ONG-uri pentru sprijin în gestionarea cazurilor de violență.

2.3. Supravegherea adecvată a spatiilor școlare

- Asigurarea unui mediu sigur prin monitorizarea video a spațiilor comune și prin prezența personalului de supraveghere.
- Crearea unor zone de relaxare pentru elevi, care să reducă stresul și tensiunile.

3. Măsuri de combatere

3.1. Implementarea procedurilor clare de intervenție

- Elaborarea unui ghid de bune practici pentru profesori și personalul școlar în gestionarea incidentelor de violență.
- Introducerea unei echipe de intervenție rapidă formată din psihologi, consilieri școlari și profesori.

3.2. Raportarea și sancționarea actelor de violență

- Crearea unei linii de raportare anonime pentru victime și martori.
- Aplicarea unor sancțiuni clare, proporționale cu gravitatea faptelor, conform regulamentelor școlare.

3.3. Oferirea de sprijin pentru victime și agresori

- Consiliere psihologică pentru victimele violentei, pentru a le ajuta să depășească trauma.
- Programe de reabilitare pentru elevii agresori, axate pe schimbarea comportamentului și reintegrarea acestora.

4. Rolul educației în prevenirea violenței

- Promovarea educației pentru empatie și responsabilitate socială.
- Implementarea de programe anti-bullying în curriculumul școlar.
- Stimularea unui climat școlar pozitiv, în care elevii să se simtă încurajați să își exprime gândurile și sentimentele.

1. Educarea elevilor și profesorilor

- Programe de educație socio-emoțională:
- Includerea în curriculum a cursurilor care dezvoltă empatia, gestionarea emoțiilor și aabilitați de comunicare.
- Training pentru profesori: Formarea cadrelor didactice pentru a recunoaște semnele de violență și a gestiona conflictele în mod constructiv.

2. Promovarea unui climat pozitiv în școală

- Coduri de conduită: Stabilirea unor reguli clare privind comportamentul acceptabil și consecințele încălcării acestora.
- Activități de team building: Organizarea de activități care să încurajeze colaborarea și respectul între elevi.

3. **Intervenții rapide și eficace**
   - Sisteme de raportare: Crearea unor canale prin care elevii să poată raporta incidentele de violență în mod anonim.
   - Intervenții în caz de violență: Formarea echipelor de intervenție care să reacționeze rapid la incidentele de violență.

8. **Resurse pentru consiliere**
   - Consiliere psihologică: Asigurarea unui acces facil la servicii de consiliere pentru elevii afectați de violență.
   - Sesiuni de grup: Organizarea de sesiuni de grup pentru elevii care au fost implicați în acte de violență, pentru a discuta și a învăța din experiențe.

9. **Monitorizarea și evaluarea**
   - Studii si sondaje: Realizarea de cercetări pentru a evalua prevalența violenței în școli și eficiența programelor implementate.
   - Feedback constant: Obținerea de feedback de la elevi, profesori și părinți pentru a ajusta măsurile luate.

Elementul fundamental în ceea ce privește șansele de reușită în reducerea fenomenului violenței la nivelul mediului educațional îl reprezintă măsurile și activitățile realizate la nivelul unității școlare. Comisia pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar este responsabilă de elaborarea, aplicarea și evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor incluse în cadrul Planului Operațional al unității școlare privind reducerea fenomenului violenței.

Combaterea violenței în mediul școlar necesită un efort concertat din partea tuturor părților implicate: elevi, profesori, părinți și comunitate.

Prin implementarea unor măsuri preventive și intervenții adecvate, se poate crea un mediu educațional mai sigur și mai sănătos pentru toți.

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar necesită o abordare complexă, care să includă educație, comunicare și măsuri clare de intervenție. Este esențial să investim în crearea unui mediu sigur și suportiv, unde fiecare elev să poată învăța și să se dezvolte armonios. Eforturile comune ale întregii comunități educaționale reprezintă cheia succesului în această direcție.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ŞCOLAR

Prof. Csillag Similia
Liceul Teoretic „Traian Vuia" Făget, jud. Timiş

Fenomenul violenței în școală a devenit, din păcate , *un must have*. Nu ești *cool* dacă nu jignești pe cineva, coleg de clasă sau nu. Nu ești *de gașcă* dacă nu pândești victima și nu o lovești.

Observ acte de violență peste tot. Le văd în sala de curs, pe holul școlii, în curtea din spatele liceului, etc. Văd teama din din ochii victimei, care se face tot mai mică. Poate astăzi am scăpat, zice copilul victimă, neștiind că jocul nu s-a terminat încă.

Știm cu toții despre bullying-ul din școală. Uneori asistăm neputicioși la extiderea, tot mai rapidă, a actelor de violență. Desigur, regulementele de ordine interioară prevăd reguli și sancțiuni pentru elevii problemă. Totuși, pâna la sanțiuni pe care să le simtă elevul problemă, este cale lungă. Mustrare orală, mustrare scrisă, însoțită sau nu de scăderea punctelor la purtare, mutarea într-o clasă paralelă, și exemplele pot continua.

Ajungem și la psihologul școlii. Urmează ședințe de terapie a elevului, însă doar cu acordul părintelui. Ce ne facem atunci când părintele nu conștientizează comportamentul violent al copilului? Ce facem când părintele găsește țap ispășitor pentru „glumele" copilului?

Începen , din nou, discuții cu părintele despre năzdrăvăniile copilului și, de cele mai multe ori, avem impresia , că nu suntem ascultați.

Povestea aceasta este a noastră, a celor care lucrăm în sistemul educațional, al tuturor celor care trăim într-o comunitate și dăm piept cu tânăra generație, mereu aflată într-un conflict.

Copiii au nevoie de ajutor. Este necesară prezența noastră în viața lor. Suntem noi înșine un exemplu pentru ei. Empatia, toleranța, încurajarea sunt mecanisme indispensabile în acest scenariu.

Pentru a combate eficient violența în școală și a preveni apariția acesteia, este important să se implementeze o abordare cuprinzătoare, care include măsuri educaționale, intervenții rapide și sprijin emoțional.Propun o serie de startegii menite să vină în sprijinul copiilor.

1. Promovarea unui climat școlar pozitiv

Educația pentru respect și toleranță

- **Programe de formare a elevilor**: Aceste programe ar trebui să fie integrate în curriculum și să includă activități care să îi ajute pe elevi să înțeleagă importanța respectului, diversității și

colaborării. Un exemplu ar putea fi organizarea unor sesiuni de discuții interactive sau dezbateri pe teme de etică, valori morale, respect reciproc și soluționarea conflictelor.

- **Proiecte interculturale**: Activitățile care aduc elevii din diferite culturi împreună pentru a lucra la un proiect comun pot contribui la reducerea prejudecăților și la dezvoltarea empatiei. De exemplu, organizarea de evenimente școlare sau expoziții culturale.

Formarea personalului didactic

- **Traininguri în gestionarea conflictelor**: Cadrele didactice trebuie să aibă abilități de gestionare a conflictelor și să fie instruite în identificarea semnelor precoce ale violenței. În acest sens, organizarea de workshopuri sau sesiuni de formare continuă pentru profesori este esențială.
- **Metode de intervenție**: Profesorii trebuie să învețe tehnici de intervenție non-violentă și de mediere a conflictelor între elevi. Acestea pot include învățarea unui limbaj calm și a unor metode de reducere a tensiunilor.

2. Programe de educație socială și emoțională

Dezvoltarea competențelor sociale

- **Exerciții de abilități interpersonale**: Elevii ar trebui să participe la activități care să le dezvolte abilități de colaborare, ascultare activă și exprimare a sentimentelor într-un mod constructiv. Exemple de activități includ jocuri de rol, exerciții de ascultare activă sau dezbateri pe teme de interes comun.
- **Programe de educație emoțională**: Acestea pot include sesiuni în care elevii învață să își identifice și să își regleze emoțiile. Un exemplu ar fi organizarea de sesiuni de mindfulness care ajută la reducerea stresului și îmbunătățirea concentrării.

Suport psihologic

- **Psihologi școlari**: Școlile ar trebui să aibă un psiholog școlar accesibil elevilor, care să le ofere sprijin în gestionarea emoțiilor și în rezolvarea problemelor. Acesta ar trebui să fie un punct de sprijin pentru elevii care sunt victime ale violenței sau pentru cei care au comportamente agresive.
- **Consiliere individuală și de grup**: Sesiunile de consiliere pot ajuta elevii să înțeleagă și să gestioneze conflictele într-un mod constructiv. De asemenea, consilierea de grup poate facilita învățarea unor soluții de grup pentru rezolvarea problemelor.

3. Măsuri de disciplină și reguli clare

Stabilirea unor reguli clare de comportament

- **Codul de conduită al școlii**: Fiecare unitate școlară trebuie să aibă un cod de conduită clar, care să stipuleze consecințele violenței fizice, verbale și psihologice. Aceste reguli trebuie să fie comunicate tuturor elevilor și părinților încă de la începutul anului școlar.
- **Consilii de disciplină**: În cazul unor incidente de violență, consiliile de disciplină pot analiza situația și pot decide măsuri adecvate, de la sancțiuni educaționale (cum ar fi ore suplimentare de educație socială) până la măsuri mai severe, cum ar fi suspendarea temporară.

Politica de zero toleranță față de violență

- **Proceduri clare de sancționare**: Violența trebuie să fie sancționată imediat, iar elevii să înțeleagă că nu există toleranță față de comportamente agresive. Aceasta poate include o combinație de sancțiuni, de la avertismente până la măsuri mai dure, în funcție de gravitatea faptei.
- **Asigurarea unui sistem echitabil**: Este esențial ca toate sancțiunile să fie aplicate într-un mod echitabil și consistent, pentru a nu crea percepția de favoritism.

4. Implicarea părinților și a comunității

Colaborarea cu părinții

- **Întâlniri periodice cu părinții**: Părinții trebuie să fie informați despre comportamentele copiilor lor și despre măsurile de prevenire a violenței din școală. Întâlnirile școlare sau sesiunile de consiliere pentru părinți pot ajuta la crearea unui front comun pentru prevenirea violenței.
- **Sprijin în gestionarea comportamentului acasă**: În cazul în care elevul are un comportament agresiv, este important să existe o colaborare între profesori și părinți pentru a găsi soluții eficiente, inclusiv consiliere familială.

Colaborarea cu autoritățile și comunitatea

- **Campanii de sensibilizare**: Școlile pot organiza campanii de informare și sensibilizare cu privire la efectele violenței și bullying-ului, implicând autoritățile locale, ONG-uri sau chiar poliția pentru educarea elevilor și părinților.
- **Proiecte comunitare**: Implicarea elevilor în proiecte care au un impact asupra comunității, cum ar fi organizarea de evenimente caritabile sau activități de voluntariat, poate contribui la dezvoltarea unui sentiment de responsabilitate și empatie.

5. Intervenția rapidă și eficientă

Sistem de raportare anonimă

- **Platforme de raportare**: Școlile pot crea platforme online sau cutii de sugestii, unde elevii pot raporta incidente de violență sau comportamente de bullying fără teama de represalii. Aceste platforme trebuie să fie ușor accesibile și garantate confidențialitatea.
- **Intervenția în timp util**: Este esențial ca orice semnal de alarmă să fie tratat cu promptitudine. Dacă un elev raportează un act de violență, școala trebuie să ia măsuri imediate pentru a investiga și soluționa problema.

Protocol de intervenție

- **Plan de intervenție clar definit**: În caz de violență, școlile trebuie să aibă un protocol de intervenție care include pași bine stabiliți: investigarea incidentului, consilierea părților implicate și măsuri adecvate de sancționare sau sprijin.

6. Abordarea cauzelor fundamentale ale violenței

Sprijin pentru elevii în dificultate

- **Servicii de sprijin social și psihologic**: Elevii care provin din medii de familie dificile sau care suferă de traume emoționale pot manifesta comportamente agresive. Acestea pot fi adresate prin colaborarea cu asistenți sociali, psihologi sau organizații care sprijină copii în dificultate.
- **Crearea unui cadru de sprijin personalizat**: În cazul în care un elev are un comportament problematic, este important să i se ofere un plan de sprijin care să includă consiliere psihologică, ajutor educațional și intervenție din partea autorităților locale, atunci când este necesar.

7. Crearea unui mediu sigur și confortabil

Supravegherea continuă

- **Monitorizarea zonelor comune**: Este important ca în curtea școlii, pe holuri și în alte zone de întâlnire, să existe o monitorizare adecvată pentru a preveni conflictele. De asemenea, elevii trebuie învățați să recunoască semnele unei posibile altercații și să le raporteze.
- **Includerea elevilor în inițiative de supraveghere**: Elevii pot fi încurajați să participe la inițiative de prevenire a violenței, cum ar fi grupuri de voluntari care supraveghează în pauze sau organizează activități educative de prevenire a bullying-ului.

În concluzie, prevenirea și combaterea violenței în școală nu sunt doar responsabilitatea cadrelor didactice, ci implică un efort colectiv între elevi, profesori, părinți și întreaga comunitate. Implementarea unui program educațional coerent, sprijinul emoțional continuu și o disciplină echitabilă pot contribui semnificativ la crearea unui mediu școlar sigur și plin de respect.

Bibliografie

1. Kohn Alfie, *Pedepsiți prin recompense*, traducere Ina Elena Irimia- București, Multi Media Est Publishing, 2014
2. Stan Emil, *Managementul clasei*, ed. II, Institutul European, Iași, 2009

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ

Prof. Gina Cucoș
Liceul „Ștefan Procopiu" Vaslui

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlară nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice. Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire. Spre deosebire de agresivitate care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditara, dar uneori poate fi contagioasă.

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul scolar:

• Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forța de bunuri, etc;

• Violenta economică (materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

• Violența psihică ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare.

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul elevilor, (multiple și greu de combătut) putem aminti următoarele:

• Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

• Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc

pedepsele legale la care pot fi supuși. Încă din ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția și nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență;

• Provenind din medii sociale diferite, elevii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel posibile forme de violență;

• Un alt factor de risc în devierea comportamentului elevului spre violență îl constiutuie mass-media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

• O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul excesiv al copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

• În apariția fenomenului violenței școlare nu sunt de neglijat managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între cadrele didactice și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare.

Aflat în colectivitate, elevul își va organiza jocul și activitatea având ca suport violența văzută și va fi influențat de aceasta. Aceste comportamente se vor manifesta în societate cu predilecție în școală, deoarece colectivul este mai numeros (spre deosebire de grupul de joacă), vârstele sunt relativ apropiate și apare dorința elevului de a deveni (ca în familie) centrul atenției.

Sub eticheta violenței școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, vătămarea corporală.

Prevenire si combatere:

• Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va determina prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a

defini clar diferența dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influentat de imaginile vizualizate.

• Rolul profesorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin acordarea de sarcini pe echipe. Elevii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

• În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia sa fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primariei). Această echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

• O altă metodă de prevenire și combatere a violenței este elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștința atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea elevului la liceu, în clasa a IXa, părintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile școlii.

• Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de catre alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise și ajută la luarea unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

• Pentru a evita evoluția și perpetuarea violenței în mediul școlar, este necesar ca M.E. să aibă o bună colaborare cu mass-media și să semnaleze părinților impactul pe care vizualizarea emisiunilor necorespunzătoare vârstei îl are asupra copilului, căci sprijinul familiei este hotarâtor.

Multe dintre comportamentele violente ale elevilor se manifestă ca o transgresiune a regulilor școlare. Clasa este o microsocietate a cărei funcționare necesită stabilirea unor reguli clare ce se cer respectate de toți membrii grupului scolar. Ansamblul regulilor dominante dintr-o clasa caracterizează comportamentele dezirabile ale elevului și corelativul său negativ, comportamentul indezirabil.

Respectarea regulilor este o condiție a socializării, care înseamnă a invăța să traiască împreună în relțtii de respect reciproc, excluzând violența. Regulile școlare vizează ținuta, efectuarea temelor, prezența la cursuri, dar sunt și reguli de civilizație ce au în vedere limbajul folosit, modalitatile de adresare, respectul față de celalalt, păstrarea bunurilor școlare, toleranța, solidaritatea, într-un cuvânt maniera de a te comporta astfel încat viața în colectivitate să fie cât mai agreabilă. Regulile pot fi impuse de către profesor sau sunt negociate cu elevii. Aceștia acceptă mai usor regulile al căror sens este transparent, iar dacă școala este un loc de învățare a democrației, atunci aceasta presupune ca și elevii să participe la eleborarea regulilor civilizației scolare.

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al elevului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

Bibliografie:

1.Curelaru, M. (2013), Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași;

2.Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), Agresivitate în școală, Editura Institutul European , Iași;

3.Sălăăastru, D., (2003)*Violenta in mediul şcolar*, în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), Violența – Aspecte psihosociale, Editura Polirom, Iași.

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ ȘI ÎN AFARA EI

David Elena Eugenia
Liceul Teoretic „Traian Vuia" Făget

Violenţa este o problemă actuală a societăţii noastre, având impact asupra actului educaţional desfăşurat într-un cadru instituţionalizat.

Fiind un fenomen complex, violenţa are determinări psihologice, sociale, culturale, economice, lucru evident atunci când luăm în considerare amploarea formelor ei de manifestare şi inter-relaţiile pe care le presupune.

Situația generală îngrijorează, pentru că violența a devenit o temă cu care se confruntă toate societăţile, necesitând o luare de poziție la nivelul întregului corp social şi dezvoltarea unor strategii de investigație, prevenire si control.

Familia este mult discutată, cercetătorii din științele sociale acceptând ideea schimbării structurii şi valorilor ei, ca şi a degradării climatului de securitate şi refugiu cu care este familia asociată în mod tradiţional. Modernitatea şi condiţia urbană au generat noi forme de violenţă şi au provocat schimbări la nivelul valorilor şi aspiraţiilor indivizilor. Conflictele datorate sărăciei, dar şi lipsei de educaţie şi de informaţie generează contexte de viaţă privată în care violenţa este un comportament tolerat, chiar acceptat, el fiind învăţat de copii şi reprodus ca modalitate esenţială, frecventă şi "firească" de comportament interpersonal.

Violenţa este una dintre marile probleme ale lumii contemporane. Presa, scrisă sau audiovizuală, informează în permanenţă cu privire la manifestări diverse ale acestui fenomen, de la formele cele mai agresive, precum războaie ori crime terifiante, bătăi, violuri, furturi, distrugeri de bunuri, şi până la cele mai puţin şocante (dar nu mai puţin vinovate), cum ar fi violenţele verbale. În acest context, apariţia diferitelor forme de violenţă în mediul şcolar pare aproape o fatalitate şi devine, adesea, un lucru obişnuit, cu care semenii coexist fără măcar a se mai sesiza asupra pericolului. Chiar dacă reprezintă o problemă delicată, luarea în stăpânire a fenomenului violenţei nu se poate face decât dacă îi sunt cunoscute cauzele,originile,formele de manifestare şi posibilităţile de prevenire. Problema violenţei în școală poate şi trebuie să devină o temă de reflecţie pentru toţi cei implicaţi în actul educaţional. Cu atât mai mult cu cât şcoala dispune, credem, de importante resurse pentru a concepe programe de prevenire a violenţei şi pentru a rupe cercul vicios al violenţei în mediul şcolar.

Termenul de *agresivitate* vine din latinescul *adgradior*, care înseamnă "a merge către…", şi a evoluat apoi în *agredire* , ce semnifica " a merge către … cu un spirit belicos, cu tendinţa de a ataca". În sens etimologic, noţiunea de agresivitate trimite la o potenţialitate individuală, la capacitatea de a înfrunta un obstacol, de a se confrunta cu altul şi a nu da înapoi în caz de dificultate.

Notiunea de *violenţă* este discutată în relaţie cu cea de agresivitate. Rădăcina latină a termenului *violenţa* este *vis* , care înseamna "forţa" şi care trimite la ideea de putere, de dominaţie, de utilizare a superiorităţii fizice, deci a forţei, asupra altuia.

Există numeroase definiţii ale violenţei. Eric Debarbieux (1996: 45-46), specialist în problematica violenţei în mediul şcolar, oferă o definiţie prin care se surprinde ansamblul fenomenului violenţei: "Violenţa este dezorganizarea brutală sau continuă a unui sistem personal, colectiv sau social şi care se traduce printr-o pierdere a integrităţii, ce poate fi fizică, psihică sau materială. Aceasta dezorganizare poate să se opereze prin agresiune, prin utilizarea forţei, conştient sau inconştient, însa poate exista şi violenţa doar din punctul de vedere al victimei, fără ca agresorul să aibă intenţia de a face rău".

Violenţa şcolară este doar una dintre manifestările violenţei cotidiene. Aceasta nu este un fenomen nou, manifestându-se şi în trecut, în spaţiul autonom al şcolii.

În ziua de azi e important să avem o nouă imagine asupra copilăriei şi, bineînteles, asupra metodelor de educare a copiilor. Violenţa împotriva copilului nu mai este tolerată. Trebuie apărat interesul copilului pentru a-i asigura dezvoltarea în cele mai bune condiţii, iar răul tratament al copilului este interzis prin lege (ameninţarea, indiferenţa, neglijenţa, derâderea, umilirea, pedepse corporale etc.).

Definirea violenţei şcolare este un proces continuu.

Una dintre definiţiile mai cuprinzătoare este cea a Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, după care violenţa înseamnă *„ameninţarea sau folosirea intenţionată a forţei fizice sau a puterii contra propriei persoane, contra altuia sau contra unui grup, unei comunităţi care antrenează sau riscă puternic să antreneze un traumatism, un deces sau daune psihologice, o dezvoltare improprie sau privaţiuni."*

Contextul de aplicare al definiţiei poate fi acela al şcolii, la nivelul relaţiilor educatori-elevi, elevi-elevi.

Promovarea siguranţei în şcoală înseamnă, în primul rând, prevenirea violenţei şcolare.

Formele de manifestare ale violenţei în şcoală sunt: violenţa între elevi (are cea mai mare pondere în cazurile de violenţă şcolară) şi violenţa elevilor faţă de profesori.

În cazul violenţei între elevi, constatăm că această manifestare este specifică îndeosebi vârstei adolescentine. Principalele cauze ale acestei forme de violenţă sunt reprezentate de mediul familial, unde

pot avea loc astfel de incidente, societatea în ansamblu agresivă, strada şi grupurile stradale, mass-media. În cazul distribuţiei pe genuri, constatăm că băieţii sunt mai violenţi decât fetele, violenţele lor luând chiar forme mai grave decât cele ale fetelor, care prezintă forme mai tolerabile. Cauzele şi motivaţiile acestor manifestări comportamentale la această vârstă sunt afirmarea masculinităţii, pentru status într-un grup, pentru rivalitate la băieţi,iar concurenţa pentru note, apărarea unor relaţii de prietenie în cazul fetelor. Cel mai des, această formă de violenţă are loc în timpul recreaţiilor şi cel mai frecvent fiind întâlnite violenţa verbală şi jignirile pe baza situaţiei economice, religioase sau etnice.

Violenţa elevilor faţă de profesori este, din păcate, o realitate în şcolile din România. Se manifestă astfel: comportamente neadecvate ale elevilor în raport cu statutul lor (absenteism, fugă, acte de indisciplină la ore, ignorarea cadrelor didactice, agresiune verbală şi nonverbală, refuzul îndeplinirii sarcinilor şcolare, atitudini ironice faţă de profesori), comportamente violente evidente (injurii, loviri, jigniri). Cele mai frecvente sunt absenteismul şi indisciplina.

Nu de puţine ori au fost semnalate şi cazuri de violenţă ale părinţilor în spaţiul şcolii, aceştia având manifestări neadecvate faţă de profesori (ironii, discuţii aprinse, ţipete, agresivitate fizică) sau faţă de colegii propriilor copii.

Violenţa există şi în jurul şcolii, caz în care elevi sau persoane din afara şcolii au rolul de dealeri, solicită taxe protecţie. Alte forme în acest caz sunt fumatul, agresiunile fizice şi chiar sexuale.

Aşa cum rezultă din analizarea formelor de violenţă şcolară, *cauzele care duc la astfel de manifestări* sunt caracteristici individuale, *determinanţi socio-familiali şi de mediu şcolar*: violenţa în familie; condiţii economice; mediul instabil familial; lipsa stimei de sine; mass-media; alienarea (îndepărtarea faţă de societate); discriminări de orice natură.

În altă ordine de idei, putem vorbi despre: *factori individuali* - hiperactivitate, atitudini antisociale, tutun, alcool, droguri, nivel redus de dezvoltare intelectuală, lipsa autocontrolului; *factori de relaţionare:* autoritate/indiferenţă în familie, anturaj (prieteni cu obiceiuri rele); *factori comunitari* (periferii); *factori societali*: social, cultural, dominaţia bărbaţilor, cultura redusă etc.

Principalele măsuri de prevenţie sunt: *regulamentul şcolar*; *rolul consilierilor şcolari* în prevenirea violenţei este foarte important; informarea la ore de dirigenţie despre consecinţele violenţei; *implicare elevilor* în prevenirea violenţei propriu-zisă: acţiuni de conştientizare de către elevi a efectelor negative ale violenţei organizate în şcoli şi în afara ei; *organizarea de întâlniri cu autorităţi din poliţie*, întâlniri cu părinţii (consilierea specializată a acestora), *programe de formare a cadrelor didactice* (managementul

clasei de elevi), *asistenţa familiilor cu probleme*, *elaborarea de materiale informative* pe tema violenţei şi prevenirii acesteia, *evaluări psihologice*.

Interacţiunea individ-mediu şcolar are o mare importanţă în demersul educativ, iar mediul şcolar trebuie să ofere toate condiţiile necesare bunei desfăşurări ale activităţii didactice, astfel încât ambianţa educaţională din cadrul şcolii să fie una propice dezvoltării elevilor.

Unul dintre factorii care poate afecta comunicarea şi relaţiile ce se stabilesc în acest mediu este violenţa şcolară. Dardel Jaouadi spune: *lupta împotriva violenţei şcolare are ca rezultat ameliorarea relaţiilor şi a comunicării între persoanele implicate în activitatea educaţională*. Acest lucru este esenţial pentru desfăşurarea activităţilor educaţionale, care au ca scop formarea de personalităţi armonioase, active şi creatoare, în concordanţă cu cerinţele individuale şi sociale.

Bibliografie:

1. Banciu, D., Radulescu, S.M., Voicu, M., *Introducere în sociologia devianţei*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1985.
2. Chelcea, S., Iluţ, P. (coord.), *Enciclopedie de psihosociologie*, Bucureşti, Editura Economică, 2003.
3. Iluţ, P., *Valori atitudini şi comportamente sociale – Teme actuale de psihosociologie*, Iasi, editura Polirom, 2004, p.107-122.
4. Liiceanu, A., *Violenţa umană: o neliniște a societăţii contemporane*, în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), *Violenţa – Aspecte psihosociale*, Iaşi, editura Polirom, 2003, p.47-57.
5. Salavastru, D., *Violenţa in mediul scolar*, în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), *Violenţa – Aspecte psihosociale*, Iaşi, editura Polirom, 2003, p.119-137.

PLAN DE PREVENIRE A BULLYING-ULUI "O CLASĂ FĂRĂ BULLYING "

Delia Cristina Petrovai

"Un copil rău este un copil descurajat"- Rudolf Dreikurs

MOTIVAȚIE:

Bullying înseamnă folosirea unei forțe superioare pentru a influența sau intimida pe cineva.
Este un comportament repetat si intenționat prin care agresorul își persecută, rănește, intimidează victima verbal, relațional și/sau fizic. Comportamentul poate fi învățat în familie sau în alte medii și este favorizat de diferențele sociale, de etnie, religie, gen, comportament, putere, caracteristici fizice etc. Efectele asupra victimei sunt adesea devastatoare din punct de vedere emoțional și comportamental.
Fenomenul bullying este întâlnit cel mai frecvent în mediul școlar. De regulă, când vorbim de violenţă şcolară ne raportăm la actele de violenţă fizică ce se petrec în incinta unităţii de învăţământ. De multe ori, însă, tratamentul discriminatoriu la care este supus un minor, jignirile zilnice venite din partea unor colegi, au efecte mult mai grave pe termen lung în ceea ce priveşte dezvoltarea copilului. Elevii au nevoie să trăiască într-un mediu în care se simt în siguranță și să învețe să rezolve situațiile dificile într-un mod corect.
SCOP: prevenţia şi combaterea violenţei în mediul şcolar, respectiv a comportamentelor de intimidare (bullying).
OBIECTIVE :

- Creşterea nivelului de conştientizare a existenţei fenomenului bullying în rândul elevilor.
- Dezvoltarea competenţelor de cooperare şi relaţionare interpersonală în rândul elevilor.
- Formarea de atitudini şi deprinderi de comportament prosocial în rândul elevilor.

ARII DE CUPRINDERE A ACTIVITĂŢILOR

- Activitate de informare a elevilor cu privire la factorii declanşatori / menţinere a comportamentelor violente, respectiv a actelor de intimidare
- Comunicarea asertivă şi relaţionarea interpersonală – activitate directă cu elevii participanţi în proiect

*activităţi de grup

*rolul comunicării eficiente/ ascultării active

*deprinderi de comunicare asertivă în relaţiile interpersonale

*abilităţi de rezolvare a conflictelor interpersonale

STRATEGII: jocuri de rol şi exerciţii practice de modelare comportamentală, dezbateri, expuneri.

RESURSE PROCEDURALE

Metode: conversaţia euristică, expunerea, modelarea, explicaţia, problematizarea, feed-back-ul, algoritmizarea, generalizarea

Forme de organizare: frontal.

EVALUARE: discuţii, aprecierea lucrărilor realizate, chestionare, etc.

LOCUL DE DESFĂŞURARE: sală de clasă, curtea școlii.

ACTIVITĂȚI

ACTIVITATEA 1.
CUVINTE CARE RĂNESC

OBIECTIVE:

• Să aibă sensibilitate și să înțeleagă impactul emoțional al cuvintelor.

- Să experimenteze puterea cuvintelor.
- Să identifice comportamentul de bullying.
- Să înțeleagă rolul pe care-l poate avea intr-o situatie de bullying.

MATERIALE NECESARE

Frânghie sau bandă adezivă, bilețele care se lipesc/Post-it-uri, pixuri, flipchart.

PAS CU PAS

• Dau foi care se lipesc și un pix fiecărui elev.

• Cer fiecăruia să scrie comentariile abuzive și nepoliticoase sau poreclele ofensatoare pe care le-au auzit despre alți elevi pe foile care se lipesc (fără a indica nume).

• Pun banda adezivă pe podea în clasă, marcând următoarea grilă-scară:

Tachinare/glume ușoare

Glumă umilitoare

Insultă dureroasă

Insultă foarte dureroasă

• Cer elevilor să lipească foile lor pe scară, luând în considerare cel mai adecvat loc după părerea lor. Cereți-le să nu vorbească unul cu altul și să nu comenteze foile în timp ce fac acest lucru.

• Las pe toți să se uite mai bine la scară. De obicei sunt cuvinte care se repetă, de obicei plasate în poziții diferite pe scară de diferiți elevi.

DE REFLECTAT!

Atunci când toți elevii s-au așezat la loc, întreb ce au observat la scară, în timp ce ghidez analiza lor și discuția cu următoarele întrebări:

1. Ați văzut anumite cuvinte în mai multe locuri pe scară?

2. De ce credeți că unii dintre voi au decis că un anumit cuvânt este mai puțin/nu este ofensator, în timp ce alții îl consideră dureros sau umilitor?

3. Contează modul în care cuvântul a fost utilizat sau de către cine?

4. De ce folosesc oamenii astfel de cuvinte?

5. A provoca durere altora folosind astfel de cuvinte este o formă de bullying sau nu? De ce?

6. Întrebați-i pe toți dacă pot vedea vreo similitudine între cuvintele de pe foi. Există, spre exemplu, cuvinte legate de aspectul fizic, abilitățile mentale, etnie, sex, etc.

7. Există cuvinte care sunt folosite doar pentru fete și alte cuvinte doar pentru băieți?

8. În care grup sau temă se află cele mai ofensatoare cuvinte?

9. Ce categorie/temă a primit cele mai multe foi? Cum explicați acest lucru?

Identific și definesc comportamentul de bullying (roluri, tipuri, consecințe, mituri) apoi trec informațiile pe flipchart.

SFATURI

Este important să se ia în considerare nu doar cuvintele, ci și modul în care sunt exprimate,intenția cu care este spus un cuvânt; tonul cu care este pronunțat; expresia feței – toate acestea influențează modul în care un anumit cuvânt va fi perceput ca pozitiv sau negativ (bun sau rău).

ACTIVITATEA 2.

SEMAFORUL

OBIECTIVE

• Să crească nivelul de autoconștientizare și să exploreze părerile și nevoile elevilor privind siguranța și bunăstarea la școală, și percepția și înțelegerea indivizilor cu privire la bullying și violență.

• Să faciliteze discuția într-o atmosferă de clasă sigură, fără bullying.

MATERIALE NECESARE

Cartonașe în patru culori: verde, galben, portocaliu și roșu, marker pentru flipchart, bandă adezivă, foarfece, o foaie de flipchart cu un semn de STOP desenat în mijloc sau unul similar.

PAS CU PAS

• Invit elevii să lucreze individual. Arăt cartonașele colorate și explicați întrebările corespunzând fiecărei culori. Scriu întrebările și pe o foaie de flipchart.

Verde: Ce ar trebui ceilalți (elevi) să facă să mă simt bine și în siguranță în clasă/școală, în relațiile cu colegii mei de clasă?

Galben: Ce mă face să mă simt prost sau supărat în relațiile cu ceilalți din clasă/școală?

Portocaliu: Ce mi se pare foarte rău, ofensator și dureros în relațiile cu ceilalți din clasă/școală?

Roșu: Care mi se pare cel mai rău lucru în relațiile cu ceilalți, un „respinge" pentru mine?

• Fiecare elev ia unul sau mai multe cartonașe din fiecare culoare, scriind un câte un răspuns pe un cartonaș - tot ce contează pentru ei e să se simtă în siguranță la școală. Nimeni nu este obligat să-și scrie numele pe cartonaș. Acord aproximativ 10 minute pentru această sarcină.

• Când toată lumea este gata, adun cartonașele și le împart pe culori. Citesc cu voce tare și pun cartonașele pe flipchart grupate pe culori.

• Dacă un răspuns apare de mai multe ori pe aceeași culoare (ex. roșu),îl pun doar o dată. Dacă apare pe cartonașe de culori diferite (ex. unii elevi galben, alții roșu), atunci pun toate cartonașele. În discuție, mă adresez diferitelor percepții cu privire la siguranță și bullying.

DE REFLECTAT!

Concentrez discuția pe bullying și nevoile privind siguranța

• Ce situații din școală/clasă vă imaginați atunci când vă gândiți la aceste afirmații?

• De ce aveți nevoie pentru a vă simți în siguranță? De ce aveți nevoie pentru a vă proteja granițele?

• Cum vreți să fiți tratați de ceilalți? Și cum îi tratați pe ceilalți?

• Ce înseamnă bullying-ul pentru tine? Înseamnă bullying-ul același lucru pentru noi toți?

SFATURI

La final, fiecare grup va raporta rezultatele.

ACTIVITATEA3.

BAROMETRUL VIOLENȚEI

OBIECTIVE

• Să identifice atitudinile și comportamentele cotidiene care susțin dominarea, inegalitatea de putere, bullying-ul și violența.

• Să crească nivelul de conștientizare cu privire la stereotipurile de sex și rolul lor în dezechilibrul de putere în rândul fetelor și băieților și potențialul pentru bullying pe bază de sex.

• Să exploreze diferențele dintre sexe în actele de bullying și percepția lor subiectivă.

MATERIALE NECASARE

1. Setul de cartonașe „barometrul violenței"

2. Cartonașele pentru băieți și fete tipărite în culori diferite și decupate.

3. Pun cartonașele într-un șir neîntrerupt pe două părți ale băncilor (două): unul pentru fete și unul pentru băieți.

4. Pregătesc două seturi de patru cartonașe suplimentare: **"cel mai dureros"** (cartonaș roșu),**"cel mai puțin dureros"** (cartonaș verde), **"deloc dureros**" și **"nu se întâmplă niciodată".**

5. Cartonașele "cel mai dureros" și "cel mai puțin dureros" vor fi amplasate la cele două capete ale șirurilor. Cartonașele "deloc dureros" și "nu se întâmplă niciodată" vor fi amplasate în afara șirurilor.

PAS CU PAS

• Ridic cartonașele și prezint exercițiul, împărțind clasa în două grupuri, pe sexe (fete și băieți).

• Dau fiecărui grup respectivul set de cartonașe, cu o afirmație scrisă cu privire la atitudine sau comportament.

• Invit fiecare grup să: pună fiecare cartonaș într-un rând, undeva de-a lungul șirului între „cel mai dureros" și „cel mai puțin dureros".

• Asigur o înțelegere clară a sensului cuvântului dureros – atunci când spunem că un comportament este dureros, înseamnă că acel comportament doare, este ofensator sau deranjant.

• Dacă grupul consideră un anumit comportament ca nedureros sau „deloc dureros" acesta ar trebui pus deoparte, la cartonașul „deloc dureros". În cazul în care, conform grupului, un anumit comportament nu apare, acesta ar trebui pus la „nu se întâmplă niciodată", în afara șirului.

• Arăt elevilor cum ar trebui să pună cartonașele pe băncile pe care le-am pregătit deja.

• Spun elevilor că există și cartonașe necompletate, pe care ei pot scrie afirmații suplimentare și/sau comportamente pe care ei le consideră dureroase/ofensatoare/deranjante.

• Acord fiecărui grup 10 minute pentru a aranja barometrul violenței. Spun grupurilor că dacă nu sunt de acord cu locul unui anumit cartonaș, ar trebui să discute împreună și să ajungă la o decizie comună cu privire la poziția finală a cartonașului. Subliniez faptul că nu există răspunsuri corecte sau greșite, ci că părerea și perspectiva fiecărui grup este ceea ce contează în acest exercițiu.

• După 5 minute mă plimb printre grupuri pentru a vedea cum progresează și-i informez cu privire la timpul rămas. Când grupurile sunt gata, invit grupul fetelor să se uite la șirul băieților și vice versa.

• Adun grupurile la un loc și încep prezentarea barometrelor violenţei. Câte un reprezentant al fiecărui grup va citi șirul alcătuit de grupul său.

• Urmăresc discuțiile: Ce ați discutat în timp ce alcătuiați șirul? Au fost momente când nu ați fost de acord? Dacă da, care au fost acestea?

• La sfârșit, scriu pe un flipchart principalele diferențe dintre barometrul fetelor și al băieților.

DE REFLECTAT!

Comparați și reflectați la posibilele diferențe de gen în percepția/actele de bullying:

• De ce credeți că fetele consideră că acest comportament este mai mult sau mai puțin dureros decât îl consideri tu ca băiat (și vice versa)?

• Este ceva în această activitate care te-a surprins? Ce?

• Ce ați învățat din această activitate ce puteți aplica în clasa voastră și în relațiile cu colegii?

SFATURI

• Pot cere elevilor să extindă lista de cartonașe cu comportamente/moduri „masculine" și „feminine" de a îi răni sau agresa pe alții.

FIȘA DE LUCRU

CARTONAȘE PENTRU BĂIEȚI SI CARTONAȘE PENTRU FETE

Este dureros pentru un băiat atunci când prietenul lui cel mai bun din clasă îi spune că nu îi mai este prieten

Este dureros pentru o fată atunci când prietena ei cea mai bună din clasă îi spune că nu îi mai este prietenă

Este dureros pentru un băiat atunci când prietenii lui îi spun că este un laș

Este dureros pentru o fată atunci când prietenele ei îi spun că este băiețoasă

Este dureros pentru un băiat atunci când colegii lui îl tachinează că este slab/nătăfleț

Este dureros pentru o fată atunci când colegele ei o tachinează că este sensibilă

Este dureros pentru un băiat atunci când prietenii lui sunt nervoși și strigă la el

Este dureros pentru o fată atunci când prietenele ei sunt nervoase și o bârfesc

Este dureros pentru un băiat atunci când prietenii lui nu au încredere în el și îl fac mincinos

Este dureros pentru o fată atunci când prietenele ei nu au încredere în ea și o fac mincinoasă

Este dureros pentru un băiat atunci când prietenul lui spune secretul său unui alt coleg

Este dureros pentru o fată atunci când prietena ei spune secretul său unei alte colege

Este dureros pentru un băiat să fie lovit de colegii săi

Este dureros pentru o fată să fie lovită de colegele sale

Este dureros pentru un băiat atunci când prietenii lui îi spun că este nebun

Este dureros pentru o fată atunci când prietenele ei îi spun că este nebună

Este dureros pentru un băiat atunci când colegii lui îi spun că este cățelușul profesorului

Este dureros pentru o fată atunci când colegele ei îi spun că este cățelușul profesorului

ACTIVITATEA 4.

BETE SI PIETRE/CUVINTELE DOR, SCENETE TEMATICE

OBIECTIVE

• Să sublinieze puterea pe care o are fiecare de a interveni în situațiile de bullying.

• Să identifice moduri de a interveni în situații de bullying și hărțuire.

•Să identifice resursele de ajutor.

- Sa redea in scenete tematice situații de bullying si strategii eficiente de rezolvare a acestora

MATERIALE NECESARE

Flipchart, marker, recuzita (rochii, măști, peruci,etc.)

PAS CU PAS

Citesc elevilor următoarele studii de caz:

• „La școală, un grup de patru băieți au început să șoptească și să râdă de un alt băiat din școală, despre care credeau că e homosexual. Au început să comenteze atunci când treceau pe lângă el pe coridor. În curând, au început să folosească calomnii anti-homosexualitate. Până la finalul lunii, au ajuns cu hărțuirea la un alt nivel, punându-i piedică atunci când trecea pe lângă ei și împingându-l în vestiar în timp ce îl luau peste picior. În următoarea lună, ei au crescut

gravitatea atacurilor lor - l-au înconjurat și doi băieți l-au ținut de brațe în timp ce alții îl loveau. În final, unul dintre băieți a amenințat că va aduce arma tatălui său la școală a doua zi și îl va ucide. În acest moment, un alt elev a auzit amenințarea și a anunțat poliția."

• Îi întreb pe elevi dacă ceva similar s-ar putea întâmpla sau s-a întâmplat în școala lor? Cum cred ei că o astfel de situație ar putea afecta întreaga școală?

• Le spun elevilor că au discutat despre o situație care a început ca „șoapte și râs" și a devenit mai intensă, escaladând la violență.

• Trasez o linie dreaptă pe o hârtie de flipchart sau pe o tablă albă. Pun 'șoapte și râs' la un capăt și 'amenințări cu moartea' la celălalt capăt.

• Le cer elevilor să completeze liniile de pe linia respectivă cu comportamentele care au avut loc între aceste două puncte.

Scriu următoarele întrebări pe hârtia de flipchart:

1. De ce credeți că această situație, care la început putea părea nevinovată, a progresat la violență?

2. În ce moment pe linie, credeți că ar fi fost cel mai ușor pentru cineva să intervină?

3. Care ar fi anumite moduri posibile de a interveni în diferite momente pe linie?

Împărțiți elevii în grupuri de patru și dați fiecărui grup o listă de flipchart cu întrebările. Acordați-le cinci minute pentru a răspunde la cele trei întrebări și notați răspunsurile lor pe hârtia lor.

SCENETE TEMATICE

Se va trasa o linie prin mijlocul salii de clasa,iar elevii vor fi împărțiți in 2 grupe. La mijloc se vor pune mingi cu „situații de bullying„ si la start se vor arunca mingile de la o echipa la cealaltă. In funcție de mingile care au ajuns la fiecare echipa aceasta va alege un scenariu pe care-l va reda printr-o sceneta.

DE REFLECTAT!

Se discută în cadrul grupului mare fiecare din cele trei întrebări de mai sus si despre cele mai eficiente metode de a face fata bullyingului.

SFATURI

Toți avem puterea de a interveni în situații de bullying și hărțuire. Studiile arată că atunci când un observator intervine, agresiune încetează de obicei în 10 secunde. Vom nota aceste informații pe pancarde.

REGULILE DE BAZĂ ÎN COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE

Prof. Cerna Delia Elena
Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani

Mereu au existat conflicte în mediul școlar, dar diferența este data de acțiunile noastre, a celor din jur, fie că sunt profesori, părinți, consilieri. Acțiunile rămân uneori fără efect, dar este absolut obligatoriu să existe o bază solidă a acestora.

Combaterea violenței în mediul școlar este o provocare complexă ce implică abordări pedagogice și psihologice integrate pentru a crea un mediu de învățare sigur și sănătos. În acest context, este esențial ca școlile, cadrele didactice, psihologii școlari și familiile să colaboreze pentru prevenirea și gestionarea violenței. Iată câteva abordări pedagogice și psihologice eficiente:

1. **ABORDĂRI PEDAGOGICE**

Promovarea unui climat școlar pozitiv, cultură a respectului**.** Crearea unui mediu în care respectul reciproc este valoarea de bază. Aceasta include promovarea comunicării deschise, a empatiei și a comportamentului responsabil între elevi și profesori.

Regulile clare și consistente sunt absolut obligatorii. Astfel, stabilirea unui set clar de reguli și a unor consecințe adecvate pentru comportamentele violente. Consistența în aplicarea acestora contribuie la prevenirea violenței.

Educația socio-emoțională: Dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor: Elevii sunt învățați să-și exprime emoțiile într-un mod adecvat și să rezolve conflictele fără agresivitate, folosind tehnici precum medierea sau negocierea. **Proiecte de educație pentru empatie:** Prin activități educaționale, elevii sunt încurajați să înțeleagă și să respecte perspectivele și sentimentele celorlalți.

Includerea învățământului despre diversitate prin abordarea prejudecăților**.** Activitățile care vizează înțelegerea și respectarea diversității culturale, etnice, de gen și a altor diferențe pot contribui la reducerea stereotipurilor și prejudecăților care duc la violență.

Promovarea înțelegerii diferențelor: Crearea unui climat de înțelegere între elevii din diferite medii socio-culturale pentru a preveni conflictele bazate pe diferențe.

Implicarea activă a elevilor în viața școlii: Acest lucru se poate face prin comitete sau grupuri de elevi. Formarea de comitete de elevi care să participe activ la dezvoltarea și implementarea strategiilor de prevenire a violenței și la crearea unui mediu școlar mai sigur.

2. ABORDĂRI PSIHOLOGICE

Intervenția psihologică și consilierea individual prin sprijin psihologic pentru victim. Elevii care au fost victime ale violenței sau care sunt expuși la agresivitate pot beneficia de consiliere psihologică pentru a le sprijini în procesul de recuperare emoțională.

Consilierea agresorilor, deoarece este important ca agresorii să fie ajutați să conștientizeze cauzele comportamentelor lor și să învețe strategii alternative de a face față conflictelor.

Dezvoltarea autoreglementării emoționale prin tehnici de autocontrol. În cadrul sesiunilor de consiliere, elevii pot învăța tehnici de autoreglementare emoțională, precum respirația profundă sau tehnici de relaxare, pentru a-și controla impulsurile violente.

Managementul furiei prin programele educaționale care vizează managementul furiei pot ajuta elevii să identifice sursele de furie și să aplice tehnici de calmare.

Prevenirea bullying-ului prin campanii de conștientizare: Programele psihologice care vizează prevenirea bullying-ului pot include sesiuni de grup, jocuri de rol și discuții deschise despre efectele negative ale hărțuirii asupra victimelor și agresorilor.

Suport pentru agresori: Identificarea comportamentului violent devreme și intervenirea pentru a preveni escaladarea acestuia este esențială. Agresorii pot avea propriile probleme de autoreglare și pot necesita consiliere pentru a preveni repetarea comportamentului violent.

Medierea conflictelor. Este extrem de important rolul consilierului psihologic. Psihologii școlari pot organiza sesiuni de mediere a conflictelor între elevi, oferindu-le acestora un spațiu sigur pentru a discuta conflictele și pentru a ajunge la soluții mutuale.

Colaborarea dintre profesori, părinți și psihologi. Formarea continuă a cadrelor didactice: Formarea profesorilor în tehnici de gestionare a conflictelor și în sprijinul emoțional al elevilor este crucială. Programele de formare pot include module despre recunoașterea semnelor de abuz și despre strategiile de intervenție eficientă.

Implicarea părinților: Colaborarea cu părinții este esențială pentru a preveni și a răspunde violenței. Părinții trebuie să fie informați despre comportamentele violente și despre cum să sprijine copiii în gestionarea emoțiilor și în construirea unor relații sănătoase

Combaterea violenței în mediul școlar nu e ceva simplu, p resupune o abordare cuprinzătoare care include strategii pedagogice și psihologice destinate să prevină violența, să sprijine victimele și să ajute agresorii să își schimbe comportamentul. Succesul depinde de un efort colaborativ între profesori, părinți, psihologi și elevi pentru a construi o cultură a respectului, empatiei și responsabilității în școli.

BIBLIOGRAFIE

Dima, A. (2012). Psihologia copilului și adolescentului. Editura Universitară.

Ionescu, D. (2016). Violenta in scoli – prevenire și intervenție. Editura Pro Universitaria. Păun, M. (2014). Psihologia educației. Editura Didactică și Pedagogică.

Stoica, M. (2017). Prevenirea și combaterea bullying-ului în școli: Proiecte și soluții. Editura Lumen.

Vasile, V. (2018). Tehnici de consiliere și intervenție în școlile din România. Editura Universității din București.

PREVENIREA COMPORTAMENTELOR VIOLENTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Dragne Raluca Alexandra
Școala Gimnazială ,,Prof. Paul Bănică"

Violența umană este una dintre marile probleme ale societății contemporane. Exemple de tipuri de violență pot fi întâlnite zilnic atât în spațiul public și privat, cât și în cel public instituționalizat, cum este școala.

Din punct de vedere etimologic, termenul de violență are ca rădăcină cuvântul latinesc „vis", care se traduce prin „forță", trimițând astfel la ideea de dominație. Puterea devine însă violență atunci când ea depășește limitele normalului, cauzând dezechilibru prin folosirea superiorității fizice sau de alt tip împotriva altuia mai slab.

Violența în școală a existat încă din cele mai vechi timpuri, dar intensitatea și formele cu care aceasta s-a manifestat au suferit schimbări de-a lungul istoriei.

Manifestările conflictuale dintre elevi reprezintă cea mai răspândită formă de violență școlară .

Conform Strategiei Ministerului Educaţiei Naţionale cu privire la reducerea fenomenului de violenţă în unităţile de învăţământ preuniversitar, principalele forme de violenţă caracteristice mediului şcolar din România, sunt:

- **violenţa elev-elev:**

- violenţa verbală (certuri, conflicte, injurii, ţipete), în general considerată ca o situaţie tolerabilă şi obişnuită în orice şcoală, în contextul social actual (violenţa verbală a străzii, a mass-mediei etc.);

- violenţa fizică între elevi care conduce la existenţa unui climat de insecuritate în şcoli şi solicită măsuri specifice în plan administrativ şi educaţional.

- **violenţa elevilor faţă de profesori:**

- cele mai frecvente manifestări de violenţă a elevilor faţă de profesori sunt: lipsa de implicare şi de participare a elevilor la activităţile şcolare (absenteismul şcolar, fuga de la ore, indisciplina în clasă sau în recreaţii, ignorarea mesajelor transmise de cadrele didactice) şi violenţa verbală şi non-verbală, ca ofensă adusă statutului şi autorităţii cadrului didactic (refuzul îndeplinirii sarcinilor şcolare, atitudinile ironice sau sarcastice, zgomote în timpul activităţii didactice). În comparaţie cu acestea, deşi mai puţin prezente, se manifestă comportamentele agresive grave (verbale sau fizice) ale elevilor faţă de profesori.

- **violenţa profesorilor faţă de elevi:**

- acest fenomen, deşi este mai puţin recunoscut în spaţiul şcolii deoarece contravine flagrant cu statutul şi responsabilităţile unui cadru didactic, se poate manifesta prin forme precum: agresiunea verbală faţă de elevi (atitudini ironice, ţipete, chiar injurii, jigniri sau insulte), agresiune non-verbală (ignorarea mesajelor elevilor şi neacordarea de atenţie acestora, gesturi sau priviri ameninţătoare, atitudini discriminative şi marginalizarea unora dintre elevi), excluderea de la activităţile didactice sau chiar pedeapsa fizică.

- **violenţa părinţilor în spaţiul şcolii:**

- deşi nu sunt prezenţi zilnic în spaţiul scolii, unii părinţi manifestă comportamente neadecvate, care ţin de domeniul violenţei. Părinţii îşi legitimează astfel de comportamente (faţă de profesori sau faţă de alţi elevi ai şcolii) prin nevoia de a apăra drepturile propriilor copii, într-un spaţiu în care consideră că nu li se oferă acestora suficientă securitate;

- **faţă de profesori**, părinţii utilizează cel mai frecvent violenţa verbală (ironii, discuţii aprinse, ţipete), iar în unele cazuri chiar agresivitatea fizică - situaţii generate de obicei de nemulţumirea referitoare la atitudini şi comportamente ale unui cadru didactic, considerate violente sau nedrepte, manifestate în raport cu propriul copil;

- **faţă de alţi elevi** din scoală, au fost semnalate cazuri de certuri sau chiar agresiune fizică, atunci când propriul copil intră într-un conflict cu aceştia sau când este victimă a violenţei lor;

- sunt şi situaţii în care părinţii manifestă comportamente violente **faţă de propriul copil** în spaţiul scolii, de la ironizarea sau admonestarea acestora în faţa clasei până la agresivitate fizică - metode considerate forme eficiente de pedepsire a copilului, în cazurile în care acesta nu se supune disciplinei şcolare, iar părinţii sunt înştiinţaţi şi responsabilizaţi cu rezolvarea problemelor.

- **violenţa în spaţiul din jurul şcolii:**

- sentimentul de securitate/ siguranţă al elevilor este puternic influenţat atât de ceea ce se întâmplă în **incinta şcolii** (în sala de clasă, pe coridoare, pe terenul de sport etc.), cât şi de ceea ce se întâmplă în **proximitatea acesteia** (pe arterele rutiere şi pe alte căi de acces către şcoală, în spaţiile verzi din jurul şcolii, în alte spaţii publice situate în apropiere de şcoală). Violenţa în spaţiul din vecinătatea şcolii este un fenomen îngrijorător, agresiunile în această zonă având o pondere semnificativă în totalul actelor de violenţă cărora le cad victime elevii (mai mult de o treime dintre elevii agresaţi într-un singur an şcolar au suferit agresiunea în spaţiul din vecinătatea şcolii);

- deşi formele de violenţă care au loc în acest spaţiu nu diferă foarte mult faţă de cele care se petrec în incinta şcolii, intensitatea acestor agresiuni este de multe ori mai ridicată. Cea mai mare parte a cazurilor

de violenţă în acest spaţiu implică persoane din afara şcolii, însă există un număr semnificativ de agresiuni care sunt comise de colegii de şcoală ai victimelor. Elevii sunt victimele unor situaţii de **violenţă fizică** (agresiune, bruscare, lovire intenţionată) şi **agresiunilor verbale** provocate de persoane necunoscute, iar procentul elevilor care cad victime furturilor în imediata vecinătate a şcolii este îngrijorător;

- deşi cazurile de **agresiune sexuală** (hărţuire, tentativă de viol, viol) au o pondere relativ scăzută în comparaţie cu celelalte forme de violenţă, gravitatea acestui fenomen impune o analiză aprofundată din partea tuturor actorilor implicaţi în prevenirea şi combaterea violenţei şcolare.

Implicarea părinților în viața școlii și a comunității are efecte ce transced școala în sine, cu impact pozitiv asupra realizării unui mediu sigur și protector. Prin dialog deschis, climat colaborativ, organizare democratică, ajustarea spațiilor interactive de învățare intergenerațională la posibilitățile participanților, școala poate avea implicații pozitive în prevenirea și în schimbarea dinamicii fenomenului de violență.

Prevenția violenței în școală este eficientă dacă se aplică abordarea „the whole school" care presupune implicarea profesorilor, elevilor şi părinților în organizarea şi dezvoltarea mediului şcolar, precum şi stabilirea semnificației rolului cheie jucat de fiecare grup în dezvoltarea copilului.

În cazul elevilor de vârstă școlară mică putem vorbi despre violențe la scară mică sau microviolențe. Ignorarea actelor de microviolență și violență școlară poate conduce la apariția violenței majore în școli, prin deteriorarea climatului de ordine și disciplină sau prin crearea unui mediu educativ neprietenos satisfacerii nevoilor psihologice fundamentale ale elevilor, cum ar fi: nevoi de realizare, de competență, de stimă de sine, de afirmare, de apartenență la grup. Pentru o dezvoltare normală, copilului îi sunt necesare și alte nevoi: nevoia de a avea relații emoționale calde și stabile, nevoia de a fi protejat fizic, de a avea siguranță și o viață regulată, nevoia de experiențe adaptate nivelului său de dezvoltare, nevoia de limite, de viață cotidiană structurată și de responsabilități adecvate nivelului de dezvoltare, nevoia de experiențe adecvate diferențelor individuale ale copilului și intereselor lui particulare, nevoia de a trăi într-o comunitate stabilă, beneficiind de sprijinul și cultura acesteia; nevoia de a avea un viitor protejat. Educația copiilor de vârstă școlară mică este esențială în echilibrarea timpurie a nevoilor individuale cu cele ale dezvoltării sociale, reprezentând, de fapt, primul pas în transformarea copilului de astăzi în adultul de mâine.

În scopul prevenirii și diminuării agresivității și violenței școlare în învățământul primar am recurs la organizarea și desfășurarea unor activități ce au constat în dezvoltarea abilităților sociale şi

emoționale în vederea prevenirii şi diminuării manifestărilor agresive și violente în învățământul primar și creşterea frecvenței comportamentelor prosociale prin conştientizarea importanţei relaţiilor interumane întemeiate pe respect, responsabilitate, încredere în sine, incluziune, toleranță și empatie.

Activitatea **Cald și rece**

Elevilor li s-au prezentat câteva enunțuri și au dezbătut modul în care s-au comportat într-o anumită situație.

1. Colegul de bancă te tot trage de mână să-l ajuți la testul de matematică. Simți că îți este foarte dificil să te mai concentrezi la ceea ce ai de făcut. Ce faci?

2. Colegul te strigă „aragaz cu patru ochi". Ceilalți copii râd şi se uită spre tine.

3. Colegul din fața ta scoate limba la tine în ora de religie, făcându-te să râzi. Profesoara te vede și îți face observație. Cum procedezi?

4. Doi colegi se joacă fotbal pe terenul de sport. Mergi spre ei, le iei mingea și fugi să tragi la poartă. Unul dintre ei te înjură și strigă să le înapoiezi mingea.

5. Un coleg umblă fără să ceară voie în geanta unui alt coleg. Acesta din urmă află de la alți colegi și merge și îi trage un pumn.

Activitatea **Insultele nu sunt deloc amuzante**

Elevii au descoperit povestea lui Nicolas, care adoră să joace fotbal, iar atunci când nu reușește să apere o minge, Dragoș începe să-i adreseze cuvinte jignitoare, care-l rănesc. Pornind de la situația cu care s-a confruntat Nicolas, elevii au participat la jocuri de rol în care au căutat soluții la diferite situații cu care s-ar confrunta. Elevii au colorat desene pe care le-au prezentat în fața clasei, la finalul lecției, iar apoi cu ajutorul lor au realizat un afiș.

Activitatea **Spune mai departe!**

Elevii au citit fragmentul dat si au scris continuarea lui.

Ora de matematică se apropie de sfârșit, se aude clopoțelul și elevii bucuroși se pregătesc să meargă în pauză.

În timp ce băieții se îndreaptă spre ieșire, Victor îi prinde pe spate colegului său, Alin, un bilețel pe care scrie „fraier". Când acesta ajunge în curtea școlii, toți copiii încep să râdă de el.

Atunci Alin.....

Au prezentat ideile notate și a avut loc o discuție despre modalitățile de îmbunătățire a unor comportamente indezirabile.

Activitatea **Fără palme și abuz!**

S-au prezentat prin ilustrații diferite cazuri de copiii abuzați și/sau cu dizabilități diverse căutând împreună soluții de incluziune, individualizare. Elevii au creat mesaje contra abuzurilor, cum reiese din denumirea: Fără palme și abuz!

Pe mânuțele prietenoase au desenat prietenii, familia, activități ce aduc liniștea minții și a sufletului, armonia, colaborarea, toleranța.

Activitatea **Semaforul conflictelor**

În prima parte a activității elevii au identificat conflicte între personajele din poveștile citite și au găsit soluții de rezolvare a acestora.

După aceea li s-au prezentat diferite situații, spunând cum s-ar comporta argumentând alegerea făcută. Au ascultat răspunsurile colegilor și le-au analizat apelând la culorile semaforului: roșu-ai procedat greșit, trebuie să te oprești; galben- trebuie să analizezi problema pentru a găsi o soluție mai bună; verde – procedezi corect, continuă așa!

1.Pentru că un coleg te-a îmbrâncit ieri, azi tu.....

2. Când cineva te supără,.....

3. Dacă un coleg face glume pe seama ta, data viitoare ……

4. Ca să-l pedepsești pe colegul care a râs de tine, ...

5. Dacă lipeşti un bileţel pe spatele colegului, ai făcut un lucru .....

6. Dacă sora ta te deranjează de la jocul pe calculator, ……

Bibliografie

Bălan, C. (2024). Condiții psihopedagogice de prevenire și diminuare a agresivității și violenței școlare în învățământul primar;

Gittins, C. (2006). Reducerea violenței în școală - un ghid al schimbării, Consiliul Europei ;

Institutul de Științe ale Educației & UNICEF (2006). Violența în școală. București : Editura Alpha MDN,

Florea, N. A. (2019) .Violența în mediul școlar: ghid metodologic

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR – ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

prof. Andreea Maria Enache
Grădinița cu Program Prelungit „Pui de Lei" Pitești

În societatea actuală, violența în mediul școlar a devenit o problemă semnificativă care necesită o abordare complexă și integrată. Violența, fie că este verbală, fizică sau psihologică, afectează nu doar bunul mers al procesului educațional, dar și dezvoltarea psihologică și emoțională a elevilor. În acest context, prevenirea și combaterea violenței devin priorități majore pentru întregul sistem educațional. Este notabilă importanța adoptării unor strategii pedagogice și psihologice eficiente pentru a reduce incidența comportamentelor violente în școli și pentru a crea un mediu educațional sigur și propice învățării.

În primul rând, măsurile pedagogice joacă un rol crucial în prevenirea violenței în școli. Profesorii și personalul didactic au posibilitatea să intervină în mod direct și imediat în cazul apariției comportamentelor agresive și să stabilească un cadru clar de reguli și așteptări. O metodă eficientă este adoptarea unei pedagogii bazate pe empatie și respect reciproc, în care elevii sunt încurajați să înțeleagă consecințele acțiunilor lor asupra celorlalți. Prin crearea unui mediu de învățare în care valorile etice sunt promovate și discutate, riscul de comportamente violente poate fi diminuat semnificativ.

Mai mult decât atât, utilizarea strategiilor educative, cum ar fi învățarea prin cooperare și implicarea elevilor în activități de grup, poate reduce tensiunile dintre elevi și poate stimula sentimentul de apartenență la o comunitate. Studiile arată că elevii care participă activ în astfel de activități dezvoltă abilități de comunicare și cooperare, care contribuie la scăderea nivelului de agresivitate. De aceea, educația trebuie să promoveze nu doar acumularea de cunoștințe, ci și dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Pe de altă parte, aspectul psihologic este la fel de important în combaterea violenței școlare. Mulți dintre elevii care manifestă comportamente violente provin din medii familiale dificile sau au probleme emoționale nerezolvate. Astfel că, intervențiile psihologice trebuie să fie o componentă centrală în orice strategie de prevenire a violenței. Psihologii școlari pot identifica timpuriu cauzele profunde ale comportamentelor agresive și pot lucra atât cu elevii în cauză, cât și cu familiile acestora pentru a găsi soluții adaptate fiecărui caz.

De asemenea, consilierea psihologică și programele de dezvoltare personală oferite în școli pot contribui semnificativ la diminuarea tensiunilor și la îmbunătățirea climatului educațional. Prin tehnici de gestionare a emoțiilor și prin promovarea comunicării asertive, elevii pot învăța să își exprime nemulțumirile și frustrările într-un mod non-agresiv. Astfel, intervențiile psihologice nu doar că tratează efectele violenței, dar ajută și la prevenirea apariției acesteia, oferindu-le elevilor instrumentele necesare pentru a-și controla impulsurile și pentru a dezvolta relații sănătoase cu cei din jur.

Pentru ca prevenirea violenței să fie cu adevărat eficientă, este esențială o colaborare strânsă între toți actorii implicați în educația copiilor: profesori, psihologi, părinți și elevi. Profesorii și psihologii trebuie să colaboreze pentru a identifica elevii cu risc crescut de comportamente violente și pentru a dezvolta planuri individualizate de intervenție. Totodată, părinții trebuie să fie implicați activ în viața școlară a copiilor lor și să susțină eforturile școlii de a crea un mediu sigur și sănătos.

Există numeroase exemple de succes în care astfel de parteneriate au dat roade și au contribuit la reducerea semnificativă a comportamentelor agresive. De exemplu, implementarea unor programe educaționale care implică părinții în activități comune cu profesorii și elevii a demonstrat că elevii devin mai responsabili și mai conștienți de consecințele acțiunilor lor.

În concluzie, prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar necesită o abordare integrată care să includă atât aspecte pedagogice, cât și psihologice. Profesorii și psihologii au roluri complementare, iar colaborarea dintre aceștia, alături de implicarea părinților, este esențială pentru crearea unui climat educațional sigur și echilibrat. Educația nu trebuie să se limiteze la transmiterea de cunoștințe, ci să pună un accent deosebit pe dezvoltarea caracterului și pe formarea unor cetățeni responsabili, capabili să contribuie la o societate armonioasă. Combaterea violenței în școli nu este doar o responsabilitate a sistemului educațional, ci a întregii comunități, iar eforturile comune pot aduce schimbări semnificative în viața elevilor și în societate în general

Bibliografie:

- Dumitru, C. (2020). Consilierea psihologică în mediul școlar ca mijloc de reducere a agresivității. Revista Română de Psihologie Aplicată, 14(2), 102-115
- Ionescu, G., & Stan, E. (2015). Educația pentru o societate nonviolentă. Editura Didactică și Pedagogică
- Popescu, L. (2018). Strategii pedagogice pentru prevenirea violenței în școli. Revista de Psihologie Educativă, 25(3), 45-57
- Voiculescu, F. M. (2010). Violența școlară: Cauze și soluții. Editura Polirom

COMBATEREA FORMELOR DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Enachi Saviuc Paval Ana Mihaela

„A lupta contra violenţei şcolare înseamnă a ameliora calitatea relaţiilor şi a comunicării între toate persoanele angrenate în actul educaţional."
Dardel Jaouadi

Violența este o problemă actuală a societății noastre care constă în utilizarea forței și a constrângerii de către un individ, grup, clasă social cu scopul impunerii voinței asupra altora. Violența are un important impact asupra actului educațional desfăşurat într-un cadru instituționalizat fiind una dintre temele recurente ale societăți contemporane.

Organizației Mondiale a Sănătății, definește violența ca „amenințarea sau folosirea intenționată a forței fizice sau a puterii contra propriei persoane, contra altuia sau contra unui grup, unei comunități care antrenează sau riscă puternic să antreneze un traumatism, un deces sau daune psihologice, o dezvoltare improprie sau privațiuni."

Violența şcolară nu este un fenomen nou, ea s-a manifestat şi în trecut, în spațiul autonom al şcolii. Violența în şcoală se manifestă prin: violența între elevi specifică îndeosebi vârstei adolescentine, violența elevilor față de profesori și violența profesorilor față de elevi.

Violența între elevi apare, deoarece societatea, în ansamblu, este agresivă iar modelele de relaționare la care sunt expuși copiii sunt de cele mai multe ori de natură violentă. Principalele cauze ale acestui tip de violență sunt mediul familial, societatea în ansamblu, strada şi grupurile stradale, mass-media.

Din punct de vedere al distribuției pe genuri, s-a constatat că băieții sunt mai violenți decât fetele, violențele lor luând chiar forme mai grave Cauzele acestor manifestări comportamentale la această vârstă sunt afirmarea masculinității, status într-un grup, rivalitatea la băieți, iar în cazul fetelor concurența pentru note, apărarea unor relații de prietenie. Cel mai des, această formă de violență are loc în timpul recreațiilor sub forma violenței verbale şi a jignirilor pe baza situației economice, religioase sau etnice.

Tipuri de violență în mediul școlar: violența verbală (poreclire, tachinare, amenințare, hărțuire), violența fizică, concretizată prin lovire, împingere, bruscare, pălmuire, lovirea cu diverse obiecte, vătămare corporală, deposedare prin forță de bunuri, furt, violența economică (material), violența

psihică, ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la elevul agresat, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare.

În școli, violența este întâlnită cel mai des, comparativ cu alte medii instituționale. Violența școlară are doi protagoniști: agresorul și victima. Astfel agresorii sunt elevi care au asistat la diferite forme de violență, au un autocontrol scăzut, sunt impulsivi și frustrați de o anumita situație. Ei au rezultate școlare slabe sau mediocre și un interes scăzut pentru învățătură. Agresorul a fost la un moment dat victimă, care din teama de a nu mai fi victimizat, și-a dezvoltat un comportament agresiv. Victima are o stimă de sine scăzută relații nesigure cu ceilalți, îi este frică de abandon. Ea nu se integrează bine în mediul școlar și au uneori pasiuni sau preocupări ce îi singularizează și îi scot în evidență, oferindu-se astfel pe tavă agresorului. Cauzele care generează violența şcolară, ale căror efecte se cumulează și se potențează reciproc: cauze psiho-individuale, cauze familiale, cauze școlare, cauze induse de contextul social

Manifestările agresive au consecințe precum: performanțe şcolare scăzute, eşec şcolar, suspendare, excludere sau părăsirea voluntară a şcolii, imagine negativă din partea colegilor şi a profesorilor, marginalizarea, sentimente de izolare şi singurătate.

Bullying-ul este și el un act de violență repetat, asociat cu termenii de intimidare, terorizare, brutalizare având scopul de lezare fizică sau mentală a unei persoane pentru obținerea supremației asupra altora. Această formă de violență se poate observa cel mai ușor în grupurile de copii. Astfel școala este mediul în care se manifestă cel mai des luptele pentru putere, prin lovire, jignire, etichetare cu diverse porecle sau obligarea celor din jur să facă ceea ce nu doresc să facă.

Violența și bullying-ul sunt delimitate de o linie foarte fină, violența fiind definită ca un rău fizic sau mintal, iar bullying-ul ca o formă de violență fizică și psihologică, de conduită intenționată, care vizează producerea de prejudicii unor persoane. Violența se raportează la cazuri, ce depășesc granița legalității, fiind corelată cu folosirea armelor și consumul de droguri, în timp ce fenomenul bullying rămâne în aria legii, fiind forma de violență cu nivel scăzut în şcoli.

Unii specialişti, precum Dan Olweus, 1993 consideră bullying-ul un comportament de „intimidare" în mod repetat şi intenționat, ca modalitate de a câştiga puterea asupra altei persoane.

Cei care provoacă violențe de tip bullying sunt persoane care nu primesc suficientă atenție, care doresc să iasă în evidență, să braveze, să dețină controlul asupra altora. De aceea putem spune că cei care hărțuiesc au fost sau sunt ei înșiși hărțuiți de colegi sau de familie. Comportamentul de agresare apare astfel ca o modalitate de a face față propriilor lor probleme. Mediul familial reprezintă cea mai

importantă sursă a agresivității elevilor. Mulți dintre copiii cu un profil agresiv provin din familii dezorganizate, au experiența divorțului părinților şi trăiesc în familii monoparentale.

Victimele violenței de tip „bullying" sunt în general cei care nu știu să facă față agresiunii, suferind de cele mai multe ori de depresie și stimă de sine scăzută, ei se tem și refuză să mai vină la școală, se închide în sine, le este frică să le spună părinților, prietenilor. Acestea resimt frecvent un sentiment de furie, frustrare, umilință, izolare, disperare, pot suferi de tulburări psihologice şi somatice, nu mai sunt interesate de şcoală, pot claca nervos sau chiar se pot sinucide.

Schimbările social-politice şi economice din ultimii ani au condus la amplificarea fenomenului de violență în societate și, implicit, în școală. Migrația economică în afara țării, în vederea obținerii unui trai mai bun, a condus la dezmembrarea familiilor și de cele mai multe ori la abandonarea copiilor în grija bunicilor, rudelor sau a cunoștințelor, care nu au fost incapabili să facă educație datorită lipsei de autoritate.

Accesul tot mai ușor al copiilor la tehnologiile digitale a creat mai multe moduri de comunicare - atât în sens pozitiv, cât și negativ. Hărțuirea online este deosebit de periculoasă deoarece este constantă, publică și greu de evitat de către victime, poate avea loc oricând – la școală sau acasă și poate implica grupuri mari de copii. Anonimatul din on-line îi face pe copii mai îndrăzneți și mai „șmecheri" (cool).

Hărțuirea online poate înregistra o gravitate mai mare față de hărțuirea față în față, în primul caz agresorul profită de anonimat și săvârșește acțiuni pe care nu le-ar fi comis altfel. Superioritatea agresorului asupra victimei nu e de natură fizică, ci tehnică, acesta subestimând efectele, considerând acțiunile lui o simplă distracție. Abuzul are un puternic caracter invaziv, cu impact negativ asupra întregii vieți personale a victimei, la școală sau acasă, online sau offline, cu o răspândire greu de controlat.

Școala contemporană trebuie să se focuseze pe inițierea și desfășurarea unor activități educative centrate pe problematica violenței și agresivității. Prevenirea violenței presupune activități pe termen lung și mediu și acțiuni de urgență pe termen scurt, în vederea construirii unui mediu stabil în care copilul să-și poată dezvolta armonios personalitatea.

Rezolvarea problemei violenţei nu se poate realiza decât prin efortul comun al tuturor factorilor implicaţi în educaţie, iar cei mai importanţi fiind familia şi şcoala. Dacă cei doi factori educativi importanţi, şcoala şi familia, se vor orienta spre acelaşi obiectiv, vor avea acelaşi deziderat, acela de a preveni şi combate violenţa atât în şcoală cât şi în familie, cresc şansele de reducere a comportamentului violent în şcoală şi în afara şcolii. Astfel opinia unitară a cadrelor didactice, o colaborare strânsă a cadrelor didactice cu

psihologul/ consilierul educativ al şcolii, un deosebit tact pedagogic al tuturor cadrelor didactice, care trebuie să constituie modele de conduită pentru elevi, conştientizarea elevilor că fiecare om este bun la ceva, şi că nu numai cel care au rezultate bune la învăţătură este valoros, iar restul lumii nu mai contează contribuie la diminuarea violenței în mediul școlar.

Dezbaterea la orele de dirigenție a unor teme despre respectul pentru cei din jur, prietenie și colegialitate, spirit de echipă, ca manifestări opuse violenţei și cultivarea lor prin activităţi extraşcolare.

Foarte important în combaterea violenţei este dialogul între elevi şi profesori, elevi şi părinţi, profesori şi părinţi. Numai o bună comunicare între părţile enumerate pot depista anumite probleme din viaţa acestora.

O altă metodă de combatere a violenţei în şcoală poate fi cultivarea cultului pentru frumos, cu tot ce implică asta : artă, teatru, cinema, excursii în natură. În acest mod elevii conştientizează că poate exista şi o altă lume în afară de cea pe care o văd zilnic pe stradă, la televizor, mass media etc.

În concluzie Dardel Jaouadi precizează că lupta împotriva violenţei şcolare are ca rezultat ameliorarea relaţiilor şi a comunicării între persoanele implicate în activitatea educaţională. Acest lucru este esenţial pentru desfăşurarea activităţilor educaţionale, care au ca scop formarea de personalităţi armonioase, active şi creatoare, în concordanţă cu cerinţele individuale şi sociale.

Bibliografie:

1. Curelaru, M. (2013), **Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție**, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;
2. Ferreol, G., Neculau A., (2003), **Violenţa. Aspecte psihosociale**, Iaşi, Editura Polirom;
3. Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei, UNICEF, „**Violenţa în şcoală**", Bucureşti, 2005 (document PDF);
4. Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), **Agresivitate în școală**, Editura Institutul European , Iași;

PREVENIREA SI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

prof. Gogan Cristina
Școala Gimnazială „Ion Creangă"Târgu Frumos

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și parinți si nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlară nu se manifestă decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporita de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școala trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență, să aflăm cauzele acesteia si în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și tine de gândire și analiză fiind intrinsecă, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității si afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditară, dar este contagioasă….

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul școlar:

• Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forță de bunuri, etc;

• Violența economică (materială) ce se răsfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului scolar, și a bunurilor altor persoane;

• Violența psihică ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Cauzele violenței la elevi:

I. Cauze de ordin genetic :

- devieri comportamentale
- timiditatea, labilitatea emoţională
- carenţe afective de stimulare cognitivă
- tulburări emoţionale grave

- eşecuri personale de adaptare şi integrare şcolară

II. Cauze ce ţin de specificul vârstei şcolare:

- modificările hormonale caracteristice vârstei şcolare
- modificări comportamentale
- teribilismul adolescentin
- cauze de ordin familial
- sentimentul acut al singurătăţii în condiţiile când părinţii aleargă obsedaţi de câştiguri băneşti, neacordând timp şi răbdare frământărilor copiilor/tinerilor in formare.

III. Cauze de ordin moral, criza generală a sistemului de valori:

- lipsa unor motive înalte în pregătirea şcolară și profesională generează dezinteresul elevilor si părinţilor faţă de şcoală
- potenţialul financiar al unor părinţi determină atitudini parazitare din partea fiilor/fiicelor acestora
- dispariţia/deprecierea vizibilă a modelului familiei tradiţionale
- conceptul de democraţie preluat într-o manieră deformată pe toate palierele socialului

IV. Carenţe de ordin legislativ, la nivelul sistemului social in general și al celui şcolar, în special:

- incoerenţă legislativă
- instabilitatea sistemului legislativ determină, în general, sfidarea legilor, regulamentelor sau normelor de convieţuire socială fără riscul sancţionării faptelor;

V. Lipsa unei comunicări pedagogice, la nivelul scolii şi al familiilor:

- volumul excesiv al informaţiei nu lasă locul şi timpul necesar preocupărilor pentru educaţie
- tonul agresiv al educatorilor, bruscarea elevilor, aprecierea nedreaptă cu note sau calificative
- greşeli atitudinale, de relaţionare datorate autorității moral-profesionale
- abuz emoţional și fizic din partea cadrelor didactice sau a părinţilor
- lipsa de autoritate a unor profesori
- nesupravegherea atentă a elevilor în unele activităţi sau în recreaţii
- incapacitatea părinţilor de a-şi educa şi stăpâni copii
- conflicte între familiile elevilor

VI. Situaţia socio-morală și economică în unele familii:

- sărăcia şi promiscuitatea din numeroase familii
- comportamentul agresiv în familie, pe fondul neajunsurilor de ordin material, al consumului de alcool sau al crizei generale a valorilor morale
- numărul mare de familii dezorganizate, cu părinţi divorţaţi, configurate atipic ;

VII. Aspecte născute de criza societăţii în tranziţie:

- lipsa de comunicare între copii şi părinţi
- abandonarea de către părinţi a funcţiei educative, pe fondul preocupării exagerate pentru acumularea de bani şi bunuri materiale
- accesul nelimitat al elevilor la informaţii neadecvate vârstei sau particularităţilor individuale, prin TV, Internet
- ascultarea necontrolată a unei muzici neselectate
- accesul la alcool şi droguri

VIII. Cauze generate şi/sau alimentate de mass-media:

- agresivitatea, violenţa şi sexualitatea reprezintă principalul conţinut al unor emisiuni
- lipsa/ raritatea modelelor pozitive în mass-media;
- lipsa emisiunilor cultural-educative pentru tineri

Prevenire si combatere:

Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestarile violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauza cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferența dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influentat de imaginile vizualizate.

La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia să fie incluse atât cadrele didactice cât și consilierul scolar , medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primăriei).

Aceasta echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

O altă metodă de prevenire și combatere a violenței este elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștință atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea copilului în școală, parintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile scolii, reguli ce pot stabili de la scăderea notei la purtare până la exmatricularea definitivă a elevului în cazul constatării unor fapte de violență ce ar periclita siguranța celorlalți.

La nivelul școlii se pot înființa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție dificultățile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori să fie dezbătute în cadrul grupului.

Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții si elevii unde să se poată depista, mediatiza, și dezbate acte de violență școlară.

Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de către alte persone. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise și ajută la luarea unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

Cele mai utilizate măsuri de intervenţie sunt sancţiunile şi asistenţa. Aceste cazuri, de obicei sunt sancţionate prin: observaţii individuale; mustrare în faţa clasei/consiliului profesoral; mustrare scrisă; eliminare de la cursuri pentru o perioada; exmatriculare; amenzi, activităţi extracurriculare.

Asistenţa celor implicaţi în astfel de situaţii se face prin: discuţii cu persoana în cauză, discuţii cu un consilier şcolar. Comportamentul inadecvat al cadrelor didactice rezultă din: provocări ale elevilor; insuficienta dezvoltare a competenţelor cadrelor didactice, deficienţe de comunicare cu elevii;lipsa competenţelor de management al clasei; insuficienta pregătire psiho-pedagogică; nivelul scăzut de motivaţie al cadrelor didactice pentru ceea ce fac; stres, oboseală; lipsa vocaţiei; lipsa continuităţii în activitatea unor cadre didactice la aceeaşi clasă (dificultăţi pentru elevi).

Îmbunătăţirea activităţii educative prin:

- teme de dirigenţie pe tema devianţiei comportamentale, delincvenţei juvenile, violenţei de orice fel, infracţionalităţii, la toate clasele, cu conţinut adaptat vârstei şi caracteristicilor clasei;
- prezentarea unor cazuri apărute în presă, la TV şi analizarea acestora cu elevii

- desfăşurarea unor programe şi proiecte educaţionale, în parteneriat cu instituţiile furnizoare de servicii în combaterea infracţionalităţii
- cuprinderea unor dezbateri orientate pe problematica violenţei in lectoratele cu părinții
- examinarea psihologică a elevilor cu probleme comportamentale
- monitorizarea elevilor şi faptelor reprobabile, activităţi cu elevii-problemă
- instituirea unei comisii de disciplină la nivelul şcolii cu atribuţii specifice
- programe de prevenţie cu accent pe dezvoltarea personală, psiho - emoţională a elevilor
- consilierea diriginţilor, profesorilor, părinţilor pe problemele comunicării şi relaţionării cu copiii

Întărirea legăturii şcolii cu familia şi comunitatea locală prin:

- o mai strânsă colaborare cu familiile elevilor, cu biserica, cu primăria, poliţia, justiţia, instituţiile sanitare
- acţiuni în echipe mixte: profesori – elevi – părinţi - psihologi - cadre medicale - poliţist-jandarmi, pentru activităţi de informare şi prevenţie a unor fapte sociale reprobabile
- vizitarea periodică a elevilor la domiciliul acestora, sau comunicarea prin mijloacele moderne cu părinţii

Alte măsuri :

- introducerea uniformelor şcolare, a unor însemne distinctive pentru elevii din fiecare şcoală, a legitimaţiilor de elev, interzicerea utilizării telefoanelor mobile etc.

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Gabriela Goicea
Liceul Teoretic George Moroianu, Săcele-Braşov

Vorbim tot mai des în ultimul timp de violenţă: violenţă întâlnită pe stradă, la locul de muncă, în familii, la şcoală. Comportamentul tuturor s-a schimbat în ultimii ani, iar după perioada pandemiei se pare că asistăm la o creştere a fenomenului de violenţă, mai ales în rândul copiilor şi adolescenţilor. Izolarea şi lipsa comunicării , ruperea legăturilor fizice dintre persoane, au accentuat ceea ce numim azi bullying, iar fenomenele de violenţă din mediul online s-au înmulţit considerabil. Motivele și pretextele unor astfel de comportamente sunt : diferențele etnice, religioase, sociale,de gen, de limbaj corporal, de comportament, de personalitate, de reputație, de forță, etc.

În cadrul școlii, cu o frecvență din ce în ce mai mare, se manifestă acest fenomen negativ. Copiii își petrec o mare parte a timpului la şcoală, loc care ar trebui să le dea o stare de bine, de încredere în ei şi în ceilalţi. Un copil liniştit va avea rezultate bune , se va dezvolta armonios, va avea prieteni, va realiza tot ceea ce își propune. Profesorii au un rol major în dezvoltarea viitorilor adolescenţi, în reuşita lor şcolară şi în planurile de viitor. Cadrele didactice cu o atitudine pozitivă, cu deschidere, cu empatie, care stabilesc legături echilibrate cu elevii lor, îi pot determina să înveţe şi să se simtă bine la şcoală.

Din păcate, în ultimii ani violenţa -fizică şi verbală este tot mai prezentă în mediul şcolar.Vârsta agresorilor este din ce în ce mai mică, iar metodele de intimidare sunt din ce în mai crude. Lipsa empatiei și ignorarea consecințelor duc la un comportament cu risc pentru sănătatea copiilor. Psihiatrul Stéphane Clerget identifică mai multe cauze ale acestor comportamente : cauze sociale, genetice, biologice, toxice și psihologice. "Cauzele sociologice ale creșterii numărului de acte de violență ale tinerilor sunt dominate de criza economică și de șomaj. (…) Băieții au o imagine paternă devalorizată, agravată în cazul unui divorț, al unei patologii (alcoolism) sau al unei dificultăți de integrare socială ca urmare a statutului de imigrant. Apartenența la o familie monoparentală și absența unui tată sunt factori de risc suplimentar pentru comportamente violente în adolescență"

În rândul factorilor psihologici, este amintită, pe primul loc, angoasa. Ea este percepută ca un "sentiment de insecuritate internă nedefinită" Adolescentul nu-i mai percepe pe părinți la fel de puternici și capabili de a- i asigura protecția necesară. Psihiatrul enumeră și un alt factor intern, lipsa cuvintelor : "Actul înlocuiește cuvântul. Mulți copii devin tăcuți în adolescență. Nu mai au încredere în cuvinte, nu se mai pot exprima cu ușurință și nu mai au intonație." De aici comportamentele derutante, violente, de

neînteles ale multora dintre ei; sunt nefericiţi, neînţeleşi, nu sunt ascultaţi, deci încearcă o cale de a se face auziţi şi văzuţi. Se comportă urât cu colegii şi profesorii şi încearcă să se impună prin forţă. Violenţa verbală este dublată de cea fizică, va deveni o persoană pe care ceilalţi o evită, de frică. Efectele violenţei verbale şi fizice sunt distructive: deteriorarea imaginii de sine, pierderea încrederii în forţele proprii, anxietate, inadaptare, probleme de socializare şi comunicare. Violenţa verbală se manifestă prin adresări urâte, jigniri, porecle, reproşuri repetate; violenţa fizică se manifestă prin loviri, împingeri, pălmuiri şi alte lovituri. Rolul şcolii este acela de a ajuta agresorii să schimbe acest mod de comportament, să înţeleagă că există reguli ce trebuie respectate şi că respectându-i pe ceilalţi, vor fi respectaţi. Pedeapsa nu este o soluţie; profesorii, şcoala, au un rol major: trebuie pus accentul pe munca în echipă, pe sarcini de lucru individuale, care să evidenţieze capacităţile şi talentul fiecăruia, Valorizând fiecare persoană, mediul de lucru va deveni unul prietenos, fiecare va înţelege că se pricepe foarte bine la ceva, că este util altora , deci îşi va găsi locul în comunitate.

BIBLIOGRAFIE :

1. Stéphane Clerget, *Criza adolescenței. Căi de a o depăși cu success*, Editura Trei, București, 2012

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. Diana Gomboș
Colegiul Național "Mihai Viteazul", București

Introducere

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă globală și tot mai pregnantă, care afectează atât victimele directe, dar și întreaga comunitate educațională. Acest fenomen, din păcate, este în expansiune și nu doar în România, ci și în alte colțuri ale lumii, devenind o preocupare majoră pentru instituțiile educaționale, autoritățile guvernamentale și părinți. În timp ce violența fizică a fost o problemă semnificativă în trecut, acum aceasta se manifestă sub multiple forme, incluzând violența emoțională, cibernetică și economică. În plus, comportamentele violente în școli sunt mai frecvente și mai intense decât în trecut, iar răspunsurile educaționale trebuie să fie adaptate rapid pentru a contracara acest fenomen periculos.

În acest context, înțelegerea cauzelor violenței școlare și dezvoltarea unor măsuri eficiente de prevenire și combatere sunt esențiale. Deși mulți se concentrează pe victimele violenței, este important să luăm în considerare și factorii care contribuie la comportamentele violente și să intervenim pentru a diminua riscurile și a înlătura cauzele acestora.

Tipuri de Violență în Mediul Școlar

Violența în școlile din România și din întreaga lume poate lua mai multe forme, fiecare având un impact diferit asupra victimelor și asupra întregii comunități școlare.

Violența Fizică

Aceasta este poate cea mai evidentă formă de violență și se manifestă prin lovituri, împingeri, bătăi sau alte forme de agresiune fizică. Deși violența fizică este adesea ușor de identificat, aceasta poate fi greu de combătut dacă nu sunt create strategii eficiente de intervenție. Adesea, elevii care sunt victime ale violenței fizice suferă de pe urma unor traume psihologice pe termen lung, iar efectele pot include tulburări de anxietate, depresie și o percepție negativă despre propriile abilități de autoapărare.

Violența Economică

Aceasta se referă la deteriorarea bunurilor materiale din școală, distrugerea echipamentului școlar sau furturile din rucsacurile colegilor. Această formă de violență poate părea mai puțin dăunătoare decât violența fizică, însă efectele sale asupra victimelor nu trebuie subestimate. De cele mai multe ori, victimele violenței economice se simt vulnerabile, fără apărare și marginalizate, iar acest lucru poate duce la o scădere a stimei de sine.

Violența Psihologică

Aceasta include abuzurile verbale, intimidarea, excluziunea din grupuri sociale și chiar campaniile de șantaj emoțional. Violența psihologică este deosebit de periculoasă deoarece adesea nu este vizibilă și nu lasă urme fizice, dar poate lăsa cicatrici adânci în psihicul elevilor. Elevii care sunt victime ale violenței psihologice pot dezvolta tulburări de anxietate, depresie sau chiar idei suicidare, având un impact considerabil asupra dezvoltării lor emoționale și sociale.

Violența Cibernetică

O formă relativ nouă de violență în școli, dar extrem de periculoasă, violența cibernetică include trolling-ul, hărțuirea online, răspândirea de zvonuri false, dar și distribuirea de imagini compromițătoare ale colegilor. Platformele online, cum ar fi rețelele sociale, au devenit un teren propice pentru bullying, iar efectele sale pot fi devastatoare, deoarece victimele sunt adesea expuse unui număr mare de oameni, iar acest lucru le poate afecta reputația și relațiile sociale.

Cauzele Violenței Școlare

Violența în școli nu poate fi explicată printr-o singură cauză. Mai degrabă, este rezultatul unui complex de factori care sunt interconectați și care influențează comportamentele elevilor.

Martorii Violenței Domestice

Unul dintre cele mai semnificative cauze ale violenței școlare este expunerea copiilor la violența domestică. Copiii care trăiesc într-un mediu în care violența fizică sau psihologică este o normalitate sunt mai predispuși să adopte acest comportament în relațiile lor cu colegii. În multe cazuri, copiii care sunt martori ai violenței în familie pot ajunge să considere agresiunea ca fiind un comportament acceptabil și, adesea, vor replica aceleași comportamente în școală.

Influențele Mass-Media

Mass-media joacă un rol important în formarea percepțiilor și atitudinilor copiilor. Multe dintre programele de televiziune, filmele sau jocurile video promovează comportamente violente sau normalizează violența ca metodă de rezolvare a conflictelor. Aceste influențe media sunt însoțite adesea de un minim comentariu despre consecințele violenței, lăsându-i pe copii să creadă că agresiunea nu are urmări grave.

Neimplicarea Familiei

Un alt factor major care contribuie la violența școlară este neimplicarea părinților în educația morală a copiilor lor. Atunci când părinții nu sunt activi în dezvoltarea valorilor etice, sociale și civile ale copiilor, aceștia sunt mai predispuși să adopte comportamente agresive sau distructive. Lipsa unui model pozitiv în familie poate duce la formarea unor comportamente antisociale în rândul elevilor.

Dorința de Putere și Status Social

La vârsta adolescenței, elevii doresc adesea să își câștige respectul și statutul în grupurile lor sociale. În absența unor modalități constructive de a obține acest respect, unii dintre ei recurg la violență pentru a-i domina pe ceilalți. De multe ori, violența este percepută ca o modalitate rapidă de a se impune și de a câștiga atenția grupului, indiferent de consecințele pe termen lung.

Măsuri de Prevenire și Combatere a Violenței

Pentru a combate violența în școli, este esențial să implementăm o serie de măsuri eficiente de prevenire și intervenție, care să fie aplicate la toate nivelurile educaționale.

Colaborarea Școală-Familie

Colaborarea între profesori și părinți este esențială pentru prevenirea și combaterea violenței. Profesorii trebuie să fie atenți la semnele de agresiune și să colaboreze cu părinții pentru a dezvolta planuri de intervenție pentru elevii care manifestă comportamente violente. În același timp, părinții trebuie să fie informați despre comportamentele copiilor lor și să fie implicați activ în viața școlară a acestora.

Regulamente clare și proceduri de raportare

Crearea și aplicarea unor reguli clare la nivelul fiecărei școli poate contribui la prevenirea violenței. Aceste reguli trebuie să fie ușor de înțeles de către elevi și să includă sancțiuni clare pentru încălcarea lor. De asemenea, trebuie să existe proceduri clare pentru raportarea cazurilor de violență, iar aceste proceduri trebuie să fie accesibile și protejate de confidențialitate.

Promovarea respectului și educației civice

Este esențial ca elevii să fie învățați de mici despre respectul reciproc, toleranță și cooperare. Educația civică și morală trebuie să facă parte integrantă din curriculum, astfel încât elevii să înțeleagă importanța vieții în comunitate și să dezvolte abilități de rezolvare a conflictelor într-un mod pașnic.

Dezvoltarea unui mediu educațional sigur

Crearea unui mediu școlar în care elevii se simt în siguranță este esențială pentru prevenirea violenței. Supravegherea atentă a elevilor și crearea unor zone de relaxare unde aceștia pot interacționa fără teama de agresiune contribuie la dezvoltarea unui climat pozitiv în școală.

Instruirea cadrelor didactice

Profesorii trebuie să fie instruiți să recunoască semnele de violență și să știe cum să intervină eficient. Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul gestionării comportamentelor agresive este crucială pentru reducerea incidentelor violente.

Concluzii

Prevenirea și combaterea violenței școlare reprezintă o provocare complexă, dar esențială pentru crearea unui mediu educațional sigur și sănătos. Este necesar un efort comun al profesorilor, părinților și autorităților pentru a preveni violența și pentru a sprijini dezvoltarea unor tineri responsabili și respectuoși. Prin implementarea unor măsuri eficiente, educația poate deveni un instrument puternic în combaterea violenței și în promovarea unei culturi a respectului și a înțelegerii reciproce.

Bibliografie;

Curelaru, M. (2013). Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași.
Șoitu, L., Hăvârneanu, C. (coord.), (2001). Agresivitate în școală, Editura Institutul European, Iași.
Olweus, D. (1993). Bullying at School: What We Know and What We Can Do, Wiley - Blackwell, New York, U.S.A.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. înv. primar Grigore Maria-Alexandra
Instituția școlară: Școala Gimnazială, Comuna Cărbunești

Violența în mediul școlar este un fenomen complex care afectează sănătatea emoțională, socială și intelectuală a elevilor, perturbând procesul educațional și coeziunea comunității școlare. Aceasta poate lua forme variate – de la agresiuni fizice și verbale, până la intimidare psihologică și cyberbullying – și implică multiple categorii de actori: elevi, profesori, părinți și chiar comunitatea extinsă.

Conform Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), aproximativ 30% dintre elevii din întreaga lume sunt afectați de diverse forme de violență școlară. În România, rapoartele Ministerului Educației indică o creștere a incidenței cazurilor de bullying și comportament agresiv în școli, ceea ce atrage atenția asupra necesității unor măsuri eficiente și sustenabile pentru prevenirea acestui fenomen. (Voinea & Radu, 2006).

Prevenirea și combaterea violenței școlare reprezintă o prioritate pentru sistemele educaționale, deoarece consecințele acestui fenomen sunt deosebit de grave. Pe termen scurt, violența poate conduce la scăderea performanțelor școlare, izolarea socială a victimelor și creșterea absenteismului. Pe termen lung, ea contribuie la dezvoltarea unor traume emoționale, creșterea riscului de abandon școlar și perpetuarea unui ciclu al agresivității în relațiile interumane.

Această lucrare explorează principalele cauze ale violenței școlare, clasificarea acesteia, precum și soluții practice din două perspective complementare: pedagogică și psihologică. Studiul este susținut de cercetări recente, inclusiv din literatura de specialitate în limba română, și se concentrează pe intervenții eficiente care implică colaborarea dintre elevi, profesori și părinți.

Cauzele violenței școlare sunt complexe și implică factori de natură individuală, familială și socială. La nivel individual, elevii care manifestă comportamente agresive sunt adesea caracterizați de impulsivitate, dificultăți de gestionare a emoțiilor și lipsa empatiei (Espelage & Swearer, 2003). În ceea ce privește mediul familial, violența domestică, neglijarea parentală sau, dimpotrivă, supra-protecția, contribuie la perpetuarea comportamentelor agresive (Gavriluță, 2010). În cadrul școlii, lipsa unor strategii clare pentru gestionarea conflictelor și un climat educațional neprietenos favorizează escaladarea violenței (Frumos, 2015).

Formele de manifestare ale violenței sunt diverse, de la agresiuni fizice și verbale, până la intimidare psihologică și hărțuire cibernetică. În contextul actual, cyberbullying-ul a devenit o problemă majoră, având un impact emoțional profund asupra victimelor. Conform cercetărilor lui Smith et al. (2008), utilizarea rețelelor sociale pentru intimidare și umilire amplifică vulnerabilitatea victimelor, deoarece granițele dintre viața școlară și cea privată sunt estompate. Astfel, prevenirea acestui fenomen necesită strategii complexe și actualizate, care să ia în considerare toate formele de agresiune.

Un exemplu de bună practică în prevenirea bullying-ului este programul KiVa, dezvoltat în Finlanda, care implică întregul colectiv al școlii – elevi, profesori și părinți – în combaterea violenței. Acest program a redus semnificativ incidentele de bullying, oferind un model replicabil și în alte sisteme educaționale (Salmivalli et al., 2005).

Pe lângă intervențiile pedagogice, abordările psihologice sunt esențiale pentru combaterea violenței. Psihologii școlari joacă un rol crucial prin consilierea individuală și de grup, utilizând metode validate științific. Terapia cognitiv-comportamentală (CBT) s-a dovedit eficientă în reducerea comportamentelor agresive și în dezvoltarea abilităților de autocontrol (Feindler & Engel, 2011).

Prevenirea și combaterea violenței școlare necesită o abordare integrată, în care profesorii, părinții și psihologii să colaboreze pentru a crea un mediu educațional sigur și incluziv. Profesorii trebuie să fie instruiți să recunoască semnele timpurii ale agresiunii, părinții să fie implicați activ în educația copiilor, iar psihologii să asigure sprijin personalizat pentru toți cei implicați. Este esențial ca școlile să promoveze valori precum respectul și toleranța, transformându-se în spații sigure și favorabile dezvoltării armonioase a elevilor.

Un mecanism clar prin care elevii și profesorii pot raporta incidentele de violență contribuie la reducerea acestora. Sistemele anonime de raportare sau utilizarea platformelor digitale facilitează identificarea rapidă a problemelor fără teama de represalii.

În locul pedepselor strict punitive, care pot exacerba comportamentele problematice, se recomandă aplicarea sancțiunilor constructive. Acestea pot include implicarea agresorilor în activități de voluntariat, participarea la sesiuni de consiliere sau crearea de planuri individualizate pentru schimbarea comportamentului.

Victimele violenței trebuie să beneficieze de sprijin emoțional și consiliere psihologică. Studiile arată că lipsa unui suport adecvat crește riscul de anxietate, depresie și retragere socială. Psihologii școlari joacă un rol esențial în acest proces, oferind un spațiu sigur pentru exprimarea emoțiilor și dezvoltarea unor strategii de coping (Feindler & Engel, 2011).

Violența școlară este un fenomen complex, cu efecte de durată asupra dezvoltării elevilor și asupra comunității educaționale. Prevenirea acestuia necesită o abordare integrată, care să combine strategii pedagogice, intervenții psihologice și implicarea activă a comunității școlare. Profesorii trebuie să joace un rol proactiv, promovând un climat educațional bazat pe respect și colaborare. Părinții trebuie să sprijine eforturile școlii și să fie modele de comportament pentru copii, iar psihologii trebuie să asigure suportul emoțional necesar pentru toate părțile implicate.

Pe termen lung, succesul prevenirii violenței școlare depinde de colaborarea strânsă dintre toți actorii implicați și de promovarea valorilor fundamentale – respect, empatie și solidaritate. Prin strategii bine implementate și adaptate nevoilor specifice ale elevilor, școala poate deveni nu doar un spațiu sigur, ci și unul care susține dezvoltarea armonioasă și responsabilă a fiecărui individ. Investiția în educația socio-emoțională și în crearea unui climat școlar pozitiv este esențială pentru a asigura o societate mai echitabilă și mai bine pregătită pentru viitor.

Bibliografie:

1. Durlak, J. A., Weissberg, R. P., & Dymnicki, A. B. (2011). *The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions*. Child Development, 82(1), 405-432.
2. Espelage, D. L., & Swearer, S. M. (2003). *Research on school bullying and victimization: What have we learned and where do we go from here?*. School Psychology Review, 32(3), 365-383.
3. Feindler, E. L., & Engel, E. C. (2011). *Assessment and intervention for adolescents with anger and aggression difficulties in school settings*. Psychology in the Schools, 48(3), 243-253.
4. Frumos, L. (2015). *Managementul conflictelor în organizațiile școlare*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Gavriluță, C. (2010). *Dimensiuni psihosociale ale violenței*. Iași: Polirom.
6. Salmivalli, C., Kärnä, A., & Poskiparta, E. (2005). *Counteracting bullying in Finland: The KiVa program and its effects on different forms of bullying*. International Journal of Behavioral Development, 35(5), 405-411.
7. Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., & Tippett, N. (2008). *Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils*. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 49(4), 376-385.
8. Thapa, A., Cohen, J., Guffey, S., & Higgins-D'Alessandro, A. (2013). *A review of school climate research*. Review of Educational Research, 83(3), 357-385.

9. Van der Meulen, K., Denessen, E., & Droop, W. (2015). *Student mediators in schools: Success factors in an experimental mediation program*. Social Psychology of Education, 18(3), 575-599.
10. Voinea, M., & Radu, I. (2006). *Violența în mediul școlar*. București: Editura Universitară.

BULLYING ȘI CYBERBULLYING - STUDIU DE CAZ

Hojda Vasile
Liceul Tehnologic Francisc Neuman-Corp C

Introducere.

Fenomenul de bullying este foarte răspândit atât în sistemul educațional din România cât și la nivel mondial.Acesta se referă la acele agresiuni sau hărțiuri fizice, psihice, verbale sau nonverbale desfășurate pe o perioada de timp destul de întinsă și care implică un dezechilibru al puterii între persoane sau grupuri de persoane .Din păcate acest fenomen poate avea repercursiuni atât fizice cât și psihice de lungă durată care pot duce la efecte periculoase în dezvoltarea normala a unui individ.

Se pare ca o data cu dezvoltarea tehnologică a omului și folosirea cât mai mult a sistemelor digitale de comunicare, atât în sistemul școlar și nu numai ,în timpul liber prin folosirea rețelelor de socializa, a site-urilor diverse, a apărut și fenomenul de bullying electronic sau cyberbullying.

Când discutam despre aceste două fenomene, automat trebuie să discutam despre minim 2 tipuri de personalități, minim două categori de persoane implicate în desfășurarea unui eveniment:

-Persoana(persoanele)agresata(e)

-Agresorul(Agresorii)

Pe lângă aceaștia mai pot apărea în cele mai multe cazuri și persoane care nu au o implicare foarte directă în desfășurarea fenomenului dau au un aport foarte mare din punct de vedere moral Acestea sunt:

-Instigatorii(persoanele care încurajeaza desfășurarea evenimentului prin stimularea agresorilor)

-Persoanele martor(cele care privesc fără a se implica în nici un fel)

Pentru a putea fi considerat bullying sau cyberbullying -comportamentul agresiv trebuie să îndeplinească minim 2 condiții:

-trebuie sa existe un dezechilibru de putere între persoana(ele)care agresează și persoana agresată -prin folosirea puterii fizice, prin accesul la informații stânjenitoare pe mijloacele media,prin popularitata agresorului(ilor).

-trebuie să se petreaca în timp -adică cel agresat este agresat pe o perioadă mai îndelungată de mai multe ori .

În continuare vă prezint un caz concret unde elevul A.F, elev de condiție modestă ,puțin mai retras fătă de colectiv, dar un elev destul de inteligent și aplecat spre studiu.

Prezentarea cazului: Elevul A.F.,un elev mai retras, cu probleme de integrare în colectivul clasei,este șicanat în mod repetat atât la școală cât și prin mijloacele mass media și rețelele de socializare de catre elevii V.A și C.F.Aceștia îi solicită colegului lor să le ducă ghiozdanele,să le ofere pachețelul lui de mâncare de acasa, să ia notițe pentru ei în timpul orelor de curs altfel fiind amenințat constant cu bătaia și alte miloace de umilire în public,în fata colegilor.

***Concluzia generatoare*:**

-Agresorii au observat că elevul A.F.este mai retras,nu are nici un comentariu la solicitările lor, nu răspunde și nu opune nici un fel de rezistență verbală sau fizică.Au observat că elevul este ezitant atunci când se ridică vocea la el și când i se cere pe un ton mai imperativ să facă un lucru.

-Elevul nu reacționează când este certat, renunță ușor la bunurile personale, nu intră în conflicte verbale contradictorii sau fizice.

-Agresorii au înteles că elevul poate reprezenta pentru ei o sursă de „servicii gratuite'' pe termen mediu sau lung.Acestea toate sub efectul amenințărior directe față în față cât și prin mesajele trimise pe rețelele de socializare.

Desfășurarea evenimentelor:

Am observat acest eveniment împreună cu câțiva colegi din cadrul comisiei de disciplină a școlii și bineînțeles am încercat să ne mișcăm cât mai rapid pentru a rezolva cât mai urgent problema .

Conducerea școlii a convocat o întalnire cu reprezentanții părților implicate, psihologul școlar și un reprezentant al poliției care se ocupa de zona școlii noastre.

În prima fază am convocat părinții elevilor implicati pentru a sta de vorba și pentru a afla dacă ei cunosc care ar fi motivul faptelor copiilor lor .În prima fază au fost discuții separate cu părinții elevilor agresori,apoi cu părinții elvului agresat și în ultima fază s-a discutat cu tot grupul de părinți.Bineînteles o implicare foarte mare a avut și psihologul școlar care cunoștea încă de la început desfășurarea evenimentelor .

Părinți au văzut filmari făcute de către colegi în timpul desfășurării evenimentelor, au văzut mesaje trimise de copii lor către victimă,conținutul lor .

Părinților elevilor agresori li sa explicat de către diriginte dar și de catre psihologul școlar care sunt faptele în totalitate (ei necunoscând decât parțial faptele comise de copii lor), precum și implicațiile din punct de vedere legat ale comportamentelor lor antisociale,unde pot duce aceste fapte și li sa atras atenția în legătura cu implicarea lor mai activă astfel încât faptele copiilor să înceteze imediat.Li sa solicitat o verificare mai amănunțită și mai drastică a activității copiilor lor pe rețelele de socializare și în general atunci când folosesc mijloacele media .

În faza a doua am stat de vorbă cu elevii agresori.Li s-au prezentat pe față ceea ce se știa despre activitatea lor, desfășurarea acțiunilor, mesajele, cerințele și amenințările lor precum și faptul că și părinții lor au fost informați în totalitate asupra celor întâmplate.Bineînteles, elevii au fost informați și li s-a adus la cunoștință de către reprezentantul Politiei despre baza legala, legile încălcate și sancțiunile pe care le riscă .

Cea mai vastă discuție a fost cu elevul agresat,acesta a fost bineînteles consiliat de către psihologul școlar, printr-o abordare specifică.Discuțiile și ședințele cu psihologul școlar au avut ca scop creșterea stimei de sine a elevului,precum și pentru a cultiva în conștiința elevului că nu este singur și că oricând se poate baza pe colectivul de cadre didactice din școală începând cu directorul școlii și terminând cu ultimul cadru didactic.

Rezolvarea problemei:

În urma discuțiilor separate dintre toate părțile implicate, școală, părinți ai elevilor agresori, părinți ai elevului agresat, psiholog școlar, reprezentant al Poliției, s-a ajuns la concluzia sa se stea la o masă rotundă toți factorii implicați . Acest lucru sa și întâmplat. Au avut loc discuții explicații,sau vizionat câteva aspecte din alte asemenea întâmplări, unde au dus acestea, iar doamna psiholog a prezentat și explicat părților inplicate pericolul activității de bullying și cyberbullying.

Ca și concluzie, se pare ca elevii agresori au înteles și au renunțat să se mai manifeste în acest mod fata de colegul lor, elevul agresat a început să fie mai stăpân pe sine, mai încrezator în forțele proprii. Părtile implicate și-au strâns mâna în fața tuturor și se pare ca au devenit și prieteni.

Acesta ar fi cazul pe care am vrut să îl aduc în discuție .Vorbim despre cazuri de bullying și cyberbullyng care pot avea efecte adverse pe termen mediu și chiar lung, afectând dezvoltarea elevilor agresați dar și a celor care sunt agresori.

În concluzie, nu trebuie tolerat nici un fel de astfel de manifestare și dacă se desfășoara fizic la școală și dacă se desfășoara on line pe rețelele de socializare .Noi, cadrele didactice avem o mare răspundere în a opri încă din față asemenea manifestări implicându-ne în rezolvarea lor cât mai urgentă.

VIOLENȚA ȘCOLARĂ

Huiu Florentina
Liceul Teoretic:"Stefan cel mare''-Rm-Sarat

Prăbuşirea comunismului ca ideologie şi ca practică în decembrie '89 , a atras după sine transformări profunde la nivelul întregii societăţi româneşti. Învăţământul românesc, la fel ca toate domeniile vieţii sociale, a suferit numeroase schimbări. Dacă înainte de '89 relaţia profesor – elev era una tradiţională, inegală cu un tip de leadership autoritar, dupa '89 acestă relaţie s-a nivelat, a devenit mai permisivă, ceea ce a născut numeroase controverse. Consecinţele, mai ales cele negative, nici în acest domeniu nu au întârziat să apară. În acest context, apariţia diferitelor forme de violenţă în mediul şcolar-de la cele mai şocante cum ar fi distrugeri de bunuri, vătătămări corporale, furturi, la cele mai puţin grave-violenţa verbală, pare să nu mai mire pe nimeni. Cercetătorii în domeniul educaţiei au constatat că, din punct de vedere statistic, violenţa este cea mai frecventă conduită de devianţă şcolară. Violenţa în şcoală a crescut mult în ultimii 25 de ani la nivel global, iar în România s-a înregistrat o creştere spectaculoasă a acestui fenomen mai ales în ultimul deceniu, şi se manifestă în mai multe direcţii: profesor –elev, elev-elev şi din ce în ce mai mult dinspre elev-profesor.

Violenta în scoala cuprinde orice forma de manifestare a unor comportamente precum: violenta verbala si psihologica (poreclire, tachinare, amenintare, hartuire); violenta fizica; comportamente care intra sub incidenta legii (viol, consum/comercializare de droguri, furt); ofensa adusa statutului/autoritatii cadrului didactic; alte tipuri de comportament deviant în relatie cu scoala (vezi si capitolul referitor la metodologia. Aceste forme de violenţă, se manifestă cel mai frecvent între elevi, şi ceea ce este mai alarmant în ultimul timp, se manifestă între elev-profesor şi profesor elev.

Şcoala funcţionează ca o oglindă care îi arată tânărului imaginea sa şcolară, conform performanţelor sale.Acestea sunt judecate după criterii pe care elevul nu le înţelege şi nu le stăpâneşte totdeauna.

Nobilă şi complexă, profesia didactică presupune anumite abilităţi şi competenţe. Alături de o temeinică pregătire în domeniu, profesorul trebuie să posede cunostinţe psihopedagogice inerente instruirii şi educării elevilor.

Putem spune că actul educativ are ca punct de plecare tocmai educatorul. Este necesar ca el să se deruleze de la auto-observaţie la observaţie, de la auto-investigaţie la investigaţie, de la auto-convorbire la convorbire. Este vorba de relaţia educativă ca unitate dintre educator şi educat, dintre elev şi profesor. Scopul profesiunii de educator este deosebit de complex, presupunând formarea unor personalitaţi autonome, integrabile social, cu capacitaţi de gândire critică şi creativă, cu un profil moral autentic.

Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuţii atât cu elevii în cauza cât şi cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuşi prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviaţii comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite şcolii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Şcolii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferenţa dintre moral şi imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul şcolar influenţat de imaginile vizualizate.

1. Şoitu, L., Hăvârneanu C.(coord.)2001, *Agresivitatea în Şcoală,* Institutul European, Iaşi
2. Teodorescu, S.(1997), *Adolescenţii şi familia*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti
3. Tomescu, A.(1992), *Tineretul şi delincvenţa*, Ed. Centrul de Studii şi Cercetări pentru Problemele de Tineret, Bucureşti
4. Schifirneţ,C.(1999), *Sociologie,* Ed. Economică, Bucureşti

DEZBATEREA - ALEGEREA NOASTRĂ PENTRU ÎMBUNĂTĂŢIREA CLIMATULUI ÎN ŞCOALĂ

prof. Ana Maria Iacob
Colegiul Naţional "Ana Aslan" Timişoara

De mai bine de 10 ani, în şcoala noastră funcţionează un club de dezbateri. Încercăm să atragem elevi cu probleme de comunicare şi să stabilim conexiuni cu ajutorul altor elevi pe care arta de a dezbate îi fascinează.

O dată la două săptămâni, ne întâlnim pentru a întoarce pe toate feţele o anumită temă, formulăm şi dezvoltăm argumente, după ce în prealabil căutăm informaţii şi statistici. Principalul obiectiv al clubului este formarea abilităţilor de lucru în echipă şi ne bucurăm de orice progres în acest sens. Periodic, desfăşurăm activităţi la care participă clase întregi pentru a ne face cunoscută munca şi a permite colegilor care nu-şi doresc să frecventeze clubul să conştientizeze că la probleme există soluţii , că doar informându-te continuu poţi găsi oamenii de care ai nevoie în momente mai puţin plăcute şi că abuzurile nu trebuie tolerate.

Anul şcolar trecut, trei eleve din clubul nostru au participat la Olimpiada "Tinerii dezbat", la secţiunea începători. În timpul anului avusesem câteva şedinţe de club în care vorbisem despre toleranţă şi bullying, aşa că una dintre teme a venit în continuarea celor discutate de noi, cu ceva provocări în plus, fără îndoială Tema (moţinea, în limbaj tehnic) a fost : "Acest Parlament, ca unitate de învăţământ preuniversitar, ar pedepsi elevii pentru cyberbullying. "

Voi prezenta aici un model de discurs structurat realizat de noi, cu precizarea că acesta este doar unul dintre cele 8 discursuri ale unui meci de dezbateri, în care există 3 discursuri pro, încă 3 contra şi două discursurui mai scurte, în care se stabilesc concluziile fiecărui "caz".

"Definim cyberbullyingul ca fiind hărţuirea unei persoane prin intermediul tehnologiei digitale. Acest subiect trebuie abordat , pentru că mulţi elevi suferă sau au suferit din cauza acestei hărţuiri cibernetice. Există chiar victime , iar acest lucru se întâmplă pentru că agresorii nu sunt opriţi încă de la început.

Dorim să ne îndreptăm atenţia asupra acestor agresori, care pun în pericol atât sănătatea fizică cât şi cea mentală.

Ne propunem să prioritizăm sănătatea mentală a colegilor noştri, cel mai des afectată , conform mărturisirilor acestora.

Cazul nostru este structurat pe 3 argumente. În primul argument vom vorbi chiar despre protejarea sănătăţii mentale, cel de-al doilea argument aduce în discuţie respectarea obligaţiilor elevilor, iar ultimul argument se referă la faptul că libertatea nu este nelimitată.

Dacă treci prin apropierea unui liceu, vei auzi o avalanşă de cuvinte triviale. Adolescenţii înjură şi când se salută. Întrebaţi de ce fac asta, unii dintre ei spun că aşa se alintă unul pe celălalt. Specialiştii confirmă că, practic, cuvintele nu mai au relevanţă. Ele sunt rostite din obişnuinţă şi fac parte din armura de autoapărare. Întrebat de ce înjură atât de des, un elev de la un liceu bun spune că asta aude la artişti :putere şi bani. El completează că este sigur că nu va mai înjura la fel de mult mai târziu.

Ca adulţi şi oameni ai şcolii, noi nu putem avea aceeaşi siguranţă sau, mai degrabă, aceeaşi nepăsare. Din păcate, copiii şi adolescenţii sunt extrem de sensibili la anumite comentarii . Sănătatea mentală a unui copil se aseamănă unui bibelou. Dacă îl loveşti, acesta se va sparge.De multe ori, el se poate lipi , dar există şi riscul ca acest bibelou să nu mai poată fi refăcut vreodată. Nesiguranţele elevilor despre cine sunt şi cum arată sunt destul de mari. Dacă o singură lovitură poate fi parată sau suportată, mai multe lovituri aduc prejudicii considerabile. Să luăm exemplul unui elev de 15 ani din Arizona care s-a sinucis în urma unor mesaje primite de la colegi mai mari care îi spuneau că e prea lipsit de personalitate şi că mai bine s-ar sinucide. Băiatul chiar a încercat să vorbească cu cineva din şcoală despre ceea ce simţea, însă nu s-a luat nicio măsură considerându-se că reacţia adolescentului a fost una exagerată. Sigur, este unul dintre gesturile extreme, dar şi cele aparent comune sunt un semnal de alarmă. Un studiu realizat de Journal of Pediatrics arată că , în Europa, aproximativ 20% dintre victimele cyberbullyingului sunt elevi din clasele primare. Hărţuirea cibernetică apare, deci, de la vârste foarte fragede , iar procentul celor hărţuiţi este foarte mare. Noi dorim să le atragem atenţia atât agresorilor cât şi victimelor asupra faptului că glumele proaste sau răutăţile gratuite au consecinţe majore asupra unui tânăr aflat în această etapă de descoperire în care are nevoie de validare.

Este nevoie , deci, de intervenţii ferme , aşa încât aceste situaţii să nu se agraveze. Elevii trebuie să-şi cunoască mai bine obligaţiile, dar, mai ales, să conştientizeze necesitatea de a le respecta.

În condiţiile în care părinţii nu reuşesc să-şi monitorizeze copiii iar aceştia sunt lăsaţi complet liberi pe site-uri şi reţele de socializare, şcoala este cea care poate lua, totuşi, măsuri. Părinţii îsi petrec doar câteva ore pe zi cu propriul copil care îşi desfăşoară activitatea jumătate din zi la şcoală, iar apoi cu unii colegi sau prieteni, În viaţă există pedepse. Camerele de detenţie care există în anumite ţări pot fi o soluţie. Pare dur, din cauza denumirii, dar este doar o modalitate de a arăta că îţi pasă. Numai luând în serios lucrurile poţi atrage atenţia. Evident, agresorului i se explică de ce a fost nevoie de acea măsură, el va fi pus în

temă nu numai cu prevederile regulamentare , dar şi cu dificultăţile procesului de consiliere a tinerilor agresaţi şi de costurile acestor acţiuni şi va alege, cel mai probabil, să-şi recunoască greşeala, să-şi ceară scuze şi să-şi schimbe comportamentul. Schimbarea regulamentelor şcolare cu altele mai dure face parte din această soluţie ,care nu este doar una de moment, ci una pe termen lung. Asta pentru că rolul şcolii este acela de a pregăti elevii pentru viaţă, iar redarea încrederii în ei înşişi şi în ajutorul primit din partea celor responsabili fac parte din această pregătire.

Susţinem, deci, cu fermitate pedepsirea actelor de cyberbullying de către şcoli, pentru protejarea sănătăţii mentale a elevilor. "

Membrii clubului de dezbateri, familiile acestora şi elevi sau foşti absolvenţi confirmă că permanenta noastră preocupare pentru reducerea şi conştientizarea bullyingului este apreciată şi trebuie continuată. Aşa vom face...

PROIECTELE EDUCAȚIONALE ȘI IMPORTANȚA LOR ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI

Prof. psihopedagog Iacob Oana Elena
Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian", Botoșani

Prevenirea violenței este esențială pentru crearea unor comunități sigure și armonioase. Este important să înțelegem că violența poate avea multiple forme – fizică, emoțională, psihologică, economică sau sexuală – și că impactul său nu se resimte doar asupra victimei, ci și asupra celor din jur, inclusiv asupra comunității și societății în ansamblu. Aceasta presupune măsuri proactive, educație și intervenții la nivel personal, familial, comunitar și instituțional. Iată câteva abordări importante pentru prevenirea violenței:

Educația pentru respect și empatie/educație și conștientizare presupune promovarea valorilor non-violente, a unui climat de respect și înțelegere în cadrul familiilor, școlilor și locurilor de muncă. Toate acestea sunt cruciale pentru educarea elevilor în vederea gestionării conflictelor.

Campanii de sensibilizare /informare – Sensibilizarea publicului cu privire la efectele negative ale violenței și la drepturile fundamentale ale fiecărei persoane sunt deosebit de utile în lupta cu violența de orice tip. Informațiile despre formele de violență și consecințele acestora trebuie să ajungă la cât mai mulți oameni. Campaniile de prevenire pot ajuta la reducerea stigmatizării victimelor și la creșterea conștientizării asupra importanței sprijinului acordat acestora.

Sprijinul pentru victimele violenței – Crearea unor servicii de suport accesibile, cum ar fi linii de asistență telefonică, adăposturi sau consiliere psihologică, poate contribui la prevenirea escaladării violenței și la sprijinirea persoanelor afectate. Consiliere parentală ajută părinții să învețe tehnici pozitive de disciplină și comunicare cu copiii lor.

Legislația și aplicarea legii – Legea joacă un rol important în prevenirea violenței. Este esențial ca legile să protejeze victimele și să sancționeze agresorii. De asemenea, este important ca autoritățile să acționeze prompt în cazurile de violență.

Implicarea comunității – Colaborarea între organizații non-guvernamentale, autorități locale și grupuri comunitare poate ajuta la crearea unui mediu de siguranță și sprijin pentru cei care sunt vulnerabili la violență.

Prin urmare, prevenirea violenței necesită o abordare integrată și susținută, care implică educația, legislația, sprijinul victimelor și implicarea activă a comunității.

Soluțiile și prevenția în cazul violenței școlare, de orice tip, trebuie să vizeze:

1. Educație și conștientizare prin programe anti-bullying și educație emoțională în școli. Workshop-uri pentru profesori și părinți despre recunoașterea și gestionarea violenței.
2. Comunicare prin crearea unui mediu sigur, în care elevii să poată raporta cazurile de violență. Colaborarea între părinți, profesori și consilieri școlari.
3. Măsuri disciplinare clare care să vizeze aplicarea unor reguli și sancțiuni împotriva comportamentelor violente.
4. Sprijin psihologic prin oferirea de consiliere pentru victime, agresori și martori.
5. Implicarea comunității prin crearea de parteneriate între școli și organizații locale care luptă împotriva violenței.

Educația emoțională este unul dintre cele mai eficiente instrumente pentru prevenirea violenței, fie ea școlară, familială sau în alte medii. Lipsa gestionării emoțiilor și incapacitatea de a înțelege propriile trăiri sau ale altora stă adesea la baza comportamentelor agresive. Integrarea educației emoționale în școală și în familie poate contribui semnificativ la reducerea violenței și la dezvoltarea unor generații mai echilibrate și mai empatic. Educația emoțională nu este doar un instrument de dezvoltare personală, ci și o strategie preventivă extrem de eficientă împotriva violenței. Prin dezvoltarea abilităților emoționale și sociale, indivizii devin mai echilibrați, mai cooperanți și mai capabili să gestioneze conflictele fără a recurge la agresivitate. Implementarea educației emoționale ar trebui să fie o prioritate în școli, familii și comunități. Educația emoțională poate include activități practice, cum ar fi: jocuri de rol pentru a învăța despre colaborare, discuții despre situații reale și cum emoțiile pot influența deciziile, programe parteneriate/ **proiecte școlare** care promovează lucrul în echipă și înțelegerea diversității.

Proiectele educaționale sunt inițiative organizate, planificate și implementate pentru a îmbunătăți procesul de învățare, dezvoltarea competențelor și accesul la educație. Proiectele educaționale sunt o resursă valoroasă în prevenirea violenței, deoarece ajută la dezvoltarea unei mentalități deschise, la creșterea empatiei și la învățarea unor metode constructive de rezolvare a conflictelor. Pentru succes, însă, ele trebuie să fie bine planificate și să implice toate părțile interesate: elevi, părinți, profesori și comunitate.

Vă prezint un model de proiect educațional care se desfășoară la nivelul Școlii Profesionale Speciale „Sfântul Stelian", Botoșani. Acest proiect l-am intitulat: **„COMBATE VIOLENȚA PRIN**

CREATIVITATE". Domeniile de activitate pe care-l vizează acest proiect sunt: educaţia pentru valori, educaţia pentru cooperare şi toleranţă, educaţia împotriva violenţei.

SCOPUL PROIECTULUI îl reprezintă conştientizeze importanţa relaţiilor interumane bazate pe înţelegere şi toleranţă, crearea unui mediu favorabil dezvoltării în rândul elevilor din cadrul şcolii a unor comportamente paşnice/ reducerea violenţei. Prevenirea şi conştientizarea elevilor cu privire la efectele comportamentelor violente din şcoală. Formarea unei atitudini civice conştiente şi durabile faţă de acest fenomen social astfel încât să devină mai buni, mai toleranţi, mai responsabili.

OBIECTIVE specifice urmărite în cadrul proiectului sunt: desfăşurarea unor activităţi de conştientizare a problematicii violenţei în rândul cadrelor didactice şi elevilor; implicarea activă a elevilor în activităţi de prevenire şi combatere a violenţei scolare organizate în context şcolar şi extraşcolar; colaborarea cu părinţii elevilor pentru rezolvarea situaţiilor conflictuale prin mijloace nonviolente; reducerea actelor de violenţă la nivelul şcolii;

ACTIVITĂŢILE propuse pentru a fi realizate în anul şcolar 2024 -2025

- ✓ CORONIȚA PRIETENIEI! - Noiembrie 2024. În cadrul acestei activităţi se urmăreşte stabilirea asemănărilor şi deosebirilor între copii după criterii date: vârstă, sex, înfăţişare; descrierea a cel puţin trei caracteristici (fizice şi/ sau comportamentale) prin care se deosebesc de alţi copii.
- ✓ DARUL PRIETENIEI!– Decembrie 2024 - Scopul activității este de a conștientiza persoanele din jur, printre care și elevii, cu privire la nevoile semenilor și la respectarea acestora, realizarea de ornamente pentru Crăciun și dăruirea acestora persoanelor dragi. Colindele exprimă dragostea de oameni, formarea de bine, smerenia, ascultarea şi bunătatea, cinstea, dragostea de ţară, eroismul, bucuria sărbătorilor, dorinţa de prosperitate, belşug şi pace, ca idealuri nepieritoare şi caracteristici esenţiale ale sufletului poporului nostru. Ca factor educativ colindul contribuie aşadar la educarea, cultivarea conştiinţei binelui şi răului, îi ajută pe elevi să distingă fapta bună de fapta rea şi astfel copiii devin conștienți că au de respectat niște norme morale și îndatoriri față de semenii lor
- ✓ NONVIOLENȚĂ ȘI PRIETENIEI! - 30 Ianuarie 2025 – „Ziua Internațională a nonviolenței în școală"- Activitatea își propune combaterea violenței prin creativitate și cooperarea dintre elevi. Elevii vor realiza desene, colaje despre violență, prietenie, pace.

- ✓ MĂINILE NU LOVESC, ELE CREAZĂ!- martie - iunie 2025– Această activitate își propune cooperarea și participarea la acțiuni care să le formeze elevilor deprinderi de comportare civilizată şi deprinderi de evitare a conflictelor - desene pe asfalt și jocuri în aer liber

Prin intermediul activităților propuse mai sus în cadrul proiectului educațional „COMBATE VIOLENȚA PRIN CREATIVITATE" sperăm (cadrele didactice implicate în proiect) să contribuim la readucerea actelor de violență din școala noastră și la desfășurarea unor activități plăcute pentru elevi. Proiectul îşi propune educarea nonviolentă a copilului cu deficienţă mintală astfel încât acesta să nu preia modelul comportamental violent, să îşi gestioneze propriile comportamente, să asimileze metode de relaţionare nonviolente, să dezvolte şi să adopte un comportament echilibrat în relaţie cu ceilalţi.

Prin aceast proiect se urmărește promovarea atitudinii prietenoase, a armoniei şi a toleranţei continue, dezvoltarea unor abilități de comunicare, de lucru în echipă, formarea și dezvoltarea unei capacităţii de mediere a conflictelor spontane în şcoală şi în societate.

Bibliografie:

1. Elias, M., Tobias, S. şi Friedlander, B. (2007). Inteligenţa emoţională în educaţia copiilor. București
2. https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/protectie-impotriva-violentei/prevenirea-violentei-in-scoala
3. https://ro.scribd.com/document/455124775/Bullying-Caiet-de-lucru-revizuit-28-11-2019-pdf
4. https://ro.scribd.com/document/607484452/Curs-4-Educatia-Emotionala

MICROVIOLENȚA ȘCOLARĂ CONEXĂ EVALUĂRII

prof. Ifrim Anca - Alexandra

Cercetările în domeniul violenței școlare arată că fiecare participant la evaluare a trăit cel puțin o dată fenomenul microviolenței conexe evaluării, fie ca martori sau victime, fie ca intimidatori.

Comportamentul agresiv se manifestă sub diferite forme, în raport cu vârsta, genul, mediul cultural al copilului sau cu modalitatea în care acesta percepe violența.

În mediul școlar, formele de violență variază de la microviolențe la acte sancționate penal. Chiar dacă primele se numesc microviolențe, acest lucru nu înseamnă că sunt lipsite de efecte nedorite asupra elevilor. În școală, violența se manifestă prin presiunea celui mai puternic asupra celor mai slabi, impunând propria lege. Această presiune duce în timp la degradarea climatului școlar și la ridicarea sentimentului de nesiguranță al elevilor. Uneori, chiar și profesorii ajung victime ale violenței. În concluzie, violența în școală crește abandonul școlar, iar climatul educativ se deteriorează.

În cadrul evaluării educaționale, rolurile sunt distribuite fix, adică profesorul este evaluator, iar elevul evaluat. Aici, apar diferențe între percepția elevilor și autopercepția profesorului în ceea ce privește stiluri evaluative, evidențiind astfel, impactul pe care-l are modelul comportamental al evaluatorului asupra elevului.

Conotațiile notei sunt morale, adesea fiind etichetate ca fiind „bune" sau „rele", aceste proprietăți aplicându-se și elevilor, care devin „buni" sau „răi/ slabi", marcându-le negative identitatea.

Prin definiție, evaluarea educațională presupune interacțiunea profesor-elev, ambii fiind responsabili de tensionarea sau detensionarea situațiilor, de prevenirea și diminuarea conflictelor.

Cele mai multe relații tensionate sunt produse de evaluarea sumativă deoarece, în acest caz, profesorul reprezintă o sursă de putere, sancționând și punând în pericol stima de sine și viitorul elevului. Pentru a nu fi simțită ca o formă de violență, evaluării sumative ar trebui să i se adauge o dimensiune formativă. Chiar și obiectivitatea notării este considerată o formă de violență de către elevii cu note mici, care își simt amenințat respectul de sine și poziția în grup.

„Microviolența asociată evaluării poate fi explicată prin factori interni (furie, responsabilitate, autocontrol, sociabilitate, stimă de sine) și externi (reputația școlii, stilul de evaluare al profesorilor)." (E. Cocoradă, *Evaluare și microviolență în mediul școlar,* 2008, pag. 170).

Microviolența conexă evaluării ar putea fi definită ca o formă a violenței școlare manifestată prin folosirea intenționată a puterii de către profesor sau elev pentru a produce prejudicii celuilalt. Aceasta este considerată violență interpersonal, specifică instituțiilor.

Cercetările au demostrat că microviolența conexă evaluării poate fi întâlnită în orice tip de școală și se manifestă prin jigniri, amenințări, insulte, gesturi obscene, hărțuiri, excluderi din anumite grupuri etc. Acest fenomen are efecte negative asupra stării de bine a elevilor și profesorilor, rezultatelor și asupra personalității, deteriorează climatul școlar și favorizează abandonul.

În evaluare, identificăm două tipuri de microviolență: orizontală sau simetrică, de la elev la elev și vertical sau asimetrică, de la elev la profesor și invers.

Acest nou concept completează teoria violenței din mediul școlar, evidențiind existența unui fenomen care lasă o amprentă important asupra dezvoltării elevilor și a profesorilor, a relațiilor dintre ei și a atmosferei din școală.

Bibliografie:

E. Cocoradă, *Evaluare și microviolență în mediul școlar,* 2008, pag. 170.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Ionescu Claudia Camelia
Grădinița Step by Step cu P.P. și PN. ,,Licurici" Ploiești, jud. Prahova

Violența în grădiniță este o problemă serioasă care poate afecta dezvoltarea emoțională și socială a copiilor. Aceasta poate lua diverse forme, cum ar fi:

1. Violența verbală – strigăte, insulte sau remarci negative din partea altor copii sau, în cazuri rare, chiar din partea personalului.

2. Violența fizică – loviri, împingeri, trageri de păr sau alte acțiuni care provoacă răni sau disconfort fizic.

3. Violența emoțională – excluderea socială, tachinările sau intimidările care afectează stima de sine a copilului.

Cauze frecvente

- Lipsa supravegherii adecvate – un personal insuficient sau nepregătit poate să nu intervină la timp. Copii care imită comportamente agresive – fie de acasă, fie din mediile virtuale.
- Dificultăți de gestionare a emoțiilor – la vârsta preșcolară, copiii au adesea dificultăți în a-și exprima frustrările și sentimentele în mod adecvat.
- Conflictul între valori – diferențele de educație de acasă pot crea tensiuni între copii.

Impact asupra copiilor

- Emoțional: anxietate, frică sau lipsa încrederii în ceilalți.
- Social: dificultăți în a crea relații sănătoase cu colegii.
- Școlar: scăderea interesului pentru activitățile educative.

Prevenirea și combaterea violenței în grădiniță reprezintă o prioritate esențială pentru crearea unui mediu sigur și armonios pentru copii. În această etapă de dezvoltare, copiii își formează bazele comportamentale și relaționale, iar intervențiile adecvate pot avea un impact major pe termen lung. Abordările pedagogice și psihologice se concentrează pe educarea emoțională, dezvoltarea competențelor sociale și prevenirea conflictelor.

Abordări pedagogice

1. Promovarea valorilor și regulilor clare:

- Educatorii trebuie să creeze un set de reguli pozitive și clare, explicându-le copiilor prin exemple concrete și activități interactive.

2. Educația emoțională:

- Învățarea recunoașterii și exprimării emoțiilor prin povești, jocuri și exerciții de grup.
- Dezvoltarea empatiei prin activități care îi ajută pe copii să înțeleagă perspectivele celorlalți.

3. Metode interactive de învățare:

- Jocuri de rol pentru a explora situații conflictuale și soluții pașnice.
- Activități de grup care promovează cooperarea, respectul și solidaritatea.

4. Monitorizarea și observarea comportamentelor:

- Educatorii trebuie să fie atenți la semnele timpurii de agresivitate sau anxietate și să intervină prompt prin discuții individuale sau activități de grup.

Abordări psihologice

1. Intervenții individualizate:

- Colaborarea cu părinții pentru a înțelege contextul familial al copilului.
- Sprijinirea copiilor care manifestă comportamente agresive prin consiliere și activități care încurajează autocontrolul.

2. Tehnici de reglare emoțională:

- Introducerea exercițiilor de respirație sau relaxare pentru a gestiona furia sau frustrarea.
- Utilizarea poveștilor terapeutice pentru a ajuta copiii să înțeleagă și să depășească emoțiile negative.

3. Crearea unui climat afectiv pozitiv:

- Educatorii trebuie să fie modele de comportament nonviolent, oferind sprijin emoțional constant și promovând un sentiment de apartenență și siguranță în grup.

4. Formarea unor relații sănătoase între copii:

- Psihologii pot organiza activități care să întărească relațiile dintre copii, cum ar fi exerciții de colaborare sau jocuri de încredere.

Prevenirea violenței prin implicarea comunității

1. Colaborarea cu părinții:

- Organizarea unor sesiuni de informare privind educația nonviolentă.
- Încurajarea unei comunicări eficiente între părinți și copii.

2. Implicarea specialiștilor:

- Psihologi și consilieri pot oferi sprijin suplimentar educatorilor și părinților.
- Organizarea unor ateliere tematice pentru personalul didactic.

3. Campanii de conștientizare:

- Grădinița poate organiza evenimente pentru a educa copiii și părinții despre efectele negative ale violenței și importanța comportamentelor pașnice.

Concluzie

Prevenirea și combaterea violenței în grădiniță necesită o abordare integrată, care să implice atât educatori, cât și părinți și specialiști. Prin utilizarea metodelor pedagogice și psihologice adecvate, copiii pot învăța să gestioneze conflictele, să dezvolte relații pozitive și să-și construiască abilități socio-emoționale esențiale pentru viitor.

Bibliografie:

-Badea Elena „Caracterizarea dinamică a copilului şi a adolescentului", Editura Tehnică, Bucureşti, 1997

-Schiopu U., Piscoi V., „ Psihologie generală şi a copilului", E.D.P., Bucureşti, 1989

PROIECT PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI

Istrate Cornelia
Scoala Gimnaziala Speciala `Constanti Paunescu` Tecuci

Durată: 2 saptamani

Grup țintă: elevii și părinții clasei a III-a B

Context : Văzută ca un climat psiho-social stabil, școala trebuie să învețe tinerii să comunice, să folosească tehnologia informației pentru a cunoaște, a progresa, pentru a-și suprima impulsurile violente prin conștientizarea nocivității lor pentru ei înșiși, pentru persoanele din jurul lor și, în cele din urmă, pentru întreaga societate.

Scop: Prevenirea și diminuarea fenomenului violenței în clasă prin activități specifice vârstei și prin conștientizarea importanței relațiilor interumane bazate pe înțelegere și acceptare;

Obiective:

1. Formarea unui stil pozitiv de relaționare interpersonală (identificarea și împărtășirea emoțiilor în timpul lucrului și reglarea emoțiilor și a comportamentului în situații problemă- consolidarea deprinderilor de comportare civilizată în grup și în afara grupului)
2. Formarea de aptitudini și atitudini morale în spiritul prevenirii și înlăturării violenței în grup
3. Cultivarea comportamentului model în rândul copiilor prin promovarea bunelor practici de prevenire a violenței
4. Dezvoltarea capacității de relaționare în grup, în situații concrete, în mediul școlar
5. Dezvoltarea capacității de rezolvare pașnică a conflictelor

***„ Parinți-copii, lucrăm împreună ! ”**

Activitatea se desfasoară în cadrul ședinței cu părinții la care vor participa și elevii clasei. Părinții primesc un chestionar în care sunt cuprinse datele importante ale copilului (date personale și familiale, aspecte ale vieții cultural-educative în familie, cunoașterea problemelor educaționale ale familiei), iar elevii primesc fișe de lucru « Despre mine » (un exercițiu de autocunoaștere realizat cu ajutorul « tehnicii nufșrului », întrebări directe și « istoria prenumelui»). Se vor prezenta pe rând materialele completate, părintele împreună cu copilul. Ca suport pentru cele relatate, aceștia vor afișa la panoul clasei o poză de familie cât mai grăitoare. Se prezintă de către învățător materialul cu titlul « 10 pași

pentru îmbunătățirea relației părinte-copil »și « Ce poate face un părinte pentru dezvoltarea armonioasă a copilului său ».

***„Harta inimii"**

Activitatea se desfasoară sub forma unui joc cu personaje de carnaval. Elevii poartă diferite costume de animale, personaje din povești, eroi din istorie ascunzându-și astfel personalitatea. Elevii primesc fisele de lucru („Harta inimii" – o inimă este împărțită în patru părți:

1.Trei calități personale care îți plac cel mai mult;

2. Trei lucruri din viața ta pe care ți-ar plăcea să le schimbi;

3. Trei lucruri pe care le faci bine;

4. Trei cuvinte care ți-ar plăcea să fie spuse despre tine;

Se explică cerințele, învățătorul afișează, în sprijinul lor, câteva

exemple pentru fiecare parte a inimii.

Dupa completarea fișelor, elevii prezintă, pe rând, scoțând în evidență ceea ce îi caracterizează. Elevii ascultă ceea ce au de spus colegii astfel reușind să-i cunoască mai bine și să descopere la unii colegi calități pe care nu le știau.

La sfârșitul activității se va realiza „Harta inimii" a clasei. Fiecare elev va lua din fisa lui câte un cuvânt reprezentativ din fiecare parte a inimii și îl va scrie pe inima mare a clasei realizată la panou. Se vor folosi creioane colorate obtinandu-se astfel dominanta de culoare a clasei.

***„Cuvinte care înfloresc inimi"**

Activitatea se desfășoară împărțind colectivul în trei grupe. În prima activitate vor fi identificate cuvinte care „înfloresc inimi" (prietenie, adevăr, punctualitate, respect, fapte bune) şi care vor fi aplicate sub forma unor jetoane pe un panou . Prin activităţi variate (concursuri, jocuri, povestiri, învăţarea de cântece) se va urmări formarea de comportamente adecvate pentru dezvoltarea gândirii positive, menţinerea deschisă a căilor de comunicare, evitarea jignirilor, umilirilor, durităţii excesive şi nemotivate

***„Un gând bun, o vorbă bună, o faptă bună"**

Activitatea se va desfășura pe parcursul celor patru săptămâni. Pe un panou din clasă, copiii vor pune în dreptul numelui colegului care va rosti o vorbă bună, va avea un gând bun sau va face o faptă bună un carton roşu la sfârşitul fiacărei zile.

Săptămânal se va face o evaluare, evidenţiind exemplele de bună purtare.

REZULTATE AŞTEPTATE:

- Valorificarea de către elevi şi cadre didactice a informaţiilor obţinute în timpul derulării proiectului;
- Conștientizarea copiilor cu privire la consecințele actelor de violență;
- Formarea unei atitudini pozitive a elevilor față de colegi/adulți;
- Diminuarea numărului cazurilor de agresivitate;
- Implicarea părinților în activitatea de combatere a violenței în clasă/școală și din afara ei;
- Implicarea elevilor în acţiuni de participare şi colaborare.

COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI - ABORDĂRI INTEGRATE ȘI EFICIENTE

Profesor Istrate Loredana
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Vaslui

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă și în continuă evoluție, care afectează nu doar elevii implicați direct, ci întregul climat educațional. Aceasta se poate manifesta sub diverse forme, inclusiv bullying, agresiuni fizice și verbale, discriminare sau intimidare online (cibernetică). Prevenirea violenței în școli este influențată de multipli factori sociali, culturali și individuali. Combaterea eficientă a acestui fenomen necesită o abordare multidisciplinară, implicând atât strategii pedagogice, cât și intervenții psihologice adaptate nevoilor elevilor.

Cauzele violenței în mediul școlar

Factori sociali și culturali

Schimbările rapide în societate, inclusiv influența mass-media și a tehnologiei, pot contribui la normalizarea comportamentelor violente. Modelele negative prezentate în media sau jocurile video pot influența comportamentul tinerilor, în special în contextul în care accesul la aceste surse de informație este facilitat de tehnologia modernă.

Factori individuali

Problemele de sănătate mintală, traumele din viața personală sau familială și lipsa abilităților sociale pot predispune elevii la comportamente violente. De asemenea, anumite dificultăți de învățare sau adaptare pot genera frustrare și agresivitate.

Mediul școlar

Un mediu școlar neadaptat, caracterizat prin lipsa unei comunicări eficiente între profesori și elevi, reguli neclare sau aplicarea inconsistentă a acestora, poate facilita apariția violenței. De asemenea, supraîncărcarea programului școlar și lipsa de activități recreative pot contribui la tensiuni între elevi.

Abordări pedagogice în combaterea violenței

Crearea unui mediu incluziv și sigur

Este esențial ca școala să promoveze un mediu în care fiecare elev se simte acceptat și respectat. Implementarea unor politici clare împotriva discriminării și hărțuirii, precum și organizarea de activități care să încurajeze colaborarea și respectul reciproc, contribuie la reducerea tensiunilor și a conflictelor.

Educația emoțională și socială

Integrarea programelor de educație emoțională și socială în curriculum poate ajuta elevii să își dezvolte abilități de gestionare a emoțiilor, rezolvare a conflictelor și empatie. Aceste competențe sunt fundamentale pentru prevenirea și gestionarea situațiilor violente.

Formarea profesorilor

Profesorii joacă un rol crucial în identificarea și intervenția în situațiile de violență. Prin formare continuă în domeniul managementului clasei, al comunicării eficiente și al strategiilor de prevenire a violenței, cadrele didactice pot crea un mediu educațional mai sigur și mai armonios.

Implicarea părinților și comunității

Colaborarea între școală, familie și comunitate este esențială pentru abordarea problemelor de violență. Organizarea de întâlniri regulate, workshop-uri și programe comune poate facilita o înțelegere mai profundă a cauzelor și a soluțiilor, asigurând un sprijin consistent pentru elevi.

Abordări psihologice în combaterea violenței

Intervenții Individuale

Elevii implicați în acte de violență pot beneficia de consiliere psihologică pentru a-și înțelege comportamentele și pentru a dezvolta strategii alternative de gestionare a frustrărilor și a emoțiilor negative. Terapia cognitiv-comportamentală, de exemplu, poate fi eficientă în modificarea gândirii disfuncționale și a comportamentelor agresive.

Intervenții de grup

Programele de terapie de grup sau atelierele de dezvoltare personală pot facilita exprimarea emoțiilor și a experiențelor într-un mediu sigur și susținător. Acestea promovează empatia, cooperarea și rezolvarea constructivă a conflictelor.

Promovarea rezilienței

Dezvoltarea rezilienței la elevi îi ajută să facă față mai eficient stresului și adversităților. Strategiile de promovare a rezilienței includ încurajarea unei mentalități pozitive, a autoreglării emoționale și a sprijinului social.

Evaluarea și monitorizarea sănătății mintale

Implementarea unor programe de evaluare periodică a sănătății mintale a elevilor permite identificarea timpurie a problemelor și intervenția promptă. Acest lucru este crucial pentru prevenirea escaladării comportamentelor violente și pentru asigurarea unui mediu de învățare sănătos.

Implementarea unui program integrat de prevenire a violenței în școli

Un exemplu de succes în combaterea violenței școlare este implementarea programului *"Școala Fără Violență",* care combină abordări pedagogice și psihologice pentru a crea un mediu educațional sigur și suportiv. Programul include:

- **Formare continuă a profesorilor:** Instruirea cadrelor didactice în tehnici de gestionare a comportamentului și în strategii de prevenire a bullying-ului.
- **Educație emoțională:** Integrerea lecțiilor de inteligență emoțională în curriculum, axate pe dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare.
- **Consiliere psihologică:** Oferirea de servicii de consiliere gratuită pentru elevii care manifestă comportamente violente sau care sunt victime ale acestora.
- **Implicarea comunității:** Organizarea de evenimente comunitare care promovează valori precum respectul, toleranța și cooperarea.

Rezultatele acestui program au arătat o reducere semnificativă a incidentelor de violență, o îmbunătățire a relațiilor între elevi și profesori și o creștere a satisfacției generale a elevilor față de mediul școlar.

„Școala Fără Violență" nu este o inițiativă unică, diverse țări și organizații au implementat proiecte similare sub acest concept, precum:

- *Programe anti-bullying,* cum ar fi metoda Olweus (Norvegia) sau programul KiVa (Finlanda), care sunt utilizate în multe școli pentru a combate violența și hărțuirea.
- *Campanii naționale* în România și alte țări europene, lansate de Ministere ale Educației sau ONG-uri pentru a crea un mediu școlar mai sigur.

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar reprezintă o provocare majoră care necesită eforturi concertate din partea tuturor actorilor implicați în procesul educațional. Abordările pedagogice și psihologice sunt complementare și esențiale pentru crearea unui mediu educațional sigur și propice dezvoltării armonioase a tinerilor. Implementarea unor strategii integrate, care să includă educația emoțională, formarea continuă a cadrelor didactice, consilierea psihologică și implicarea comunității, poate contribui semnificativ la reducerea violenței și la promovarea valorilor de respect și solidaritate în școli.

Bibliografie

1. Efrain, M. (2015). *Abordări Psihologice în Prevenirea și Combaterea Violenței în Școli*. București: Editura Universitară.
2. National Center for Educational Statistics. (2020). *School Violence and Safety: Results from the 2019 School Crime Supplement to the National Crime Victimization Survey*.
3. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell.
4. Rigby, K. (2003). *Bullying in Schools: How Successful Can Interventions Be?* Cambridge: Cambridge University Press.
5. Sijtsema, J. J., & ter Bogt, T. F. M. (2003). *Victimization, Aggression, and Internalizing Problems in Adolescence*. Journal of Youth and Adolescence, 32(2), 111-123.

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ ROLUL FAMILIEI ȘI AL COMUNITĂȚII ÎN PREVENȚIE

Profesor, Ivanof Florența
Liceul Tehnologic "Vintilă Brătianu" Dragomirești – Vale, Județul Ilfov

Violența umană este un fenomen complex, având determinări psihologice, sociale, culturale și economice, cu numeroase forme de manifestare.

Violența umană, indiferent în ce context se manifestă, este inerentă naturii umane, dar acest lucru nu înseamnă că nu trebuie să i se dea un răspuns ferm, prin acordarea unui rol special prevenirii și combaterii acestui fenomen social.

Școala ,ca mediu instituțional nu se sustrage acestei afirmații. Aceasta, nemaifiind considerată „nici o fortăreață și nici un sanctuar" , ci un forum al socializării, un spațiu deschis lumii exterioare, asimilându-i tensiunile, trebuie văzută și ca spațiu de manifestare a violenței. Școala este o parte integrantă a comunității, iar problemele cu care se confruntă ca instituție și mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate.

Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice, emoționale, psihice). Aflându-se la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul va realiza inconștient acte de violență, pe care le va reproduce în interacțiunea cu grupul de prieteni, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești.

Un alt factori de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constituie mass-media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fără a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat.

O mare parte din vină o are și familia care permite contactul cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic . Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire. Violența este o formă de manifestare a agresivității ce presupune utilizarea forței pentru a manifesta superioritatea.

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar constituie o premisă important pentru crearea unui climat propice desfășurării activităților instructiv-educative.

Fenomenul de violență privit în ansamblu este unul complex, având caracteristici particulare specific tipului de violență despre care vorbim. Fiind o ramură a fenomenului de violență în general, violența în școală poate fi definită ca „orice formă de manifestare a unor comportamente violente precum":

- exprimare inadecvată sau jignitoare, cum ar fi: poreclire, tachinare, ironizare, imitare, amenințare, hârțuire;
- bruscare, împingere, lovire, rănire;
- comportament care intră sub incidența legii (viol, consum și comercializare de droguri, vandalism-provocare de stricăciuni cu bună știință, furt) ;
- ofensa adusă cadrului didactic (limbaj sau conduită ireverențioasă față de cadrul didactic) .

Cadrele didactice trebuie sa observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauza cât si cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corecta abaterile, de a defini clar diferența dintre moral și imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influențat de imaginile vizualizate.

A.C. elev in clasa a X-a , in vârsta de 16 ani, provine dintr-o familie cu 3 copii.

Părinții s-au despărțit, iar cei trei copii au rămas în grija bunicilor din partea mamei.

A.C. are ca aptitudini matematica, informatica și educația fizică. Din momentul despărțirii părinților a început să aibă rezultate tot mai slabe la școală.

Datorită problemelor apărute în familia sa – despărțirea părinților, condițiile materiale precare cu care se confruntă, lipsa de afectivitate, siguranța unui mediu familial și lipsa supravegherii părinților (mama a plecat in Italia, tatăl a plecat la muncă in alt oraș), a condus la scăderea randamentului școlar, a început să lipsească de la ore frecvent, nu mai învăța, este demotivat, consideră că nu mai are rost sa învețe, deoarece nu va putea continua mai departe o altă formă de învățământ, datorită situației materiale și familiale.

Întrucât bunicii sunt bătrâni, A.C trebuie să aibă grijă de frații mai mici și să se ocupe de treburile casei, astfel că de multe ori nu ajungea la școală sau era prea obosit ca să mai învețe ceva. De-a lungul timpului, băiatului i s-a implementat ideea că munca este cea mai importantă și că oricum nu

rezolvă nimic cu învățătura Lipsa de comunicare din familie, lipsa de comunicare a dirigintei cu elevul și cu bunicii și părinții acestuia, l-a făcut să devină introvertit, inadaptabil , nu comunica , se simte frustrat și nedreptățit de viață și de situația prin care trece comparativ cu ceilalți colegi din clasă.

A început să lipsească de la ore frecvent, răspunde obraznic la unele ore, în pauze are manifestări violente fața de colegi.

Conducerea clasei este o sarcină solicitantă pentru cadrele didactice. Consider că stilul managerial eficient îmbină armonios tendință moderată spre controlul comportamentului și a activităților didactice cu orientarea spre interacțiune și dezvoltarea relațiilor sociale, precum și cu abordarea flexibilă a situațiilor problematice și a comportamentelor perturbatoare ale elevilor. De asemenea un climat marcat de așteptări pozitive ale cadrului didactic în raport cu fiecare elev, are influențe benefice asupra rezultatelor școlare și a integrării elevilor în colectivul clasei. Un cadru didactic bun, cu experiență dar și cu calități manageriale evidente va putea să exploateze întreaga desfășurare a evenimentelor în favoarea dezvoltării ulterioare a organizației, a eficientizării demersurilor sale personale dar și pentru sporirea productivității clasei. În ceea ce privește societatea din ziua de astăzi, se poate observa cu ușurință că în interiorul acesteia anumite fenomene capătă amploare de la un an la altul. Printre acestea se numără și inadaptarea școlară și abandonul, fenomene ce se manifestă din ce in ce mai mult. Copilul timpurilor moderne se pare că trăiește înconjurat de exemple de acest fel, iar puterea sa de reacție împotriva acestor fenomene este una destul de limitată în condițiile în care acesta nu are un fundament educațional și spiritual solid. De aceea mi-am propus să tratez această problemă de o continuă actualitate.

Am ales acest caz, încercând a preveni inadaptarea și abandonul școlar al minorului prin a-l determina să-și facă prieteni și să socializeze cu colegii de clasă. De asemenea am avut ca scop sprijinirea și conștientizarea familiei în ceea ce privește rolul ei educativ în creșterea și educarea propriului copil și cu referire la relațiile familie-copil, relații ce trebuie bazate pe încredere și respect reciproc.

În urma evaluării cazului prezentat, părțile au ajuns la concluzia că dialogul sincer și deschis este cea mai bună cale de rezolvare a problemelor, eliminându-se în acest fel neajunsurile provocate de cuvintele jignitoare adresate.

Părinții au început să acorde mai mult interes educației copiilor lor.

Acum, colegii sunt mult mai apropiați față de A.C., relațiile lor s-au consolidat, comunică mai mult și sunt mai toleranți**.**

Bibliografie:

- (2016). Bullying-ul in rândul copiilor. Studiu sociologic la nivel național. Salvați Copiii România.
- Chelcea, S. (coord.) (2008). Psihosociologie. Teorii, cercetări, aplicații. Polirom: Iași.
- Neamțu, C. (2003). Devianţa școlară – Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor, Ed.Polirom, Iași.

VIOLENȚA ÎN ȘCOLI

Izsak Cristina – Ștefania
Liceul Tehnologic ,,Mihai Viteazu" – Vulcan

Prin definiție, violența reprezintă: 1- o însușire, un caracter a ceea ce este putere mare; 2- o lipsă de stăpânire în vorbe sau în fapte; 3 -faptul de a întrebuința forța brutală; încălcare a ordinii legale.

Conform unor teorii, Teoria violenței reprezintă o teorie sociologică potrivit căreia inegalitatea socială își are geneza în folosirea, pe o anumită treaptă a dezvoltării, a violenței de către unii oameni împotriva altora.

Pornind de la definiția și teoria violenței, putem afirma că violenţa este o problemă actuală a societăţii noastre, Violenţa umană este, fără îndoială, una dintre temele recurente ale societăţilor contemporane. Globalizarea interesului faţă de violenţa socială este consecinţa unei conştientizări generalizate privind necesitatea punerii violenţei pe agendele de lucru ale diferiţilor actori sociali, responsabili de găsirea unor soluţii, dar şi mobilizarea corpului social pentru luarea de poziţie, implicarea şi participarea la prevenirea şi combaterea acestui fenomen social.

Din păcate, acestt fenomen a ajuns să aibă un impact și asupra instituțiilor în care se desfășoară și acte educaţionale. Violenţa şcolară fiind una dintre manifestările cotidiene neplăcute.

Definirea violenţei şcolare este un proces continuu. Una dintre definiţiile mai cuprinzătoare este cea a Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, după care violenţa înseamnă ,,ameninţarea sau folosirea intenţionată a forţei fizice sau a puterii contra propriei persoane, contra altuia sau contra unui grup, unei comunităţi care antrenează sau riscă puternic să antreneze un traumatism, un deces sau daune psihologice, o dezvoltare improprie sau privaţiuni." Contextul de aplicare al definiţiei poate fi acela al şcolii, la nivelul relaţiilor educatori-elevi, elevi-elevi. Promovarea siguranţei în şcoală înseamnă, în primul rând, prevenirea violenţei şcolare.

Deoarece școala nu mai este o entitate izolată, un spaţiu social autonom, necorelat cu dinamica socială, neafectat de conflictele şi dificultăţile cu care se confruntă societatea. Ea este o parte integrantă a comunităţii largi, iar problemele cu care se confruntă ca instituţie şi mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate. spaţiu transparent, deschis lumii exterioare, ale cărei tensiuni le asimilează şi devenind chiar un spaţiu de manifestare a violenţei.

În zilele noastre, în contextul cultural - politic european, se acceptă şi se promovează ideea că şcoala trebuie să fie un spaţiu privilegiat, al securităţii, liber de conflicte şi de manifestări ale violenţei

sociale. În Europa, în urma unei întâlniri a experţilor, organizată de Comisia Europeană din 1997 , a devenind oficial o problemă politică dezbaterile privind relaţia între conceptul de „drept la siguranţă" şi „mediul şcolar".

Violenţa în şcoli nu este un fenomen social nou, astăzi fiind mai vizibil datorită mas-mediei. În vechea Europă, în şcoli domnea brutalitatea, tolerată pentru disciplinarea elevilor. Însă, o dată cu evoluţia societăţii umane, în cursul istoriei, a apărut un nou tip de personalitate, caracterizat prin creşterea controlului afectelor şi descreşterea impulsivităţii – forme superioare de control de sine.

Pentru o dezvoltare în bune condiţii a unui copil/elev, este necesar ca fenomenul violenţei împotriva lor să nu mai fie tolerat. De aceea este interzis prin lege ameninţarea, indiferenţa, neglijenţa, derâderea, umilirea, pedepse corporale etc. ale tuturor copiilor.. De asemenea, putem cuprinde tot aici, comportamente precum: exprimare inadecvată sau jignitoare, bruscare, împingere, lovire, rănire, comportament şcolar inadecvat al elevilor sau a cadrelor didactice.

Principalele cauze ale acestei forme de violenţă sunt reprezentate de mediul familial, unde pot avea loc astfel de incidente, societatea în ansamblu agresivă, strada şi grupurile stradale, mass-media. Aşa cum rezultă din analizarea formelor de violenţă şcolară, cauzele care duc la astfel de manifestări sunt caracteristici individuale, determinanţi socio-familiali şi de mediu şcolar: violenţa în familie; condiţii economice; mediul instabil familial; lipsa stimei de sine; mass-media; sistemul legal permisiv (în unele ţări); alienarea (îndepărtarea faţă de societate); discriminări de orice natură. În altă ordine de idei, putem vorbi despre: factori individuali - hiperactivitate, atitudini antisociale, tutun, alcool, droguri, nivel redus de dezvoltare intelectuală, lipsa autocontrolului; factori de relaţionare: autoritate/indiferenţă în familie, anturaj (prieteni cu obiceiuri rele); factori comunitari (periferii); factori societali: social, cultural, dominaţia bărbaţilor, cultura redusă etc.

În cazul violenţei între elevi, constatăm că această manifestare este specifică îndeosebi vârstei adolescentine. Cel mai des, această formă de violenţă are loc în timpul recreaţiilor şi cel mai frecvent fiind întâlnite violenţa verbală şi jignirile pe baza situaţiei economice, religioase sau etnice.

În cazul distribuţiei pe genuri, constatăm că băieţii sunt mai violenţi decât fetele, violenţele lor luând chiar forme mai grave decât cele ale fetelor, care prezintă forme mai tolerabile. Cauzele şi motivaţiile acestor manifestări comportamentale la această vârstă sunt indisciplina și afirmarea masculinităţii, pentru status într-un grup, pentru rivalitate la băieţi,iar concurenţa pentru note, apărarea unor relaţii de prietenie în cazul fetelor.

Violenţa elevilor faţă de profesori este, din păcate, o realitate în şcolile din România. Se manifestă astfel: comportamente neadecvate ale elevilor în raport cu statutul lor (absenteism, fugă, acte de indisciplină la ore, ignorarea cadrelor didactice, agresiune verbală şi nonverbală, refuzul îndeplinirii sarcinilor şcolare, atitudini ironice faţă de profesori), comportamente violente evidente (injurii, loviri, jigniri)..

Totuși, există și cazuri regretabile, in care prin analiza vieţii şcolare a elevului şi calităţii activităţii educaţionale, s-au observat și acte de violenţaă a profesorilor faţă de elevi. Cel mai adesea se manifestă prin atitudini ironice ale profesorilor faţă de aceștia. Agresiunea nonverbală, ignorare, excludere de la ore, injurii, jigniri, evaluare subiectivă și rareori chiar violență fizică. Comportamentul inadecvat al cadrelor didactice rezultă din: provocări ale elevilor; insuficienta dezvoltare a competenţelor cadrelor didactice – deficienţe de comunicare cu elevii; lipsa competenţelor de management al clasei; insuficienta pregătire psiho-pedagogică; nivelul scăzut de motivaţie al cadrelor didactice pentru ceea ce fac; stres, oboseală; lipsa vocaţiei; lipsa continuităţii în activitatea unor cadre didactice la aceeaşi clasă , etc.

Nu de puţine ori, s-au semnalate şi cazuri de violenţă ale părinţilor în spaţiul şcolii, aceştia având manifestări neadecvate atât asupra propriului lor copil, cât și față de colegii acestuia sau chiar asupra profesorior prin ironii, defăimări,jigniri, discuţii aprinse, ţipetele, sau chiar agresivitate fizică.

Violenţa există şi în jurul şcolii, caz în care elevii sau persoanele din afara şcolii care intimidează și amenință fiind dealeri sau solicită taxe protecţie. Nu de puţine ori, poliţia este solicitată să intervină în cazuri de violenţă extraşcolară.

Pentru prevenirea actelor de violență școlară, s- au luat o serie de măsuri de prevenţie precum: informarea, respectarea și aplicarea regulamentului şcolar; măsurile de intervenţie prin asistentă și sancţiunile prin: observaţii individuale, mustrare în faţa clasei/consiliului profesoral, mustrare scrisă, eliminare de la cursuri pentru o perioadă sau exmatriculare și amenzi ; participarea activă a consilierilor şcolari în prevenirea violenţei; informarea la ore de dirigenţie despre consecinţele violenţei și scăderea notei la purtare până la exmatriculare; implicare elevilor în prevenirea violenţei propriu-zisă prin acţiuni de conştientizare de către elevi a efectelor negative ale violenţei; organizarea de întâlniri cu autorităţi din poliţie, întâlniri cu părinţii și consilierea specializată a acestora; asistenţa familiilor cu probleme, elaborarea de materiale informative pe tema violenţei şi prevenirii acesteia; programe de formare a cadrelor didactice .

Interacţiunea individ-mediu şcolar are o mare importanţă în demersul educativ, iar mediul şcolar trebuie să ofere toate condiţiile necesare bunei desfăşurări ale activităţii didactice, astfel încât ambianţa educaţională din cadrul şcolii să fie una propice dezvoltării elevilor. Unul dintre factorii care poate afecta comunicarea şi relaţiile ce se stabilesc îacest mediu este violenţa şcolară.

Dardel Jaouadi spune: „lupta împotriva violenţei şcolare are ca rezultat ameliorarea relaţiilor şi a comunicării între persoanele implicate în activitatea educaţională". Acest lucru este esenţial pentru desfăşurarea activităţilor educaţionale, care au ca scop formarea de personalităţi armonioase, active şi creatoare, în concordanţă cu cerinţele individuale şi sociale.

Bibliografie:

Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei, UNICEF, „Violenţa în şcoală", Bucureşti, 2005 (document PDF);

Ferreol, Gilles, Adrian, Neculau, Violenţa. Aspecte psihosociale, Iaşi, Editura Polirom, 2003

https://dexonline.ro › intrare › violență violență - definiție și paradigmă | dexonline

PROIECT "ZIUA INTERNAȚIONALĂ A NONVIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ"

Prof. Jurca Mirela
Liceul cu Program Sportiv Ala Iulia

MOTIVAȚIA ALEGERII

Violenta, sub toate formele ei, marcheaza individul din fragedă copilărie, transformându-i personalitatea, inducându-i subrespectul de sine, cu efecte negative în plan social. Copilul, obișnuit de mic cu acte de violență fizică, verbală, tinde, din victimă, să devină agresor, de aceea, din fragedă copilărie, se impun măsuri pentru promovarea nonviolenței.

ARGUMENT

Cauze multiple (neglijarea copiilor, lipsa de informaţie, agresiunea mijloacelor mass-media, plecarea părinţilor la muncă în străinătate etc.) conduc la creşterea cazurilor de violenţă din şcoli. Complexitatea fenomenului ne determină să vorbim nu doar despre violenţa în şcoală, ci şi despre violenţă în general, dat fiind că între acestea există o legătură de determinare. Pe de o parte, de cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violenţa în cadrul familiei sale, extinzând apoi comportamentele violente asupra altor persoane din mediul extrafamilial. Pe de altă parte, comportamentele violente învăţate în mediul extrafamilial se răsfrâng asupra membrilor familiei.

Proiectul nostru işi propune să organizeze activităţi educative cu elevii claselor din şcoala noastră și cu părinţii acestora în vedere prevenirii şi diminuării cazurilor de violenţă în rândul copiilor, să consilieze atât copiii, cât si familiile acestora şi să promoveze comportamentele nonviolente.

SCOPUL PROIECTULUI

Prevenirea şi diminuarea fenomenului violenţei din şcoală prin activităţi specifice vârstei şcolare, conştientizarea importanţei relaţiilor interumane bazate pe înţelegere şi acceptare.

Asigurarea unui mediu de viaţă socială armonios, liniştit, sănătos şi sigur pentru întreaga comunitate, conform standardelor europene.

OBIECTIVE LA NIVELUL SCOLII:

1.Identificarea și evaluarea dimensiunii fenomenului de violență în școală și în mediul proxim al acesteia.

2.Sensibilizarea tuturor actorilor școlii cu privire la sursele, cauzele si efectele fenomenelor de violență în școală.

3. Atragerea și implicarea reprezentanților comunității în acțiuni de prevenire și combatere a violenței în școală.

4. Elaborarea unei strategii la nivel instituțional privind ameliorarea fenomenelor de violență la nivelul școlii.

5. Elaborarea și testarea unor instrumente de identificare, monitorizare și evaluare a fenomenelor de violență în școală ca parte a Planului de Dezvoltare al Școlii / P.D.S.

6. Implicarea actorilor de la nivelul școlii și de la nivelul comunității în derularea activităților dezvoltate în cadrul strategiei.

Grupul ţintă: Elevii claselor – VI de la Liceul cu Program Sportiv Alba IUlia

REZUMATUL PROIECTULUI

Proiectul educaţional ”Ziua Internațională a nonviolenței în școală” reprezintă o alternativă a educaţiei tinerei generaţii în ceea ce priveşte formarea unui comportament civic adecvat.

Este o acţiune cu spectru larg, întrucât implică un număr foarte mare de elevi, care vor participa la diferite activităţi (word-shop, concurs de creaţie literară, concurs de creaţie plastică, realizarea unui scurt metraj) cu scopul formării unui comportament non-violent.

Activităţile extracurriculare avute în vedere se adresează elevilor de ciclu primar şi ciclu gimnazial, cu accent deosebit pe grupurile potenţial defavorizate. Se estimeaza participarea a cel puţin 40 de elevi.

PREZENTAREA PROIECTULUI

ARGUMENT

Un factor important în constituirea unui climat propice învăţării şi în realizarea succesului şcolar, îl constituie şi crearea unui climat non-violent. Am propus acest proiect, deoarece elevii trebuie să cunoască beneficiile pe care le aduce în viaţa noastră un mediu non-violent, dar şi dezavantajele pe care le atrage după sine un climat lipsit de pace şi marcat de violenţă.

SCOP

Proiectul îşi propune conştientizarea importanţei unui comportament adecvat într-o societate pe care cu toţii ne-o dorim non-violentă.

OBIECTIVE SPECIFICE

- Sensibilizarea şi educarea elevilor pentru o societate non-violentă;
- Dezvoltarea responsabilităţii pentru menţinerea unui climat non-violent;
- Conştientizarea importanţei informării complete, corecte şi precise asupra riscurilor la care ne supunem daca avem un comportament intolerant şi violent;
- Dezvoltarea capacităţii de informare şi lucru individual şi în echipă.

GRUPUL ŢINTĂ

- Toţi elevii Liceului cu Program Sportiv Alba Iulia

REGULAMENT DE DESFĂŞURARE A PROIECTULUI

CALENDARUL DE ACTIVITĂŢI:

Nr. Crt.	Activităţi	Termene	Responsabili
1.	Word-shop-ul: „Să exmatriculăm violenţa!" -dezbateri pe tema propusă -invitaţi ai IPJ	septembrie	Dirigintii clase;or a VI-a
2.	„Nu deschide poarta violenţei!" – concurs de scenarii literare (prezentarea şi evaluarea lucrărilor)	octomrie	Dirigintii clase;or a VI-a
3.	„O lume a păcii – o lume mai bună!" – concurs de lucrări plastice	noiembrie	Dirigintii clase;or a VI-a
4.	Realizarea unui film după scenariul premiat.	decembrie	Dirigintii clase;or a VI-a
5	Feedback-ul proiectului – completarea unui chestionar cu 10 întrebări Festivitatea de premiere (scenarii, desene)	ianuarie	Dirigintii clase;or a VI-a

CÂND AI DE-A FACE CU BULLYING-UL

Profesor Educație tehnologică și aplicații practice Lacatiș
Platon Ioana Carmen
Școala Gimnazială Nr. 4 Bistrița

Bullying-ul este o provocare. Îi poate face pe copii să se simtă răniți, speriați, bolnavi, singuri, jenați și triști. Agresorii pot lovi, lovi sau împinge pentru a răni sau pot folosi cuvinte pentru a striga nume, a tachina sau a-i speria. Un agresor ar putea spune lucruri răutăcioase despre cineva, să apuce lucrurile unui copil, să-și bată joc de cineva sau să lase un copil în afara grupului intenționat. Bullying-ul este o provocare pentru mulți copii. Majoritatea copiilor spun că au fost hărțuiți sau tachinați. Hărțuirea îi poate face pe copii să se simtă inconfortabil, iar stresul de a se confrunta cu asta îi poate face să se simtă rău din punct de vedere fiziologic. Bullying-ul poate face din școală un loc al fricii și poate duce la violență și mai mult stres pentru toată lumea.

Hărțuirea: cum să o gestionezi

Deci acum știi că bullying-ul este o provocare care afectează mulți copii, dar ce faci dacă cineva te hărțuiește? Sfaturile se împart în două categorii: prevenirea unei înfruntări cu agresorul și ce să faci dacă ajungi față în față cu agresorul.

Prevenirea unei înfruntări cu un agresor

Nu-i da o șansă agresorului. Pe cât poți, evită agresorul. Nu poți să te ascunzi pentru totdeauna, desigur. Dar dacă poți găsi o cale și poți evita copilul agresiv, fă-o!

Stai în picioare și fii curajos. Când ți-e frică de o altă persoană, probabil că nu te simți cel mai curajos. Dar uneori este suficient să fii curajos pentru a opri un agresor. Cum arată și cum se comportă o persoană curajoasă? Stai în picioare și vei trimite mesajul: „Nu te încurca cu mine". Este mai ușor să te simți curajos când te simți bine cu tine însuți. Vezi următorul sfat!

Simte-te bine cu tine. Nimeni nu este perfect, dar ce poți face pentru a arăta și a te simți cel mai bine? Poate ai vrea să fii mai în formă. Dacă da, poate vei decide să faci mai multă mișcare, să te uiți mai puțin la televizor și să mănânci gustări mai sănătoase. Sau poate simți că arăți cel mai bine când faci duș dimineața înainte de școală. Dacă da, ai putea decide să te trezești puțin mai devreme, astfel încât să poți fi curat și împrospătat pentru ziua de școală.

Stai lângă un prieten (și fii un prieten). Doi este mai bine decât unul dacă încerci să eviți să fii agresat. Fă-ți un plan să mergi cu un prieten sau doi în drum spre școală, pauză sau oriunde crezi că ai putea întâlni agresorul. Oferă-te să faci același lucru dacă un prieten are probleme cu un agresor.

Implică-te dacă vezi că se întâmplă bullying în școala ta - spune-i unui adult (diriginte, profesor de serviciu, consilier școlar), susține copilul care este agresat și spune-i agresorului să înceteze.

Dacă agresorul îți spune sau îți face ceva. Ignorați agresorul. Dacă puteți, încercați tot posibilul să ignorați amenințările agresorului. Prefă-te că nu le auzi și pleacă repede într-un loc sigur. Agresorii doresc o reacție la tachinarea și răutatea lor. A te comporta ca și cum nu observi și nu ți-ar păsa este ca și cum nu ai reacționa deloc, iar acest lucru ar putea opri comportamentul unui agresor.

Fii curajos! Prefă-te că te simți cu adevărat curajos și încrezător. Spune-i agresorului "Nu! Oprește-te!" cu voce tare. Apoi pleacă, sau fugi dacă trebuie. De asemenea, copiii se pot susține unul pe altul spunându-i unui agresor să nu mai tachineze sau să sperie pe altcineva și apoi plecând împreună. Dacă un agresor vrea să faci ceva ce tu nu vrei să faci, spune „nu!" și pleacă. Dacă faci ceea ce spune un agresor să facă, este mai probabil ca agresorul să continue să te agreseze. Agresorii au tendința de a alege copiii care nu se susțin pentru ei înșiși.

Nu agresați înapoi! Nu lovi și nu împinge înapoi pentru a face față cu cineva care te hărțuiește pe tine sau pe prietenii tăi. A riposta doar satisface un agresor și este și periculos, pentru că cineva ar putea fi rănit. De asemenea, este posibil să aveți probleme. Cel mai bine este să stai cu alții, să fii în siguranță și să obții ajutor de la un adult.

Nu-ți arăta sentimentele. Planifică. Cum poți preveni reacția impulsivă sau să arăți că ești supărat? Încearcă să-ți distragi atenția (numărând înapoi de la 100, ortografierea cuvântului „țestoasă" înapoi etc.) pentru a-ți menține mintea ocupată până când ieși din situație și într-un loc în siguranță unde să-ți arăți sentimentele.

Spune-i unui adult. Dacă ești agresat, este foarte important să-i spui unui adult. Găsește pe cineva în care ai încredere și vorbește despre ceea ce ți se întâmplă. Profesorii, directorii, părinții pot ajuta cu toții la oprirea agresiunii. Uneori, agresori se opresc de îndată ce un profesor află, pentru că le este frică că vor fi pedepsiți de părinți.

Bullying-ul este un comportament nepotrivit!

Este important ca toți cei care sunt hărțuiți, sau văd pe cineva agresat, vorbesc cu un adult de încredere.

ABORDĂRI PRIVIND COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Florica-Monica Landea
Școala Gimnazială Nr.1, Concești, Jud. Botoșani

Societatea de azi este profund marcată de violență. Fiind o latură a relațiilor interpersonale, generate de anumite particularități, violența a existat mereu, în societatea trecutului, dar există și în societatea prezentului, important este de a recunoaște respectarea și apărarea dreptului de a fi protejat de violența. Astfel, fiind un fenomen social, ea se dezvoltă o dată cu dezvoltarea societății și se modifică în raport cu aceasta. Violența este una din marile probleme ale lumii contemporane. Termenul de violență vine de la latinescul "vis" care înseamna "forță" și care trimite la ideea de putere, de dominație, de utilizare a superiorității fizice, adică a forței asupra altuia. Violența este o situație de interacțiune (implicând unul sau mai mulți actori), prin care se aduc prejudicii altora (corporale sau morale), manifestându-se prin diferite modalități (directe sau indirecte).

Termenul de „bullying" vine de la englezescul „bully", care înseamnă bătăuș, huligan.

În jurul nostru, la tot pasul, observăm violența. La televizor toate știrile vorbesc despre război, conflict, crime, bătăi, agresiuni. În magazine, benzinării, intersecții observăm violența în formele ei: agresivă, pasivă, șireată. Astfel, în zilele noastre cuvântul violență a devenit o banalitate. Violența școlară este doar una dintre manifestările violenței cotidiene. Și nu ne referim doar la violența fizică, ci și la cea psihologică și verbală, forme care sunt uneori mai dăunătoare copilului, întrucât afectează puternic psihicul acestuia, iar urmările lor se vindecă lent, provocând suferință și frică permanentă.

Conform studiului „Violenţa în şcoală", realizat de UNICEF în anul 2006, violenţa în şcoală este„orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

-exprimare inadecvată sau jignitoare, cum ar fi: poreclire, tachinare, ironizare, imitare, amenințare, hărțuire;

- bruscare, împingere, lovire, rănire;

-comportament care intră sub incidenţa legii (viol, consum/comercializare de droguri, vandalism,– provocarea de stricăciuni cu bună ştiinţă,– furt);

-ofensă adusă statutului/autorităţii cadrului didactic (limbaj sau conduită ireverenţioasă faţă de cadrul didactic);

-comportament şcolar neadecvat: întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei, fumatul în şcoală şi orice alt comportament care contravine flagrant regulamentului şcolar în vigoare".

Și, totuși cred că un conflict se poate rezolva pe cale pașnică. Pentru aceasta este nevoie de oameni conștienți , educați, cu o atitudine sănătoasă.

Prin violenţă se urmăreşte depăşirea propriilor sentimente de inferioritate şi exprimarea dorinţei de putere. Nonviolenţa înseamnă înţelepciune, care trebuie să se bazeze pe armătura sufletească a unor valori precum: respect, înţelegere, compasiune, toleranţă. Trebuie să conştientizăm că atitudinea este definitorie în abordarea conflictului (şi a oricărui lucru în viaţă), pentru că atitudinea fiecăruia dintre noi generează o atmosferă care se transmite celorlalţi. Swindoll afirma: "Calitatea vieţii depinde 10 % de ce mi se întâmplă şi 90 % de atitudinile pe care le adopt în faţa lucrurilor pe care nu le pot controla".

Timpurile de astăzi dictează ca fiecare cetățean în țara lui să contribuie la educarea și formarea copiilor, iar fiecare elev trebuie să adopte o conduită preventivă, să dezvolte spiritul nonviolenței și să nu trateze cu indiferență cazurile de abuz.

Bullying-ul este un fenomen care apare la nivelul grupurilor de copii și se referă la comportamente variate care umilesc și exclud prin natura lor, sunt repetate sau fac parte dintr-un tipar care se manifestă pentru o perioadă de timp. Comportamentele de bullying reprezintă o încercare de a obține ceva prin metode coercitive, prin intimidare, fiind asociate cu aşteptări de succes ale comportamentului agresiv.

Bullying-ul reprezintă un act de violență, fizică, verbală și psihică. Școala este mediul propice pentru descărcarea de frustrări, pentru că aici copilul își poate manifesta lupta pentru putere. În școală, copilul caută un individ mai slab decât el și încearcă să-l domine și prin intermediul lui să scape de problemele sale (lovește, scoate în evidență defectele fizice, jignește și pune diverse porecle). Bullying-ul reprezintă o parte a unor forme de abuz, de la

forma simplă de neglijare, la abuzul emoțional, fizic și sexual.

Fenomenul de bullying apare când :

- se strigă pe nume cu subînteles;
- se pune în încurcătură;
- se împinge, lovește, șicanează;
- se vorbește pe la spate;
- se ignoră;
- se atacă opiniile, credința;

- se fură banii;
- se îndepărtează prietenii;
- se postează mesaje urâte pe net (cyberbullying);
- se provoacă rumoare;
- se înșeală, se intimidează;
- se păstrează tăcerea sau se dau telefoane abuzive;
- se trimit texte ofensive prin telefon sau când se fac remărci despre:
- greutate;
- aspect;
- culoarea părului;
- familie;
- activitatea școlară;
- popularitate;
- felul în care se muncește (stil de lucru);
- despre dizabilități existente;
- despre diferențe de religie, culoare sau cultură;
- despre hainele purtate;
- despre piercing, aparat auditiv;
- despre dyslexie, dyspraxia.

Cauzele apariției bullying-ului

Problemele apărute sunt și oglinda dezechilibrului din familie. Familiile în care există violență oferă un mediu optim pentru formarea agresorilor. Copiii își copiază părinții, bunicii, rudele apropiate. Au modele de urmat în acest sens. Din aceste considerente, violența domestică naște agresori. Copiii agresori au învăţat că a fi puternic înseamnă ca ceilalţi să se teamă de tine. Părinţii, de multe ori, îşi umilesc copiii şi îi constrâng prin forţă să facă anumite lucruri, considerând astfel că ei fac educație. Alții pun presiune pe copii simțind nevoia de a demonstra că sunt ”cineva”. Îi determină astfel să devină agresori pentru a stârni admiraţia.

Când un copil este etichetat, tachinat, batjocorit, îmbrâncit sau chiar lovit repetitiv, este clar că asistăm la fenomenul de bullying.

De multe ori agresorii se pot simți victime. Un copil care nu știe să se apere poate recurge la violență. În mediul școlar, elevii sunt supuși următoarelor tipuri de violență:

• violență emoțională, vulgaritatea de limbaj, dinspre elevii cu comportament indezirabil;

• violență fizică din partea colegilor mai mari sau mai puternici;

• agresiunea părinților sau altor membrii ai familiei, ca metodă de rezolvare a nemulțumirii față de copil;

• stress provocat de părinții cicălitori, de cerințele prea mari față de copii în legătură cu performanțele lor;

• critica și sancțiunile exagerate ce vin dinspre profesori, care nu-și cunosc suficient de bine elevii;

• violență stradală, escrocherii, santaj din partea unor tineri fără ocupație, a găștilor de cartier;

• frustrarea datorată unor probleme de natură socio-economică;

• perversiuni sexuale, pornografie între elevi sau provocate de persoane din afara școlii.

Educația este esențială în stoparea bullying-ului în comunități. Printr-o educare continuă în acest sens și deschizând subiectul, aceste lucruri îi vor ajuta atât pe copii, cât și pe părinți să înțeleagă ce comportamente sunt considerate bullying. Întâlnirile sau ședintele cu părinții pe acest subiect pot scoate problema la iveală.

Părinții și profesorii nu trebuies să uite că "agresorul" sau bully-ul are și el probleme cu care se confruntă și că are nevoie de ajutor din partea adulților. "Agresorii" adeseori se implică în comportamente de genul bullying-ului pentru că le lipsește empatia și încrederea sau acțiunile lor se datorează faptului ca au probleme acasa. Înainte de toate, "agresorii" trebuie să recunoască că atitudinea, comportamentul lor de la școală este bullying. Apoi, ei trebuie să înțeleagă că bullying-ul este un lucru rău, dăunator pentru ceilalți și că duce la consecințe negative.

"Victimele" și martorii nu au de ce să se simtă neputincioși. Adeseori, martorii la evenimentele din categoria bullying, nu pot să ajute în niciun fel "victima", adică copilul agresat. Martorii pot crede că dacă se implică, ar putea atrage atenția "agresorului" asupra lor sau că acest lucru îi va face să fie considerați mai prejos. Spectatorul sau martorul este cel care vede fenomenul bullying, dar decide să nu intervină, de cele mai multe ori din frica de a deveni chiar el/ea o victimă. Majoritatea spectatorilor acceptă totul, în mod pasiv, privind și nefăcând nimic. De foarte multe ori, spectatorii pasivi formează audiența agresorului care dorește să obțină atenție și popularitate. Astfel, el este încurajat să continue comportamentul agresiv. Spectatorul însă poate avea un rol important în oprirea agresiunii.

Insă este esențial ca martorii să înțeleagă că au puterea să ajute, iar "victimele" nu trebuie să uite că au puterea de a cere ajutorul și că există soluții. Martorii unor conflicte trebuie să înteleagă că tacerea și inacțiunea (faptul că stau deoparte și tac) îl vor face pe "agresor"/bully și mai puternic.

Empatia este definită ca fiind acea capacitate de a înțelege gândurile și sentimentele celuilalt într-o anumită situație, din perspectiva experienței sale, chiar dacă noi avem un alt unghi de a privi lucrurile. Empatia este procesul prin care ajungi să trăiești emoția pe care o observi la altcineva. Din perspectiva comunicării nonviolente, empatia este o nevoie universală de a fi profund înțeles, atât la nivel de emoții cât și de nevoi. Comunicarea empatică ne ajută să ne creăm relații sănătoase cu ceilalți, să renunțăm la prejudecăți și să devenim mai conștienți de acțiunile noastre.

Activități care dezvoltă empatia în rândul elevilor: mima emoțiilor, harta empatiei, activity – nevoi, separat și împreună, papucii empatiei, brățările prieteniei, orarul emoțiilor, nevoi și strategii.

În papucii celuilalt

Obiectiv: Recunoașterea diversității din clasă

Resurse: hârtie, culori, pixuri

Desfășurare:

Elevii desenează forma unui pantof, așa cum îl preferă (poate fi adidas, pantof cu toc, bocanc, șlap, orice cred ei că îi reprezintă). Pe jumătatea din față a pantofului scriu 5 lucruri despre ei care sunt cunoscute de ceilalți. Pe jumătatea din spate a pantofului scriu 3 lucruri care există doar în mintea lor și pe care și-ar dori să le cunoască ceilalți despre ei. La final, merg prin clasă și își prezintă pantofii unii altora.

Întrebări reflecție:

Cum v-ați simțit să scrieți ceva ce colegii nu știau despre voi? Dintre ceea ce credeați că ceilalți le știu despre voi, au fost și aspecte care le erau necunoscute? Ce ați descoperit despre colegi?

Separat și împreună

Obiectiv: Creșterea nivelului de conștientizare privind felul în care elevii se percep pe sine și a felului în care sunt percepuți de colegi.

Resurse: spațiu de mișcare

Desfășurare:

Profesorul împarte clasa în echipe de 4 elevi. În fiecare echipă, 2 elevi sunt actori și 2 povestitori. Elevii povestitori vor numi întâi diferențe între elevii actori timp de 2 minute, apoi asemănări între elevii actori timp de 2 minute. Este important să menționeze atât trăsături exterioare, cât și trăsături de caracter.

Elevii actori stau spate în spate și vor face un pas în fața lor de fiecare dată când aud o deosebire între ei cu care sunt de acord și vor face un pas în spate de fiecare dată când aud o asemănare între ei cu care sunt de acord.

La final, elevii fac schimb – actorii devin povestitori și povestitorii devin actori.

Întrebări reflecție:

Ce ați aflat nou despre ceilalți? Ce ați aflat nou despre cum sunteți percepuți de colegi?

La ce ne ajută diversitatea pe care o avem între noi? Ați descoperit mai multe asemănări între trăsăturile exterioare sau între cele interioare?

Nevoi și strategii

Obiectiv: Conștientizarea faptului că o nevoie se poate împlini în mai multe modalități

Resurse: spațiu pentru ca elevii să stea în cerc

Desfășurare:

Elevii stau în cerc. Un elev vine în centru numește o acțiune. Alți doi elevi numesc fiecare câte o nevoie care ar putea fi împlinită de acțiunea respectivă. Elevul alege ce nevoie se potrivește cel mai bine pentru el în acel moment. Elevul a cărei nevoie a fost aleasă vine în centru. Numește din nou nevoia. Alți doi elevi oferă câte o strategie prin care aceasta poate fi împlinită. Elevul din centru alege strategia pe care o preferă. Elevul care a numit strategia aleasă vine în centru și se continua timp de 5-7 minute.

Întrebări reflecție:

Pentru ce nevoie v-a fost cel mai ușor să găsiți mai multe strategii? Ce nevoie v-ați împlinit când ați fost în centrul cercului? Prin ce alte strategii ați putea să vă împliniți această nevoie?

Imagini din timpul desfășurării activității brățara prieteniei din cadrul proiectului „Scoala Sigurantei Tedi" în care am dezbătut tema - Prevenirea, recunoasterea si gestionarea bullyingului.

Bullying-ul nu este o etapă normală a dezvoltării copiilor și adolescenților și e considerat ca fiind un fenomen ce precede comportamente agresive cu consecințe și mai grave. De asemenea, bullying-ul poate contribui la crearea și menținerea unui mediu de teamă și intimidare în școală. Prin definiţie, bullying-ul este ceva ce se repetă sistematic în viaţa unui copil, iar consecinţele sunt severe. Cele mai severe efecte pentru copilul-victimă ţin de apariţia tulburărilor din sfera anxios-depresivă, cel mai adesea aceşti copii ajung să intre într-un episod depresiv, în cazul celor mai vulnerabili, apare şi ideea de suicid, bullying-ul fiind unul dintre cei mai puternici factori de risc pentru apariţia suicidului la vârsta adolescentului.

O altă consecinţă este refuzul de a merge la şcoală şi atunci, cei din jur îşi dau seama că este ceva în neregulă. Nu trebuie neglijat nici copilul care agresează. Studiile arată că unii dintre copiii care fac bullying evoluează către diagnostic cu tulburări de conduită la vârsta adolescenţei.

În concluzie, acest fenomen, aflat în ascensiune în mediul școlar și nu numai, trebuie tratat cu maximă seriozitate, prevenit, depistat și rezolvat la timp. Este de datoria noastră,ca adulți (fie profesori, fie părinţi), să gestionăm episoadele violente şi să reuşim să reinstaurăm climatul de liniște şi pace în mediul şcolar, dar şi în familie. Un rol major îl avem noi, profesorii, în prevenirea, identificarea și soluţionarea situaţiilor conflictuale dintre copii. Colaborarea dntre cadrele didactice şi părinţi poate "ţine în frâu" acest flagel de anvergură internaţională.

Bibliografie:

1. Curelaru, M. (2013), Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași;
2. Debarbieux, E. (2010), Violența în școală: o provocare mondială?, Editura Institutul European, Iași;
3. Jigău, M. (coord.) (2006), Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice, Editura Alpha MDN, Buzău.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ: PREVENIREA VIOLENȚEI LA PREȘCOLARI

Prof. Înv. Preșc. Leahu Ionela
Grădinița P.P.: ,,Prichindel'' – Tecuci, Galați

Violența în mediul școlar este o problemă complexă care afectează atât elevii, cât și cadrele didactice, impactând negativ procesul educațional și dezvoltarea emoțională a copiilor. La nivelul preșcolarilor, această problemă ia adesea forme mai subtile, cum ar fi excluziunea socială, agresivitatea verbală sau comportamentele impulsive. În calitate de cadru didactic, consider că educația incluzivă reprezintă o soluție esențială pentru prevenirea violenței, oferind copiilor un mediu în care să se simtă acceptați, valoroși și respectați.

Prin urmare, rolul nostru este să promovăm valori precum empatia, cooperarea și respectul pentru diversitate încă de la o vârstă fragedă, folosind metode adaptate nevoilor și nivelului de înțelegere al preșcolarilor.

Educația incluzivă – Fundament pentru prevenirea violenței

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor copiilor, indiferent de diferențele lor individuale, în activități comune care să le dezvolte sentimentul de apartenență și respect reciproc. În cadrul grupei de preșcolari, acest concept este deosebit de important, deoarece vârsta mică este perioada în care copiii își formează valorile și atitudinile.

Prin activități incluzive, cadrele didactice pot preveni apariția comportamentelor agresive care provin adesea din frustrare, teama de respingere sau lipsa de înțelegere a diferențelor dintre colegi. **Exemple de astfel de activități includ:**

Jocuri de cooperare, cum ar fi construirea unor proiecte comune (ex. turnuri din cuburi) care să implice toți copiii.

Exerciții de empatie, unde copiii sunt încurajați să vorbească despre sentimentele lor și să înțeleagă emoțiile celorlalți.

Povești despre diversitate, care prezintă personaje cu diferite caracteristici fizice, emoționale sau culturale.

Aceste activități dezvoltă abilitatea preșcolarilor de a lucra în echipă, de a accepta diferențele și de a înțelege că fiecare copil are valoare.

Rolul cadrului didactic în prevenirea violenței

În calitate de cadru didactic, am responsabilitatea de a crea un mediu sigur și incluziv pentru copii. Pentru aceasta, mă bazez pe următoarele strategii:

Stabilirea unor reguli clare: La începutul anului școlar, împreună cu copiii, stabilim reguli de comportament, cum ar fi „Ne respectăm colegii" sau „Nu țipăm unii la alții". Aceste reguli sunt formulate pozitiv și afișate vizibil în sala de clasă.

Observarea atentă a dinamicii grupei: Monitorizez interacțiunile dintre copii pentru a identifica rapid situațiile de conflict sau excluziune.

Intervenții blânde și constructive: În cazul unor comportamente agresive, intervin calm, explicând de ce acel comportament nu este acceptabil și oferind alternative pozitive.

Colaborarea cu părinții: Comunic regulat cu părinții pentru a le împărtăși progresul copiilor și pentru a discuta despre posibile probleme care pot influența comportamentul acestora.

Prin aceste acțiuni, nu doar că reduc riscul apariției violenței, ci și contribuie la dezvoltarea unor abilități sociale esențiale pentru preșcolari.

Exemple de activități preventive

Cercul prieteniei

La începutul fiecărei zile, copiii formează un cerc și își împărtășesc gândurile sau emoțiile. Această activitate îi ajută să-și exprime sentimentele și să devină mai conștienți de stările emoționale ale colegilor.

Colțul de liniște

În sala de grupă, am creat un spațiu special unde copiii pot merge dacă se simt supărați sau copleșiți. Aici găsesc jucării senzoriale, cărți despre emoții și un jurnal în care pot desena.

Teatru de păpuși

Prin scenete, copiii învață cum să rezolve conflictele într-un mod pașnic și să comunice eficient. Personajele păpușilor sunt folosite pentru a exemplifica situații cotidiene și soluții pozitive.

Concluzii

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar începe la nivelul grupei de preșcolari, prin educație incluzivă și activități adaptate vârstei copiilor. În calitate de cadru didactic, am un rol central în modelarea comportamentului copiilor și în promovarea unui mediu bazat pe respect, empatie și acceptare.

Prin implementarea unor strategii preventive și prin cultivarea valorilor pozitive, pot contribui la formarea unor copii mai încrezători, mai toleranți și mai bine pregătiți pentru interacțiunile sociale viitoare.

AGRESIVITATEA LA PREȘCOLARI ȘI FORMAREA UNUI COMPORTAMENT NONVIOLENT ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.Magda Cosmina
GPP.NR.1 Beiuș / Bihor

Există violență și în grădiniță?

Există. E adevărat că nu la nivelul la care am fi tentați să credem pe moment, la auzul cuvântului violență. Dar, diminuată, la fază incipientă, din păcate există și trebuie să recunoaștem acest lucru, chiar dacă procentul acestor copii este mic.

La această vârstă încep să fie vizibile primele semne ale răutății. Când vorbim de violență la vârsta preprimară nu trebuie să ne gândim imediat , neapărat și numai la bătaie, ci și la vocabular violent, gesturi răutăcioase care ne fac să ne întrebăm cum vor evolua în timp dacă nu sunt comentate,explicate,motivate,consideratenepotrivite,educate.

Manifestările de violență la vârsta preprimară se caracterizează prin priviri răutăcioase, refuzuri categorice la unele solicitări ale colegilor, deposesia unor copii cu forța de jucării sau alte obiecte, ridicarea mâinii asupra unui coleg(acesta înțelegând ce va urma dacă nu e de acord cu propunerea făcută), avertisment verbal(Dacă nu-mi dai jucăria te bat), îmbrâncirea și rar, dar adevărat,bătaia. Din anumite motive cauzate de temperament, caracter, educație, unii copii discern încă de acum binele de rău. Alți copii, din aceleași motive, nu pot face acest lucru și pe fondul unui temperament coleric se află la granița binelui cu răul, înclinând spre rău moment în care trebuie să intervină adultul (părintele , cadrul didactic)

În vederea realizării acestui scop, cadrul didactic trebuie să ia în calcul personalitatea copilului pe care avem menirea de a o modela în paralel cu transmiterea de cunoștințe. Câteva din cauzele care duc la influențarea și înclinarea copilului către manifestări violente sunt: violența verbală și corporală în familie, emisiuni de televiziune(desene animate, filme, știri) care promovează violența(unele în cel mai înalt grad –la o oră nepotrivită), exemple de bravură ale colegilor mai mari în curtea școlii(în pauze), pe stradă, jucării pe care folosindu-le, stimulează violența(împușcături,moarte).

Legătura cu familia este imperios necesară în munca educativă a educatoarei. Cu tact și măiestrie aceasta trebuie să convingă familia (unde e cazul) că trebuie excluse, diminuate relațiile tensionate dintre părinți în prezența copilului, că trebuie să supravegheze și să controleze programele, emisiunile T.V. pe

care le urmăresc cei mici, că trebuie să le cumpere jucării adecvate vărstei lor , cu rol constructiv, instructive –educativ.

În planificarea doamnelor educatoare au existat și există din ce în ce mai multe activități(memorizări, cântece, povești, convorbiri, vizionări T.V,) realizate cu profesionalism prin diferite metode și procedee în care sunt prezentate, analizate și comentate fapte rele, urâte ale unor personaje, copiii exprimându-și dezacordul față de aceste fapte, manifestându-și dorința de a avea un comportament bun, frumos, uman, bazat pe sentimente de milă și ajutor.

Grădinița joacă un rol important în formarea unui comportament non-agresiv la preșcolari. Educația vizează dezvoltarea personalității, unul dintre scopuri fiind optimizarea capacității de socializare. La vârsta preșcolară, copilul are dificultăți de comunicare, iar o formă de manifestare este agresivitatea (uneori, copilul se exprimă lovind ca urmare a imposibilității exprimării verbale). Prin agresivitate, copilul încearcă să obțină ce dorește (o jucărie, poziția de lider etc). Adesea, părintele ignoră astfel de manifestări sau chiar incită copilul să-şi lovească semenii.

Primul pas spre gestionarea conflictelor şi formarea unor deprinderi de comportament social ar fi consilierea părinţilor pentru a putea aborda o conduită corectă în relaţia cu copilul. Dacă părintele abordează corect situațiile când copilul se manifestă agresiv, în grădiniţă el va putea deprinde un comportament social pozitiv.

Agresivitatea copilului poate fi verbală dar şi fizică, se adresează folosind un limbaj provocator sau lovește/ obține cu forța obiectul dorit.Prin atragerea părintelui în demersul educativ, factorii declanşatori ai agresivităţii vor fi depistaţi mai uşor şi gestionarea lor va fi mai uşor de realizat.

Atât părintele cât şi educatorul trebuie să stimuleze creşterea stimei de sine a copilului, acesta fiind un demers ce se va putea realiza printr-un parteneriat grădiniţă-familie şi printr-o colaborare permanentă. Preşcolarul se confruntă în grădiniţă cu situaţii inedite, cu un mediu social nou, mediu ce diferă de cel familial. Aici apar situaţii ce necesită interacţiunea cu alți copii, cooperare, toleranţă, muncă în grup/ echipă.

Adesea, copilul agresiv are nevoie de o perioadă lungă de transformare, de înregistrare a unui progres comportamental. Pregătirea lui pentru şcoală vizează în mod special integrarea în colectivitate şi manifestări pozitive de relaţionare cu ceilalţi. Dincolo de toate strategiile ştiinţifice stă munca diferenţiată a educatorului, contactul blând cu copilul, observarea atentă şi permanentă a acţiunilor copilului, continuarea demersului şi în familie, înţelegerea de către copil a faptului că într-un grup putem juca rol de lider pe rând, dar şi putem fi membri valoroşi ai echipei etc.

Întărirea stimei de sine prin aprecieri pozitive de câte ori este cazul şi formarea unor calităţi (ca bun coleg, tolerant, gata să-şi ajute oricând semenii) sunt paşi obligatorii în demersul de educare şi formare a unui comportament non-agresiv.

Conflictele sunt inerente la vârste mici, ele sunt cauza agresivității alături de faptul că educaţia este la început, alături de faptul că acasă sunt lăsaţi să creadă că totul li se cuvine şi că doar ei contează. Unii au şi modele negative în familie, alţii preiau modele din filme de animaţie, alţii au un temperament mai violent.

Până la intrarea în şcoală, copilul trebuie să aibă un comportament care să nu îl pună în pericol nici pe el, nici pe ceilalţi.

Cunoaşterea cauzei care generează conflicte, care declanşează acţiuni agresive, este foarte importantă. Am întâlnit copii care loveau colegii pentru că doreau o jucărie şi nu o puteau cere, neputând vorbi. A trebuit ca în paralel cu preîntâmpinarea situațiilor conflictuale să ne ocupăm şi de dezvoltarea vorbirii.

Alţi copii lovesc dintr-o frustrare, alţii pentru că sunt incitaţi de către un adult, alţii pentru că nu au avut niciodată contact cu alţi copii etc. Abia după ce cunoaştem cauzele putem utiliza strategia potrivită, mereu însă în colaborare cu familia şi mereu folosind modele ce pot fi exemple pozitive. Evidenţierea conduitei pozitive, lauda, acordarea încrederii în forţele proprii, apropierea blândă de copil, schimbarea frecventă a rolurilor în cadrul grupului, reuşitele echipei etc. duc la schimbarea pozitivă a comportamentului social şi implicit a creşterii stimei de sine. Lucrul în echipă dezvoltă o atitudine de cooperare, îl învață pe copil să țină seama de părerea celorlalți, să conlucreze. În cadrul jocului de rol, de asemenea, copilul interacționează și învață, treptat, să respecte limitele și regulile jocului, libertatea de exprimare fiind lipsită de agresivitate. Prin activitățile din grădiniță, copilul deprinde un comportament social tolerant, deprinde respectul pentru colegi și pentru opinia lor, învață să interacționeze respectând limitele AȘA DA, AȘA NU!

Bibliografie:

1.Enache, Rodica (2011). Elemente de psihodiagnoză, consiliere și terapia familiei. Constanța: Ovidius University Press.

2.Păunescu,C.(1995.Agresivitateaumană.București:EdituraTrei.

PREVENIREA SI COMBATEREA VIOLENTEI PRIN INCLUZIUNE SI TOLERANTA

Prof. Mandrea Teodora
Liceul „Stefan Procopiu" Vaslui

Violența școlară este un subiect greu de inteles. Chiar daca se explica prin faptul ca unii elevi devin violenti pentru ca asa au vazut acasa ,pe strada sau în jocuri video ori filme sau chiar la TV in programe de stiri, informatii sau divertisment, este greu de acceptat ca cei de langa noi se comporta intr-un mod care, de fapt, ii afecteaza si pe ei insisi. Exista motive pentru care o persoană poate deveni violentă. Unii se confruntă cu probleme de sănătate mintală, altii au fost hărțuiți, unii se simt izolați și respinși de semenii lor.

Violența în școală implică o amenințare reală sau implicită – poate fi verbală, sexuală sau fizică. Exemple de violență în școală includ: bullying și cyberbullying, violența fizică, care include orice fel de agresiune fizică, lovituri cu pumni, palme, lovituri cu picioarele, folosirea armelor, precum și acte precum furtul sau incendierea.Pe de alta parte, violența psihologică include abuzul emoțional și verbal. Acest lucru poate implica insultarea, amenințarea, ignorarea, izolarea, respingerea, blamarea, umilirea, ridiculizarea, zvonurile, mințirea sau pedepsirea unei alte persoane.Violența sexuală include hărțuirea sexuală, intimidarea sexuală, atingerile nedorite, constrângerea sexuală și violul. Hărțuirea poate lua forme fizice, psihologice sau sexuale și se caracterizează prin agresiune repetată și intenționată față de o altă persoană. Hărțuirea cibernetică include abuzul sexual sau psihologic de către persoane conectate prin școală pe rețelele sociale sau alte platforme online. Acest lucru poate implica postarea de informații false, comentarii vătămătoare, zvonuri rău intenționate sau fotografii sau videoclipuri jenante online. Hărțuirea cibernetică poate lua și forma excluderii cuiva din grupuri sau rețele online.

Adesea, nu există un motiv simplu și direct pentru care cineva se implică în violența școlară. Este posibil ca un copil să fi fost hărțuit sau respins de către un egal, poate fi supus multă presiune academică sau poate actiona asa cum a văzut acasă, în cartierul său, la televizor sau într-un joc video.Violenta este deseori legata de performanță academică slabă, personalitate hiperactivă sau impulsivă, condiții de sănătate mintală, conditia de martor sau victimă a violenței, consumul de alcool, droguri sau tutun, familia disfuncțională, violență sau abuz în familie, sărăcia sau ratele ridicate ale criminalității în comunitate.Pe de alta parte, acesti factori nu inseamna neaparat ca elevul va comite obligatoriu acte violente.

Copiii care au fost victime ale violenței sau au fost expuși la aceasta într-o oarecare masura cred uneori că a deveni violenți este singurul mod în care vor fi vreodată în siguranță. Când comit un act de violență, acestia pot avea un sentiment de satisfacție deoarece nevoia lor emoțională de putere sau siguranță este satisfăcută. Totuși, aceasta este de scurtă durată, deoarece imediat apare teama de pedepse sau de răzbunare, ceea ce declanșează furie care poate duce uneori la mai multă violență. Pentru a intreupe acest circuit, elevii au nevoie de ajutor. Ei trebuie sa intelega ca satisfactia este temporara, iar actiunile lor duc la mai multe probleme.

Pe de alta parte,victimele pot suferi de la rani fizice pana la comoții, dizabilități fizice sau moarte. Din punct de vedere emoțional, elevul poate experimenta depresie, anxietate sau furie. Performanța lor academică poate avea de suferit, deoarece poate fi greu să te concentrezi la școală când te temi ca poti fi rănit din nou. In consecinta, violența în școală este traumatizantă și poate provoca o suferință psihologică considerabilă. Experiențele traumatice pot fi dificile și pentru adulți- dar atunci cand un copil, al carui creier nu este încă pe deplin dezvoltat, suferă o traumă, mai ales dacă durează mult timp, aceasta îi poate afecta atenția, concentrarea, controlul emoțional și sănătatea pe termen lung. Mai mult, copiii care s-au confruntat cu violență în școală sunt expuși riscului de a avea probleme de sănătate mintală și fizică pe termen lung, tulburări de atașament, pot ajunge sa faca abuz de substanțe, sa sufere de obezitate, diabet, cancer, boli de inimă și afecțiuni respiratorii.

In aceeasi masura, copiii care sunt martori ai violenței școlare se pot simți vinovați că au asistat la acte de violenta și le-a fost frica sa intervia. Si acestia se pot simți amenințați, iar creierul lor poate reacționa într-un mod similar cu cel al un copil care s-a confruntat cu violența școlară. In plus, atunci când copiii experimentează sau sunt martori ai traumei, convingerile lor de bază despre viață și despre alți oameni sunt adesea schimbate. Ei nu mai cred că lumea este în siguranță, ceea ce poate dăuna sănătății lor mintale.

Dar cum recunoastem semnele violentei scolare? Elevii violenti pot vorbi despre sau se pot juca cu arme de orice fel, fac rău animalelor de companie sau altor animale, ameninta, intimideaza, vorbesc despre filme , jocuri violente, vorbescsi reactioneaza agresiv. Daca se raporteaza aceste semne parintilor, profesorilor, autoritatilor, elevul poate beneficia de interventie, de ajutor si de sprijin.

Pentru a preveni violenta, este imporanta mentinerea comunicarii, implicarea in temele, activitatile si prietenii copiilor.Discutiile dechise, cererea parerii, cererea de detalii despre activitaile de la scoala sau despre petrecerea timpului liber, spun multe despre felul in care elevii vad lumea. In cazul adolescentilor, discutiile devin mai importante: despre violență, fumat, droguri, sex, băutură, moarte –

chiar dacă subiectele sunt dificile sau jenante. Elevii au nevoie de reguli clar definite și de limite stabilite pentru ei, astfel încât să știe ce se așteaptă de la ei și consecințele nerespectării acestora. Ei trebuie sa inteleaga scopul din spatele regulilor și să fie consecvenți în aplicarea acestora.Astfel, pe masura ce cresc, ei devin pregătiți pentru drepturi extinse și schimbări în reguli și limite. Elevilor trebuie sa li se arate cum sa respecte regulile și reglementările, să fie responsabili, să aibă empatie față de ceilalți, să controleze furia și să gestioneze stresul.Aceasta se face prin exemplul propriu.

Planul de prevenire a violentei in scoala este esential.Scolile care au planuri de prevenire a violenței și echipe de gestionare a crizelor sunt mai pregătite să identifice și să evite potențialele probleme și să știe ce să facă atunci când apare o criză.Cele mai eficiente planuri de prevenire și răspuns la violență sunt dezvoltate în cooperare cu reprezentanti din domeniul sănătății, părinții și membrii comunității. Aceste planuri includ descrieri ale politicilor de siguranță a școlii, semne de avertizare timpurie, strategii de intervenție, planuri de răspuns în caz de urgență și proceduri post-criză.

Bibliografie:

https://edu.ro/management_cazuri_violenta

https://www.verywellmind.com/school-violence-types-causes-impact-and-prevention-5216631

https://www.crj.ro/violenta-in-scoli/

https://frccf.org.ro/wp-content/uploads/2013/04/Incluziunea_scolara_in_randul_elevilor_dezavantajati_-_Raport_de_cercetare_2012.pdf

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI - ABORDARE PEDAGOGICĂ ȘI PSIHOLOGICĂ -

Prof. Niță Maria
Centrul Școlar De Educație Incluzivă "Sfânta Filofteia", Ștefănești, Jud. Argeș

Violența în mediul școlar este o problemă globală, cu impact major asupra elevilor, cadrelor didactice și întregii comunități educaționale. Prin natura sa complexă, această problematică necesită o abordare multidisciplinară, în care metodele pedagogice și psihologice joacă un rol esențial. În cele ce urmează, vom analiza conceptul de violență, vom oferi o clasificare a acesteia, precum și metode concrete de prevenire și combatere în mediul școlar, accentuând importanța intervenției coordonate dintre profesori, psihologi și familii.

Definiția violenței

Violența este definită de Organizația Mondială a Sănătății ca „utilizarea intenționată a forței fizice sau puterii, amenințată sau reală, asupra propriei persoane, asupra altei persoane, grupului sau comunității, care rezultă sau poate rezulta în răniri, moarte, daune psihologice, dezvoltare afectată sau privații". În contextul școlar, violența poate lua multiple forme, de la agresiuni fizice la intimidare psihologică sau excluziune socială. Aceasta afectează atât victimele, cât și agresorii, perpetuând un mediu nesigur și ostil.

Clasificarea violenței

În general, violența poate fi clasificată pe baza mai multor criterii:

1. **După natura sa:**

- **Violența fizică**: include orice comportament care produce leziuni corporale, cum ar fi loviturile, împingerile sau alte forme de agresiune.
- **Violența psihologică**: implică insulte, intimidare, amenințări sau alte forme de abuz verbal și emoțional.
- **Violența sexuală**: constă în orice act cu conotație sexuală comis fără consimțământul victimei.

- **Violența economică**: în școală, aceasta poate include excluderea elevilor pe baza statutului financiar sau folosirea puterii economice pentru manipulare.

2. **După direcția manifestării:**

- **Violența interpersonală**: între elevi, elevi și profesori sau chiar între cadrele didactice.
- **Violența autoîndreptată**: include comportamente precum automutilarea sau suicidul.

3. **După context:**

- **Violența directă**: manifestată prin acțiuni vizibile și imediate.
- **Violența indirectă**: include excluderea socială, manipularea grupului sau răspândirea zvonurilor.

Particularitățile violenței în mediul școlar

Violența școlară se poate manifesta în mai multe forme:

- **Bullying-ul:** o formă de agresiune repetată, caracterizată prin dezechilibru de putere între agresor și victimă. Acesta poate fi fizic, verbal sau cibernetic.
- **Hărțuirea:** comportamente de intimidare, izolare sau marginalizare.
- **Conflictele violente între elevi:** acestea pot escalada rapid, ducând la răniri sau alte consecințe grave.
- **Agresivitatea cadrelor didactice:** uneori, comportamentele violente pot veni chiar din partea profesorilor, fie din cauza stresului, fie a lipsei de pregătire pentru gestionarea situațiilor dificile.

Cauzele violenței în mediul școlar

Violența are multiple cauze, care pot fi clasificate în trei mari categorii:

1. **Factori individuali:**

- Lipsa abilităților sociale și emoționale.
- Experiențele traumatice din familie (abuz, neglijare).
- Tulburările de comportament sau sănătate mintală.

2. **Factori familiali:**

- Un mediu familial conflictual.
- Modelele de comportament violente promovate în familie.

- Lipsa implicării părinților în educația copiilor.

3. **Factori de mediu:**

- Cultura toleranței față de violență în comunitate.
- Lipsa regulilor clare în școli sau a mecanismelor de sancționare.
- Influenta mass-media și a rețelelor sociale în promovarea violenței.

Metode de prevenire a violenței în mediul școlar

Prevenirea violenței necesită o strategie integrată, care să implice întreaga comunitate școlară. Metodele eficiente combină abordările pedagogice și psihologice, urmărind dezvoltarea unor competențe sociale și emoționale, precum și asigurarea unui mediu sigur și incluziv.

1. Crearea unui climat școlar pozitiv

Un climat școlar favorabil este esențial pentru prevenirea violenței. Acesta poate fi realizat prin:

- **Promovarea respectului reciproc:** cadrele didactice trebuie să încurajeze valorile toleranței, respectului și cooperării între elevi.
- **Reguli clare și aplicarea lor consecventă:** un cod de conduită bine definit și aplicat în mod egal ajută la prevenirea comportamentelor deviante.
- **Sprijin pentru incluziune:** integrarea elevilor marginalizați sau cu nevoi speciale în activitățile școlare.

2. Programe de educație socio-emoțională

Dezvoltarea abilităților sociale și emoționale este crucială pentru reducerea comportamentelor agresive:

- **Gestionarea emoțiilor:** elevii trebuie să învețe să-și recunoască și să-și controleze emoțiile, precum furia sau frustrarea.
- **Comunicare asertivă:** dezvoltarea capacității de a-și exprima punctul de vedere fără a recurge la violență.
- **Rezolvarea pașnică a conflictelor:** oferirea unor strategii practice pentru mediere și negociere.

3. Implicarea părinților

Părinții joacă un rol-cheie în prevenirea violenței. Activitățile eficiente includ:

- **Educație parentală:** workshop-uri și sesiuni de consiliere pentru părinți, prin care aceștia să învețe cum să sprijine copiii în gestionarea conflictelor.
- **Comunicare constantă cu școala:** parteneriatul dintre părinți și profesori contribuie la identificarea timpurie a problemelor.

4. Utilizarea consilierii psihologice

Psihologii școlari pot ajuta la identificarea și intervenția în cazurile de violență:

- **Terapie individuală:** pentru victime, agresori sau martori ai violenței.
- **Intervenții de grup:** cum ar fi programele de suport pentru dezvoltarea relațiilor pozitive între elevi.

5. Educația digitală

Într-o epocă dominată de tehnologie, prevenirea cyberbullying-ului devine prioritară:

- **Conștientizarea pericolelor din mediul online:** elevii trebuie să învețe cum să se protejeze de hărțuirea digitală.
- **Reguli de utilizare a tehnologiei:** școlile pot implementa politici clare privind utilizarea dispozitivelor electronice.

Metode de combatere a violenței în mediul școlar

Când violența are loc, intervenția promptă și eficientă este esențială pentru a minimiza impactul negativ.

1. Medierea conflictelor

Medierea este o metodă non-violentă de a rezolva conflictele dintre elevi:

- **Rolul mediatorului:** poate fi un profesor, un consilier sau un elev pregătit special.
- **Procesul:** mediatorul ajută părțile implicate să găsească o soluție acceptabilă pentru toți.

2. Sancțiuni educative

Sancțiunile trebuie să aibă un caracter educativ, nu punitiv:

- **Reparații morale:** agresorul poate fi implicat în activități prin care să-și repare faptele (ex.: scuze publice, participarea la programe de voluntariat).
- **Programe de reeducare:** acestea pot include sesiuni de consiliere sau ateliere privind gestionarea furiei.

3. Intervenții psihologice specifice

Psihologii pot dezvolta intervenții adaptate pentru fiecare caz

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenţei şcolare implică a ţine cont de toţi factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Şcoala are un rol important în prevenirea violenţei şi asta nu numai în condiţiile în care sursele agresivităţii sunt în mediul şcolar ci şi în situaţia în care sursele se află în exteriorul graniţelor şcolii.

Bibliografie:

Banciu, D., Radulescu, S.M., Voicu, M., *Introducere in sociologia deviantei*, Bucuresti, Editura Stiintifica si Enciclopedica, 1985.

Chelcea, S., Ilut, P. (coord.), *Enciclopedie de psihosociologie*, Bucuresti, Editura Economica, 2003.

.Curelaru, M. (2013), **Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție**,Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;

Ilut, P., *Valori atitudini si comportamente sociale – Teme actuale de psihosociologie*, Iasi, editura Polirom, 2004, p.107-122.

Liiceanu, A., *Violenta umana: o neliniste a societatii contemporane*, in Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), *Violenta – Aspecte psihosociale*, Iasi, editura Polirom, 2003, p.47-57.

Mitrofan, N., *Agresivitatea*, in Neculau, A.(coord.), *Psihologie sociala*, Iasi, Editura Polirom, 1996, p. 427-437.

Salavastru, D., *Violenta in mediul scolar*, in Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), *Violenta – Aspecte psihosociale*, Iasi, editura Polirom, 2003, p.119-137.

3.Salavastru, D**.,** (2003)***Violenta in mediul școlar*****,** în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), **Violența – Aspecte psihosociale**, Editura Polirom, Iași.

2.Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), **Agresivitate în școală**, Editura Institutul European , Iași;

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Mateș Rodica
Școala Gimnazială ,, Horea" Horea

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditara, dar este uneori contagioasă.

În mediul scolar se întâlnesc mai multe tipuri de violență:

- Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forța de bunuri, etc;
- Violenta economică(materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;
- Violența psihică ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Cauzele care determină comportamentul sunt următoarele:

- Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;
- Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență;

- Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență;

- Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constiutuie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

- O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

- În apariția fenomenului violenței școlare nu sunt de neglijat managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între cadrele didactice și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare.

Sub eticheta violenței școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, vătămarea corporală.

Prevenire si combatere:

• Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur.

• Rolul învățătorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul poveștilor, prin acordarea de sarcini pe echipe. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

• În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia sa fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primariei).

• Elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștința atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea copilului în școală, părintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile școlii, reguli ce pot stabili de la scăderea notei la purtare pâna la exmatricularea definitivă a elevului în cazul constatării unor fapte de violență ce ar periclita siguranța celorlalți.

• La nivelul școlii se pot înființa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție dificultățile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori să fie dezbatute în cadrul grupului.

• Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții și elevii unde să se poată depista, mediatiza, și dezbate acte de violență școlară.

• Ca măsură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de către alte persoane.

Multe dintre comportamentele violente ale elevilor se manifestă ca o transgresiune a regulilor școlare. Clasa este o microsocietate a cărei funcționare necesită stabilirea unor reguli clare ce se cer respectate de toți membrii grupului școlar. Ansamblul regulilor dominante dintr-o clasă caracterizează comportamentele dezirabile ale elevului și corelativul sau negativ, comportamentul indezirabil. Respectarea regulilor este o condiție a socializării, care înseamnă a învăța să trăiască împreună în relații de respect reciproc, excluzând violența. Regulile școlare vizează ținuta, efectuarea temelor, prezența la cursuri, dar sunt și reguli ce au în vedere limbajul folosit, modalitățile de adresare, respectul față de celălalt, păstrarea bunurilor școlare, toleranța, solidaritatea, într-un cuvânt maniera de a te comporta astfel încât viața în colectivitate să fie cât mai agreabilă.

Regulile pot fi impuse de către profesor sau sunt negociate cu elevii. Aceștia acceptă mai ușor regulile al căror sens este transparent, iar dacă școala este un loc de învățare a democratiei, atunci aceasta presupune ca si elevii să participe la eleborarea regulilor școlare

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

Bibliografie:

1, Curelaru, M. „*Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție''*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2013;
2. Salavastru, D**.,** „*Violenta in mediul școlar''***,** Editura Polirom, Iași, 2003,
3. Șoitu, L.,Hăvârneanu, C.(coord.), „Agresivitate în școală", Editura Institutul European, Iași, 2001.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚE ÎN MEDIUL ȘCOLAR-ABORDARI PEDAGOGICE SI PSIHOLOGICE

Prof. Medrea Alina
Liceul Cu Program Sortiv, Alba Iulia

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlara nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă-, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditara, dar este contagioasa.

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul scolar:

• Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forța de bunuri, etc;

• Violenta economică(materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

• Violența psihica ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul școlarilor, (multiple și greu de combătut) putem argumenta următoarele:

• Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de

violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

• Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență;

• Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență;

• Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constiutuie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

• O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

• În apariția fenomenului violenței școlare nu sunt de neglijat managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între cadrele didactice și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare.

Aflat în colectivitate, elevul își va organiza jocul și activitatea având ca suport violența văzută și va fi influențat de aceasta.

Aceste comportamente se vor manifesta în societate cu predilecție în școală, deoarece colectivul este mai numeros(spre deosebire de grupul de joacă), vârstele sunt relativ apropiate și apare dorința copilului de a deveni (ca în familie) centrul atenției.

Sub eticheta violenței școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, vătămarea corporală.

Prevenire si combatere:

• Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferența dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influentat de imaginile vizualizate.

• Rolul învățătorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor , prin acordarea de sarcini pe echipe. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

• În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia sa fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primariei). Această echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

• O altă metodă de prevenire și combatere a violenței este elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștința atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea copilului în școală, părintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile școlii, reguli ce pot stabili de la scăderea notei la purtare pâna la exmatricularea definitivă a elevului în cazul constatării unor fapte de violență ce ar periclita siguranța celorlalți.

• La nivelul școlii se pot înființa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție dificultățile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori să fie dezbatute în cadrul grupului.

• Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții și elevii unde să se poată depista, mediatiza, și dezbate acte de violență școlară.

• Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de catre alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise și ajută la luarea unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

• Pentru a evita evoluția și perpetuarea violenței în mediul școlar, este necesar ca M.E.N să aiba o bună colaborare cu Mass-Media (C.N.A) și să semnaleze părinților impactul pe care vizualizarea emisiunilor necorespunzătoare vârstei îl are asupra copilului, căci sprijinul familiei este hotarâtor.

Multe dintre comportamentele violente ale elevilor se manifesta ca o transgresiune a regulilor scolare. Clasa este o microsocietate a carei functionare necesita stabilirea unor reguli clare ce se cer respectate de toti membrii grupului scolar. Ansamblul regulilor dominante dintr-o clasa caracterizeaza comportamentele dezirabile ale elevului si corelativul sau negativ, comportamentul indezirabil. Respectarea regulilor este o conditie a socializarii, care inseamna a invata sa traiasca impreuna in relatii de respect reciproc, excluzand violenta. Regulile scolare vizeaza tinuta, efectuarea temelor, prezenta la cursuri, dar sunt si reguli de civilitate ce au in vedere limbajul folosit, modalitatile de adresare, respectul fata de celalalt, pastrarea bunurilor scolare, toleranta, solidaritatea, intr-un cuvant maniera de a te comporta astfel incat viata in colectivitate sa fie cat mai agreabila.

Regulile pot fi impuse de catre profesor sau sunt negociate cu elevii. Acestia accepta mai usor regulile al caror sens este transparent, iar daca scoala este un loc de invatare a democratiei, atunci aceasta presupune ca si elevii sa participe la eleborarea regulilor civilitatii scolare: "intr-o democratie, cetateanul nu este numai cel care se supune legii, ci si cel care o elaboreaza, alaturi de altii".

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

Bibliografie:

1.Curelaru, M. (2013), **Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție**,Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;

2.Salavastru, D., (2003)***Violenta in mediul școlar*****,** în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), **Violența – Aspecte psihosociale**, Editura Polirom, Iași;

3. Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), **Agresivitate în școală**, Editura Institutul European , Iași.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR: ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Mureşan Cristina Maria
Liceul Teoretic Traian Vuia Făget, jud. Timiş

Introducere

Violența în mediul școlar este o problemă complexă care afectează siguranța elevilor, calitatea procesului educațional și relațiile interpersonale din școală. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), violența școlară include orice act de agresiune fizică, verbală, psihologică sau digitală între elevi, profesori sau alte persoane din comunitatea școlară. Această problematică poate duce la scăderea performanței școlare, absenteism, abandon școlar și probleme emoționale pe termen lung. Violența în mediul școlar reprezintă o problemă globală care afectează dezvoltarea emoțională, socială și educațională a elevilor. Aceasta se manifestă sub diferite forme, de la agresiuni fizice și verbale, la intimidare psihologică și excludere socială.

Simpozionul național **"Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar"** oferă un cadru pentru discutarea unor strategii pedagogice și psihologice menite să diminueze incidența violenței în mediul educațional. Acest articol propune o analiză detaliată a cauzelor violenței, precum și a măsurilor preventive și corective, oferind exemple concrete de intervenții și programe educaționale.

Manifestări și cauze ale violenței școlare

1. Tipologii ale violenței școlare

Violența școlară se manifestă sub forme diverse, fiecare având consecințe specifice:

- **Violența fizică**: bătaia, îmbrâncirea sau alte agresiuni corporale.
- **Violența verbală**: insulte, porecle jignitoare și amenințări.
- **Violența psihologică**: izolarea, intimidarea sau excluderea socială.
- **Violența cibernetică**: hărțuirea prin intermediul rețelelor sociale sau platformelor online.

Fiecare formă de violență poate duce la deteriorarea sănătății mentale și emoționale a victimelor, afectându-le încrederea în sine și relațiile sociale.

2. Factori determinanți ai violenței

Violența în școli este influențată de multiple variabile:

1. **Factori individuali**: agresivitatea înnăscută, lipsa abilităților de gestionare a furiei și dificultățile de socializare.

2. **Factori familiali**: experiențele de violență domestică, lipsa supravegherii parentale sau stilul educațional autoritar.
3. **Factori școlari**: absența unor măsuri disciplinare clare, lipsa comunicării eficiente între profesori și elevi și insuficiența sprijinului emoțional.
4. **Factori socio-culturali**: normele sociale care tolerează violența, influența mass-media și presiunile grupurilor de egali.

Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru a dezvolta intervenții care să abordeze problema în mod sistematic și coerent.

Abordări pedagogice în prevenirea violenței

1. Promovarea unui climat educațional pozitiv

Un climat educațional pozitiv este caracterizat de relații bazate pe respect, sprijin reciproc și colaborare. Profesorii pot crea un astfel de mediu prin:

- Stabilirea unor reguli clare de comportament și aplicarea consecventă a acestora.
- Încurajarea respectului și toleranței între elevi.
- Dezvoltarea unor activități extracurriculare care promovează cooperarea și solidaritatea.

De exemplu, programele de tip "Învățare colaborativă" încurajează elevii să lucreze împreună pentru a-și atinge obiectivele comune, reducând astfel conflictele și promovând relații pozitive.

2. Educația pentru rezolvarea conflictelor

Un aspect esențial al prevenirii violenței este învățarea strategiilor de rezolvare pașnică a conflictelor. Activitățile educaționale axate pe mediere, negociere și dialog pot contribui semnificativ la reducerea tensiunilor. Formarea elevilor ca mediatori de conflicte este o practică eficientă care permite gestionarea disputelor într-un mod constructiv.

3. Implicarea comunității școlare

Implicarea activă a părinților, profesorilor și elevilor în combaterea violenței este crucială. Organizarea de ateliere, întâlniri și dezbateri pe tema prevenirii violenței contribuie la consolidarea parteneriatului între școală și comunitate. Prin implicarea tuturor actorilor educaționali, se pot crea politici coerente care să promoveze non-violența.

Abordări psihologice în combaterea violenței

1. Consilierea psihologică individuală și de grup

Serviciile de consiliere psihologică reprezintă un pilon fundamental în gestionarea violenței. Elevii implicați în acte de violență pot beneficia de consiliere individuală pentru a înțelege cauzele

comportamentului lor și pentru a dezvolta strategii de autocontrol. De asemenea, sesiunile de consiliere de grup pot oferi suport emoțional și pot încuraja schimbul de experiențe între elevi.

2. Dezvoltarea abilităților socio-emoționale

Programele de educație socio-emoțională vizează dezvoltarea competențelor precum empatia, gestionarea emoțiilor și comunicarea eficientă. Activitățile de grup care includ jocuri de rol, discuții ghidate și exerciții de autocunoaștere pot contribui la reducerea comportamentelor agresive.

3. Intervenții specifice pentru bullying

Bullying-ul este una dintre cele mai frecvente forme de violență în școli. Programe precum "Olweus Bullying Prevention Program" oferă un cadru structurat pentru identificarea, prevenirea și combaterea bullying-ului. Aceste programe implică monitorizarea atentă a comportamentului elevilor, formarea cadrelor didactice și implicarea activă a părinților.

Exemple de bune practici

Un exemplu notabil de succes este implementarea programului "Școli fără violență" în România, care a condus la o reducere semnificativă a incidentelor de violență în școlile participante. Programul a inclus sesiuni de formare pentru profesori, activități de conștientizare pentru elevi și implicarea părinților în procesul educațional.

Concluzie

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar necesită o abordare integrată, bazată pe colaborarea între cadrele didactice, psihologi, părinți și elevi. Abordările pedagogice și psihologice complementare, precum educația socio-emoțională, medierea conflictelor și consilierea psihologică, sunt esențiale pentru reducerea violenței și crearea unui mediu educațional sigur și armonios. Prin aplicarea consecventă a acestor strategii, școlile pot deveni spații de învățare bazate pe respect, toleranță și incluziune.

Bibliografie

1. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
2. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books.

CUM PUTEM COMBATE VIOLENTA ÎN MEDIUL ȘCOLAR? - COMUNICĂM NONVIOLENT!!!!...

Prof. Mureşan Denisa
Școala Gimnazială Giarmata

În societate ne confruntăm cu diverse tipuri de violențe pe care uneori le putem gestiona cu ușurință, iar alteori nu. Cu ani in urmă în mediul școlar violența era foarte rar întâlnită adeseori se întâmpla ca acastă violență să se manifeste între elevi. În prezent, violența se întâlnește tot mai des care se accentuează de la an la an, aceasta fiind prezentă atât între copii cât și dinspre copii înspre cadrele didactice. Pentru a face față și a remedia acest comportament violent al copiilor trebuie să avem în vedere conceptul de violență, să căutăm cauzele acesteia și în final să concepem măsurile de combatere și prevenire.

Violența este definită ca acțiunea de sine care constă în dezorganizarea brutală a personalității care afectează atât individul, cât și mediul în care el trăiește sau se află. Astfel, în mediul școlar întâlnim mai multe tipuri de comportamente precum:

- Violența verbală - acestă violență o regăsim în rândul elevilor manifestată prin certuri, conflicte, injurii, țipete, porecle, tachinare, amenințare, hărțuire, etc.
- Violența fizică - acest tip de violență se manifestă prin lovire împingere, bruscare, pălmuirea, lovirea cu diverse obiecte, vătămare corporală, deposedare prin forță de bunuri, furt, etc.
- Violența materială - acest tip de violență se manifestă asupra bunurilor proprii sau a altor persoane, asupra mobilierului școlar, obiectelor din jur, etc.
- Violența psihică - acest tip de violență se manifestă prin tratarea altor persoane inferior și totodată agresiunea manifestată prin verbalizare, atitudini de respingere și izolare.

Forme ale violenței în mediul școlar:

- Violență elev-elev
- Viloența elevilor față de profesori
- Viloența părinților în spațiul scolii

Cauze care generează violența școlară:

- Cauze psiho-individuale
- Cauze familiare
- Cauze școlare

- Cauze induse de contextul social
- Cauzele violenței fizice

Consecințele care pot fi evidențiate datorită acestor tipuri de violențe pot fi:

- eșec școlar
- performanțe școlare scăzute
- efort din partea cadrelor didactice pentru menținerea disciplinei
- marginalizarea elevului
- imagine negativă
- sentiment de singurătate/izolare

Pentru a ameliora aceste tipuri de violențe putem veni în sprijinul elevilor cu anumite tipuri de activități cum ar fi:

- întâlniri lunare cu părinții - Școala Părinților;

- parcurgerea diferitelor cursuri de către cadrele didactice având ca subiect prevenirea violenței

- activități care să fie desfășurate sub forma părinte-copil-cadru didactic

- realizarea unui Power Point care să aibă ca temă violența;

- gestionarea emoțiilor copiilor prin realizarea diferitelor activități sportive prin care potențialul fizic al acestora poate fi valorificat, creându-se un echilibru în dezvoltarea lor psihoindividuală;

- realizarea unui colaj de imagini cu lucruri așa da/ așa nu, etc.

Bibliografie:

1. Jigău, Mihaela, Balica, Magdalena, 2006, *Prevenirea şi combaterea violenţei în şcoală,* ghid practic pentru directori şi cadre didactice, Editura Alpha MDN, Bucureşti;
2. Păunescu, Constantin, 1994, *Agresivitatea şi condiţia umană*, Editura Tehnică, Bucureşti;
3. Stoica-Constantin, Ana, Neculau, Adrian, 1998, *Psihosociologia rezolvării conflictului*, Editura Polirom, Iaşi;
4. Ulrich, Louis, Godinac, Mihaela, Tudorache, Mariana, 2007, *Violenţa în şcoală. Metode de intervenţie*, ghid de bune practici, Editura Atelier Didactic, Bucureşti;

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ, UN DETERMINANT ACTIV ÎN DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ A PERSONALITĂȚII COPIILOR/ADOLESCENȚILOR

Prof. Ichim Adriana – Ramona
Cjrae Timiș

(fișă de activitate pentru „Comisiei pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității")

DATA: 31.05.2023

LOCUL DE DESFĂȘURARE: Mediul fizic

TITLUL ACTIVITĂȚII: „Inteligența emoțională, un determinant activ în dezvoltarea armonioasă a personalității copiilor/adolescenților"

SCOP:

- Dezvoltarea capacității de control emoțional ca fundament al formării unei abilități sociale;
- Valorificarea achizițiilor psiho-individuale și de vârstă ale adolescenților prin explorarea și experimentarea mediului înconjurător;

OBIECTIVE:

- Să identifice din prezentarea studiului de caz - Când a fi destept este o irațională; oportunități de prevenire a agresivității în rândul copiilor/ adolescenților;
- să identifice activități specifice/situații concrete în care valorile și sentimentele pozitive pot fi valorificate în relația cu propriul copil;
- să enumere ce ar putea face/ce ar putea vorbi cu copilul pentru gestionarea competențelor emoționale a copiilor la vârsta adolescentină;
- să exemplifice o situație concretă, prin care se utilizează Tehnica de comunicare Sandwich, precum și alte tehnici de comunicare exemplificate, aplicate în relația părinte - copil;
- Să identifice din filmulețele video prezentate, Animated short films – Inteligencia Emocional, Depresion – El Regalo (cortometraje) și One small step by Taiko Studios exemple practic – aplicative în formarea de abilități de îmbunătățire a relației părinte - copil;

COORDONATOR: Prof. psih. Ichim Adriana Ramona

PARTICIPANŢI: Părinții copiilor care frecventează terapiile C.R.A.E. "Speranța"

REZUMAT AL ACTIVITĂŢII:

Prin această activitate se vor oferi, dar se va și gândi și scrie împreună cu părinții acele strategii de rezolvare de probleme a copiilor în situații concrete din mediul lor social (familie, școală, grup de prieteni), traversarea cu discernere și asumare a alegerilor făcute, precum și încurajarea copiilor în a acționa inteligent emoțional în diverse sarcini socio – familiale, școlare și de autogospodărire, având drept consecință dezvoltarea și gestionarea echilibrată a sentimentelor și emoțiilor pozitive pentru îndeplinirea nevoilor și valorilor umane universale: bucurie, securitate afectivă, odihnă/recreere/distracție, interes, pace, recunoștiință, empatie, speranță, afecțiune.

DESCRIERE:

Cadrul didactic coordonator, implicat în activitate, va trimite părinților pe WhatsApp, ca material de studiu, documentul în format word, la care sunt atașate și filmulețele video. În data și intervalul orar stabilit, coordonatorul va contacta părinții/aparținătorii copiilor prin whatsupp în scris, va îndruma părinții în înțelegerea informațiilor date. Astfel, se va începe cu *Activitatea nr 1: Când a fi deștept este o iraționalitate* (analiza studiu de caz) - Exercițiu de identificare și enumerare a situațiilor concrete ce pot fi de folos adolescenților pe educarea competențelor emoționale, chiar dacă aceștia dețin competențe cognitive, exercițiu scris în materialul pregătit pentru părinți (prezentarea strategiilor de educare a copiilor în situații concrete de rezolvare de probleme pe care să le traverseze cu discernere și cu o gestionare echilibrată a emoțiilor; crearea și oferirea de situații problematice și comunicarea posibilelor soluții aplicate din perspectiva inteligenței emoționale). De asemenea, în cadrul materialului va fi atașat un cadru teoretic al formării emoțiilor pozitive necesare ca nevoile copiilor/adolescenților să fie îndeplinite, precum și exerciții practico – aplicative - și se va finaliza cu valorificarea și prezentarea împreună cu părinții a două filmelețe de animație de scurt metraj, sursa youtube, necesare a fi vizualizate împreună cu copilul, tocmai pentru întărirea manifestării emoțiilor, gândurilor și comportamentelor pozitive, dezirabile socio-moral.

Concluzii (impactul activității asupra grupului țintă, copiilor, familiei, etc.):

Prin desfășurarea activității, "Inteligența emoțională, un determinant activ în dezvoltarea armonioasă a personalității adolescenților", părinții vor avea oportunitatea de a identifica și analiza experiențele personale din copilărie, din care vor extrage pe cele pozitive ca model de exemplificare pentru proprii copii, vor construi și vor adapta acele strategii specifice ajutorării propriilor copii în funcție

de particularitățile lor psihoindividuale, prin adoptarea unor modele de comportament care să promovoze valorile și sentimentele ce pot satisface nevoile emoționale ale copiilor/ adolescenților.

Anexa:

❖ **Prezentare studiu de caz:**

Când a fi deştept este o iraţionalitate

„Oricine poate deveni furios – e simplu. Dar să te înfurii pe cine trebuie, cât trebuie, când trebuie, pentru ceea ce trebuie şi cum trebuie – nu este deloc uşor".

Aristotel, Etica nicomahica

Jason H., elev în anul doi, cu zece pe linie, învaţă la liceul Coral Springs, Florida, şi era ferm hotărât să meargă mai departe la Facultatea de Medicină. Şi nu la orice facultate – visa să ajungă, la Harvard. Dar Pologruto David, profesorul lui de fizică, îi dăduse lui Jason doar 80 de puncte din 100 la un chestionar. Crezând că nota – un biet 9 – i-ar pune în primejdie visul de o viaţă, Jason a luat un cuţit de bucătărie, l-a dus la şcoală şi în timpul unei confruntări cu Pologruto, în laboratorul de fizică, şi-a înjunghiat profesorul în claviculă, înainte de a se fi pornit o luptă între cei doi.

Un judecător l-a găsit pe Jason vinovat, pentru că ar fi suferit de o criză de nebunie temporară în timpul acestui incident – o comisie formată din patru psihologi şi psihiatri au declarat sub jurământ că în timpul confruntării, băiatul fusese nebun. Jason a susţinut că el intenţionase să se sinucidă din pricina rezultatului de la test şi se dusese la Pologruto să-i spună că se omoară din pricina notei proaste. Pologroto a povestit altceva: „Eu cred că a încercat să mă omoare cu cuţitul", pentru că era furios din pricina notei proaste.

După ce a fost transferat la o şcoală particulară, Jason a terminat liceul doi ani mai târziu ca şef de promoţie. Luând numai 10, a terminat cu medie maximă. Deşi Jason a obţinut aceste rezultate spectaculoase, fostul lui profesor, David Pologruto, s-a plâns că Jason nu şi-a cerut niciodată scuze şi nici nu şi-a asumat răspunderea pentru faptul că l-a atacat (Goleman, 2001).

❖ **Exerciții practico – aplicative:**

- **Cuvinte de bază în educarea competențelor emoționale la copii/ adolescenți**

1. **Te iubesc**
2. **Nu te teme să fii tu însuți!!!!!!!**
3. **Am încredere în tine**
4. **E în regulă să greșești, din greșeli învățăm!**
5. **Te apreciez**
6. **Te ascult și te înțeleg**
7. **Ai idei grozave**
8. **Ești unic. Nu te compara cu nimeni altcineva, te compari doar cu tine insuți!**
9. **Sunt aici pentru tine**
10. **Îmi place să petrec timp cu tine**
11. **Părerea ta contează**
12. **Te iubesc orice ar fi**

❖ **Prezentare filme de animație, sursa youtube:**

- **https://www.youtube.com/watch?v=pHJJq69KL20**

- **https://www.youtube.com/watch?v=yWd4mzGqQYo**

PLAN DE INTERVENŢIE PERSONALIZAT

Prof.Neagota Marius Alin
Scoala Gimnaziala "Lucian Blaga "Baia Mare

Numele şi prenumele beneficiarului**:**

Data şi locul naşterii:

Domiciliul:

Şcoala:

Clasa:

Profesor

Priorităţi pentru perioada: an şcolar

- dezvoltarea unor forme corecte de comportament;
- educarea trăsăturilor psihomorale;
- stimularea încrederii în sine.
- participarea la activități de grup
- dezvoltarea deprinderilor motrice fundamentale, motricitatea fină a mâinii, schemă corporală, lateralitate, orientare spaţio-temporală

Competențe specifice / conţinuturi	**Metode şi mijloace de realizare**	**Perioada de intervenţie**	**Criterii minimale de apreciere a progreselor**	**Metode şi instrumente de evaluare**
1. Respectarea regulilor de igienă colectivă în activități motrice - verificarea igienei echipamentului sportiv, a materialelor didactice folosite și a spațiilor de practicare a exercițiilor fizice - aplicarea măsurilor de igienă înainte, în		tot anul școlar	Cunoaște regulile simple de igienă necesare	Observaţia Aprecieri verbale

timpul și după desfășurarea lecțiilor - sesizarea abaterilor de la regulile de igienă specifice activităților de practicare a exercițiilor fizice **2. Recunoaşterea influenţelor aerului şi apei asupra sănătăţii** -„băi" de soare, de aer şi, după caz, de apă - aplicarea regulilor de expunere la factorii de mediu - aplicarea regulilor de echipare (utilizarea echipamentului sportiv) în funcţie de anotimp/condiţii atmosferice **3. Demonstrarea principalelor caracteristici ale posturii corporale corect adoptate** - exersarea atitudinilor corecte ale corpului în diferite poziţii şi mişcări - menţinerea posturii corecte în acţiuni motrice dinamice - autocontrol asupra posturii corpului în activităţile cotidiene **4. Utilizarea cu interes a variantelor de mişcări specifice principalelor segmente corporale** - exersarea parţială a componentelor complexului de dezvoltare fizică - exersarea integrală a complexului de dezvoltare fizică, respectând ordinea şi volumul exerciţiilor	Conversaţia Povestirea Explicaţia Demonstratia Exersarea individuală Exersarea în perechi Exersarea pe grupe Exersarea frontală Conversaţia Povestirea	tot anul şcolar tot anul şcolar	pentru orele de educație fizică Poate descrie echipamentul sportiv folosit in perioadă rece și caldă Menţine o postură corporală corectă în ortostatism. Poate executa singur un complex scurt de dezvoltare fizică generală	Probe de control motrice adaptate

- exersarea actelor motrice de expresivitate corporală pe fond muzical **5. Efectuarea de acţiuni motrice specifice unor forme de manifestare a capacităţilor motrice** - exersarea unor structuri motrice - întreceri şi jocuri dinamice cu caracter de viteză - exersarea individuală şi în perechi a exerciţiilor de dezvoltare a forţei dinamice a musculaturii spatelui, abdomenului şi a picioarelor **6. Aplicarea deprinderilor motrice în condiţii de joc şi de întrecere** - exersarea fiecărei deprinderi (global) - integrarea deprinderilor noi în fondul motric existent - ştafete şi jocuri cuprinzând înlănţuiri variate de deprinderi motrice	Explicaţia Demonstratia Exersarea individuală Exersarea în perechi Exersarea pe grupe Exersarea frontală	Mai 2024 tot anul şcolar Septembrie, decembrie 2024 Septembrie, oct. 2024 Tot anul şcolar	Parcurge în alergare, în linie dreaptă 25 de m Participă la parcurgerea unor trasee aplicativ utilitare simple Poate executa 10 extensii ale trunchiului din culcat facial Poate executa 8 ridicări de trunchi din culcat dorsal Poate sări în lungime de pe loc 80 de cm Poate repeta de 4 ori structura complexă de forță Poate alearga 2 minute cu	

7. Manifestarea atitudinii de cooperare și întrajutorare în timpul activităților motrice - acordarea de asistență reciprocă în efectuarea diferitelor acțiuni motrice - efectuarea sarcinilor stabilite pentru pereche, grup, echipă - recunoașterea situațiilor care necesită acordarea sau primirea de ajutor		tot anul școlar	maxim 3 opriri Poate participa la ștafetele și traseele aplicativ-utilitare simple, împreună cu colegii de clasă	
8. Asumarea rolurilor de conducere sau subordonare specifice activităților motrice - îndeplinirea unor roluri de conducere atribuite de-a lungul lecțiilor (conducere de exerciții, responsabil de grup, căpitan de echipă, arbitru etc.) - alegerea coechipierilor, trageri la sorți - îndeplinirea unor roluri de subordonare atribuite de-a lungul lecțiilor (component al unei grupe/echipe, ajutor al profesorului etc.)		tot anul școlar	Poate participa la jocurile, ștafetele, traseele, ce cuprind deprinderi sportive elementare simple Poate executa sarcini simple in cadrul perechii, echipei, grupului	
9. Manifestarea constantă a unui comportament asertiv, în activitățile motrice curriculare și extracurriculare - aprecierea obiectivă în activitățile sportive a valorii			Poate	

partenerilor și adversarilor - adoptarea unor comportamente echilibrate pe parcursul unor activități motrice și în competiții sportive - depistarea și intervenția în soluționarea imediată a stărilor conflictuale apărute între elevi, în timpul activităților motrice - reglarea propriului comportament în situații cu potențial conflictual - încurajarea partenerilor de întrecere		tot anul școlar	recunoaste situatiile care necesita acordarea sau primirea de ajutor Poate conduce o parte a verigii "influiențarea selectivă a aparatului locomotor"- 2 exerciții Acceptă rolul de asistent al profesorului	

			Dă dovadă de spirit de "fair-play" și în condiții de înfrângere	

Întocmit – prof.
NEAGOTĂ MARIUS ALIN

GRĂDINIŢA ŞI EDUCAŢIA INCLUZIVĂ

Prof. Negru Tatiana
Şcoala Gimnazială ,,Ciprian Porumbescu" Comanești

Dezvoltarea copilului în perioada preşcolară constituie o preocupare nu numai a familiei, ci şi a sistemului general de învăţa mânt, prin programele elaborate şi derulate de grădiniţe.

Încadrarea copilului de vârstă preşcolară într-un program de grădiniţă constituie o premisă necesară dar nu suficientă pentru a-i stimula şi sprijini dezvoltarea.

Când analizăm coordonatele politicilor educaţionale moderne din învăţământul preşcolar putem identifica câteva argumente de bază care ne îndreptăţesc să considerăm că educaţia pentru toţi trebuie să înceapă de la grădiniţă. Pentru a înţelege şi explica mai concret cum se realizează educaţia pentru toţi în învăţământul preşcolar putem porni de la o serie de premise de lucru pe care le vom concretiza în câteva întrebări retorice, ca puncte de reflecţie.

Primul argument se referă la faptul că orice grădiniţă este terenul unei învăţări timpurii a regulilor sociale şi punctul de demarare a programelor proiectate şi planificate la nivel general pentru integrarea educaţională şi socială a tuturor copiilor. Să ne punem o întrebare: încadrează grădiniţele toţi copiii de vârstă preşcolară? Dacă nu, cum ne asigurăm că toţi copiii au şanse egale la partici parea în programe dedicate sprijinirii şi dezvoltării lor individuale? Desigur, familia are rolul ei bine definit în formarea copilului şi în socializarea primară. Dar aici vorbim de politicile educaţionale, de grija pentru o societate întreagă, nu numai pentru anumite seg mente ale ei. Pentru a creşte generaţii educate trebuie să ai grijă de fiecare individ. Să nu lăsăm nici unul în afara efortului de pro iectare şi de acţiune. Aceasta este cerinţa educaţiei pentru toţi. Pe de altă parte, pedagogia familiei recunoaşte că şi la nivelul acestei instituţii sociale trebuie realizate programe de sprijin edu caţional, căci nu este suficient să îţi iubeşti copilul, ca părinte, trebuie să înveţi cum să îl sprijini adecvat. Educaţia părinţilor im plică şi ea experienţe, principii, norme, practici eficiente. Câţi pă rinţi le consideră importante şi apelează la ele?

Se simte nevoia unor politici generale care să implice familia în parteneriatul educaţional. Educaţia pentru toţi presupune această dimensiune de lucru şi proiectează acţiunea şi decizia comună a grădiniţei, familiei şi comunităţii (prin politici coerente) în favoarea fiecărui copil.

Al doilea argument se referă la faptul că programul educativ al grădiniţei trebuie să fie flexibil şi deschis către răspunsuri adec vate individualizate şi personalizate. Curriculum-ul preşcolar trebubiue să răspundă nevoilor de educaţie şi formare a tuturor copiilor. Apare o întrebare firească: este acesta

suficient de flexibil pentru a fi adaptat real la cerinţele educative ale fiecărui copil sau este construit pe modelul „normalităţii“, adică al acelui standard care apreciază anumite caracteristici şi devalorizează altele? Cu alte cuvinte, curriculum-ul se adresează numai celor care oricum ar face progrese ori şi celor care au nevoie de sprijin adecvat educativ?

Educaţia pentru toţi se sprijină pe un curriculum flexibil şi deschis, care porneşte de la cerinţe educative ale copiilor reali, nu imaginari, de la particularităţile şi caracteristicile personale ale co piilor pentru a sprijini dezvoltarea adecvată. Altfel spus, cerinţele educative ale fiecărui copil, mai mult sau mai puţin speciale sunt la baza deciziilor educative şi a proiectelor individualizate în grădi niţă. Desigur, această recunoaştere cere ca orice acţiune să fie precedată de buna cunoaştere a fiecărui copil. O planificare nu poate porni, aşa cum era tradiţional, de la conţinuturi, ci de la personalităţile copiilor, de la caracteristicile şi particularităţile lor ca persoane şi ca grup. Modelul etalon, perfect, devine un simplu reper şi nu un criteriu de acţiune sau de excludere.

A treia idee pe care trebuie să o subliniem se referă la recu noaşterea faptului că instituţia de educaţie preşcolară nu poate face faţă singură cerinţelor multiple ale unui program eficient de educaţie. Grădiniţa îşi poate îndeplini sarcinile de lucru numai în parteneriat cu familia şi cu comunitatea. Întrebarea la care trebuie să răspundem la acest nivel este: cât de activ, adevărat şi eficient este parteneriatul în practicile educative ale grădiniţei? Parteneria tul presupune respect reciproc, acceptare, toleranţă şi lipsa jude căţilor de valoare, a prejudecăţilor cu privire la situaţia economică, socială sau educaţională a părinţilor. Dacă se realizează cu adevă rat un parteneriat, se poate vorbi de o construcţie comună de re laţii din care educatoarele primesc informaţii, părinţii câştigă ex perienţă, iar copiii cresc mai bine şi mai siguri pe ei.

A patra idee se referă la practicile educative directe ale edu catoarei. Pentru a putea răspunde diversităţii şi unicităţii copiilor şi a asigura educaţia tuturor, este nevoie să se orienteze pozitiv atitudinea, limbajul şi metoda pedagogică. Întrebarea firească aici este: reprezentările, imaginile şi percepţiile educatoarei despre copii şi valoarea pe care o acordă modelelor lor diferite de personali tate sunt de natură a garanta sprijinul adecvat fiecărui copil, ne cesar ca el să aibă şanse egale de a se dezvolta plenar? Un adevăr fundamental la acest nivel este acordarea şansei la stimu lare şi formare a fiecăruia. Copilul preşcolar este actorul unui pro ces de formare în care fiecare gest, privire, cuvânt din partea adulţilor cu care vine în contact poate să îi influenţeze imaginea de sine. Este firesc ca programul din grădiniţă să îi ofere şansa de a se forma într-un sens pozitiv, cu încredere în forţele sale. Insis tăm însă cu întrebarea: cum vorbeşte şi cum se comportă educa toarea cu fiecare dintre copii, cu precădere în

momentele dificile şi în cazul în care planurile ei nu corespund cu comportamentele şi cu posibilităţile acestora? Căror copii le acordă importanţă şi care copii rămân în afara programului?

Studii numeroase au demonstrat că mediul de viaţă din copi lărie influenţează puternic şi de durată componentele personalităţii individului. În cadrul mediului, comunicarea copilului cu educatoa rea este extrem de importantă; comunicarea verbală şi cea non verbală. Contează foarte mult aprecierile educatoarei, apelativele, modul pozitiv sau negativ în care ea reacţionează la acţiunile copi lului.

Un alt element important este participarea tuturor copiilor la programul educativ. Fiecare după forţele şi posibilităţile sale. Co piii sunt diferiţi, capacităţile lor sunt diferite, dar în grupul de la grădiniţă fiecare poate avea un loc, un rol şi o valoare. Ne punem întrebarea: participă fiecare copil la activităţile din grădiniţă? Chiar şi cei cu CES?

La acest moment al dezbaterii, gândurile noastre se pot îndrepta în mod special la copiii cu cerinţe educative speciale (CES). Definirea acestora cuprinde în sine o altă abordare a problemelor de dezvoltare ale copiilor. Cerinţe Educative Speciale pot însemna şi momente dificile, probleme legate de anumite situaţii sau carac teristici personale ale copiilor cu care aceştia se confruntă şi care pot fi depăşite prin programul educativ. CES este un concept care abordează educaţia pornind de la ceea ce poate copilul, şi nu de la ceea ce nu poate. Orice copil poate avea la un moment dat al existenţei sale CES. Pentru educatori/educatoare, CES sunt pro vocări la găsirea unor soluţii, nu piedici în realizarea curriculumului general. Dacă educatoarea realizează faptul că fiecare copil poate învăţa – în ritmul, stilul şi cu caracteristicile sale – îi va fi uşor să sprijine copiii cu CES. Gama de CES este foarte variată şi de fie care dată ne punem problema: cum recunoaştem şi cum evaluăm copilul cu CES?

Pentru educatoare însă, în grădiniţă, se pune problema să găsească locul şi rolul adecvat prin care fiecare copil poate parti cipa, şi nu să găsească eticheta potrivită. Diagnosticul sau evalu area complexă este grija şi responsabilitatea specialistului (psiho log, psihopedagog, logoped, kinetoterapeut etc.), dacă este nevoie de acesta.

Evaluarea pe care o face educatoarea se referă la competen ţele şi capacităţile educaţionale ale fiecărui copil. Aceasta trebuie să identifice:

- cum este fiecare;
- ce ştie fiecare;
- ce face fiecare;
- cum cooperează cu ceilalţi (J. Delors).

Educaţia preşcolară este parte a educaţiei timpurii, adică a acelor programe care desăvârşesc o abordare complexă cu privire la valoarea influenţelor educaţionale la vârstele mici. Educaţia timpurie nu înseamnă numai educaţie în grădiniţă, ci se adresează copiilor, părinţilor şi membrilor comunităţii pentru a construi îm preună proiecte şi programe care să stimuleze dezvoltarea adec vată din primele momente ale vieţii. Este vorba de a valoriza adecvat un timp crucial pentru toţi copiii, inclusiv pentru cei cu nevoi speciale de educaţie.

Concluzii

Dorim să sintetizăm argumentele şi ideile dezvoltate mai sus, în următoarele direcţii:

• Educaţia preşcolară care se desfăşoară în grădiniţe este o parte importantă a educaţiei timpurii. Aceasta constituie un concept mai larg care se referă la toate programele realizate pentru a sprijini creşterea, educarea şi dezvoltarea copiilor de la naştere şi până la intrarea în şcoală.

• Educaţia pentru toţi la nivelul grădiniţelor înseamnă nu nu mai integrarea copiilor cu CES în grădiniţă, ci presupune o altă abordare a pedagogiei preşcolare, abordarea incluzivă sau curricula ră, care surprinde şi valorizează în esenţa ei două concepte de ba ză: unicitatea şi diversitatea. Astfel, se porneşte de la faptul că fie care copil are valoare şi este unic şi că fiecare copil poate învăţa.

• Educaţia incluzivă dezvoltă politici, practici şi o cultură a incluziunii. Acestea se referă la a identifica şi a da un răspuns adecvat la cerinţele educative speciale ale copiilor, la fel ca şi la situaţiile de risc pentru dezvoltarea lor.

• În grădiniţă, educaţia incluzivă înseamnă, în esenţă, acce sul tuturor copiilor, participarea lor la toate programele educative, dar şi pregătirea grădiniţei pentru aceste coordonate. • Educaţia incluzivă în grădiniţă presupune o folosire adec vată a resurselor umane, materiale şi metodologice, în favoarea tuturor copiilor, în aşa fel încât fiecare „actor“ din procesul edu caţional să înveţe şi să se dezvolte.

• Educaţia incluzivă presupune parteneriatul educaţional în care educatoarea, copiii, părinţii şi alte persoane din comunitate participă împreună la proiectarea, derularea şi evaluarea progra melor educative.

• Este insuficient ca într-o grupă să fie integrat un copil cu CES pentru a spune că acolo se dezvoltă o educaţie incluzivă. Este nevoie de o proiectare care să implice toate activităţile, de partene riat educaţional şi de practici educative adecvate care să se adrese ze tuturor copiilor. Este necesar ca toată grădiniţa să se schimbe.

• Nimeni nu trebuie să se teamă de această abordare, pentru că este vorba, în fapt, de educaţie de calitate, care respectă dreptu rile tuturor copiilor şi demnitatea dezvoltării fiecăruia, fără a neglija implicarea, dezvoltarea profesională şi valorizarea cadrelor didactice.

De aceea trebuie să gândim foarte departe, dar să acţionăm pas cu pas şi cu răbdare pentru a nu uita că în educaţie fiecare „actor" are un rol de jucat şi fiecare… învaţă.

Paşii abordării unei educaţii incluzive la nivelul unei grădiniţe

Ca un corolar al celor expuse mai sus, în încheiere propun o strategie de dezvoltare a programelor grădiniţei pe dimensiunile educaţiei incluzive. Această strategie se constituie din următorii paşi ce trebuie respectaţi şi parcurşi:

• Elaborarea unui plan de dezvoltare a grădiniţei în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia şi comunita tea.

• Pregătirea educatoarelor, a întregului personal pentru a primi toţi copiii.

• Pregătirea copiilor pentru a se accepta unii pe alţii, pentru a negocia, a colabora şi a lucra împreună.

• Asigurarea unui climat primitor şi deschis în grădiniţă, prin organizarea mediului educaţional cât mai eficient şi stimulator.

• Asigurarea unui curriculum flexibil şi deschis, la care să aibă acces şi părinţii.

• Evaluarea fiecărui copil prin observaţie directă şi indirectă, pentru a asigura participarea lui adecvată la activităţile curriculare.

• Asigurarea accesului tuturor copiilor în programul grădini ţei, dar şi la modificările şi adaptările acestuia.

• Asigurarea participării tuturor copiilor la întregul program.

• Asigurarea participării familiilor la decizii şi acţiuni în fa voarea tuturor copiilor.

• Asigurarea unei evaluări permanente şi periodice a progre selor pe care le fac toţi copiii, nu numai din punctul de vedere al achiziţiilor intelectuale, dar şi al relaţiilor sociale, al cooperării şi colaborării, al dezvoltării imaginii de sine şi încrederii în forţele proprii.

• Elaborarea unor planuri individualizate, personalizate la copiii care au nevoie de sprijin în anume componente ale dezvoltării şi la anumite momente.

• Ajustări permanente ale curriculum-ului pentru a se adapta la nevoile educative ale copiilor.

• Schimb permanent de idei, experienţe şi soluţii, între edu catoare, între acestea şi directoarea grădiniţei, precum şi cu familiile copiilor.

Educaţia incluzivă ca reper a unei educaţii pentru toţi este o nevoie a epocii noastre. Depinde de fiecare educatoare în parte, de responsabilitatea şi implicarea tuturor ca ea să devină o realita te din care fiecare să înveţe şi să se dezvolte.

Bibliografie

Delors, J., coordinator - Raportul către UNESCO al Comisiei Internaţionale pentru Educaţie în secolul XXI, Polirom, Iaşi, 2000

Ecaterina Vrasmaş - Educaţia copilului preşcolar, Editura ProHumanitas, Bucureşti, 1999

Ecaterina Vrasmaş - Introducere în educaţia cerinţelor speciale, Editura Credis, Bucureşti, 2004

RENINCO, UNICEF - Educaţia integrată a copiilor cu handicap, Bucureşti, 1998

Traian Vrasmaş - Învăţământul integrat şi/sau incluziv, Editura Aramis, Bucureşti, 2001

Traian Vrasmaş - Şcoala şi educaţia pentru toţi, Editura Miniped, Bucureşti, 2004

UNESCO - International Consultation on Early Childhood Special Educational Needs, Paris, septembrie, 1997

NU VIOLENȚEI-PROIECT EDUCAȚIONAL-

Prof. Dr. Nicolescu Gabriela Gianina
Liceu Tehnologic „Victor Frunză" Râmnicu Sărat

Argument justificare, context (analiză de nevoi):

Familia și școala sunt agenți educativi cu o influență covârșitoare asupra formării și dezvoltării personalității copilului. Un factor la fel de important îl constituie raporturile dintre cele doua instanțe educative, atitudinile reciproce pe care le dezvoltă poziția pe care o adoptă fiecare în relația școală – familie.

În acest context social – economic – cultural devine necesar ca familia și școala să își coordoneze eforturile în activitatea complexă de educație a copiilor, să le ofere posibilitatea elevilor de a-și dezvolta competențe, deprinderi nonviolente care să le faciliteze integrarea școlară, socială, profesională.

Scopul proiectului:

Dezvoltarea unor mecanisme de informare, formare, monitorizare și comunicare la nivelul școlii pentru prevenirea și combaterea formelor de violență în școli.

Obiectivele specifice ale proiectului:

Conștientizarea actelor agresive ale elevilor și alecelorlalți consecințele acestora.

Implicarea în activități de voluntariat privind combaterea violenței și a absenteismului școlar.

Colaborarea cu părinții privind reducerea unor situații problemă.

Încurajarea unor comportamente de cooperare și intrajutorare în rândul elevilor.

Înțelegerea importanței unei bune conviețuiri între toți cetățenii, indiferent de etnie,religie sau nevoi speciale.

Consolidarea deprinderilor de comportare civilizată în grup și în afara grupului.

Descrierea grupului țintă căruia i se adresează proiectul:

Elevii Liceului Tehnologic „ Victor Frunză"

Beneficiari direcți : elevi și **indirecți:** cadre didactice, părinți, comunitatea locală

Durata proiectului: 1 an

Descrierea activităților:

- Titlul activității; **Împreună pentru toleranță**

b. Data/perioada de desfășurare: noiembrie

c. Locul desfășurării: Liceul Tehnologic „Victor Frunză".

d. Participanți: elevi, părinți, cadre didactice

e. Descrierea pe scurt a activității:

Activitatea se referă la organizarea unei întâlniri pentru a milita împotriva violenței. Se vor confecționa și împărți pliante cu mesaje pentru toleranță și colaborare, se vor prezenta referate despre toleranță.

- Titlul activității**: Fii inteligent, nu violent!**

b. Data/perioada de desfășurare: decembrie

c. Locul desfășurării: Liceul Tehnologic „Victor Frunză" .

d. Participanți : elevi, cadre didactice

e. Organizarea unei activități interactive cu rol de joc împreună elevi – cadre didactice, discuții, concluzii care au apărut în urma desfășurării activității, exemple din viața de zi cu zi.

- Titlul activității: **Să rezolvăm neînțelegerile. Mereu prieteni.**

b. Data/perioada de desfășurare: ianuarie

c. Locul desfășurării: Liceul Tehnologic „Victor Frunză"

d. Participanți: elevi, cadre didactice

e. Descrierea pe scurt a activității:

Activitatea constă într-o dezbatere în care elevii sunt invitați să formuleze întrebări adresate profesorilor și părinților, legate de neînțelegeri, suspiciuni, dorințe, etc. Se va viziona prezentări, filme despre bunele maniere, comportamente adecvate statutului de elev. Scopul activității este legat de promovarea toleranței, rezolvarea conflictelor prin comunicare.

- Titlul activității: **Cuvinte care înfloresc inimi**

b. Data/perioada de desfășurare: februarie

c. Locul desfășurării: Liceul Tehnologic „Victor Frunză"

d. Participanți: elevi, cadre didactice, părinți

e. Descrierea pe scurt a activității:

Aceasta este activitatea principală în care vor fi identificate cuvinte care „înfloresc inimi"(prieteni, adevăr, punctualitate, respect, fapte bune) și care vor fi aplicate niște post-ituri pe un panou în clasă.

Este o activitate integrata, care are ca prim scop ideea de toleranță, de a-i accepta pe ceilalți cu calități și defecte și totodată a presupus anumite virtuți pe care elevii trebuie sa le învețe și sa le pună în practică pentru a deveni în viitor empatici și toleranți față de apropiații lor, elevii realizează copacul inimii.

- Titlul activității**; Alfabetul nonviolenței**

b. Data/perioada de desfășurare: martie

c. Locul desfășurării: Liceul Tehnologic „Victor Frunză"

d. Participanți: elevi, cadre didactice, părinți

e. Descrierea pe scurt a activității:

Sub deviza „Impune reguli clare şi limite potrivite vârstei", elevii vor afla exact ce aşteptăm de la ei şi care sunt consecinţele unui comportament inadecvat, precum şi modalităţi de gestionare a situaţiilor concrete de violență. Activitatea se va desfășura pe ateliere de lucru constituite din elevi și părinți. Primul atelier va realiza „*Copacul speranței*" (frunze galbene –trăsături morale negative; frunze verzi – trăsături morale pozitive). Al doilea atelier va realiza desene ilustrative ale calităților unei persoane(de la A la Z).

Cele două ateliere reunite – *"Inocență fără violență*"

- Titlul activității: **Portofoliul proiectului**

b. Data/perioada de desfășurare: aprilie

c. Locul desfășurării: Liceul Tehnologic „Victor Frunză".

d. Participanți : elevi, cadre didactice

e. Descrierea pe scurt a activității:

Activitatea reprezintă încheierea proiectului, în cadrul căreia vor fi diseminate rezultatele lui ca exemple de bună practică, se realizează portofoliul proiectului, fotografii, procese verbale, mediatizarea acestuia.

Rezultate calitative și cantitative așteptate ca urmare a implementării proiectului:

În urma implementării proiectului se așteaptă creșterea gradului de implicare a părinților în educația copiilor, creșterea receptivității la schimbare.Viața școlară cu care se fac prin educație nu poate fi ferită de anumite evenimente negative, dar efectul acestora poate fi diminuat, astfel încât să prevenim anumite evenimente negative.

Modalități de monitorizare și de evaluare a proiectului

- Mape, rapoarte de evaluare, chestionare
- Raportul proiectului

Modalități de asigurare a continuității / sustenabilității proiectului :

- Derularea proiectului prin implicarea comunității, prin agenți economici ce pot finanța proiectul;

Activități de promovare:

- promovarea imaginilor din proiect pe internet, afișare de fotografii de la activități.

Bibliografie:

1. Curelaru, M. (2013), ***Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție***, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași;

2. Debarbieux, E. (2010), ***Violența în școală: o provocare mondială?***, Editura Institutul European, Iași;

3. Ferreol, G. și Neculau, A. (coord.) (2003), ***Violența. Aspecte psihosociale***, Editura Polirom, Iași;

4. Jigău, M. (coord.) (2006), ***Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice***, Editura Alpha MDN, Buzău;

5. Șoitu, L., Hăvârneanu, C. (coord.) (2001), ***Agresivitatea în școală***, Editura Institutul European, Iași;

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Pană Rodica Daniela
Liceul Tehnologic Special Pentru Copii Cu Deficienţe Auditive Buzău / Şcoala Gimnazială Comuna Smeeni, Jud. Buzău

„*A lupta contra violenței școlare înseamnă a ameliora calitatea relațiilor și a comunicării între toate persoanele angrenate în actul educațional*" (Dardel Jaouadi)

Violența școlară este, din punct de vedere statistic, cea mai frecventă conduită de devianţă școlară. Mass-media, cercetările și statisticile oficiale informează o creștere spectaculoasă a acestui fenomen sub diferite manifestări. Performanțele școlare sau progresul în sistemele de educație sunt în prezent realități mai puțin vizibile, comparativ cu înmulțirea actelor de violență în școală.

Acest fenomen nu este o caracteristică doar a lumii contemporane. El a existat încă din cele mai vechi timpuri în toate sistemele de educație, dar formele și intensitatea cu care acesta s-a manifestat au suferit modificări de-a lungul istoriei, variind desigur de la un tip de cultură și societate la alta, dar și în funcție de teoria și practica pedagogică împărtășită la un moment dat.

Eric Debarbieux ne oferă o definiție prin care este surprins fenomenul violenței școlare: „Violența este dezorganizarea brutală sau continuă a unui sistem personal, colectiv sau social și care se traduce printr-o pierdere a integrității, ce poate fi fizică, psihică sau materială. Această dezorganizare poate să opereze prin agresiune, prin utilizarea forței, conștient sau inconștient, însă poate exista și violența doar din punctul de vedere al victimei, fără ca agresorul să aibă intenția de a face rău".

Fenomen mult mai larg și extrem de complex, cu o diversitate de forme de manifestare, violența școlară trebuie evaluată și cu ajutorul unor indicatori. Astfel, Jacques Pain reperează două tipuri de violență în mediul școlar: *violențele obiective*, care sunt de ordinul penalului (crime și delicte) și asupra cărora se poate interveni frontal, iar poliția și justiția sunt obligate să colaboreze direct cu instituțiile școlare și *violențele subiective*, mai subtile, de atitudine care decurg din funcționarea școlii și afectează climatul școlar. Este vorba despre atitudini ostile, ironice, etichetările, discriminarea, disprețul, umilirea, jignirea, lipsa de politețe, absențele de la ore, refuzul de a răspunde la ore și de a participa la activități sau ceea ce uni numesc atitudini antișcolare etc.

În ceea ce privește formele de violență în școlile europene se consideră că cea mai întâlnită este violența verbală. 90% dintre elevi recunosc că au agresat verbal alți elevi. Această formă de violență constă în ofensarea sau insultarea colegilor și, mult mai puțin, în răspândirea minciunilor sau bârfelor. Alături de

violența verbală sunt frecvent întâlnite și comportamentele de indisciplină și vandalism. Aparent, numai o minoritate dintre elevii din Europa semnalează că au comis delicte, cum ar fi: furtul, șantajul, intimidarea sexuală sau utilizarea de stupefiante. În cazul violențelor fizice și al intimidării, confruntările fizice între elevi sunt cele mai curente.

În România, o explicație a creșterii gradului de violență în cadrul școlar, dată de Radu I., mai ales începând cu perioada de după 1989, o reprezintă liberalizarea mass-mediei, lipsa exercițiului democratic, creșterea libertății generale de mișcare prin democratizare, slăbirea autorității statului și a instituțiilor angajate să asigure respectarea legii, accesul la mijloacele de agresiune (arme). Rezultatul unui mediu social aflat într-o permanentă și profundă criză (criza familiei, criza valorilor, criza locurilor de muncă etc.) nu poate fi unul decât negativ, care afectează personalitatea elevilor.

Violența sub orice formă perturbă grav mediul școlar. Ea conduce la o deteriorare a climatului în școală, afectează raporturile elev-elev și elev-cadru didactic și generează sentimente de insecuritate, de teamă, de angoasă, care influențează negativ dezvoltarea normală a elevului. Cadrul didactic reprezintă figura centrală în interacțiunea elevilor cu școala. Sistemul său de valori va influența puternic sistemele de valori în formare ale elevilor.

De multe ori, comportamentele anti-sociale ale elevilor sunt determinate și de calitatea relațiilor cu factorii educaționali. Misiunea factorilor educaționali nu este doar de a pregăti forța de muncă, ci de a construi caractere, de a educa elevilor plăcerea de a învăța, dorința de a reuși și de a face față schimbărilor de pe piața muncii. În acest context, mediul școlar devine un loc unde elevii învață, se stabilesc relații, se promovează modele, valori, se creează condiții pentru dezvoltarea cognitivă, afectivă și morală a copilului.

Activitățile de combatere și prevenire a violenței școlare devin o sarcină complexă care presupune mult tact și consecvență atât din partea factorilor educaționali cât și din partea elevului vizat. Pentru acești elevi pot desfășura activități de consiliere și orientare în cadrul cărora psihologul împreună cu dirigintele sau profesorul încearcă să obțină cooperarea elevului și familiei acestuia, în vederea restabilirii unui echilibru afectiv corespunzător.

În concluzie, prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar reprezintă o prioritate națională care necesită măsuri concrete, în parteneriat fiind implicați mai mulți factori: școala, serviciul de protecție și asistență socială, poliția, biserica, mass-media, familia, societatea în ansamblul ei.

BIBLIOGRAFIE:

Chris G., *Reducerea violenței în școală – Un ghid al schimbării,* Consiliul Europei, 2007;

Debarbieux, Eric, *Violența în școală,* Editura Institutul European, 2010;

Ferreol, Gilles, Neculau, Adrian, *Violența. Aspecte psihosociale*, Editura Polirom, Iași, 2003;

Radu, I. (coord.), *Psihologie socială*, Editura Expe, Cluj-Napoca, 2004;

Şoitu, Laurențiu, Hăvărneanu, Cornel, *Agresivitatea în școală*, Editura Institutul European, Iași, 2001.

ACTIVITATE DE MANAGEMENT AL FURIEI CU PĂRINȚII

Profesor învățământ preșcolar Păpară Adina Maria
Grădinița cu P.P. Nr.12, Mediaș - Județul Sibiu

1. Titlul activității: "Vorba dulce, mult aduce"

2. Justificarea alegerii temei:

Am ales această temă, deoarece am observat că mulți dintre părinți, nu acordă copilului, timp. Timp ca să își poată manifesta emoțiile. Dacă râde, de ce râde… că e zgomotos.. dacă plânge , de ce plânge că nu e bine, dacă e trist ,de ce e trist , de ce nu râde…de fapt , parintele e in jurul lui ca să ii schimbe starea.. tot timpul se incearcă sa se "ia" starea si sa se "inlocuiască" cu alta. Dar nu se incearcă oricum. În momentul în care copilul își manifestă o emoție, care e normală, părintele se "aprinde". Și de acolo începe transformarea, de la furie. Chiar dacă furia este o emoție sănătoasă, modul în care reacționăm la ea este foarte important. Dacă furia este ok, agresivitatea nu este, iar aceasta din urmă poate fi fizică sau verbală, poate lua forma abuzului emoțional. Este important să învățăm să gestionăm corect furia în relația cu copiii care, deși ne apasă toate butoanele, de la noi vor învăța ce să facă, la rândul lor, cu această emoție. Copilul are nevoie conectare cu noi, de atenția noastră, iar când aceasta nu este obținută o să o ceară și în moduri negative.

3. Materiale necesare: Videoproiector, fișe de lucru, creioane, bilețele colorate, Cartea "Trolul furios, nu mai e furios?"

4. Timp alocat; 1h

5. Număr minim și maxim de participanți; 20-22 partricipanți

6. Resurse umane implicate (dacă este cazul); educatoarele grupei, parinții, consilierul școlar

7. Scopul și obiectivele activității: prevenirea și combaterea comportamentelor agresive și violente

8. Informațiile teoretice care stau la baza aplicațiilor;

Ce este furia și cum apare ea? Cu mult timp în urmă, cumva cu peste 2000 de ani în trecut, filosoful grec Aristotel analiza și definea " descărcarea psihică" folosind termenul de "catharsis". Potrivit teoriei cathartice, orice tip de "eliberare psihică" avea ca rezultat un sentiment de înviorare la nivel psihic.

Mergând în aceeași direcție, neuropsihiatrul austriac Sigmund Freud, dezvolta aceeași teorie, afirmând că dacă o persoană își reprima emoțiile negative , acestea vor ieși la suprafață mai târziu sub forma unor tulburări psihice, ca exemplu, isteria. Astfel, Freud susținea că este bine să ne exprimăm furia și să nu o reprimăm.

Știința însă a avansat și la începutul anilor '80 , Carol Travis, cercetător în psihologie, scrie într-una dintre cercetările ei:" „Este timpul ca teoria cathartică să primească lovitura de grație. Concepţia potrivit căreia observarea violenţei (sau «exteriorizarea ei») ajută la eliberarea tensiunilor negative nu a fost practic niciodată susţinută de cercetări".

Psihologul Gary Hankins a afirmat: „Cercetările demonstrează că cel care «dă frâu liber» furiei într-o manieră cathartică nu se simte nicidecum eliberat, ci, dimpotrivă, și mai tensionat".

Specialiştii în sănătate mintală s-ar putea să nu ajungă niciodată la un consens în ceea ce priveşte teoria cathartică, Însă întrebarea este: ce anume aduce bun în viețile noastre, furia?

În cabinet discut mult împreună cu pacienții mei despre furie. Este o emoție negativă pe care o experimentăm cu toții la un moment dat în viețile noastre.

Este bine de știut că furia nu apare dintr-odată. Este un întreg proces care se desfășoară la nivel intrapsihic și care evoluează dacă este lăsat fără control. De fapt este un proces chimic la nivelul glandelor suprarenale, prin care se elimină adrenalină în cantități foarte mari. Adrenalina este un hormon secretat în sânge de glanda medulosuprarenală în cazuri de stres și care mai este numita și hormonul activator al „functiei situatiilor de urgenta" prin faptul ca potenteaza impulsurile nervoase.

Expunerea prelungita la stres (situatii de stres intens repetate la intervale scurte sau o situatie de stres „cronic"), adica o secretie prelungita de adrenalina, poate avea efecte dure asupra organismului. Pot apărea crize de hiperventilatie, slabirea memoriei, predispozitie catre infarct, dureri de cap, si atacuri cerebrale, hipertensiune arterială. Atunci, cu ce ne ajută furia?

Așa cum spuneam, furia nu apare dintr-o dată. Ea se declanșează în urma unui trigger(eveniment activator) și crește în intensitate pe măsură ce situația evoluează. Etapele prin care starea psihică evoluează către furie debutează cu starea de IRITARE.

Imaginați-vă pe o scară de la 1 către 10 , IRITAREA fiind situată cumva în intervalul 1-4. Dacă situația de conflict se derulează, o anumită cantitate de adrenalină se descarcă în sânge iar emoția negativă creste în intensitate de la 4 către 6, această stare purtând denumirea de NERVOZITATE.

Dacă totuși situația nu se oprește, conflictul intrapsihic crește și el și o altă cantitate de adrenalină se decarcă în sânge, efectul acesteia fiind de creștere a emoției negative catre 6-8, și purtând denumirea de ENERVARE.

Din acest punct și până la FURIE mai este doar un singur pas, intervalul 8-10 foarte ușor de atins în acest moment. Este pragul dincolo de care cantitatea de adrenalină descărcată fiind atât de mare, controlul dispare. Este acea stare în care îți pierzi rațiunea și nu mai poți fi răspunzător de propriile decizii și fapte.

Din păcate se ajunge destul de des în această fază.

În cabinet însă învățăm cum să ne stăpânim excesele de furie, cum să nu ajungem să ne pierdem rațiunea și răspunderea pentru comportamentele noastre.

Firește, nu vom putea evita pesoanele sau situațiile care reprezintă pentru voi "stimuli ai furiei" (uneori trăim cu ei în aceeași casă) însă vom învăța cum să vă controlați reacția la acești stimuli. Drept urmare va fi necesar să vă schimbați modul de gândire.

Oamenii care au așteptări foarte mari, cu distorsiuni de gândire de tipul "totul sau nimic", perfecționiștii, tind să aibă mari probleme în gestionarea furiei. De ce? Deoarece, atunci când altcineva sau chiar ei înșiși nu se ridică la nivelul standardelor lor, sunt cuprinși imediat de dezamăgire și furie.

Vin cu o intrebare: Există cineva perfect? Prin urmare, dacă avem credința că noi sau ceilalți suntem perfecți, facem primul pas către eșec. Dacă pretindem că suntem perfecți, ceea ce în realitate nu suntem, viața ne va fi marcată de dezamagiri și furie. Însuși momentul în care ne înfuriem ne spune că suntem imperfecți.

Așadar cu toții ne enervăm, dar modul în care ne exprimăm furia depinde doar de noi. Cu siguranță dacă vom învăța să ne gestionăm furia, ne vom putea exprima emoțiile într-un mod pozitiv, ceea ce va duce către un bine colectiv.

9. Scenariul: descrierea celor 2 momente/aplicații, care să conțină și resursele alocate (timp, spațiu, materiale);

Activitatea 1

Diferența dintre impuls și sentiment

- Părinții vor primi câte două bilețele colorate, un bilețel galbem și unul roșu
- Pe bilețelul roșu vor nota o situație în care copilul a reacționat impulsiv

• Acțiune efectuată la impuls (gândire irațională)

- Pe bilețelul galben vor nota o situație în care copilul a reacționat calm (sentimental)

• Manifestarea sentimentului (gândire rațională)

- Bilețelele se expun pe tablă, grupate lângă un termometru al furiei
- Se va purta o discuție pe baza celor notate de către părinți si se prezinta cateva metode/jocuri , prin care se pot gestiona emotiile.

Exemplu.:

O modalitate excelentă și simplă de a percepe importanța respirației este compararea ei cu o telecomandă. Când copilul este nervos și agitat, sistemul nervos simpatic se implică și declanșează respirația rapidă și superficială. Ce face respirația profundă? Activează sistemul nervos parasimpatic care ajută la calmarea copilului. Așadar, exercițiile de respirație îl ajută în a gestiona astfel de emoții.

!!! Ne imaginăm că degetele sunt lumânările de pe tort: suflăm tare pentru a le stinge. Pentru asta trebuie să tragem mult aer în piept, după care să-l expirăm. Suflăm toate cele 10 lumânări:)

!!! Ne imaginăm că avem în mână o gogoașă fierbinte și ne e poftă să o mâncăm rapid. Ca să o răcim mai repede trebuie să suflăm cu putere. Tragem aer în piept și expirăm(răcim gogoașa). Repetăm de 3-4 ori, până se răcește gogoașa:)

!!! Ne imaginăm că avem în mână o păpădie. Inspirăm pentru a-i simți mirosul, după care expirăm ușor pentru a-i împrăștia semințele. În timp ce expirăm, ne punem și o dorință.

Activitatea 2

Încerc să îi transpun cît mai mult in "pielea" copilului și le propun ca unul dintre parinți să citească cât mai expresiv povestea :

"Trolul furios nu mai e furios?" carte pentru copii despre gestionarea furiei

https://www.youtube.com/watch?v=waD2HsjcOlQ&ab_channel=PrintesaUrbana

10. Descrierea momentului de debriefing.

Fiecare părinte , o să primească câte un chestionar. Scopul acestui chestionar nu este acela de a da un "scor" categoric. Ideea este de a le atrage atenția supra prezenței propriei lor furii, a nevoilor, a spaimelor. **Cu cât ai mai multe raspunsuri de DA**, cu atat este mai probabil sa îți ascunzi anumite stări emoționale, printre care si furia.

Ca și **"temă pentru acasă"** le sugerez un joc.

"Unul din cele mai cunoscute jocuri pentru gestionarea furiei este bătaia cu perne. Cu siguranță v-ați jucat seara, înainte de culcare, însă fără a ști câte beneficii aduce o astfel de activitate. Bătaia cu perne îi face pe copii să se simtă puternici și încrezători, mai ales dacă mama și tata se declară învinși. **Este util să stabiliți câteva reguli de bază înainte de a juca, precum să nu te lovești, să nu lovești cu perna la față, și toată lumea să respecte cuvântul „ Stop**".

Bibliografie:

https://nejucam.ro/jocuri-pentru-furie/

https://smartliving.ro/furia-in-relatia-cu-copiii-cum-o-gestionam/

https://www.youtube.com/watch?v=waD2HsjcOlQ&ab_channel=PrintesaUrbana

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR-ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. înv. primar Paveloni Daniela Rocsana
Liceul Teoretic ,,Traian Vuia" Făget,Timiș

Violența în mediul școlar este un fenomen global, cu consecințe negative asupra dezvoltării socio-emoționale a copiilor ce necesită intervenții integrate pentru a crea un climat educațional sănătos și sigur . În cazul claselor primare, intervenția este crucială, deoarece această perioadă reprezintă un moment esențial pentru formarea atitudinilor și comportamentelor pozitive. Acest articol analizează cauzele violenței în mediul școlar și propune soluții complexe bazate pe strategii pedagogice și psihologice, cu scopul de a preveni și combate violența în școlile noastre.

Factori care contribuie la violența în mediul școlar

Violența poate apărea din diverse cauze, inclusiv:

- **Factorii personali**: lipsa autocontrolului, dificultăți emoționale, expunerea la violență în mediul familial, hiperactivitatea, conflicte în familie, expunerea la modele de comportament agresiv.
- **Factorii de grup**: presiunea colegilor, lipsa unor relații sănătoase între elevi.
- **Factorii de mediu**: lipsa unor reguli clare în școală, modele negative promovate în societate.
- **Influențe socio-culturale**: mass-media, jocurile video violente, stereotipurile de gen.

În cazul copiilor mici, incapacitatea de a-și exprima emoțiile în mod adecvat sau frustrările cauzate de dificultăți academice pot contribui la comportamente agresive. Violența școlară poate fi definită ca orice act de agresiune verbală, fizică, emoțională sau socială care are loc în context educațional. În clasele primare, formele comune de violență includ:

- **Agresiuni fizice**: lovituri, împingeri.
- **Violența verbală**: jigniri, porecle.
- **Excluderea socială**: marginalizarea copiilor.
- **Bullying-ul**: comportamente repetitive, intenționate, care urmăresc rănirea sau intimidarea unui coleg.

Un mediu școlar bazat pe respect reciproc și susținere emoțională reduce riscul apariției violenței.

Strategii pedagogice pentru prevenirea violenței

a. Crearea unui mediu școlar pozitiv

Un climat de siguranță și susținere este esențial:

- Stabilirea unor reguli clare și consecvente.
- Promovarea valorilor precum respectul, empatia și cooperarea.
- Dezvoltarea activităților de grup care încurajează colaborarea.
- Organizarea regulată a unor activități care întăresc coeziunea grupului, precum jocurile de echipă.

b. Activități educative nonformale

Programele și activitățile extracurriculare pot oferi contexte sigure pentru dezvoltarea socială:

- Activități artistice și sportive, care dezvoltă spiritul de echipă.
- Ateliere de dezvoltare personală, care îi învață pe copii cum să-și gestioneze emoțiile.

c. Integrarea educației pentru prevenirea violenței în curriculum

Se pot introduce teme despre prevenirea violenței în cadrul orelor de Comunicare, Educație civică sau Dezvoltare personală. Exemplu:

- Jocuri de rol pentru a învăța soluționarea conflictelor.
- Lecții despre înțelegerea diversității și respect reciproc.

Intervenții psihologice pentru combaterea violenței

a. Consilierea individuală și de grup

Psihologul școlar poate:

- Ajuta elevii să-și gestioneze emoțiile și comportamentele negative.
- Facilita discuții de grup pentru a întări relațiile între colegi.

b. Programe de dezvoltare socio-emoțională

Aceste programe îi învață pe copii să identifice, să înțeleagă și să își exprime emoțiile:

- Tehnici precum „Stop și gândește" pentru autocontrol.
- Activități bazate pe mindfulness, care reduc stresul și agresivitatea.

c. Implicarea părinților

Relația școală-părinți este vitală:

- Organizarea de ateliere pentru părinți despre gestionarea comportamentelor agresive.
- Consilierea părinților care întâmpină dificultăți în educarea copiilor.

Rolul profesorilor

Profesorii sunt cei care interacționează cel mai frecvent cu elevii, astfel încât:

- **Observarea atentă**: identificarea timpurie a semnelor de agresivitate.
- **Intervenția rapidă**: folosirea metodelor de mediere a conflictelor.

- **Dezvoltarea empatiei**: promovarea dialogului și încurajarea elevilor să-și împărtășească punctele de vedere.

Exemple de bune practici

- **Programele anti-bullying**: Metode precum metoda „KIVA" din Finlanda pot fi adaptate pentru România.
- **Cercul siguranței**: întâlniri regulate în care elevii își exprimă emoțiile și dificultățile.

Concluzii și recomandări

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar este un proces complex, care necesită colaborarea tuturor actorilor educaționali, necesită colaborarea profesorilor, psihologilor și părinților, precum și implicarea directă a elevilor în activități care promovează un climat pozitiv. Pentru clasele primare, este esențial să se adopte o abordare proactivă, care să dezvolte abilități sociale, emoționale și comportamentale încă din primii ani de școală. La nivelul claselor primare, se recomandă:

1. **Integrarea educației socio-emoționale** în activitățile școlare.
2. **Implicarea activă a părinților și comunității** în viața școlară.
3. **Adoptarea unor programe anti-violență** bazate pe dovezi, adaptate la nevoile elevilor.

Un mediu școlar pozitiv, bazat pe înțelegere, respect și empatie, reprezintă fundamentul pentru formarea unor generații responsabile și armonioase.

Bibliografie

1. Goleman, D. (2006). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche.
2. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
3. Zaharia, D. (2020). *Educație pentru prevenirea violenței în școală*. Editura Didactică și Pedagogică.
4. Bălan, G. (2018). „Strategii didactice pentru combaterea violenței școlare." *Revista de Pedagogie*, nr. 3.
5. Ministerul Educației Naționale (2017). *Strategia națională pentru reducerea fenomenului de violență în școli*.

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Pîrvu Simina
Liceul Tehnologic „Dacia" Caransebeș

„Violența este arma celor slabi." (Mahatma Gandhi)

Violența o întâlnim peste tot, pe stradă, la televizor, în ziare, la școală, în magazine, de multe ori acasă și începem să credem că face parte din existența noastră, însă nu trebuie să o tolerăm. Din punct de vedere psihologic, atunci când vorbim de agresivitate/violență, ne referim și la nevoia de putere și control, nevoie care, dintr-un motiv sau altul, nu pot fi îndeplinite prin căi sănătoase, normale.

Nici un fel de violență asupra copiilor nu poate fi justificată și orice tip de violență poate fi prevenită. Totuși, copiii din întreaga lume se confruntă cu violența în familie, în comunitate și în instituțiile de învățământ. Violența în instituțiile de învățământ este o problemă globală, și are consecințe grave.

Violența în instituțiile de învățământ este diversă. Ea se manifestă atât sub forma unor acțiuni violente singulare, cât și sub forma intimidărilor permanente, înjosirilor și hărțuielii sistematice (bullying). Violența poate fi fizică sau / și verbală, se poate manifesta prin acțiuni violente și afirmații cu caracter sexual, poate avea accent pronunțat sau nepronunțat pe dimensiunea de gen, poate urmări beneficiul material (extorcarea și sustragerea de obiecte și bani), dar aproape întotdeauna cauzează traume psihologice tuturor persoanelor implicate. În Raportul mondial ONU privind violența asupra copiilor se menționează că, în lume, fiecare al zecelea elev este supus violenței în școală și acest indicator crește în fiecare an.

De multe ori este complicat să depistezi violența. De regulă, elevii care inițiază violența acționează în condițiile lipsei controlului și observării din partea adulților. În afară de aceasta, deseori, victima preferă să nu anunțe profesorii sau părinții despre agresiunea împotriva sa, fiindu-i frică de agravarea situației sau nedorind să pară „trădător" sau „pârâtor/turnător" în ochii celor din jur. Un pericol deosebit îl prezintă violența sistematică – hărțuirea sau bullyingul. Elevii pot fi supuși hărțuirii atât de o persoană (elev sau profesor), cât și de un grup. Odată cu creșterea accesibilității internetului, hărțuirea are loc și în spațiul virtual: prin comunicații mobile, poștă electronică și în rețelele sociale sunt răspândite poze denigratoare, mesaje jignitoare și amenințări (cyberbullying).

Violența influențează negativ prezența, capacitățile și motivația de învățare a elevilor și, într-un final, reușita lor academică. Din cauza violenței, copiii abandonează instituția de învățământ, fiind lipsiți de posibilitatea de a-și realiza pe deplin dreptul la educație. Relațiile dintre copii, dintre copii și adulți în instituția de învățământ au o influență colosală asupra formării personalității elevilor și socializării lor ulterioare. Violența lasă urme pe toată viața, influențând dezvoltarea emoțională, cognitivă, fizică, psihologică și comportamentul persoanei.

Datele cercetărilor HBSC (Health Behaviour in School-aged Children) din diferiți ani arată că acei copii care demonstrează în școală un comportament agresiv, se implică în bătăi și își supun sănătatea riscurilor asociate cu fumatul, abuzul de alcool și traumele, au o satisfacție de viață mai redusă sexuală, comportamentul agresiv în viața de familie, atitudinea violentă față de copii și bătrâni a unui adult pot fi prognozate reieșind din gradul de aplicare a forței și de manifestare a agresivității în mediul școlar pe când acesta era copil.

Violența slăbește conexiunea elevilor cu instituția de învățământ, le provoacă sentimente de frică și insecuritate – fenomene care sunt din start incompatibile cu scopurile educației și vin în contradicție cu dreptul de a învăța într-un mediu sigur și prietenos. Majoritatea cazurilor de violență în instituțiile educaționale nu sunt înregistrate și deseori rămân neobservate. În unele situații, acțiunile agresive ale elevilor și profesorilor sunt dezaprobate, dar conducerea instituției de învățământ nu întreprinde măsurile necesare pentru stoparea și prevenirea lor ulterioară.

Indiferent de amploarea și complexitatea problemei, sistemul educațional are multe oportunități pentru prevenirea violenței. Resursa profesională și organizațională de care dispune, sfera sa de influență socială permit întreprinderea unor acțiuni complexe și sistemice la adresa tuturor participanților la procesul educativ în scopul formării unui model de comportament bazat pe respect și inacceptarea violenței în relațiile interpersonale și în activitatea comună.

Bibliografie:

https://www.cnpac.md/wp-content/uploads/2024/07/PPC-ghid-RO-web-part-1.pdf
https://mecc.gov.md/sites/default/files/prevenirea_violentei_in_institutia_de_invatamant_ghid_metodologic.pdf

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Prof. Popa Florentina
Școala Gimnazială Specială „Constantin Pufan" Galați

Pentru derularea unor acțiuni eficiente de prevenire și combatere a violenței școlare sunt necesare demersuri eficiente de cunoaștere a acestui fenomen, de identificare a cauzelor care îl determină. Factorii determinanți sunt multipli și variați de aceea trebuie privită contextualizat astfel încât să fie elaborate planuri eficiente de prevenire și combatere.

Violenţa în mediul şcolar este un subiect şi o realitate din ce în ce mai prezentă, din păcate, în zilele noastre. De aceea, se scriu numeroase articole, se ţin o multitudine de conferinţe pe această temă şi se propun multe programe, cu diferite soluţii pentru stopare sau, măcar, diminuarea fenomenului. In acest articol, ne-am propus, să vedem care ar fi câteva din soluţiile practice şi cu caracter aplicativ pentru a lupta cu acest fenomen, soluţii pe care şcoala le-ar avea la îndemână şi ar trebui să le aplice, pentru a ţine situaţia aceasta sub control sau pentru a preveni episoade de violenţă şcolară.

Interesul opiniei publice faţă de violenţa şcolară a crescut o dată cu dezvoltarea mijloacelor de informare, presă scrisă, audio-vizual, dar mai ales internet. Se acordă din ce în ce mai multă importanţă acestei manifestări încercându-se determinarea cauzelor, dar şi stabilirea unor metode eficiente de diminuare, prevenţie, intervenţie şi combatere a manifestărilor violente. Dar, ca să previi acest fenomen, trebuie să cunoşti mai întâi amploarea sa. Şi, cum şcoala este parte integrantă a societăţii, este absolut normal ca problemele cu care se confruntă societatea să se regăsească şi în mediul şcolar. Avem astfel situaţii de agresiune verbală, fizică, situaţii de intimidare, ameninţare, distrugere a bunurilor, etc. ceea ce contribuie la instaurarea unui climat de insecuritate.

Ce ar trebui să facă şcoala? În primul rând ar trebuie să dezvolte nişte practici eficiente de prevenire a violenţei plecând de la formarea iniţială şi continuă a dascălilor şi continuând cu o cercetare de teren cât se poate de serioasă. Lupta împotriva acestui fenomen a devenit prioritară în multe şcoli; ştim cu toţii că la începutul fiecărui an este avizat un regulament care prevede o serie întreagă de măsuri disciplinare în cazul vreunei abateri de la normele morale şi de conduită în mijlocul elevilor (mustrare, suspendare, scăderea notei la purtare, etc.). Dar aceste măsuri nu sunt pe deplin eficiente! Alte iniţiative provin direct din mediul şcolar, rezultat al intervenţiei specialiştilor. Din păcate, acţiunile întreprinse sunt de cele mai multe ori axate pe nevoia urgentă a intervenţiei, şi nu pe analiza reflexivă şi mijloacele aplicate! Trebuie acţionat înainte ca acest fenomen să ia amploare.

Observăm că uneori atât adulţii, cât şi elevii sunt prea toleranţi faţă de violenţa a cărei gravitate e minoră (insulte, ameninţări verbale) dar care repetată poate aduce cu sine probleme şcolare şi psihologice serioase! Prin urmare, luând în calcul cauze de ordin individual, socio-economic şi socio-cultural putem ajunge la aplicarea unor programe specifice menite să identifice încadrarea acestor fapte de către şcoală şi măsurile care pot contribui la prevenirea comportamentului agresiv şi violent. Marginalizarea agresorului nu face decât să sporească ruptura dintre el şi şcoală în condiţiile în care el este victima propriei violenţe, prizonierul propriei imagini, izolat şi respins de toţi colegii.

De altfel, această capacitate de a acţiona agresiv face parte din bagajul genetic al fiinţei umane, ne naştem cu ea! Însă când agresivitatea devine un mod curent sau exclusiv de interacţiune socială vorbim de gesturi antisociale sau violente ale căror manifestări compromit integritatea fizică, morală, psihologică sau materială a celorlalţi şi a autorului însuşi.

Ca lupta împotriva violenţei şcolare să fie eficientă, trebuie înţeles mai întâi contextul social şi familial din care provine elevul. Se întâmplă uneori ca anumiţi factori care provin din mediul şcolar să fie elementul declanşator al manifestărilor sale violente. Includem în această categorie măsurile disciplinare punitive, regulile stricte, atitudinea severă a numitor dascăli, ceea ce contribuie şi mai mult la declanşarea comportamentului negativ sau a manifestărilor violente. Soluţia acestei probleme stă în empatia care ar trebui să existe în primul rând între profesori şi elevi; în egală măsură putem vorbi de colaborarea dintre şcoală şi familie, deoarece cu toţii ne dorim să oferim elevilor un mediu care să favorizeze găsirea celor mai bune soluţii la problemele lor şi dezvoltarea unor strategii de autocontrol comportamental şi emoţional.

Închei printr-un citat: „Elevii de azi sunt foarte abili social – se conectează uşor unul la celălalt, sunt capabili – inconştient – să scaneze energia oamenilor şi să dea „ignore" adulţilor neautentici şi deconectaţi. Sunt intuitivi, învaţă în imagini, absorb informaţia în „bulk", nu neapărat secvenţial, nu neapărat în adâncime. Folosesc puţine cuvinte, dar înţeleg – sublimat aproape – relaţiile dintre oameni. Nu le plac nedreptăţile, sunt hipersensibili la critică, tare dornici de validare şi acceptare. Cea mai bună strategie este să fii tu, ca adult, „chill", fără agende şi mesaje perpendiculare, adică fără speech-uri sau cicăleli inspiraţionale. Învăţarea trebuie să li se întâmple, nu să pară planificată.

BIBLIOGRAFIE

1. Călineci, Marcela Claudia și colab., Valori comportamentale și reducerea violenței în școala, București, Educația, 2009;

2. Jigău. M și colab., Prevenirea şi combaterea violenţei în şcoală, Ghid practic pentru directori şi cadre didactice, ISE, 2006;
3. Şoitu, L., Hăvărneanu, C., Agresivitatea în şcoală, Iaşi: Editura Institutului European, 2001;
4. https://vedemjust.ro/wp-content/uploads/2022/06/prevenirea-si-combaterea-violentei.pdf

UN MEDIU ȘCOLAR SIGUR ȘI FĂRĂ BULLYING

Prof. Popescu Maria Daniela
Grădinița cu P.P. ,,Paradisul Copiilor,, Craiova

Bullying-ul este un fenomen îngrijorător care a luat amploare destul de repede în mediul școlar și care trebuie diminuat sau stopat prin aplicarea unor strategii specifice fiecărui nivel de învățământ.

Bullying (violența psihologică) este definită în Ordinul MEC nr. 4.344 din 2020 precum acțiunea sau seria de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, într-un context social dificil de evitat, săvârșite cu intenție, care implică un dezechilibru de putere, au drept consecință atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane și vizează aspecte de discriminare și excludere socială, care pot fi legate de apartenența la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală, caracteristicile personale, actiune sau serie de acțiuni, comportamente ce se desfășoară în unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației si formării profesionale.

Prevenirea violenței psihologice - bullying în mediul educațional se realizează în fiecare unitate de învățământ în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului educației naționale nr. 1.409/2007*) privind aprobarea Strategiei pentru reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar. Există câteva etape și sfaturi prevăzute în Anexa nr. 1 a Ordinului MEC nr. 4.344 din 2020:

- implementarea, la nivelul unității de învățământ, a unui plan școlar de prevenire și combatere a violenței, a unor programe/proiecte/campanii cu scopul de creștere a coeziunii grupului de copii și a comunității copii-adulți,
- conștientizarea consecințelor violenței psihologice - bullying,
- eliminarea cauzelor/riscurilor/vulnerabilităților care ar putea determina producerea de astfel de comportamente;
- desfășurarea unor activități de informare și conștientizare, în colaborare cu alte instituții sau specialiști cu competențe în domeniu;
- promovarea unui climat educațional care încurajează atitudinile pozitive, nonviolente și suportive între membrii comunității de preșcolari/elevi și adulți,
- învățarea și exersarea empatiei, a interacțiunilor între aceștia,

- implicarea participării preșcolarilor/elevilor de toate vârstele la toate deciziile care îi privesc și promovarea acțiunilor de la egal la egal între preșcolari/elevi;
- promovarea relațiilor democratice între copii și adulți, prin toleranță, respect, incluziune și solidaritate,
- implementarea unor măsuri administrativ-organizatorice, care să contribuie la crearea unui mediu securizant din punct de vedere fizic si emoțional pentru copii, în unitatea de învățământ, precum montarea de camere de luat vederi, profesori de serviciu, asigurarea pazei spațiilor educaționale, dispunerea mobilierului în clasă în scopul facilitării colaborării între copii, promovarea lucrului în echipă, constituirea formațiunilor de studiu, conform prevederilor legale;
- formarea cadrelor didactice în sensul dezvoltării personale și al utilizării metodelor de disciplină pozitivă.

La începutul fiecarui an școlar, unitățile de învățământ au responsabilitatea de a-și întocmi propriile strategii și planuri de asigurare și de menținere a unui climat social adecvat educației de calitate, condiție esențială pentru prevenirea și combaterea bullyingului, prin:

- aplicarea politicilor de prevenire si de combatere a bullyingului, conform anexelor nr. 1 si 2 la normele metodologice;
- procese participative cu implicarea directă a elevilor, a părinților, a cadrelor didactice și a personalului auxiliar;
- evaluari anuale ale climatului educațional, incluzând dezbateri, propuneri extracurriculare, care au ca scop diminuarea fenomenului de bullying.

La nivelul fiecarei unități de învățământ, la începutul anului școlar, se creează un grup de acțiune antibullying cu rol de prevenire, identificare și soluționare a faptelor de bullying, comise între elevi, prin acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice. Grupul de acțiune antibullying se dimensionează potrivit particularităților fiecărei unități de învățământ, având maximum 10 (zece) membri, fiind adaptat contextului social, dimensiunii și cerințelor specifice fiecărei unități de învățământ.

La nivelul unei unități de învățământ preșcolar se constituie grupul de acțiune pentru creșterea gradului de siguranță în mediul școlar cu următoarea componență: directorul unității, membri comisiei pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și

promovarea interculturalității, reprezentantul primarului, reprezentantul Consiliului local, reprezentantul părinților, un reprezentant al DGAS, un reprezentant al poliției cu competență pe raza teritorială .

Acest grup are rolul de a elabora, aplica, monitoriza și evalua modul de împlinire a obiectivelor incluse în cadrul planului operațional al unității școlare privind reducerea fenomenului violenței, conform Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar aprobat prin Ordinul nr. 5726/2024.

Având în vedere faptul că preșcolarii au o capacitate redusă de înțelegere a consecințelor faptelor de violență ,pentru a preîntâmpina astfel de fapte , cadrele didactice proiectează și organizează diverse activități cu copiii prin care atrag atenția asupra consecințelor emoționale negative care se produc. La aceste activități participă cu statut de invitați și reprezentanți ai poliției, care influențează în mod pozitiv înțelegerea noțiunilor de violență și efectele acestora. Un rol important îl are și consilierul școlar care în parteneriat cu cadrul didactic poate organiza activități prin care copiii sunt puși în ipostaza de a alege comportamentele pozitive și de a respinge comportamentele negative. Sunt o multitudine de materiale didactice (imagini, filmulețe…) care pot fi utilizate, știut fiind faptul că suportul intuitiv joacă un rol esențial în cadrul activităților prin facilitarea înțelegerii faptelor și trăirilor personajelor prezentate. Trebuie încurajate activitățile în care copiii lucrează în echipă, în grupuri mici , pentru a se cunoaște și accepta la nivelul grupei. Copiii trebuie obișnuiți să identifice emoțiile, sentimentele colegilor lor și să înțeleagă că nu trebuie să producem rău , frică , teamă , altora. Trebuie învățați să accepte faptul că deși suntem cu toții diferiți, putem fi prieteni, parteneri la rezolvarea anumitor sarcini în grupul clasei.
Parteneriatele educaționale se pot realiza și între instituții de învățământ de nivel diferit , colaborarea în realizarea activităților organizate între elevi și preșcolari este benefică tuturor partenerilor.

Implicarea cadrelor didactice în diverse proiecte educaționale la nivel județean, național (Campania- 19 zile de activism împotriva violenței), internațional (simpozioane, conferințe…) în parteneriat cu diverse asociații și organizații , prin activitățile desfășurate cu preșcolarii pot conduce la reducerea fenomenului de violență școlară.

Este foarte important să fie implicați și părinții preșcolarilor în realizarea acestor activități. Importante sunt și activitățile organizate cu părinții cu teme de interes : violența copiilor, fapte de violență, comportamentul copiilor în grup…părinții acestora sunt partenerii cadrului didactic și au rolul de mediator în anumite situații. Este recomandată reducerea timpului petrecut de către copii în fața televizorului, controlul filmulețelor la care asistă copilul și supravegherea acestuia în mediul outdoor, în grupurile de joacă .

Rolul cadrului didactic în educația timpurie a copilului este foarte important , copilul trebuie inclus în sistemul de învățământ , în mediul școlar de la o vârstă cât mai mică pentru a se putea adapta grupului din care face parte, pentru a-și forma un comportament social adecvat. Prin oferirea exemplelor pozitive , copiii vor putea alege comportamentele dorite și vor urma o conduită civică corectă.

Cu toții ne dorim un mediu școlar sigur pentru copiii noștri și cu siguranță stă în puterea noastră să producem schimbarea dorită în comportamentul copiilor. Împreună cu partenerii educaționali vom gasi cele mai adecvate metode și strategii care vor conduce la reducerea fenomenului de violență școlară.

BIBLIOGRAFIE:

-E-JURIDIC.RO -Interzicerea bullying-ului in scoli, definita prin Ordinul nr. 4.343 din 2020

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Ronțu Luisa- Maria
Școala Gimnazială „Nicu Enea" Bacău

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă și actuală, având multiple implicații asupra dezvoltării personale și sociale a elevilor. Aceasta poate lua diverse forme, de la agresiunea verbală și fizică, până la hărțuirea cibernetică, afectând relațiile dintre elevi, profesorii și întreaga comunitate școlară. Prevenirea și combaterea violenței necesită o abordare integrată, care să includă strategii pedagogice și psihologice eficiente, adaptate particularităților fiecărei comunități școlare. În acest eseu, vom analiza principalele cauze ale violenței școlare și vom evidenția soluțiile relevante pentru o intervenție eficientă.

Violența școlară poate fi influențată de factori personali, sociali și instituționali. La nivel individual, trăsături precum impulsivitatea, lipsa empatiei sau dificultățile de comunicare pot favoriza comportamentele agresive. De asemenea, experiențele traumatizante de acasă, precum violența domestică sau neglijența, contribuie la manifestările agresive ale copiilor în mediul școlar.

Pe plan social, presiunea grupului de egali și stereotipurile culturale joacă un rol semnificativ. Adolescenții, în special, pot recurge la violență ca mijloc de a-și consolida statutul social sau de a face față excluderii. La nivel instituțional, lipsa unei politici clare anti-violență, a unui climat educațional pozitiv și a unor metode de gestionare eficientă a conflictelor poate amplifica incidența violenței.

Educația formală joacă un rol central în modelarea comportamentului elevilor și în prevenirea conflictelor. Profesorii și managerii școlari trebuie să implementeze strategii clare pentru promovarea unui climat educațional bazat pe respect și incluziune. Un mediu școlar bazat pe respect reciproc, colaborare și sprijin poate diminua riscul de violență. Aceasta implică stabilirea unor reguli clare de comportament, promovarea valorilor etice și încurajarea unei culturi a toleranței. Programele educaționale care includ dezvoltarea inteligenței emoționale, empatiei și abilităților de rezolvare a conflictelor sunt esențiale. Activități precum jocurile de rol, dezbaterile sau exercițiile de lucru în echipă îi ajută pe elevi să-și gestioneze emoțiile și să dezvolte relații sănătoase. Implicarea tuturor actorilor educaționali — elevi, profesori, părinți și autorități locale — în inițiative comune anti-violență poate consolida solidaritatea și sentimentul de apartenență. Organizarea de ateliere, conferințe și campanii de informare contribuie la conștientizarea consecințelor negative ale violenței.

Intervențiile psihologice sunt esențiale atât pentru prevenirea, cât și pentru gestionarea situațiilor de violență deja existente. Psihologii școlari au un rol vital în identificarea elevilor aflați în dificultate și în oferirea sprijinului necesar. Prin consiliere, elevii care manifestă comportamente agresive pot învăța modalități mai sănătoase de a-și exprima emoțiile. În același timp, victimele violenței pot beneficia de suport psihologic pentru a-și recăpăta încrederea și stima de sine.

Medierea conflictelor între elevi, cu ajutorul unui adult imparțial, contribuie la reducerea tensiunilor și la prevenirea escaladării violenței. Programele de peer-mediation (mediere între egali) sunt, de asemenea, eficiente în implicarea activă a elevilor în gestionarea propriilor conflicte. Identificarea timpurie a semnelor de violență, precum schimbările bruște în comportamentul elevilor sau semnele de anxietate, permite o intervenție rapidă. Aceasta poate preveni escaladarea comportamentelor agresive și reducerea impactului negativ asupra comunității școlare.

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar necesită o abordare multidimensională, care să includă măsuri pedagogice și psihologice integrate. Rolul școlii este de a crea un mediu sigur, care să sprijine dezvoltarea armonioasă a elevilor, oferindu-le instrumentele necesare pentru a naviga conflictele într-un mod constructiv. Totodată, colaborarea între profesori, părinți și specialiști este esențială pentru a asigura un impact durabil. Prin investiții constante în educația emoțională, conștientizarea importanței relațiilor pozitive și dezvoltarea unor politici clare anti-violență, se pot reduce semnificativ comportamentele agresive în mediul școlar. Astfel, școala poate deveni un spațiu al creșterii și învățării, nu doar al cunoașterii, ci și al dezvoltării personale și sociale.

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR: CAUZE, EFECTE, PREVENȚIE

Prof. Roșu Elena-Mihaela
Școala Profesională Gropnița

Idealul educațional în jurul căruia este organizată școala românească constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalităţii autonome şi creative în vederea unei integrări eficiente în societatea bazată pe cunoaştere. Însă, în societatea zilelor noastre, conturarea unui profil al absolventului dezvoltat armonios, integru, liber sau creativ este contrabalansată de inserarea violenței în mediul școlar.

Violenţa în şcoală se referă la orice formă de manifestare a unor comportamente, precum exprimare inadecvată sau jignitoare (poreclire, tachinare, ironizare, imitare, ameninţare, hărţuire etc.); bruscare, împingere, lovire, rănire; comportament care intră sub incidenţa legii (viol, consum/ comercializare de droguri, vandalism– provocare de stricăciuni cu bună ştiinţă, furt etc.); ofensă adusă statului/ autorităţii cadrului didactic (limbaj sau conduită ireverenţioasă faţă de cadrul didactic etc.).

O posibilă cauză a propagării pe scară largă a agresiunilor și a luptelor de putere o constituie mediatizarea, aceasta devenind un imbold pentru elevii care manifestă comportamente abuzive. Violenţa în şcoli este una dintre cele mai vizibile forme de scădere a stimei de sine a individului cu efect imediat asupra succesului școlar. Şcolile nu pot promova învăţarea şi socializarea, dacă acestea sunt un mediu în care se manifestă agresivitatea, intimidarea (bullying), violenţa.

Principalele tipuri de violență întâlnită în mediul școlar sunt:

- **violenţă verbală**, de exemplu, jigniri cu referire la trăsături fizice (respectiv înălţimea, greutatea), între elevi. Violenţa verbală se foloseşte pentru a controla o persoană sau emoţiile acesteia. Formele pe care le poate lua sunt: poreclire, tachinare, imitare în scop denigrator, insulte, ridiculizarea aspectului fizic etc. În multe cazuri, violenţa verbală declanşează fenomene de violenţă fizică.
- **violenţă psihologică**, o violenţă ascunsă, care invadează suflete şi gânduri, care sapă adânc şi împovărează, care duce la pierderea încrederii în propria persoană. Treptat, persoana care este expusă umilinţelor ajunge să creadă în ele şi să le transfome în părţi ale sinelui. Forme ale violenţei psihologice sunt excluderea, respingerea, izolarea, criticarea, ameninţarea, coruperea etc. În violenţa psihologică sunt incluse şi comportamente pe care le trecem foarte uşor cu vederea: refuzul de a comunica, refuzul de a primi sau oferi ajutor, refuzul de a da curs solicitărilor, indiferenţa, ignoranţa etc.
- **violenţă fizică.** Violenţa fizică însumează toate actele fizice care se fac cu intenţia de a

face rău unei persoane.

Bullying-ul reprezintă o formă de abuz, în detrimentul stării de bine şi a dezvoltării sănătoase şi armonioase a elevilor. În școli, apare fie ca o formă simplă de neglijare sau se poate extinde complex, ca abuz fizic, emoţional şi sexual. Această manifestare devine o modalitate de a câştiga puterea asupra altei persoane tocmai din cauza unui deficit de stimă de sine sau a invidiei și anxității.

Fenomenul bullying apare când :

- se strigă pe nume cu subînțeles;
- se pune în încurcătură;
- se împinge, lovește, șicanează;
- se vorbește pe la spate;
- se ignoră;
- se atacă opiniile, credința;
- se fură banii sau alte obiecte;
- se îndepărtează prietenii;
- se postează mesaje urâte pe net (cyberbullying);
- se provoacă rumoare;
- se înșală, se intimidează;
- se păstrează tăcerea sau se dau telefoane abuzive;
- se trimit texte ofensive prin telefon

Sau când se fac remarci despre:

- greutate;
- aspect;
- culoarea părului;
- familie;
- activitatea școlară;
- popularitate;
- felul în care se muncește (stil de lucru);
- despre dizabilități existente;
- despre diferențe de religie, culoare sau cultură;
- despre hainele purtate;
- despre piercing, aparat auditiv, cercei, coliere;

 despre dyslexie, dyspraxia.

Violența în mediul școlar cunoaște o serie de factori, precum:

- **Factorii individuali** pot fi grupaţi în două categorii:

• factori dependenţi de zestrea ereditară şi de structura neuropsihică a unei persoane (debilitate mintală, hiperemotivitate, autism, tendinţe agresive etc.);

• factori care ţin de unele particularităţi ale personalităţii (cum ar fi diferite tulburări de caracter formate sub influenţa unor factori de mediu).

- **Factorii familiali** se referă la climatul afectiv din familie, la coeziunea familială, la statusul economic şi cultural, pentru că, de cele mai multe ori, copiii copiază comportamentele părinților.

- **Factori care ţin de contextul social mai larg** Mediul social conţine numeroase surse de influenţă de natură să inducă, să stimuleze şi să întreţină violenţa şcolară, cum ar fi : situaţia economică, inegalităţile sociale, criza valorilor morale, slăbiciunea mecanismelor de control social care să vegheze la aplicarea legilor, mass-media, lipsa de cooperare a instituţiilor implicate în educaţia şi protecţia copiilor etc.

E de luat în seamă ca factor favorizant **conflictul între generaţii,** creşterea distanţei culturale dintre „bătrâni" şi „tineri" din cauza accelerării în special a progresului tehnic.

De asemenea, și **conflictul de status** dintre profesori şi elevi e parte a clasificării. El se referă la faptul că profesorii sunt percepuţi în special prin prisma rolului lor de evaluatori şi nu al aceluia de formatori.

Prevenirea violenței școlare se poate realiza prin promovarea unor valori culturale și morale după care elevii să se conducă în viață și prin creșterea motivației pentru învățare.

Valorile sunt acele comportamente, procese de gândire, trăsături de caracter, pe care societatea le consideră intrinsec bune, cu rezultate dezirabile, care merită să fi e preluate de alţii. Dezvoltarea caracterului moral al tinerilor este o condiţie esenţială pentru continuarea civilizaţiei. Sistemul de valori al unei persoane determină modul în care acţionează, motivaţia şi implicarea în obţinerea succesului.

Deciziile, atât cele pe termen scurt, cât şi cele pe termen lung, sunt infl uenţate de sistemul personal de valori. În funcţie de sistemul personal de valori, depinde modul în care fi ecare face faţă sarcinilor vieţii şi celor profesionale. Existenţa unor incompatibilităţi între valorile personale şi cele familiale sau cele şcolare, de exemplu, constituie surse de conflict şi apariţia problemelor personale, sociale, emoţionale, comportamentale.

Fiecare dintre noi are un set de valori, de credințe și de reguli, elemente de bază în crearea motivației. Întrucât factorii generatori de agresivitate/ violenţă sunt variaţi, atunci şi măsurile de prevenţie se vor raporta la aceştia, respectiv:

- **Intervenţii la nivel individual:** cunoaşterea copiilor şi identificarea timpurie a celor cu potenţial violent; valorificarea intereselor şi aptitudinilor acestora şi, în funcţie de vârstă implicarea lor în activităţi de voluntariat cu caracter social; înţelegerea mecanismelor recompensă-sancţiune şi evitarea centrării predominant pe sancţiune.
- **Intervenţii la nivel familial** prin oferirea de consiliere părinților.
- **Intervenţii la nivelul şcolii:** creşterea rolului consilierului şcolar în viaţa şcolii; programe de informare a elevilor privind modalităţile adecvate de gestionare a unor situaţii concrete de violenţă (auto-control, negocierea conflictelor, comunicare, mijloace de auto-apărare etc.); încurajarea exprimării opiniei elevilor în cadrul dezbaterilor curente; valorificarea în timpul orelor de dirigenţie a temelor relevante pentru problematica violenţei (drepturile şi îndatoririle individului, libertate şi normă/ regulă de comportament, decizie şi consecinţele deciziilor, abilităţi sociale etc.); programe şi activităţi extracurriculare (săptămâna împotriva violenţei; concursuri/ expoziţii tematice, invitarea unor specialişti care să prezinte într-un mod interactiv, teme legate de violenţa şcolară, la care să participe, pe lângă elevi, şi cadre didactice şi părinţi)
- **Intervenţii la nivel social:** campanii de conştientizare cu sprijinul media; teme privind violenţa şcolară în programele de formare continuă a cadrelor didactice; discipline opţionale centrate pe prevenţia violenţei; stimularea cercetării privind violenţa şcolară etc.

Rolul deosebit de important în prevenirea şi combaterea violenţeiîi revine familiei, aceasta fiind primul mediu în care se stabileşte un anumit climat psihoemoţional cu tipuri expresive de comunicare şi acţiune în interior şi în relaţiile cu mediul. Familia constituie atât un mediu natural biologic, cât şi socio-cultural, economic. Ea asigură satisfacerea unei game largi de trebuinţe şi aspiraţii (nevoi şi aşteptari ale membrilor săi).

Şcoala este a doua familie a copilului, este cea care îi receptează pe copii, fiind următorul mediu în care copilul îşi va desfăşura activitatea. Aici este şi locul unde comportamentele violente sunt mult mai repede descoperite, copilul fiind supus unor cerinţe şi reguli specifice mediului educaţional, cu care de multe ori se întâmplă să intre în conflict.

Mediul școlar este cel mai important pentru socializarea copiilor. Este locul în care primește educație, în care învață reguli și principii pe care trebuie să le aplice și el devine, astfel, un spațiu favorizant desfășurării comportamentelor violente.

Totuşi, reuşita în şcoală depinde şi de familie, aceasta din urmă fiind cel mai important partener în educaţia copilului. Familia este cea care cunoaşte copilul cel mai bine fiind şi cea care influenţează şi modelează personalitatea acestuia în ansamblu. Familia este cea care poate da detalii despre comportamentul copilului acasă, pe stradă, în diverse alte locuri, despre modul în care copilul îşi petrece timpul liber, despre anturajul copilului.

Atât școala, cât și familia trebuie să intervină eficient în stoparea comportamentelor violente, întrucât o acțiune considerată de copil o glumă poate degenera și atrage consecințe grave în viitor.

Bibliografie:

Axinte, Gabriela, Sorici, Cristina, *Prevenirea violenței în școală-resurse pentru școli și profesori,* Pașcani 2015

Călineci, Marcela Claudia, Păcurari Otilia Ștefania, Stoicescu, Daniela, *Valori comportamentale și reducerea violenței în școală*, București, 2009

PROIECT EDUCAŢIONAL

Prof. consilier școlar: Rus Ana
CJRAE – Bistrița-Năsăud

Spune NU violenței în școala ta – alege respectul, prietenia și solidaritatea!

MOTTO: *Intoleranţa este o formã de violenţã şi un obstacol în dezvoltarea unui adevarat spirit democratic.* Mahatma Gandhi(1869-1948)

PREZENTAREA PROIECTULUI

ARGUMENT:

Cazurile de violență în școlile din România și în mediul familial sunt într-o creștere alarmantă. Complexitatea acestui fenomen impune o abordare amplă, care să includă nu doar violența din școli, ci și violența în general, având în vedere legătura strânsă dintre cele două. Pe de o parte, copiii experimentează adesea primul contact cu violența în cadrul familiei, manifestând ulterior comportamente agresive în afara acesteia, în relațiile cu prietenii, colegii de școală sau alte persoane. Pe de altă parte, violența învățată în medii externe, adesea pe fondul neglijării familiale, poate afecta la rândul său relațiile din cadrul familiei. Agresivitatea dintre copii reprezintă o etapă incipientă care poate degenera în agresivitate la nivelul societății. Prin acest proiect, ne propunem să promovăm o atitudine pozitivă în rândul elevilor și să cultivăm sentimente de prietenie și solidaritate prin activități care să le

dezvolte abilitățile de comunicare, să le stimuleze creativitatea, încrederea în sine și dorința de a oferi sprijin celor din jur atunci când este necesar.

Violența nu este ereditară, însă poate fi contagioasă.

SCOPUL PROIECTULUI : combaterea fenomenelor de *violență și bullying* prin informarea elevilor cu privire la cauzele, formele de manifestare şi consecintele acestora şi implicarea elevilor într-o serie de activitati educative formale şi non-formale menite să coștientizeze importanța relațiilor interumane bazate pe înțelegere, prietenie și toleranță.

GRUPUL ȚINTĂ: Elevii claselor V-VII

PERIOADA: 27 – 31 ianuarie 2025

COMPETENȚ|E GENERALE:

- Dezvoltarea deprinderilor de comportament moral-civic în contexte de viață cotodiene;
- Colaborarea eficientă cu ceilalți în vederea soluționării unor sarcini simple, demonstrând disponibilitate și implicare activă.

COMPETENȚ|E SPECIFICE:

- Explorarea unor valori morale care stau la baza relațiilor cu ceilalți oameni,
- Recunoașterea unor comportamente moral-civice din viața cotidiană;
- Deosebirea comportamentelor prosociale de cele antisociale;
- Relaționarea pozitivă cu ceilalți, în rezolvarea unor sarcini simple de lucru;
- Descoperirea şi analizarea cauzelor producerii actelor de violenţă, atât în anturajul de la şcoală, cât şi în anturajul din afara şcolii;
- Identificarea situaţiilor conflictuale şi a modalităţilor nonagresive de rezolvare a acestora.

OBIECTIVE EDUCATIVE:

- Sensibilizarea copiilor despre consecinţele care rezultă din aplicarea unor fapte agresive şi antisociale;
- Dezvoltarea unui comportament social corespunzător (în cadrul relaţiilot stabilite cu colegii, cu cadrele didactice) prin familiarizarea acestora cu diverse reguli de conduită pozitivă şi civilizată, în raport cu propria persoană şi cu ceilalţi;
- Crearea unei stări de sensibilizare a copiilor pentru o societate bazată pe comportamente anti-bullying, în contextul şcolar şi cel familial;

- Îmbunătăţirea gradului de implicare voluntară a elevilor în activităţii de prevenire a violenţei;
- Formarea de aptitudini şi atitudini morale în spiritul prevenirii şi înlăturării violenţei în grup: colaborarea şi întrajutorarea, generozitatea, toleranţa, spiritul de iniţiativă; competiţia constructivă, spiritul de fair – play, comunicarea, asumarea responsabilităţii, capacitatea de a-i accepta pe toţi cei din jur, indiferent de origine, etnie, limbă sau orice alt statut.

STRATEGII DIDACTICE:

METODE ŞI PROCEDEE: convorbirea, jocuri de rol, dezbateri, discuţii.

MIJLOACE DE REALIZARE: referate, pliante, fişe de lucru, prezentări PPT, chestionare, filme calculator, laptop, fotografii.

RESURSE UMANE: elevi ai claselor V-VII părinţi, profesori, profesor consilier școlar.

LOC DE DESFAŞURARE: sălile de clasă ale școlii.

ACTIVITĂŢI PROPUSE:

Nr.crt	Activitatea	Descriere	Calendar
1	• *Ce este bullyingul? Îl putem opri?* • Rezolvarea conflictelor	Activitatea va cuprinde o parte teoretică de informare și o parte practică de exemplificare a situațiilor de bullying/jocul de rol. Prezentare ppt Prezentare ppt, discuții	Luni, 27 ianuarie 2025
2.	• *Violența un drum catre nicăieri*: *Colega nouă* - Film Antibullying, *Farsa* - Film Antibullying, *Maria și băiatul paralizat*-iubirea aproapelui, *Spune stop Bullying-ului!,*	Activitatea încearcă să surprindă care sunt factorii care pot determina comportamente de tip bullying, care sunt consecințele comportamentului asupra persoanelor implicate, modalități pozitive de a face	Marți, 28 ianuarie 2025

		față unui comportament de tip bullying (vizionarea și dezbaterea unor filmulețe educaționale)	
3.	• *Împreună combatem violența!*: - *Arborele Binelui* - poster - *Cum e să fii în papucii mei?*	Realizarea posterului cu mesajele antiviolență la nivelul fiecarei clase Completarea fișei de activitate	Miercuri, 29 ianuarie 2025
4	• *Fii puternic: spune stop bullying în școală* Activitate de consiliere	Dezbatere Aplicarea unui chestionar Organizarea unei activităţi împreună cu profesorul consilier.	Joi, 30 ianuarie 2025
5.	• *Violența distruge! Prietenia construiește!*	Expoziție de desene, afișe, postere pe holurile școlii.	Vineri, 31 ianuarie 2025, cu ocazia Zilei Internaționale a Nonviolenței în școli

EVALUARE:

- Discuții
- Chestionare de feedback
- Postere

REZULTATE AŞTEPTATE

- Creşterea stimei de sine în rândul elevilor;
- Sporirea şanselor la educaţie a tuturor copiilor;
- Valorificarea potenţialului fiecărui copil.

DISEMINAREA

- În cadrul întâlnirilor din Comisia metodică
- În cadrul Consiliului profesoral
- Ședința cu părinții pe școală
- Diseminarea în ziarul online al orașului

STRATEGII DE INTERVENȚIE PRIVIND PREVENIREA ŞI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Prof. înv. primar Sandu Florin-Laurențiu
Școala Gimnazială Budești, jud. Vâlcea

Violenţa este una dintre marile probleme ale lumii contemporane. Presa scrisă sau audiovizualul informează în permanenţă cu privire la manifestări diverse ale acestui fenomen. Apariţia diferitelor forme de violenţă în mediul şcolar pare aproape o fatalitate şi devine, adesea, un lucru obişnuit, cu care semenii coexistă fără măcar a se mai sesiza asupra pericolului. Chiar dacă reprezintă o problemă delicată, punerea sub control a fenomenului violenţei nu se poate face decât dacă îi sunt cunoscute cauzele, originile, formele de manifestare şi posibilităţile de prevenire. Problema violenţei în şcoală poate şi trebuie să devină o temă de reflecţie pentru toţi cei implicaţi în actul educaţional. Cu atât mai mult cu cât şcoala dispune, credem, de importante resurse pentru a concepe programe de prevenire a violenţei şi pentru a rupe cercul vicios al violenţei în mediul şcolar.

În România există foarte puţine date statistice care să releve prevalenţa hărţuirii şi violenţei în mediul şcolar, cu toate că la nivel empiric se cunoaşte că acest fenomen este în continuă creştere la noi în ţară, existând o multitudine de cazuri de violenţă în şcoli mediatizate prin presa scrisă şi audio-vizual. Violenţa în şcoli este de asemenea considerată ca fiind un comportament învăţat fiind tangenţial identificată, în special, în legătură cu violenţa adulţilor faţă de copii, făcându-se asocierea între familia disfuncţională şi comportamentul potenţial violent al copiilor proveniţi din aceste tipuri de familii.

Pentru a putea derula programe de prevenţie şi intervenţie este importantă înţelegerea fenomenului de hărţuire şi violenţă în şcoli şi caracteristicile atât ale agresorilor cât şi ale victimelor.
Combaterea fenomenului este destul de dificilă, deoarece implică schimbarea unei mentalități deja înrădăcinate în mintea celor care apelează la acest mod de contact cu cei din jur. Nu este imposibilă însă. Aceasta poate să se facă prin metode non formale:

- Jocuri de rol care să aibă loc în sala de clasă și să îi facă pe cei mici să înțeleagă postura fiecărei părți a acțiunii de bullying;
- Tabere școlare în care copiii să fie scoși din mediul lor normal și în care să se construiască noi reguli de socializare;
- Abordarea subiectului la orele de dirigenție, în care trebuie să se ofere informații generale și specifice despre fenomen;

- Organizarea unor dezbateri și a unor seminarii la care să fie prezenți profesori și psihologi;

Încurajarea intereselor și a hobby-urilor. Activitățile extrașcolare, culturale sau sportive îi fac pe cei mici să construiască relații sociale cu persoane care au aceleași interese ca și ei, eliminând frustrări sau probleme care dau naștere, de regulă, acțiunilor de hărțuire.

Este foarte important ca orice copil să fie educat pentru a fi cât mai comunicativ. În acest fel, în momentul în care este supus unei situații neplăcute, poate să își expună problema către părinți sau profesori iar aceștia pot lua atitudine.

Cea mai bună soluție de eliminare a bullyingului este prin prevenire și prin medierea imediată a situațiilor apărute. Există o serie de strategii la care se poate apela pentru asta:

Reguli pentru părinți privind prevenirea bullyingului:

- Interacționează zilnic cu copilul și comunică deschis cu el. În momentul în care ajunge acasă trebuie să găsească un mediu sigur în care să se poată exprima. Atât copiii care sunt victime cât și agresorii au nevoie de o comunicare cât mai bună cu adulții din viața lor;
- Fii un model pozitiv pentru copii. Adesea, cei care apelează la agresiuni împotriva altor copii o fac bazându-se pe exemplele primite de la părinți. Niciun copil nu își va însuși un anumit comportament atâta vreme cât nu asociază acest comportament cu cel al părinților. Încearcă să fii cât mai organizat, să ai pasiuni pe care să le hrănești în fiecare zi, să duci un stil de viață activ și să eviți conflictele;
- Asigură-i celui mic experiențe sociale pozitive. Experiențele sociale sunt extrem de importante. De foarte multe ori, victimele bullyingului ajung să fie copiii introvertiți, care nu au avut ocazia să intre foarte mult în contact cu ceilalți copii și nu și-au identificat pasiunile. Un copil implicat în relațiile de prietenie legate cu ceilalți copii va prezenta un risc mult mai mic de a fi victimă;
- Învață-l pe cel mic să evite situațiile în care poate să ajungă victimă. Acesta trebuie să învețe să spună nu, să poată cere ajutor din partea colegilor sau a profesorilor, să evite situațiile și persoanele agresive și să se poată apăra. Însușirea unor tehnici de autoapărare poate fi o soluție extrem de bună pentru cel mic.

Ca profesor, este important să acorzi atenție fiecărui detaliu și să identifici orice situație în care pot apărea experiențe neplăcute. În general, comportamentele de agresiune apar în locurile în care

supravegherea este limitată sau inexistentă, cum ar fi locurile de joacă, băile, coridoarele înguste, etc. Un prim pas pe care îl poți face este să sporești supravegherea acestor medii. De asemenea, trebuie să intervii imediat ce observi un fenomen de agresiune. Pe lista cu reguli pe care trebuie să le respecți se numără și următoarele:

- Prezintă-le elevilor un set de reguli privind activitățile pe care le pot face și asigură-te că știu consecințele unui comportament neregulamentar;
- Implementează un sistem prin care bullyingul poate să fie raportat;
- Organizează frecvent campanii prin care elevii să fie informați referitor la efectele pe care le are bullyingul. În aceste campanii încearcă să promovezi un comportament cât mai pozitiv.

Câteva reguli pentru copiii și tinerii supuși bullyingului ar fi:

- Înțelege ce înseamnă bullying. Este bine să înțelegi că reacțiile pe care le are agresorul au diverse cauze: Acesta copiază o situație pe care a văzut-o acasă, este agresat la rândul său, este gelos, are o serie de frustrări. O soluție ar fi încercarea comunicării cu agresorul. De asemenea, este bine să înțelegi că atunci când ești agresat, trebuie să vorbești cu persoane cu experiență ce te pot ajuta.
- Evită să te vezi ca o problemă. Adeseori, bullyingul în cazul adolescenților este rezultatul unor probleme avute de victime. Aceste probleme sunt legate de sexualitate, gen, rasă, aparențe, dizabilități, etc. În momentul în care ai o astfel de problemă trebuie să ți-o însușești să să nu reacționezi la tachinări în ceea ce o privește. Atitudinea este, adeseori, cea mai importantă.
- Nu te izola! Cea mai mare greșeală pe care o fac victimele Bullyingului este să se izoleze de cei din jur. Acest lucru nu face altceva decât să amplifice problemele.
- Caută modele pe care le poți urma! Nu ești singura persoană care a fost supusă bullyingului. Foarte multe au reușit să se lupte cu această situație, să scape de ea și să aibă succes. Caută modele pe care să le urmezi și care să îți ofere încredere.

Bibliografie

1. Boloş D., Sălăgean D., „Ghid de educaţie civică şi antiinfracţională", Ed. Eurodidact, Cluj Napoca, 2003

2. Mărgineanţu, D., Petroman, C., „Consiliere şi dirigenţie- consultaţii, vol.I, coord.

ISJ Timiş, Ed. Eurobit, Timiţoara, 1999

4. https://www.winddiscovery.ro/blog/bullying-depistare-combaterea

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

prof. înv. primar Săpânțan Anuța
Școala Gimnazială Bogdan Vodă, Maramureș

Faptele de **violență verbală, fizică, psihologică - bullying, emoţională, sexuală, socială, culturală, cibernetică**, cât şi orice alte activităţi sau comportamente care pot pune în pericol sănătatea sau integritatea beneficiarilor primari şi a personalului din învăţământ, sunt gestionate la nivelul unităților de învățământ preuniversitar conform ***Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor și a personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar*** *(aprobată prin* ***ordinul de ministru nr. 6.235/2023****)*

Violența este una din marile probleme ale lumii contemporane. Mijloacele audio-video, informează tot timpul diversele manifestări ale acestui fenomen. Violența în mediul școlar este un fenomen destul de complex, școala fiind spațiul de manifestare a conflictului între copii.

Atunci când violența are loc în mediul școlar, putem lua în calcul o serie de factori care îi influențează pe elevi și anume: factorii sociali, familiali și de personalitate, aceștia determinându-le un comportament violent în rândul elevilor. Școala este prima instituție publică care poate juca un rol important în prevenția violenței școlare.

Copilul agresiv devine violent, de aceea violența se alimentează din agresivitate. Cazurile de violență au un caracter antisocial, de aceea este greu sa faci discriminare între conceptele de agresivitate și violență. Comportamentul agresiv este o modalitate a elevilor de a deveni populari sau importanți și care controlează o situație de violență.

Agresivitatea poate fi: spontană, individuală, fizică, directă sau indirectă, cu victime sau fără, depinde de agresori sau de locul unde aceasta se desfășoară.

Indivizii cu stima de sine scăzută în propria persoană, încearcă să-i impresioneze pe unii prin comportamente inadecvate, valoarea lor socială, influența asupra grupului. De cele mai multe ori temperamentul coleric, sentimental, coleric, pasionat, sangvinic, flegmatic, amorf, apatic este punctul de plecare către agresivitate verbală sau fizică.

Sursele agresivității pot fi:

- surse care țin de comportamentul său: frustrarea, căldura sau frigul, alcoolul sau drogurile, răzbunarea, atacul fizic sau verbal;

- surse de agresivitate din familie: bătaia, tonul ridicat al părinților, familii destrămate, pedeapsa, severitatea părinților,
- surse de agresivitate care provin din mijloacele mass-media: moda hainelor de firmă, abuzul emoțional , fizic și sexual, telefoane, etc.

Elevii au un comportament agresiv pentru a deveni mai populari, în a atrage atenția celorlalți, și a se simți importanți în raport cu gașca sau grupul din care fac parte. Victimele care nu știu să facă față agresiunii suferă, se închid în ei, sunt luați în râs de ceilalți, suferind adesea de depresie. Victimele actelor de violenţă resimt frecvent un sentiment de furie, frustrare, umilinţă, izolare, disperare şi suferă curent de răni, nu mai sunt interesate de şcoală, îşi pierd respectul de sine, sunt deprimați, clachează nervos şi chiar se pot sinucide (Kaltiala-Heino, 1999; Lawlor, 2002; O' Moore, 2003).

Bullying-ul se centrează mai mult spre indivizii, care pot fi băieți sau fete, spre cei care au mare nevoie de putere, de control. Bullying-ul poate să transforme școala într-un loc de temut. Stresul, anxietatea și chiar fobia socială pot să apară ca efecte negative în astfel de situații. Elevii care provoacă agresarea de tip „bullying" vor să braveze, să acționeze, să iasă în evidență și să primească suficientă atenție.

Factorii care facilitează bullying-ul sunt: lipsa iubirii, încurajarea unui stil de viață din familie, modul de impunere, banii pe care îi dețin, clasa socială din care provin, bârfa, traumele.

Conflictele apar întodeauna între indivizi, găști sau grupuri, cauzele fiind multiple: comunicarea defectuoasă, sistemele de valori, existenţa unor scopuri diferite, stilurile manageriale şi ambiguităţile organizaţionale, resursele limitate, diferenţe intergrup de statut social, evoluţia conflictelor inter-grupuri. Procedeele de abordare a conflictelor fără luptă şi fără a ceda sunt: negocierile, medierea, arbitrajul, judecata.

Cadrele didactice dintr-o școală trebuie să ia **măsuri de sprijin** pentru a combate violența și anume:

- consilierea individuală sau de grup;
- participarea elevilor la întîlnirile unui grup tematic;
- recomandarea pentru intervenție psihologică sau consiliere școlară;
- recomandarea activităților pentru autoreglare emoțională în momente de stres;
- activități de combatere a instigației la ură, discriminare, marginalizare;
- activități de mediere a conflictelor;
- transferul elevului într-o altă clasă sau școală, la solicitarea părinților.

În funcție de gravitatea faptelor săvârșite se pot aplica unele **sancțiuni**:

- mustrare scrisă;
- observație individuală;
- retragerea temporară a burselor, dacă elevul beneficiază de aceasta;
- transferul într-o altă clasă paralelă, dacă această există în unitatea de învățământ;
- suspendarea elevului pe o durată de timp;
- preaviz de exmatriculare;
- exmatricularea cu drept de reînscriere;
- exmatricularea fără drept de înscriere.

Toate aceste sancțiuni sunt stabilite de Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar, constituită la nivel de instituție. Rolul acesteia este de a coordona, elabora și aplica Planul de prevenire și reducere a violenței în mediul școlar al unității de învățământ. Comisia anlizează care sunt factorii școlari, înregistrează cazurile care au dus la violență sau agresivitate și realizează un raport despre incidența care a avut loc în mediul școlar.

Bibliografie:

Ferreol, G., A Neculau, *Violența. Aspecte psihosociale*, Iaşi: Editura Polirom, 2003;

Floro, M., *Questions de violence violence à l'école*, Paris, Editions Eres, 1996

Jigău. M și colab., *Prevenirea şi combaterea violenţei în şcoală, Ghid practic pentru directori şi cadre didactice*, ISE, 2006

Kaltiala-Heino R, Rimpela M, Marttunen M, Rimpela A, RantanenP.,*Bullying, depression, and suicidal ideation in Finnish adolescents: school survey*. BMJ. 1999;

„Prevenirea violenței în școală – resurse pentru școli și profesori" Ghid pentru profesori, învățători și educatoare 2015

https://edu.ro/management_cazuri_violenta

PROIECT EDUCATIONAL „VREAU O ȘCOALĂ FĂRĂ BULLYING„

Prof.Săvoiu Radu Florin
Școala Gimnzială Răzvad, Răzvad, jud. Dâmbovița

1. Argument

În școlile românești, fenomenul de bullying are o incidență din ce în ce mai ridicată, pericolul venind din falsa impresie de normalitate a acestuia, majoritatea oamenilor acceptându-l ca pe o componentă obișnuită a vieții de zi cu zi.

Bull în limba engleză înseamnă taur. Bullies (în aceeaşi limbă) înseamnă agresori, iar bullying este acţiunea agresivă (verbal, acţional şi implicit emoţional), desfaşurată între două sau mai multe persoane, şi începe prin intimidarea unuia de către celălalt. Poate nu întâmplător rădăcina termenului este „taur", cu trimitere la brutalitate - „luat în coarne", forţa conflictuală şi comportament agresiv.

Intimidarea/ameninţarea este o încercare agresivă, de obicei sistematică şi continuă, în scopul subminării și rănirii cuiva, pe baza unor slăbiciuni percepute la acesta. Deși frecvent asociate cu copiii, agresiunile pot apărea la orice vârstă, iar membrii grupurilor minoritare sunt mult mai susceptibili de a fi hărțuiți la vârsta adultă (în limbaj de specialitate mobbing-ul).

Efectele asupra victimei sunt adesea devastatoare din punct de vedere emoțional și comportamental.

Bullyingu-ul reprezintă o formă de abuz emoțional și fizic, care are trei caracteristici:

- Intenționat-agresorul are intenția să rănească
- Repetat-aceeași persoană este rănită mereu
- Dezechilibrul de forțe-agresorul își alege victima care este percepută ca fiind vulnerabilă, slabă și nu se poate apăra singură.

Bullying-ul poate să transforme școala într-un loc de temut, în timp ce aceasta ar trebui să le asigure elevilor un mediu în care să se simtă în siguranță.

Odată informați, copiii pot lua atitudine, pot interveni pentru ei înșiși, dar și pentru ceilalți, iar numărul cazurilor de acest fel se va diminua treptat.

Prevenirea acestui fenomen este responsabilitatea tuturor şi nimeni nu ar trebui să fie indiferent faţă de acele persoane care se află în incapacitatea de a se descurca într-o asemenea situaţie.

Cadrele didactice pot să contribuie la diminuarea fenomenului fie prin activități de informare, implicare și combatere a fenomenului, fie prin neacceptarea și sancționarea imediată a unor astfel de comportamente

***2.* Scopul proiectului**

Combaterea fenomenului de bullying prin informarea corectă a elevilor din învățământul primar, gimnazial, a părinților acestora și a cadrelor didactice cu privire la fenomenul "bullying": definire, forme de manifestare, cauze, efecte, statistici privind gradul de escaladare a fenomenului în școala românească, forme de prevenție, modalități de a lua atitudine, de a interveni pentru ei înșiși și/sau pentru alții, în vederea diminuării numărului cazurilor de acest fel, precum și prin implicarea lor într-o serie de activități educative formale și non-formale care să le dezvolte încrederea în sine, prin consiliere psihopedagogică.

3. Obiectivele proiectului

- ✓ Diseminarea informațiilor despre fenomenul **"bullying":** definire, forme de manifestare, cauze, efecte, statistici privind gradul de escaladare a fenomenului în școala românească ;
- ✓ Creşterea gradului de conştientizare a efectelor negative ale fenomenului "bullying" în rândul eleviilor, părinți ai acestora, cadre didactice și al nivelului de informare al acestora asupra necesităţii implicării în prevenirea şi combaterea acestui fenomen;
- ✓ Însușirea de către elevi, părinți ai acestora și cadre didactice, a unor tehnici de gestionare corectă a situațiilor în care elevii sunt victime ale unor pesoane care practică "bullyingul";
- ✓ Consilierea elevilor care practică "bullying-ul", cu accent pe dezvoltarea altor metode de exprimare a emoțiilor negative și de rezolvare a conflictelor interioare proprii;
- ✓ Instruirea cadrelor didactice și a părinților elevilor cu privire la felul în care își pot sprijini elevii/ copiii implicați în situații de tip "bullying" ("victime" sau "agresori");

4. Grupul ţintă :

* elevi din învăţământul primar, gimnazial â

* cadre didactice.

5. Beneficiarii direcți și indirecți:

- direcţi: elevi, părinţi, cadre didactice
- indirecţi : comunitatea locală

6. Durata proiectului: februarie-iunie 2023

CALENDARUL ACTIVITAȚILOR

Nr.crt.	Activitatea	Locul de desfășurare	Termen
1.	Informarea și conștientizarea bullying-ului și cyberbulling-ului. Fenomenul bulling-mit sau realitate.	Săli de clasă	Februarie 2023
2.	Film sau realitate	Săli de clasa	Martie 2023
3.	Mesajul meu antibulling, fiecare echipă realizează desene, afise, postere cu mesaje antibulling.	Săli de clasa	Aprilie 2023
4.	O școală fară bulling -Concurs de desene; Realizarea unui vernisaj cu lucrările copiilor și premierea autorilor lucrărilor câștigătoare	Săli de clasă/holul școlii	Mai 2023
5.	-Stop bullying!; Violenţa distruge!, Prietenia construieşte! -" Patrula veselă de recreație!" pentru a monitoriza fenomenul de violență sau bullying în timpul pauzelor. Am transformat curtea școlii într-un spațiu al prieteniei, al educației non-formale, al veseliei, al culorii, în care elevii se simt bine, se joacă, interacționează, învață, se responsabilizează. Realizarea unei prezentării PPT cu aspecte de la activitățile organizate	Săli de clasă Curtea școlii	Iunie 2023

Bibliografie:

1.Abuzul si neglijarea copilului, Salvaţi Copiii, București, 2013

2. Agabrian Mircea, Analiza de conţinut, Editura Polirom, București, 2006;

3. Chelcea Septimiu, Metodologia cercetării sociologice – Metode cantitative și calitative (ediţia a 2-a), Ed. Economică, București, 2004.

4.Adaptat după "Programul de prevenire a bullyingului în școală", Sofia, 2011, Gender Education, Research and Technologies Foundation (GERT).

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR - ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. înv. preșcolar Șișoe Corina Aniela
Școala Gimnazială "Virgil Mazilescu"

Analizând acest fenomen din perspectiva ultimilor 15-20 de ani, am remarcat o mare diversitate a manifestărilor și cauzelor violenței în rândul populațiilor școlare, ceea ce a surprins administrația din România. Putem vorbi despre o adevărată criză a sistemului, care se confruntă cu serioase probleme disfuncționale privind eradicarea și combaterea acestui fenomen. Violența fizică și verbală poate apărea la orice vârstă, dar are o gamă considerabilă în rândul adolescenților.

Am încercat să clasificam formele de violență la cel mai scăzut nivel posibil și considerăm că profesorii au responsabilitatea de a lua în serios comportamentul nedisciplinat și de a minimiza comportamentul potențial agresiv, cum ar fi absența de la școală, lipsa de interes și atitudinea negativă față de lecții, îmbrăcămintea neadecvată, etc. În unele cazuri, acest lucru poate escalada într-o relație conflictuală între profesor și elev. La nivelul relaţiilor elev-elev, cele mai frecvente forme de violenţă sunt de natură emoţională: izolarea sau chiar hărţuirea colegilor mai vulnerabili prin replici negative, porecle, jigniri, care pot avea un impact psihologic semnificativ asupra celor implicaţi.

Prima modalitate de a îmbunătăți eficiența managementului educațional este modificarea conținutului materialelor didactice (când permite natura obiectului de învățare) și introducerea unor texte care vizează cultivarea emoțiilor și atitudinilor morale superioare: conștientizarea de sine, încrederea în sine, empatia. , etc. Pentru a atinge acest scop, metodele de predare trebuie să se concentreze pe crearea unei atmosfere de participare activă și mobilizarea gândirii și energiei tuturor elevilor.

A doua direcție vizează o mai bună gestionare a disciplinei școlare: stabilirea unor reguli clare și definirea unui comportament pozitiv stabilirea unei viziuni unificate de management în cadrul echipei educaționale bazată pe corectitudine, consecvență și coordonare permanentă a monitorizării și controlului spațiilor din interiorul și exteriorul Monitorului școlar;

Următoarele tratamente sunt menite să dezvolte abilitățile sociale prin organizarea de activități extracurriculare aplicate în care elevilor li se atribuie responsabilități care le impun să adopte atitudini și decizii.

Comitetele de părinți joacă, de asemenea, un rol important și pot contribui la implementarea programelor educaționale. Managerii trebuie deci să includă în planurile lor de activitate întâlniri

regulate cu părinții pentru a dezbate, a furniza informații, a dezvolta un plan comun de măsuri și a aborda unele cazuri de indisciplină.

Desigur, aceasta este o viziune asupra fenomenului și nu se pretinde a fi o abordare exhaustivă, dar cred că este absolut necesar să ne exprimăm opiniile pentru a permite un schimb eficient de opinii care să ne ajute să abordăm o problemă din ce în ce mai comună;problema violentei in scoala.

Pentru a rezolva problema violenței în școli a fost înființat **Planul Național de combatere a violenței în școli.**

Art. 65 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, prevede ca obiectiv al Planului național de prevenire și combatere a violenței școlare prevenirea și reducerea activităților și comportamentelor care încalcă sau favorizează încălcarea normelor de moralitate și conduită, în orice formă de manifestare, atât ca violență verbală, fizică, psihologică (bullying), emoțională, sexuală, socială, culturală, cibernetică, cât și ca orice alte activități sau comportamente care pot pune în pericol sănătatea sau integritatea beneficiarilor primari și a personalului din sistemul educațional

Comisia pentru prevenirea şi combaterea violenţei, a faptelor de corupţie şi discriminării în mediul şcolar şi promovarea interculturalităţii analizează abaterile disciplinare ale beneficiarilor primari care săvârşesc abateri și propune sancţiunile disciplinare aplicate acestora, potrivit prevederilor statutului elevului, prezentului regulament şi ale regulamentului de organizare şi funcţionare a unităţii de învăţământ.

FORME DE VIOLENȚĂ ÎNTÂLNITE LA NIVELUL ELEVILOR

Profesor Socea Daniela
Şcoala Gimnazială Comuna Poienari Judeţul Neamţ

O analiză a formelor de violență care există între elevii din școlile europene (Vettenburg, 2002) arată faptul că cea mai uzuală formă de violență este cea verbală, 90% dintre elevi recunoscând că au agresat verbal alți elevi. Cele mai multe studii concluzionează faptul că elevii de gen masculin sunt mai violenți comparativ cu elevii de gen feminin (Felix & McMahon, 2007; Balica et al., 2004).

Una dintre cele mai grave forme de violență școlară, în cele mai multe cazuri fatală, întâlnită între elevi o reprezintă agresiunea prin intermediul armelor de foc. Sondajul realizat la nivel național în Statele Unite ale Americii, în anul 2003, a condus la concluzia că în perioada 1991-2003, 61% dintre elevii din ciclul gimnazial au adus arme (cuțite, bricege, arme de foc etc.) în școală (Brener et al., 2005). În Europa, numai o minoritate dintre elevi a semnalat faptul că a fost în posesia unor arme de foc şi că, în acest mod, şi-au agresat colegii (Vettenburg, 2002).

În ceea ce privește violența sexuală între elevi, în prezent nu există numeroase statistici cu privire la acest aspect. În ciuda acestui fapt, hărțuirea sau abuzul sexual între elevi reprezintă o problemă în multe țări (Jones et al., 2008; Blaya & Debarbieux, 2008). Conform studiilor violența sexuală îi afectează predominant pe cei care au ajuns la pubertate sau adolescență (Krug et al., 2002). Deși fetele prezintă un grad ridicat de risc în ceea ce privește violența sexuală, se precizează faptul că și băieții sunt expuși acestui tip de violență (Jones et al., 2008).

Violența profesorilor sau a altor categorii de personal din cadrul școlii asupra elevilor există în multe țări. Acest tip de comportament include pedepse corporale și violență psihică. O formă gravă de violenţă a profesorilor faţă de elevi o reprezintă hărţuirea şi/sau abuzarea sexuală a acestora, această formă de violenţă fiind frecvent întâlnită în multe ţări (Blaya, 2003).

Cyberbullying-ul este o formă de agresiune care devine din ce în ce mai răspândită o dată cu extinderea utilizării tehnologiei moderne de comunicare în rândul tinerilor. Studii anterioare (National Children`s Home, 2002; Oliver & Candappa, 2003; Balding, 2005) s-au concentrat asupra prevalenței cyberbullying-ului, în general, sau doar asupra uneia dintre subcategoriile acestuia (de exemplu, mesajele text agresive). Într-o cercetare realizată în Statele Unite ale Americii, Burgess-Proctor et al. (2006) indică faptul că 38,3% dintre cei intervievaţi au recunoscut că au fost victime ale cyberbullying-ului. Conform altui studiu, 55% dintre preadolescenţi şi 30% dintre adolescenţi americani au raportat că

au fost victime ale cyberbullying-ului în şcoală, iar 44% dintre preadolescenţi şi 70% dintre adolescenţi au fost victime ale acestui fenomen în exteriorul şcolii (Opinion Research Corporation, 2006).

În ceea ce privește agresiunile prin intermediul telefoanelor mobile, studiul realizat de Li (2005) a condus la următoarele concluzii: 21% dintre elevii chestionaţi au fost agresaţi prin intermediul telefoanelor mobile, iar 69% dintre aceştia cunoşteau pe cineva care a trecut printr-o astfel de experienţă. Un alt studiu a indicat faptul că 4,5% dintre elevii chestionaţi şi 2,2% dintre elevele chestionate i-au agresat pe unii dintre colegii lor prin realizarea de poze fără permisiunea acestora (Auestad & Roland, 2005, citaţi de Ortega et al., 2007). În studiul realizat de Smith et al. (2006), 6,5% dintre elevii intervievaţi au declarat că au fost victime ale filmelor realizate de agresori cu ajutorul telefoanelor mobile.

În cazul agresiunilor prin intermediul Internetului, studii recente au concluzionat faptul că aproximativ unul din patru elevi sunt victime ale agresiunilor online (Wolak et al., 2006).

În familiile cu un nivel redus de educație este posibilă tendința de non-valorizare a educației, prezența unei atitudini rezervate față de școală și a unor reprezentări negative privind rolul și importanța educației (Jigău, 2002). Cercetările (Scott et al., 2001; Păun, 1999; Neamțu, 2003; Sprague & Walker, 2005) demonstrează faptul că, inclusiv mediul şcolar, poate să furnizeze numeroase surse pentru dezvoltarea comportamentului violent al elevilor, iar acest aspect trebuie luat în considerare în conceperea programelor de prevenție şi intervenție în violenţa şcolară. Printre factori școlari, identificați în cadrul studiilor de caz, se enumeră: conflictele profesor-elev, slaba integrare în colectivul clasei a elevilor violenți și evaluarea neobiectivă a elevilor de către profesori.

Factorii sociali includ acei factori care se referă la: comunitate, anturaj (”peer group”) și mass-media. Accesul la arme, violenţa de proximitate, lipsa spaţiilor de petrecere a timpului liber sunt factori de risc ai violenţei (Loeber & Farrington, 2000). Potrivit lui Flannery (1997), în comunităţile în care există un număr mare de rezidenţi, familii destrămate sau cu un singur părinte, şi din această cauză copiii nu sunt suficient supravegheaţi, există un risc crescut pentru apariţia comportamentelor violente. Metaanaliza realizată de Bushman & Andreson (2001) pe baza a 202 studii, publicate în perioada 1956-2000 referitoare la violenţa din massmedia şi consecinţele acesteia, relevă o corelaţie semnificativ pozitivă între violenţa prezentată în mass-media şi comportamentul agresiv.

BIBLIOGRAFIE:

1.Anderson, C. A., Bushman, B. J. (2002). Human Aggression. Annual Review of Psychology, 53, p.27 – 51.

2.Ballantine, J. & Hammack, F. (2008). The sociology of education. Englewood Cliffs , Prentice-Hall, Ediţia a VI-a.

3.Blaya, C. (2003). School violence and the professional socialisation of teachers. The lessons of comparatism. Journal of Educational Administration, 41(6), p.650-658.

4.Brener, N., Lowry, R. & Barrios, L. (2005). Violence-related behaviors among high school students — United States, 1991-2003. Journal of School Health, 75, p.81-85.

5.Jones, N., Moore,K., Villar- Marquez, E., Broadbent, E. (2008). Painful lessons: The politics of preventing sexual violence and bullying at school. http://www.odi.org.uk/resources/odi-publications/working-papers/295-painful-lessonspreventing-sexual-violence.pdf (11/01/2009).

6.Felix, E. D., McMahon, S. D. (2007). The role of gender in peer victimization among youth: A study of incidence, intercorrelations, and social cognitive correlates. Journal of School Violence, 6, p.27-44.

7.Flannery, D. J. (1997). School violence: Risk, preventive intervention, and policy. ERIC Clearinghouse on Urban Education, Teachers College, No. 109, New York.

8.Jigău, M. (2002) (ed). Învăţământul rural din România: condiţii, probleme şi strategii de dezvoltare, Editura MarLink, Bucureşti

9.Krug, E., Dahlberg, I., Mercy J., Zwi, A. & Rafael, L. (eds) (2002). World Report on Violence and Health. http://whqlibdoc.who.int/hq/2002/9241545615.pdf (12/08/2007).

10.Oliver, C., & Candappa, M. (2003). Tackling bullying: listening to the views of children and young people - summary report: Thomas Coram Research Unit, Institute of Education, London

11.Scott, S., Knapp, M., Henderson, J., & Maughan, B. (2001). Financial cost of social exclusion: Follow up study of antisocial children into adulthood. British Medical Journal, 323, p.191–196.

12.Scott, T. M., Nelson, C. M., Liaupisin, C. J. (2001). Effective instruction: The forgotten component in preventing school violence. Education and Treatment of Children, 24, p.309- 322.

13.Smith, D. L., & Smith, B. J. (2006). Perceptions of violence: The views of teachers who left urban schools. High School Journal, 89, p.34-42.

14.Vettenburg, N. (2002). Unsafe Feelings among Teachers. Journal of School Violence, 1(4), p. 33-49.

15.Wolak, J., Mitchell, K. J., & Finkelhor, D. (2006). Online victimization of youth: 5 years later. National Center for Missing & Exploited Children, Alexandria, Virginia..

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR CU AJUTORUL TEXTELOR LITERARE

Spoială Irina

Lotul de subiecți cuprins în această cercetare a fost reprezentat de 13 elevi din clasa a VI-a B de la Liceul cu Program Sportiv „Nicolae Rotaru" localitatea Constanța, județul Constanța. În lotul de subiecți pe care s-a făcut cercetarea, subiecții au vârste cuprinse între 11-12 ani, dintre care patru fete și nouă băieți. Trei subiecți provin din mediul rural, iar ceilalți zece din mediul urban. Doi subiecți sunt de etnie turcă, religie musulmană, restul fiind de naționalitate română, de religie ortodoxă.

Pentru a înțelege mai bine subiecții, am căutat să cunosc cât mai multe aspecte despre mediul lor de proveniență. Astfel, am descoperit că trei copii provin din familii biparentale, ceilalți zece din familii monoparentale cu diverse probleme familiale, dintre care un subiect orfan de ambii părinți, înfiat de o rudă.

Subiecții nu au fost aleși la întâmplare, ei reprezintă o provocare pentru fiecare profesor din liceu, dar și pentru aparținători, antrenori. Opt elevi din acest lot sunt considerați elevi-problemă în mediul școlar, familial sau chiar în societate. În fiecare modul al anului școlar 2023-2024 au avut loc agresiuni fizice și verbale între ei sau cu alți elevi din școală.

Opt subiecți din acest lot au un vocabular bogat în invective, nu au răbdare să facă activități mai complexe, sunt indisciplinați, vorbesc foarte mult, se concentrează foarte puțin]n timpul activității, nu respectă regulamentul școlar și nu se gândesc la consecințe. Aceiași subiecți sunt apatici și lipsiți de respect față de personalul didactic sau colegi. Doi subiecți sunt dependenți de jocurile pe telefonul mobil, iar alți doi subiecți au amenințat că se sinucid.

În ceea ce privește nivelul dezvoltării intelectuale, toți au inteligență corporal-kinestezică fiind la un liceu cu profil sportiv. Majoritatea practică judo, haltere, lupte libere, caiac-canoe și atletism. Sunt foarte energici, se plictisesc foarte ușor și majoritatea nu manifestă empatie față de profesor sau colegi. Unii dintre ei manifestă comportamente de oboseală și dezinteres față de școală. În general, sunt interesați de activități interactive, care presupun să lucreze cu mâinile, să se miște și jocurile didactice. Mai apreciază activitățile în perechi și mai ales în grup și au simț creativ, chiar au momente când sunt foarte inventivi sau găsesc soluții rapide la o problemă controversată. Au competențe legate de tehnologie și folosirea internetului. Știu să folosească anumite aplicații folositoare în proiectele școlare.

Voi prezenta în cele ce urmează câteva activități prin care mi-am propus detensionarea relațiilor din cadrul colectivului de elevi și promovarea valorilor mora-civice pentru a preveni și a combate violențele în mediul școlar.

Textul nr. 1 „Charlie și fabrica de ciocolată" de Roald Dahl

Activitatea nr.1.

Pentru a putea derula activitatea propusă, elevii au avut timp două săptămâni ca să citească textul propus ca lectură suplimentară. Textul a fost ales pentru că personajele importante sunt niște copii care provin din medii diferite și faptele, vorbele, gesturile lor evidențiază foarte bine valorile morale sau nonvalorile lor. Subiecții se pot regăsi extrem de ușor în aceste personaje ca într-o oglindă.

Obiective operaționale:

- să identifice că sunt unici în lume;
- să respecte regulile impuse de experiment.

Descrierea activității

Activitatea este asemănătoare unui experiment veritabil pe care l-am utilizat la toate clasele începând din anul 2012. Eu l-am denumit „**Foaia albă**". Fiecare subiect a primit câte o foaie A4 și au ascultat instrucțiunile. Instrucțiunile au fost foarte clare pentru toată lumea: activitatea se desfășoară cu ochii închiși, vor folosi foaia în funcție de indicațiile profesorului, fără să adreseze întrebări. Elevii au închis ochii. După aceea, conform instrucțiunilor, au pliat foaia în două, au rupt colțul din dreapta sus, au pliat din nou foaia în două și au rupt colțul din dreapta jos, au pliat din nou foaia și au rupt colțul din stânga sus și ultima data au pliat și au rupt colțul rămas. La sfârșit, le-am solicitat să deschidă ochii, să ridice hârtia sus și să caute o altă hârtie identică cu a lor. De ce identică? Pentru că toți au avut același tip de hârtie, au avut același formator, aceleași instrucțiuni și reguli de respectat.

Surpriza a fost că nu au găsit două foi identice în sală.

Rezultatele activității

Subiecții au înțeles că sunt unici, că pot avea principii diferite, valori moral-civice diferite sau nonvalori, că pot avea perspective diferite asupra unei probleme, a unui personaj sau operă literară.

Observații în urma activității

Elevii au fost mult mai disponibili la o activitate nouă, au încercat să încalce din reguli, crezând că au ceva de câștigat. Unii s-au simțit inconfortabil cu ochii închiși, alții au vorbit deși nu aveau voie. La sfârșitul activității mi-au spus că le-a plăcut și că mai vor activități care îi pun în situații inedite sau care

îi ajută să reflecteze asupra identității lor, deoarece sunt la vârsta la care nu se cunosc foarte bine sau nu au încredere în ei. Subiectul

B.A.E, care nu are încredere în el, a crezut că foaia lui e diferită pentru că a greșit cu ceva.

A fost surprins și bucuros să audă că foaia este perfectă.

Activitatea nr.2

După activitatea în care au înțeles că e normal să gândească diferit de ceilalți, dar în același timp să respecte că ceilalți s-ar putea să aibă un alt punct de vedere, profesorul s-a asigurat că elevii cunosc subiectul romanului. După ce au rezumat subiectului romanului, profesorul a solicitat elevilor un proiect pe echipe.

Obiective operaționale:

- să identifice secvențe din care reies valori morale;
- să denumească valorile moral-civice;
- să realizeze benzi desenate pe baza informațiilor descoperite.
- să manifeste responsabilitate în rezolvarea sarcinii.

Descrierea activității

Profesorul a împărțit eșantionul în patru echipe, le-a explicat sarcinile de lucru și obiectivele activității, le-a amintit elevilor că își pot organiza munca pe etape, că pot colabora la școală sau pe WhatsApp, că pot realiza benzile desenate folosind o aplicație sau o pot realiza după metoda clasică. De asemenea, am recapitulat care sunt elementele unei benzi desenate discutând despre viniete, bule, recitative. Subiecții au primit ca timp de realizare a benzilor desenate o săptămână. După o săptămână au prezentat benzile desenate doar 2 echipe din patru. Celelalte două echipe au mai solicitat timp suplimentar pentru terminarea benzilor desenate. Benzile desenate au reușit parțial să respecte caracteristicile unei benzi desenate, dar au extras secvențe semnificative sau le-au readaptat după viziunea lor. Au identificat următoarele valori morale ale lui Charlie: modestia, iubitor, familist, altruist, respectuos, curajos, recunoscător, amabil. Personajul lui a fost analizat în comparație cu personajele care nu dețineau nicio valoare morală precum: Augustus cel lacom, Veruca cea răsfățată, Violet cea competitivă, Mike cel nerespectuos și Wonka cel lipsit de empatie.

Subiecții au scris câteva impresii despre această activitate.

Observații

Subiecții au fost extrem de inventivi în a realiza benzile desenate. Unii au decupat poze cu personajele, alții au făcut desenele cu creioane colorate, alții au gândit o carte cu benzi desenate. O

singură echipă s-a folosit de aplicația sugerată de mine Storyboard. Au folosit doar secțiunea gratuită a aplicației și asta le-a limitat oarecum creativitatea. Au trebuit să se mulțumească cu ceea ce a oferit aplicația în formula gratuită.

Doi subiecți nu au reușit să participe în echipele unde au fost repartizați. Au găsit tot felul de scuze pentru a nu participa. Trei echipe nu s-au încadrat în timpul oferit inițial.

Activitatea nr.3

Obiectiv operațional:

-să redacteze o rețetă unică de ciocolată;

-să utilizeze valorile morale în scrierea creativă.

- să manifeste politețe și amabilitate în relația cu colegii și profesorul

Descrierea activității

Provocarea lansată de profesor a fost ca elevii să scrie o rețetă specială de ciocolată în care să includă cel puțin cinci valori morale identificate în textul „Charlie și fabrica de ciocolată". Profesorul le-a menționat că rețeta trebuie să aibă un titlu original și le-a oferit la dispoziție 15 minute pentru momentul de redactare a rețetei. După scurgerea timpului, subiecții au citit rețetele și au votat cea mai interesantă rețetă. Am folosit interevaluarea, deoarece am considerat că este important să își aprecieze propria muncă, dar să învețe să aprecieze și efortul depus de ceilalți, să recunoască un produs valoros, original.

Concluziile activității

Subiecții au fost entuziasmați de tema scrierii creative, li s-a părut o sarcină moderată ca dificultate. Au fost încântați pentru că au avut voie să creeze jocuri de cuvinte, să inventeze o rețetă de ciocolată a lor. La sfârșitul activității, mi-au propus să realizăm o activitate extrașcolară în care să facem ciocolată în sala de clasă sau să facă fiecare acasă ciocolată și să servească apoi colegii. Am acceptat propunerea lor. Rețetele au avut tot felul de titluri: Ciocolată Zâmbărici , Ciocolată Curcubeu, Generoasa ciocolată, Ciocolată Puf de Iubire. Prin această activitate, elevii au reflectat încă o dată la valorile morale ale lui Charlie și la grija băiatului față de familia lui.

Patru subiecți au considerat sarcina prea ușoară și nu au luat-o în serios. Pentru că am observat la timp, au reluat scrierea creativă recitind cu atenție" cerințele. Doi subiecți au introdus în rețetă cuvinte din afara limbii literare, cuvinte pe care ei le folosesc pe stradă sau în anturaj. A fost corectat și acest aspect.

În concluzie, literatura este un mijloc foarte important prin care putem modela caracterul elevilor și prin care îi putem ghida către valori moral-civice fără de care nu putem conviețui unii cu ceilalți.

Bibliografie:

1. **Gugiuman, Ana, Zetu,Ecaterina, Codreanca, Lidia**, Introducere în cercetarea pedagogică. Îndrumar pentru cadrele didactice, Chișinău, Ed. Tehnica, 1993.

2. **Sâmihăian, Florentina,** O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev, Ed. ART, București, 2014.

ELEVUL CU COMPORTAMENT VIOLENT VERSUS ELEVUL VICTIMĂ

prof. Stoicescu Laura Elena
Școala Gimn., Sat Nedelea Com. Ariceștii Rahtivani

Una dintre problemele actuale în școli o reprezintă violența, un fenomen puternic mediatizat.

Părinți, profesori , specialiști asistăm zilnic, direct sau indirect , la manifestarea sub diferite forme (verbal, fizic sau emoțional), a unor comportamente agresive în mediul școlar. După vârsta de 6 ani, copiii petrec o mare parte din zi la școală , astfel că aceasta reprezintă locul unde se produce mare parte din dezvoltarea lor emoțională , socială și cognitivă . Școala reprezintă mediul care oferă oportunități de dezvoltare a rezilienței, a stării de bine a copilului și de satisfacere a nevoii de stabilitate care contribuie la constituirea sentimentului de siguranță a elevului.

Pentru a putea peîntâmpina și dezarma un comportament violent trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență , să aflăm cauzele acestuia și în final să fie concepute măsuri de combatere și prevenire.

Violența în școală este "orice" formă de manifestare a unor comportamente precum :

- ✓ exprimare inadecvată sau jignitoare :poreclire, tachinare ,ironizare, amenințare, harțuire ;
- ✓ bruscare, împingere, lovire , rănire;
- ✓ comportanente care intră sub incidența legii (viol, consum/comercializare de droguri, vandalism, furt);
- ✓ limbaj nedecvat la adresa cadrului didactic și celorlalși colegi;

Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești. Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le

oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în școală se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență. Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență.

Profesorii trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corecta abaterile, de a defini clar diferența dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influentat de imaginile vizualizate.

Rolul profesorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor , prin acordarea de sarcini pe echipe. Elevii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

Prevenirea violenței este mai facilă decât stomparea ei. Eforturile de prevenție pornesc de la ideea că acesta este un comportament dobândit și prin urmare, prevenirea presupune învățarea de către tineri a unor comportamente alternative. Prevenirea trebuie inițiată din timp, înainte ca tiparele agresive să devină obișnuință.

Programele de prevenție a violenței în școli și în comunitate urmăresc formarea a cinci comportamente de bază :

- ✓ Dezvoltarea personală -scade riscul pentru violență care derivă din tendințe greșite de atribuire ;
- ✓ Identificare pozitivă -are efectul de a scădea riscul pentru violență care derivă din imaginea de sine negativă ;
- ✓ Autoreglarea - scade riscul pentru violența asociată cu un control scazut al impulsurilor ;
- ✓ Abilități sociale - scad riscul pentru violența asociată cu abilități sociale scăzute;
- ✓ Sistem de valori- scade riscul pentru violența asociată cu atitudini și valori favorabile acestora;

Există diferite recomandări pentru combatere violenței în școli:

- ✓ Includerea unor luări de poziție explicite anti violență și antidiscriminare școlare și în codul de etică al profesorilor;
- ✓ Existența unor proceduri anti violență clare și explicite la nivelul școlii;
- ✓ Asigurarea de sprijin pentru personalul didactic astfel încât aceștia să cunoască și să poată să răspundă adecvat voolenței;
- ✓ Includerea în programa școlară obligatorie a unor teme care să permită elevilor să recunoască și să răspundă la violență/ hărțuire;
- ✓ Creșterea capacității consilierilor școlari de a aborda teme ca violența, hărțuirea, bullyingul;
- ✓ Crearea unui sistem de sprijin pentru elevii afectați de violență ;
- ✓ Infințarea unor grupuri de dezbateri pe tema violenței:
- ✓ Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii,comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de către alte persone.

La noi în școală se desfășoară constant diferite activități de prevenire și combatere a violenței . La orele de dirigenție integrăm astfel de teme sau realizăm activitati extracurriculare pe această temă . Una dintre activitațile mele desfășurate împotriva violenței a fost " Elevul cu comportament violent versus elevul victimă".

Tema: " Elevul cu comportament violent versus elevul victimă"

Prin această temă am urmărit ca elevii să fie capabili să:

- ✓ Înțeleagă și să explice noțiunile de agresivitate și violență;
- ✓ Identifice forme ale agresivității și violenței ;
- ✓ Descopere și să analizeze cauze ale agresivității și violenței;
- ✓ Întemeieze roluri identificând situațiile conflictuale și modalitățile non agresive de dezvoltare a acestora;
- ✓ Participe activ și conștient la activitatea propusă ;
- ✓ Realizeze că prin comportamentul agresiv , copilul solicită ajutor;
- ✓ Înțeleagă corespondența dintre comportamentul violent și delicvența juvenilă ;
- ✓ Conștientizeze că un comportament indezirabil se poate transforma , cu ajutor , într-unul pozitiv;
- ✓ Învețe să ceară ajutor ;
- ✓ Înțeleagă rolul comunicării în rezolvarea conflictelor ;
- ✓ Înțeleagă aportul negativ adus în dezvoltarea emoțională elevului victimă ;

Lecția a presupus vizionarea unui scurt filmuleț cu tematica violenței, urmată de o dezbatere de idei și confecționarea unui afiș cu desene realizate de elevi.

Elevii au fost activi și au reflectat asupra ideii că violența nu este ditractivă , nu este "cool" și nu este, niciodată, o modalitate prin care un copil își poate exprima superioritatea față de altul.

Așadar ei pot identifica relaţia dintre comportamentul lor şi comportamentul celor din jur și pot învăța să se cunoască, să înțeleagă sentimentele celorlalți, precum și respectarea diferențelor din felul în care oamenii simt anumite lucruri. Astfel putem vorbi despre o calitate socială cheie, cum ar fi empatia. Un punct major este stabilirea relațiilor, inclusiv a învața să asculți și să pui întrebări, afirmarea lucrurilor și nu furia, precum și dobandirea artei colaborării și a rezolvării conflictelor.

" A lupta contra violenței școlare înseamnă a ameliora calitatea relațiilor și a comunicarii între toate persoanele angrenate în actul educațional "

Dardel Jaouadi

Bibliografie :

- Prevenirea și combaterea violenței , autori :Jianu Anais Maria, Nuna Alexia Elena

Strategii de prevenire a violenței în școală , autori : Sorina Petrica , Elvia Alexandrescu

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR – ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Prof. Înv. Preșcolar Stroie Irina Giorgina
Școala Gimnazială Dobrosloveni

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școala, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlara nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă-, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditara, dar este contagioasă….

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul scolar:

• Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forța de bunuri, etc;

• Violenta economică(materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

• Violența psihica ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul școlarilor, (multiple și greu de combătut) putem argumenta următoarele:

• Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de

violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu gradinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

• Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență;

• Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență;

• Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constiutuie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

• O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

• În apariția fenomenului violenței școlare nu sunt de neglijat managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între cadrele didactice și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare.

Aflat în colectivitate, elevul își va organiza jocul și activitatea având ca suport violența văzută și va fi influențat de aceasta.

Aceste comportamente se vor manifesta în societate cu predilecție în școală, deoarece colectivul este mai numeros(spre deosebire de grupul de joacă), vârstele sunt relativ apropiate și apare dorința copilului de a deveni (ca în familie) centrul atenției.

Sub eticheta violenței școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, vătămarea corporală.

Prevenire si *combatere:*

• Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferența dintre moral si imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influentat de imaginile vizualizate.

• Rolul învățătorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor , prin acordarea de sarcini pe echipe. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

• În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia sa fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primariei).

Această echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

• O altă metodă de prevenire și combatere a violenței este elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștința atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea copilului în școală, părintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile școlii, reguli ce pot stabili de la scăderea notei la purtare pâna la exmatricularea definitivă a elevului în cazul constatării unor fapte de violență ce ar periclita siguranța celorlalți.

• La nivelul școlii se pot înființa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție dificultățile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori să fie dezbatute în cadrul grupului.

• Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții și elevii unde să se poată depista, mediatiza, și dezbate acte de violență școlară.

• Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de catre alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise și ajută la luarea unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

• Pentru a evita evoluția și perpetuarea violenței în mediul școlar, este necesar ca M.E.N să aiba o bună colaborare cu Mass-Media (C.N.A) și să semnaleze părinților impactul pe care vizualizarea emisiunilor necorespunzătoare vârstei îl are asupra copilului, căci sprijinul familiei este hotarâtor.

Multe dintre comportamentele violente ale elevilor se manifesta ca o transgresiune a regulilor scolare. Clasa este o microsocietate a carei functionare necesita stabilirea unor reguli clare ce se cer respectate de toti membrii grupului scolar. Ansamblul regulilor dominante dintr-o clasa caracterizeaza comportamentele dezirabile ale elevului si corelativul sau negativ, comportamentul indezirabil. Respectarea regulilor este o conditie a socializarii, care inseamna a invata sa traiasca impreuna in relatii de respect reciproc, excluzand violenta. Regulile scolare vizeaza tinuta, efectuarea temelor, prezenta la cursuri, dar sunt si reguli de civilitate ce au in vedere limbajul folosit, modalitatile de adresare, respectul fata de celalalt, pastrarea bunurilor scolare, toleranta, solidaritatea, intr-un cuvant maniera de a te comporta astfel incat viata in colectivitate sa fie cat mai agreabila.

Regulile pot fi impuse de catre profesor sau sunt negociate cu elevii. Acestia accepta mai usor regulile al caror sens este transparent, iar daca scoala este un loc de invatare a democratiei, atunci aceasta presupune ca si elevii sa participe la eleborarea regulilor civilitatii scolare: "intr-o democratie, cetateanul nu este numai cel care se supune legii, ci si cel care o elaboreaza, alaturi de altii".

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

Bibliografie:

1.Curelaru, M. (2013), **Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție**,Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;

2.Salavastru, D., (2003)***Violenta in mediul școlar*****,** în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), **Violența – Aspecte psihosociale**, Editura Polirom, Iași.

3.Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), **Agresivitate în școală**, Editura Institutul European , Iași;

EDUCAŢIA INCLUZIVĂ ÎN GRĂDINIŢĂ

Prof.inv.presc. Tobă Lucreția
Grădinița cu P.N. Scărlătești, Brăila

Fiecare copil este diferit şi special şi are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilităţi.Toţi copiii au dreptul la educaţie în funcţie de nevoile lor. Educaţia incluzivă are ca principiu fundamental un învăţământ pentru toţi,împreună cu toţi, care constituie un deziderat şi o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Educația de tip incluziv este o educaţie de calitate, accesibilă şi care îşi îndeplineşte menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale.În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Grupul Român pentru Educație Incluzivă (GREI) are ca obiectiv general conectarea României la eforturile internaționale în realizarea educației incluzive, susținerea și dezvoltarea modelului românesc și promovarea acestuia la nivel național și european. Principiile pe care GREI le promovează sunt simple, clare și de maximă generalitate:

- fiecare copil este unic și valoros în cadrul sistemului de educație;

-fiecare copil poate învăța;

-politicile școlare sunt cele care trebuie să încurajeze mai curând ideea de școală pentru copil, decât cea de copil pentru școală;

-încurajează dezvoltarea și susținerea serviciilor de sprijin în școală , pentru a oferi oportunități de dezvoltare tuturor elevilor, dar și pentru a forma și sprijini profesorii;

- susțin parteneriatul educațional dintre profesori, părinți, elevi, alături de toți profesioniștii care dau valoare adăugată actului educațional; educație incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

În acest sens, integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică. Astfel, conștiința copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată și dezvoltată , învățându-i pe aceștia că primirea copiilor „diferiți", alături de toți ceilalți, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, și nu din milă pentru ei, ci pentru dreptul

fiecărui individ de a participa la acțiuni comune pentru dezvoltarea lui ulterioară , pentru a contribui și el la dezvoltarea comunității în care trăiește.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală.

Grădinița care îi receptează în colectivitatea sa pe copiii defavorizați și își determină intern „direct și indirect", atitudinea față de aceștia este alcătuită din: educatoare, părinți, copii, iar la nivel extern, societatea cu numeroase instituții și diverși factori media. O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniță este existența unor relații de înțelegere, constructive care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un „pozitivism" specific ce se cimentează cu voință și convingere.

Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficienţe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înţeleagă mai bine situaţia celor ce au dizabilităţi: prin povestiri, texte literare, prin discuţii, vizitarea/ vizita unor persoane cu deficienţe.

Primirea în grupă a copilului cu cerinţe educative speciale, atitudinea faţă de el trebuie să păstreze o aparenţă de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalţi copii din grupă. Conduita şi atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalţi copii că i se acordă preşcolarului cu dizabilităţi. Ea trebuie să îşi asume rolul de moderator , să promoveze contactul direct între copiii din grupă şi să direcţioneze întrebările şi comentariile acestora către copilul cu cerinţe educative speciale.
De asemenea, trebuie să-i încurajeze şi să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceştia, dându-le încrederea în forţelele proprii, în propria reuşită în acţiunile întreprinse, evidenţiind unele abilităţi sau interese speciale lor în dezvoltarea şi sprijinirea cărora trebuie implicate şi familiile copiilor. Copiii cu cerinţe educative speciale integraţi în programul grădiniţei trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinţi, psihologi şi profesorul logoped. Părinţii sunt parteneri la educaţie pentru că deţin cele mai multe informaţii despre copiii lor.

Această relaţie a grădiniţei cu părinţii copiilor cu cerinţe educative speciale este necesară şi benefică. Părinţii informează grădiniţa şi despre factorii de influenţă negativă care ar trebui evitaţi (fobii, neplăceri, stimuli negativi, atitudini care determină inhibarea / izolarea copiilor). Angajarea şi responsabilizarea familiei în educaţia copiilor este fundamentală pentru reuşita participării la programul instructiv- educativ al grădiniţei. La orice copil, în mod particular la copiii cu dizabilităţi, gradul de interes şi de colaborare a părinţilor cu grădiniţa este, cel mai adesea, proporţional cu rezultatele obţinute de aceştia. De aceea, putem afirma că familia este primul educator şi are cel mai mare potenţial de modelare.

Grădiniţa are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă faţă greutăţilor cu care acestea se confruntă. Educaţia părinţilor şi consilierea acestora au un rol important în integrarea copiilor cu afecţiuni de natură psihică, emoţională ori de altă natură în grădiniţă. Rezultatele muncii pentru promovarea incluziunii, atât directe cât şi indirecte, faţă de partenerii educaţionali, părinţi, apar după intervale mari de timp şi sunt efectul unui exerciţiu asiduu, susţinut.

Grădiniţa este incluzivă printr-un curriculum flexibil şi deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor şi particularităţilor acestuia. Când spunem „grădiniţă incluzivă", nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare şi la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerinţe speciale în ceea ce priveşte educaţia. Există, de asemenea, şi anumite situaţii de risc, în care educatoarea trebuie să cunoască trăirile şi comportamentele copilului, pentru a-l sprijini.

O planificare nu poate porni aşa, tradiţional, ca altă dată, de la conţinuturi, ci de la personalităţile copiilor, de la caracteristicile şi particularităţile individuale. Pe de altă parte, grădiniţa, ca instituţie, nu poate face faţă singură cerinţelor multiple ale unui program eficient de educaţie. Este nevoie de un parteneriat între grădiniţă- familie- comunitate, de o construcţie comună în folosul copilului, fără prejudecăţi, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranţă, indiferent de situaţia economică, socială sau educaţională a părinţilor. Educatoarea, la rândul ei, trebuie să răspundă diversităţii şi unicităţii fiecărui copil, să-şi orienteze pozitiv atitudinea, limbajul şi metodele pedagogice. Copilul preşcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulţilor care îl înconjoară poate să îi influienţeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acţiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forţele proprii.

Pentru a evalua copilul, educatoarea trebuie să aibă în vedere competenţele şi capacităţile educaţionale ale fiecărui copil şi să identifice:

- cum este fiecare;
- ce ştie fiecare;
- ce face fiecare;
- cum cooperează cu ceilalţi.

În concluzie, pentru abordarea unei educaţii incluzive în grădiniţă, educatoarea trebuie să respecte următorii paşi:

-să elaboreze un plan de dezvoltare a grădiniţei în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia şi comunitatea;

-să fie pregătit întregul personal al grădiniţei pentru a primi toţi copiii, fără discriminări;

-să asigure un climat primitor şi deschis prin organizarea mediului educaţional cât mai eficient şi stimulator;

-să aibă discuţii, în prealabil, cu copiii pentru a se accepta unii pe alţii, pentru a negocia, a colabora şi a lucra împreună;

-să asigure un curriculum flexibil şi deschis la care să aibă acces şi părinţii;

-să evalueze fiecare copil prin observaţie directă şi indirectă pentru a asigura participarea lui adecvată la activităţile curriculare;

-să asigure accesul tuturor copiilor la programul grădiniţei, dar şi la modificările şi adaptările acestuia;

-să asigure participarea tuturor familiilor la decizii şi acţiuni în favoarea tuturor copiilor;

-să evalueze permanent şi periodic progresele pe care le fac toţi copiii, nu numai di punctul de vedere al achiziţiilor intelectuale, dar şi al relaţiilor sociale, al cooperării şi colaborării, al dezvoltării imaginii de sine şi încrederii în forţele proprii;

-să elaboreze planuri individualizate, personalizate pentru copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării şi la anumite momente;

-să ajusteze permanent curriculumul pentru a-l adapta la nevoile educative ale copiilor;

-să realizeze un permanent schimb de idei, experienţe şi soluţii cu celelalte colege, din grădiniţă sau din alte instituţii, precum şi cu familiile copiilor.

Bibliografie:

-Ecaterina Vrăşmaş-„ Educaţia copilului preşcolar", Editura ProHumanitas, Bucureşti, 1999;

-Ecaterina Vrăşmaş-„Introducere în educaţia cerinţelor speciale", Editura Credis, Bucureşti, 2004.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR – ABORDĂRI PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

"Mai mult câștigi prin iertare, decât prin violență."

prof. înv. preșc. Tomozei Ioana
Școala Gimnazială "Nicu Enea", Bacău

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar este o problemă complexă, care necesită abordări integrate din perspectiva pedagogică și psihologică. Violenta în școli poate include agresiuni fizice, verbale sau emoționale și afectează nu doar victimele directe, dar și întreaga atmosferă a instituției educaționale. Astfel, strategia de prevenire trebuie să fie una globală și coordonată, implicând atât cadrele didactice, cât și elevii, părinții și comunitatea.

Din punct de vedere **pedagogic** ar putea exista câteva abordări precum:

1. Promovarea unui climat pozitiv în școală – prin crearea unui mediu școlar în care elevii se simt în siguranță și respectați fiind parte esențială pentru prevenirea violenței.

Acest lucru presupune:

- ***respectul reciproc*** - încurajarea respectului între elevi, profesori și personalul școlii prin educația pentru valori fundamentale, cum ar fi respectul, empatia și responsabilitatea;
- ***comunicare deschisă*** – prin intermediul unor canale de comunicare clare și accesibile pentru toți membrii comunității școlare. Elevii trebuie să știe unde și cui să se adreseze atunci când se confruntă cu situații de violență;
- ***activități extracurriculare*** - care promovează colaborarea, sportul, teatrul sau alte forme de exprimare creativă pot contribui la dezvoltarea unor relații pozitive între elevi.

2. Educația pentru valori și competențe socio-emoționale - acestea pot juca un rol crucial în prevenirea violenței. De exemplu:
    - ***dezvoltarea empatiei*** – prin activitățile care promovează înțelegerea emoțiilor altora pot reduce conflictele și violența. Atunci când elevii sunt învățați să se pună în locul celorlalți, pot deveni mai puțin agresivi;
    - ***gestionarea conflictelor*** – prin abilitățile de rezolvare a conflictelor sunt esențiale. În școli, se pot organiza sesiuni de formare în care elevii învață tehnici non-violente de rezolvare a disputelor.
3. Implicarea activă a elevilor - elevii trebuie să fie parte activă în soluționarea problemelor legate de violență. Consiliile elevilor sau grupurile de discuții pot ajuta la identificarea și abordarea violenței din școală. Când elevii simt că au un cuvânt de spus în organizarea mediului lor educațional, pot contribui la reducerea comportamentelor agresive.
4. Formarea continuă a cadrelor didactice - profesorii trebuie să fie pregătiți să identifice semnele violenței și să reacționeze corespunzător. Formările în managementul comportamentului și în abilități de comunicare non-violentă pot ajuta cadrele didactice să gestioneze conflictele și să reducă escaladarea lor.

Dar ar putea exista si câteva **abordări psihologice** precum:

1. Consiliere și suport psihologic

Prevenirea și combaterea violenței trebuie să implice și intervenții psihologice pentru elevii care sunt victime sau autori ai violenței. Consilierea poate ajuta elevii să înțeleagă cauzele comportamentului lor agresiv și să dezvolte strategii de autocontrol și autoreglare emoțională.

2. Identificarea și intervenția timpurie

Psihologii școlari pot observa semnele de abuz, traume sau stres în comportamentele elevilor și pot interveni devreme. Identificarea problemelor emoționale sau psihologice care pot duce la comportamente violente este esențială. De exemplu, un elev care suferă de abuz acasă sau de bullying poate manifesta comportamente agresive în școală.

3. Intervenția în caz de bullying

Psihologii și consilierii școlari pot organiza grupuri de suport sau sesiuni individuale pentru victimele bullying-ului și pentru agresori. În cazul celor din urmă, intervențiile trebuie să se concentreze pe modificarea comportamentului și pe identificarea cauzelor profunde ale agresivității (cum ar fi traume nerezolvate, inabilitatea de a gestiona frustrarea, etc.).

4. Formarea rezilienței emoționale

În contextul școlar, elevii trebuie să fie învățați să dezvolte reziliență emoțională, astfel încât să poată face față mai ușor stresului și dificultăților. Activitățile care încurajează auto-reflecția, mindfulness-ul sau tehnici de relaxare pot fi utile pentru a reduce tensiunile și pentru a ajuta elevii să gestioneze mai bine situațiile conflictuale.

5. Suportul pentru familii

Violența în școală nu apare întotdeauna doar în mediul educațional, ci poate fi influențată și de dinamica familială. Consilierea parentală și educația pentru părinți privind modalitățile de a gestiona conflictele acasă și de a promova un comportament non-violent sunt componente importante ale unei strategii globale.

Pentru a preveni violența din școală se pot face intervenții practice precum:

- Programul „Școala fără violență" - acestea sunt inițiative educaționale care implică elevii, profesorii și părinții în activități de prevenire a violenței, ca de exemplu, organizarea de workshopuri și sesiuni educative care abordează comportamentele agresive, respectul pentru diversitate și formarea competențelor sociale.
- Proiecte de sensibilizare - campanii de conștientizare despre efectele violenței și despre importanța respectului și a empatiei, care sunt realizate prin afișe, filme, sesiuni interactive sau chiar teatre educaționale.
- Tehnici de mediere a conflictelor - programul de mediere poate fi implementat în școlile care au o echipă de profesioniști (psihologi, mediatori) care ajută la rezolvarea conflictelor între elevi într-un mod non-violent.

În concluzie pentru prevenirea și combaterea violenței în școală necesită o abordare holistică, ce include atât strategii pedagogice, cât și intervenții psihologice. Este important ca întreaga comunitate școlară să fie implicată în acest proces și să adopte măsuri proactive pentru a crea un mediu sigur și respectuos pentru toți elevii. Îmbunătățirea competențelor socio-emoționale, intervenția timpurie și implicarea activă a elevilor și părinților sunt factori-cheie în reducerea violenței în școli.

BIBLIOGRAFIE:

- Băran, A., & Muntean, M. - *Violenta in școala: Cauze, forme, solutii,* Editura Lumen, 2019;
- Ciobanu, A. - *Psihologia educațională: Fundamente și aplicații*, Editura Universitară, 2014;
- Dumitru, M. - *Psihologia educației*, Editura Polirom, 2017;

- Munteanu, D. - *Managementul conflictului în școlile din România*, Editura Didactică și Pedagogică, 2018;
- Stefan, I. - *Strategii de prevenire a violenței în școlile din mediul urban și rural*, Revista de Educație și Psihologie, 18(1), 54-67, 2015;
- Văduva, S., & Stanciu, I. - *Impactul intervențiilor educaționale asupra violenței în școlile din România*, Revista de Psihologie Școlară, 16(2), 124-136, 2021;

WEBOGRAFIE:

- UNICEF România – *Educația pentru drepturi și prevenirea violenței în școli* (https://www.unicef.org/romania/)
- European Commission – School Violence and Bullying

(https://ec.europa.eu/education/policies/school-education/school-violence-and-bullying_en)

INVESTIȚIA ÎN VIITOR

Prof.Vădean Cristina
Școala Gimnazială I.C. Lăzărescu

Educația pentru viață depășește simpla transmitere a cunoștințelor teoretice. Este un proces complex care se concentrează pe dezvoltarea integrală a individului, incluzând abilități sociale, emoționale, cognitive și comportamentale esențiale pentru a face față cu succes provocărilor vieții.

De ce sunt importante programele de educație pentru viață?

Prevenirea violenței: Prin dezvoltarea empatiei, a comunicării eficiente și a capacității de a gestiona conflictele, aceste programe pot reduce semnificativ incidența violenței în școli.

Îmbunătățirea relațiilor sociale: Elevii învață să interacționeze pozitiv cu ceilalți, să construiască relații de prietenie și să colaboreze eficient în echipă.

Creșterea stimei de sine: Programele de educație pentru viață contribuie la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive și a încrederii în propriile forțe.

Dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor: Elevii sunt încurajați să analizeze situațiile, să găsească soluții creative și să ia decizii informate.

Pregătirea pentru viață: Prin dezvoltarea acestor abilități, elevii sunt mai bine pregătiți să facă față provocărilor vieții adulte și să aibă succes în carieră.

Exemple de programe de educație pentru viață:

Programe de dezvoltare a inteligenței emoționale: Aceste programe îi ajută pe elevi să își recunoască și să își gestioneze emoțiile, să dezvolte empatia și să construiască relații sănătoase.

Programe de comunicare eficientă: Elevii învață să își exprime clar gândurile și sentimentele, să asculte activ și să rezolve conflictele prin dialog.

Programe de rezolvare a problemelor: Prin intermediul unor activități interactive, elevii sunt încurajați să analizeze situații problematice, să genereze idei și să găsească soluții.

Programe de dezvoltare a gândirii critice: Aceste programe îi ajută pe elevi să evalueze informațiile, să identifice prejudecățile și să ia decizii informate.

Programe de prevenire a bullying-ului: Elevii învață să recunoască și să raporteze comportamentele de bullying, să dezvolte reziliența și să ofere sprijin victimelor.

Cum pot fi implementate aceste programe?

Colaborare între profesori și consilieri școlari: Este esențial ca profesorii și consilierii școlari să lucreze împreună pentru a identifica nevoile elevilor și pentru a adapta programele la contextul specific al școlii.

Integrarea în curriculum: Programele de educație pentru viață pot fi integrate în diferite discipline, precum limba română, istorie sau științe sociale.

Activități interactive și experiențiale: Pentru a fi eficiente, aceste programe trebuie să fie interactive și să ofere elevilor oportunități de a aplica cunoștințele dobândite în situații reale.

Evaluare continuă: Este important să se evalueze în mod regulat impactul programelor asupra elevilor și să se facă ajustări după cum este necesar.

Crearea unui climat de siguranță și incluziune este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a indivizilor și a comunităților. Fie că vorbim despre o școală, o familie, un loc de muncă sau o societate în ansamblu, acest climat oferă un mediu propice în care oamenii se pot simți în siguranță, apreciați și respectați.

Exemple de inițiative pentru crearea unui climat de siguranță și incluziune:

În școli: programe de prevenire a bullying-ului, ateliere de dezvoltare a abilităților sociale, crearea unui cod de conduită.

La locul de muncă: politici de diversitate și incluziune, programe de mentorat, activități de team-building.

În comunitate: evenimente interculturale, voluntariat, inițiative de vecinătate.

Crearea unui climat de siguranță și incluziune este un proces continuu care necesită eforturi susținute din partea tuturor. Prin implementarea unor strategii eficiente și prin promovarea valorilor de respect și toleranță, putem construi comunități mai puternice și mai unite.

Investiția în programe de educație pentru viață aduce beneficii pe termen lung atât pentru elevi, cât și pentru societate în ansamblu. Elevii care participă la astfel de programe sunt mai bine pregătiți pentru viață, au o stimă de sine mai mare și sunt mai puțin predispuși la comportamente antisociale. Pe termen lung, acest lucru duce la o societate mai tolerantă, mai cooperantă și mai rezilientă.

Programele de educație pentru viață reprezintă o investiție esențială în viitorul elevilor noștri. Prin dezvoltarea abilităților sociale, emoționale și cognitive, aceste programe contribuie la crearea unei generații mai bine pregătite să facă față provocărilor lumii moderne.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Prof. înv. primar Vasile Elena-Raluca
Școala Gimnazială Prof. „Paul Bănică", Târgoviște, Dâmbovița

Intervenția timpurie și educația pentru copiii cu dizabilități pot avea un impact pozitiv asupra dezvoltării cognitive și sociale a copilului. Incluziunea pentru programele timpurii ale copiilor susține dreptul tuturor copiilor, indiferent de abilități, de a participa activ la setările naturale din comunitățile lor. Setările naturale includ, dar nu se limitează la: acasă, preșcolar, grădiniță, program de școală, grădiniță, cartier / comunitate, clasă școlară, centru de îngrijire a copiilor, loc de cult, spațiu de agrement și alte locuri pe care copiii și familiile .Participarea activă a tânărului copil trebuie să fie ghidată de un curriculum adecvat dezvoltării și individual. Accesul la și participarea la curriculumul general pentru vârstă adecvat devine esențial pentru identificarea și furnizarea de servicii de asistență specializate. Programele de înaltă calitate din copilărie constituie temelia programelor incluzive de înaltă calitate de care beneficiază toți copiii. Potrivit Institutului de Cercetare pentru Incluziune timpurie a copiilor , părinții copiilor fără dizabilități care participă la programe incluzive raportează schimbări pozitive în ceea ce privește încrederea copiilor, stima de sine și înțelegerea diversității.

Stan L. (2014, p.31) dezbătea faptul că educația timpurie se referă la perioada 0-6-7 ani și integrează atât educația antepreșcolară cât și cea preșcolară, în temeiul ideii că primii ani de viață ai copilului constituie un interval al învățării cu efecte esențiale pentru întreaga existență a individului. În acest context, evaluarea și intervenția timpurie în cazul copiilor aflați în situații de risc și cu nevoi speciale în perioada copilăriei mici sunt cu atât mai importante. Intervenția timpurie reprezintă sprijinul oferit familiei și copilului din partea membrilor unor rețele de sprijin social, formale sau informale, și care influențează direct sau indirect copilul, părinții sau funcționarea familiei. Evoluția copiilor în situații de risc sau a celor cu nevoi speciale poate fi modificată decisiv prin asigurarea unei educații timpurii de calitate. Integrarea fizică în grădiniță este o primă condiție a incluziunii, dar nu și suficientă pentru derularea cu succes a procesului de incluziune. Întrucât tabloul incluziunii la vârstele mici este complex„ Ecaterina Vrășmaș (2002, 51) , consideră educația timpurie , educația pentru toți la vârstele mici și programele educative pentru grădiniță și familie ca fiind concepte-cheie care stau la baza demersurilor ce promovează educația incluzivă. De multe ori în lucrările de specialitate , în activitățile de diseminare de informații ori de sensibilizare a opiniei publice cu privire la problematica incluzivă se face o pledoarie pentru acceptarea copiilor cu nevoie speciale în colectivitate, alături de ceilalți copii. Vrășmaș Ecaterina

(2002,37) nuanțează conceptul, atrăgând atenția că vorbim despre incluziune, nu doar despre includere. Dacă într-o grupă se află un copil sau mai mulți cu cerințe speciale, asta nu înseamnă că grădinița este incluzivă, chiar dacă la grupa respectivă se lucrează foarte bine și cu rezultate bune.

Gherguț A. (2005, 270) afirmă faptul că dimensiunea incluzivă se câștigă atunci când cadrele didactice, copiii, părinții, comunitatea aderă la valorile incluziunii și le promovează în cadrul educației pentru toți. Este deci necesară valorificarea optimă a resurselor existente, mai ales a celor umane, pentru a susține participarea tuturor copiilor din cadrul comunității. Educația incluzivă timpurie are potențialul de a schimba radical modul în care societatea percepe copiii cu dizabilități și familiile acestora , dar și modul în care copiii și familiile se percep pe ei înșiși. Fundamentele pentru educația incluzivă timpurie pot fi identificate atât explicit, cât și implicit în curriculum și în normele legislative în vigoare. Astfel, în Curriculum pentru educația timpurie a copiilor cu vârsta cuprinsă între naștere și 6-7ani sunt promovate o serie de valori și principii funamentale pentru educația incluzivă precum: asigurarea drepturilor fundamentale ale copiilor; nondiscriminarea și excluderea inechității sociale; promovarea unei educații centrate pe copil și pe dezvoltarea globală a acestuia în contextul interacțiunii cu mediul natural și social; promovarea și aplicarea principiilor incluziunii. Considerând că, deși discuția despre incluziune gravitează de cele mai multe ori în jurul educației formale, nu trebuie totuși să o reducem doar la acest aspect. Nu trebuie să pierdem din vedere nici alte deziderate ale incluziunii precum incluziunea socială, participarea copilului la viața comunității din care face parte etc. Incluziunea la vârste timpurii înseamnă în primul rând participare. Aceasta presupune participarea activă a adulților și implicarea tuturor copiilor . Participarea înseamnă joc, învățare și activități care solicită colaborarea cu ceilalți. În grădiniță, accentul se pune mai puțin pe activitățile de învățare, așa cum se întâmplă în mediul școlar, fiind mai importantă învățarea prin joc, medierea învățării. Pentru copil, participarea înseamnă și a lua decizii, a avea un cuvânt de spus și, poate cel mai important, a fi recunoscut, acceptat, valorizat. Incluziunea pornește de la înțelegerea și acceptarea atât a diferențelor, cât și a asemănărilor dintre copii. Aceste diferențe sunt firești, necesare și potențatoare pentru învățare și formare; ele pot și trebuie să devină o sursă de dezvoltare și nu un motiv de discriminare și marginalizare.

Recunoașterea diferențelor dintre copii nu înseamnă că unii sunt valorizați mai mult deoarece progresează mai bine sub aspectul dezvoltării fizice sau al dezvoltării limbajului. Nu înseamnă că cei diferiți trebuie neapărat implicați în activități individuale și diferențiate, și se înțelege modul diferit în care răspund la experiențe comune. Această înțelegere dublată de preocupările cadrului didactic de a reduce dificultățile pentru un copil generează soluții și strategii de care vor beneficia și alți elevi care nu

au fost în centrul atenției de la început. Aceasta este o modalitate pron care diferențele dintre copii se pot transforma în resurse. Dezvoltarea practicilor incluzive presupune reucerea tuturor formelor de excludere. În afară de discriminarea evidentă, excluderea se referă la toate barierele și presiunile care pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp stau în calea deplinei participări a copilului la activitatea de joc, învățarea sau viața socială. Acestea pot rezulta de exemplu din: dificultăți în relaționare și comunicare între actorii implicați (cadre didactice, specialiști, părinți, copii), propunerea de activități care nu implică sau nu captează interesul copilului sau din sentimentul de a nu fi valorizat. Incluziunea presupune minimizarea tuturor barierelor în activitățile de joc , învățarea și participarea pentru toți copiii.

Vrășmaș E. , Vrășmaș T. (2012, p.75) afirmau faptul că educația incluzivă nu vine de la sine , ci trebuie discutată, analizată, acceptată și implementată pas cu pas într-o simbioză care unește teoria, practica și valorile sociale. Experiențele copiilor și rezultatele acestora nu depind însă numai de practicile educaționale ale cadrelor didactice sau de etosul școlii, ci și de procese care au legătură cu ceea ce se petrece în afara școlii , în comunitate. Deși principiile sunt aceleași indiferent de vârstă, totuși există o serie de aspecte care particularizează incluziunea la nivel preșcolar față de cea realizată la vârste mai mari.

Parcurgerea grădiniței nu este obligatorie. În multe grădinițe/creșe nu există servicii de sprijin sau orientare incluzivă și nu toți copiii beneficiază de educație incluzivă și intervenție timpurie.

1. Diferențele dintre copii țin de particularitățile de vârstă și individuale, ritmul de dezvoltare ori existența unor nevoi speciale/dizabilități. În această etapă, relațiile sociale dintre copiii mici sunt mai puțin cristalizate comparativ cu cei de vârste mai mari .
2. Etichetarea copiilor ca având cerințe educaționale speciale se face prea frecvent și de multe ori nejustificat .La vârste mici , diagnosticarea este adeseori dificilă și chiar riscantă în afara cazurilor foarte clare, de exemplu în cazul unei ambliopii. Psihodiagnoza copiilor de vârstă mică (de până la 6-7ani) este dificilă din cel puțin două motive: imprevizibilitatea comportamentului, spontaneitatea reacțiilor și răspunsurilor copilului și faptul că între certitudinea diagnosticului și vârsta copilului, există un raport direct proporțional, la vârste mici diagnosticul fiind așadar mai nesigur.
3. Natura curriculumului la nivel preșcolar: conținuturile sunt organizate pe domenii experiențiale și domenii de învățare. Sunt încurajate învățarea prin joc și existența unui echilibru între activitățile inițiate de copil și de către cadrul didactic. În clasele primare, accentul este pus mai degrabă pe conținutul academic , iar activitățile sunt coordonate predominant de către cadrul didactic.

4. Evaluarea copiilor este mai puțin standardizată , nu există presiuni legate de evaluări naționale așa cum se întâmplă la clasele primare sau gimnaziale.

Vrășmaș E. (2012, p. 28-30), realizează o serie de interogări cu provire la activitatea desfășurată în grădinițe, cu scopul de a provoca o reacție din partea celor implicați și de a genera schimbarea necesară procesului incuziv:

5. Încadrează grădinițele toți copii de vârstă preșcolară?
6. Participă fiecare copil la activitățile din grădiniță?Chiar și cei cu cerințe educaționale speciale?
7. Reprezentările cadrelor didactice despre copii și atitudinea față de diversitate sunt de natură să garanteze sprijinul adecvat tuturor copiilor, astfel încât aceștia să aibă șansă egală la dezvoltare și învățare?
8. Cum vorbește și cum se comportă cadrul didactic cu fiecare dintre copii cu precădere în momentele dificile și în cazul în care planurile sale nu corespund comportamentelor și posibilităților copiilor?
9. Căror copii le acordă importanță și care copii rămân în afara programului?
10. Este curriculum suficient de flexibil pentru a fi adaptat real la cerințele educative ale fiecărui copil sau este construit pe modelul "normalității", adică al acelui standard care apreciază anumite caracteristici și devalorizează altele ?
11. Curriculumul se adresează numai celor care oricum ar face progrese ori și celor care au nevoie de un spijin educativ adecvat?
12. Cât de real, activ și eficient este parteneriatul în practicile educative ale grădiniței?

PAȘI CĂTRE SCHIMBARE ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ TIMPURIE

Legătura dintre valorile promovate de filosofia incluzivă, valorile sociale şi practicile curente este deseori discontinuă. Pentru a acoperi diferenţa dintre viziune şi realitate,familiile, specialiştii, cadrele didactice trebuie să fie primii care să promoveze schimbarea pe baza unei filosofii comune asupra incluziunii. Rolul de agent al schimbării este complex şi presupune acţiuni susţinute şi de durată pentru promovarea şi implementarea practicilor incluzive, punându-se accentul pe câteva aspecte esenţiale pentru educaţia timpurie a copiilor cu nevoi speciale :

1. Intervenția timpurie asupra copiilor cu nevoi speciale este dinamică, individuală şi orientată spre scop.
2. Familia reprezintă mediul de bază pentru dezvoltarea copilului.
3. Copilul învaţă acţionând şi observând activ mediul înconjurător.

4. Este necesară participarea (uneori asistată a) copiilor în diverse contexte.
5. Adulţii mediază experienţele copilului pentru a sprijini învăţarea.

Stan L. (2014, p.266) afirmă că incluziunea valorizează participarea activă a fiecărui copil ca membru deplin al familiei, al comunității și al societății din care face parte. Aceasta presupune programe de educație și intervenție timpurie care să sprijine dobândirea competențelor sociale, emoționale, fizice și intelectuale. Cu privire la dezvoltarea cognitivă a copilului orientări contemporane reevaluează şi pun la îndoială concepţia generalităţii dezvoltare din teoriile piagetiene. Sunt luaţi în considerare factori mediatori şi acţiunea asupra realităţii, dezvoltarea copiilor fiind în mare măsură dependă de context, medierea adultului, experienţele de cunoaştere şi structurile cognitive individuale. Astfel, norma dezvoltării devine *variabilitatea.* Este necesar ca părinţii şi cadrele didactice să înţeleagă şi să sprijine nevoile afective ale copiilor precum: nevoia de securitate afectivă, nevoia de a se simţi util şi de a avea sentimentul propriei valori, înţelege sensul propriei existenţe şi mediului în care trăiesc. La fel ca şi domenii ale dezvoltării psihofizice, un rol important pentru calitatea achiziţiilor motorii îl au medierea realizată de adult şi contextul.

Sprijinul, încurajarea, cultivarea încrederii în forţele proprii, crearea de spaţii şi oportunităţi de mişcare şi exersare motorii sunt elemente ce vor stimula dezvoltarea psihomotorie. Practicienii mediază experienţele copiilor pentru a promova învăţarea. Aceasta presupune oferirea de către un adult a oportunităţii de a învăţa, într-o manieră dirijaţi, unor copii receptivi, dar mai puţin activi. Această mediere din partea adultului presupune planificare, este orientată spre scop şi realizată sistematic. Pentru copiii mici, majoritatea intervenţiilor trebuie: a) să se desfăşoare în timpul jocului sau în timpul altor rutine ori activităţi; b) să aibă legătură cu sau să se regăsească şi în alte activităţi şi c) sa aibă loc atunci când sunt relevante contextual, d). învăţarea este promovată astfel prin structurarea aspectelor fizice şi sociale ale mediului utilizând modalităţi specifice. în consecinţă, toţi copiii beneficiază de un timp de calitate, jocul şi învăţarea fiind adaptate nevoilor individuale şi desfăşurându-se de cele mai multe ori sub forma activităţilor de grup sau individuale.

BIBLIOGRAFIE

1. Gherguţ A. (2016) , *"Educaţia incluzivă şi pedagogia diversităţii",Iaşi, Editura Polirom.*
1. Gherguț A. (2005), *Strategii diferențiate și inclusive în educație,* Iași, Editura Polirom
2. Stan Liliana, (2016), *"Dezvoltarea copilului si educatia timpurie",* Iași, Editura Polirom;
3. Vrăşmaş Ecaterina, Vrăsmaş Traian *"Educatia incluzivă in grădiniță: dimensiuni,provocări,soluții"- suport de curs*

BULLYING-UL: O PROBLEMĂ SOCIALĂ DE ACTUALITATE

Vasiliu Luminița Elena
Școala Gimnazială Nr. 1 Buftea, județ Ilfov

Bullying-ul este un fenomen social complex, care influențează profund viețile copiilor, adolescenților și chiar ale adulților. Deși a existat dintotdeauna, bullying-ul a dobândit forme noi și mai agresive odată cu evoluția tehnologiei, ceea ce a dus la amplificarea impactului său negativ. Fenomenul implică un dezechilibru de putere, unde o persoană sau un grup îi provoacă intenționat suferință unei alte persoane, fie prin agresiuni fizice, fie prin abuz verbal sau psihologic. Într-o societate modernă, este crucial să înțelegem amploarea problemei și să acționăm colectiv pentru a crea un mediu mai sigur și mai incluziv.

Cauzele și factorii care contribuie la bullying

Fenomenul bullying-ului este rezultatul unui cumul de factori personali, sociali și culturali. Cele mai comune cause ale acestui fenomen sunt următoarele:

1. Factori personali
    - Lipsa empatiei: Agresorii au adesea dificultăți în a înțelege emoțiile celorlalți, fiind mai predispuși să își descarce frustrările asupra unor persoane percepute ca fiind vulnerabile.
    - Dorința de putere și control: Bullying-ul este adesea motivat de nevoia de a domina un grup sau de a obține statut social.
    - Probleme emoționale**:** Copiii sau adolescenții care manifestă agresivitate au deseori probleme nerezolvate acasă sau în alte medii.
2. Factori sociali și culturali
    - Presiunea grupului: În multe situații, agresorii sunt încurajați de reacțiile colegilor sau ale anturajului. O astfel de dinamică consolidează comportamentul de bullying.
    - Stereotipuri și prejudecăți: Victimele sunt frecvent alese pe baza diferențelor (de exemplu, aspect fizic, orientare sexuală, etnie sau statut economic).
3. Influența familiei
    - Modele parentale negative: Părinții care folosesc pedeapsa corporală sau manifestă comportamente abuzive pot contribui la formarea agresorilor.

- Neimplicarea: Copiii crescuți fără supraveghere adecvată sau fără sprijin emoțional sunt mai predispuși să fie implicați în bullying, fie ca victime, fie ca agresori.

Manifestările bullying-ului

Bullying-ul poate lua diverse forme, fiecare cu un impact semnificativ asupra victimelor:

1. Bullying fizic
   - Include lovituri, îmbrânceli, distrugerea bunurilor personale ale victimei.
   - Este frecvent întâlnit în rândul elevilor mai mici, unde agresiunea fizică este mai vizibilă.
2. Bullying verbal
   - Se manifestă prin insulte, porecle, umiliri publice și amenințări.
   - Acest tip de bullying lasă urme emoționale profunde și poate avea efecte pe termen lung asupra stimei de sine.
3. Bullying social
   - Excluderea unei persoane dintr-un grup, răspândirea zvonurilor sau boicotarea socială.
   - Acesta este mai subtil, dar extrem de distructiv pentru sănătatea mentală a victimei.
4. Cyberbullying
   - Utilizarea platformelor online pentru a intimida, umili sau răspândi informații defăimătoare despre cineva.
   - Impactul său este amplificat de faptul că hărțuirea poate avea loc în orice moment al zilei și este dificil de controlat.

Impactul bullying-ului asupra victimelor

Bullying-ul lasă urme profunde asupra victimelor, influențându-le atât sănătatea mentală, cât și fizică.

1. Consecințe emoționale
   - Victimele pot dezvolta anxietate, depresie, atacuri de panică și chiar gânduri suicidare.
   - Scăderea încrederii în sine poate afecta relațiile viitoare și capacitatea de a face față provocărilor.
2. Consecințe sociale
   - Victimele bullying-ului tind să se izoleze, temându-se de respingere sau de repetarea experiențelor negative.
   - Relațiile sociale deteriorate pot afecta inclusiv integrarea profesională în viitor.
3. Consecințe educaționale

- Hărțuirea persistentă duce la scăderea performanțelor academice, absenteism și, în unele cazuri, abandon școlar.

4. Consecințe fizice
   - Stresul prelungit poate duce la probleme de sănătate precum insomnie, dureri cronice și tulburări alimentare.

Soluții și strategii pentru combaterea bullying-ului

Prevenirea bullying-ului necesită o abordare integrată, care să implice familia, școala și societatea.

1. **Rolul familiei**

Familia joacă un rol central în formarea comportamentului și a valorilor copiilor, fiind primul mediu în care aceștia învață despre relații, norme sociale și gestionarea emoțiilor.

Părinții sunt primele modele pe care copiii le imită, astfel încât comportamentul lor are un impact profund asupra dezvoltării psihologice și sociale a celor mici. Este esențial ca părinții să adopte o atitudine bazată pe:

Respect: Prin manifestarea respectului în relațiile familiale, copiii învață să trateze pe ceilalți cu demnitate și considerație.

Empatie: Părinții care își arată capacitatea de a înțelege și de a sprijini emoțiile celorlalți transmit copiilor importanța conectării emoționale cu ceilalți.

Comunicare deschisă: Promovarea unui mediu familial în care copiii se simt în siguranță să exprime ce simt și ce gândesc contribuie la formarea unei relații bazate pe încredere și la creșterea stimei de sine.

Părinții au responsabilitatea de a observa și înțelege comportamentul copiilor lor, intervenind adecvat pentru a preveni dezvoltarea unor comportamente disfuncționale:

Identificarea semnelor de agresivitate: Atunci când copiii manifestă comportamente agresive, părinții trebuie să le ofere îndrumare cu privire la metode alternative de exprimare a frustrării sau a furiei.

Prevenirea victimizării: Dacă un copil este victima agresiunii sau bullying-ului, sprijinul părinților este crucial. Aceștia trebuie să ia măsuri pentru a-i oferi copilului siguranță, încredere și strategii de apărare.

Stabilirea limitelor clare: Este important să existe reguli bine definite în familie, aplicate cu fermitate, dar și cu înțelegere.

Familia este, așadar, fundația pe care copiii își construiesc personalitatea și relațiile cu ceilalți. Prin exemplul personal și prin implicare activă, părinții pot asigura un mediu propice pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

2. **Implicarea școlii**

Școala joacă un rol esențial în formarea caracterului elevilor și în prevenirea fenomenelor de agresiune, cum ar fi bullying-ul. Este mediul în care copiii își petrec o mare parte din timp și învață să interacționeze cu cei de vârsta lor. Prin urmare, implicarea activă a școlilor este vitală pentru crearea unui mediu sigur și incluziv.

Programe anti-bullying

Pentru a preveni și combate bullying-ul, școlile trebuie să adopte măsuri proactive prin implementarea unor programe structurate care să abordeze multiple aspecte ale comportamentului elevilor:

Ateliere de conștientizare: Organizarea de sesiuni educative despre ce înseamnă bullying-ul, formele pe care le poate lua și impactul său asupra victimelor. Aceste ateliere pot ajuta elevii să înțeleagă consecințele acțiunilor lor și să identifice comportamentele nepotrivite.

Cursuri de empatie: Lecțiile care pun accent pe dezvoltarea empatiei îi pot învăța pe copii să înțeleagă emoțiile celorlalți și să dezvolte compasiune. Activitățile precum jocurile de rol sau povestirile bazate pe experiențe reale pot fi foarte eficiente.

Medierea conflictelor: Formarea unor echipe de elevi, profesori și consilieri specializați în mediere poate ajuta la rezolvarea problemelor de comunicare și a conflictelor între elevi într-un mod constructiv.

Aceste programe trebuie să fie adaptate la nivelul de vârstă al elevilor și să fie integrate în curriculum pentru a asigura o aplicare constantă.

Colaborarea cu psihologi și consilieri școlari

Implicarea specialiștilor în sănătate mintală este crucială pentru a identifica din timp comportamentele problematice și pentru a oferi sprijin adecvat:

Identificarea timpurie a problemelor: Psihologii și consilierii pot detecta semne de stres, anxietate sau alte dificultăți emoționale la elevi, fie că sunt victime, agresori sau martori ai bullying-ului.

Sprijinirea victimelor: Victimele bullying-ului au nevoie de un spațiu sigur în care să discute despre experiențele lor și să primească sprijin pentru a-și recăpăta încrederea în sine. Consilierii pot lucra cu acești copii pentru a dezvolta strategii de reziliență.

Consilierea agresorilor: Agresorii trebuie să fie ajutați să înțeleagă impactul negativ al comportamentului lor și să învețe modalități sănătoase de a-și gestiona furia, frustrările sau nevoia de control.

Sprijin pentru profesori: Psihologii pot oferi training cadrelor didactice pentru a recunoaște și interveni eficient în cazurile de bullying, promovând o cultură a respectului în școală.

Eforturile combinate ale profesorilor, consilierilor, părinților și elevilor trebuie să fie orientate spre:

Promovarea unui cod de conduită clar: Normele școlare împotriva bullying-ului trebuie să fie bine definite, comunicate și aplicate consecvent.

Implicarea comunității școlare: Școala trebuie să colaboreze strâns cu părinții și alte instituții relevante pentru a crea o rețea de sprijin solidă.

Evaluarea periodică: Programele anti-bullying trebuie să fie evaluate constant pentru a identifica punctele forte și zonele care necesită îmbunătățiri.

Prin asumarea acestor măsuri, școlile pot contribui la formarea unor generații care prețuiesc empatia, respectul reciproc și relațiile pozitive.

3. Rolul comunității și al societății

Comunitatea și societatea joacă un rol crucial în prevenirea bullying-ului, contribuind la crearea unui mediu general care să sprijine respectul, siguranța și incluziunea. Prin eforturi coordonate, aceste entități pot completa influența familiei și a școlii, amplificând impactul măsurilor luate.

Campanii de sensibilizare publică

Campaniile bine gândite pot schimba mentalitatea colectivă, educând comunitatea despre consecințele bullying-ului și încurajând implicarea activă în prevenirea acestuia:

- **Informarea despre efectele bullying-ului**: Prin mijloace precum spoturi publicitare, afișe, conferințe sau postări pe rețelele sociale, se poate aduce în atenția publicului impactul negativ al bullying-ului asupra sănătății mintale, dezvoltării emoționale și relațiilor sociale.
- **Încurajarea raportării**: Campaniile pot transmite mesajul că raportarea bullying-ului nu este un act de slăbiciune, ci unul de curaj. Prin promovarea unor linii telefonice de urgență, platforme anonime sau aplicații dedicate, victimele și martorii pot fi încurajați să solicite ajutor.
- **Implicarea persoanelor influente**: Figuri publice, lideri locali sau influenceri pot amplifica mesajele anti-bullying prin exemplul personal și prin participarea la evenimente dedicate acestei cauze.
- **Educația în comunitate**: Organizarea de evenimente precum ateliere, sesiuni de informare și discuții deschise poate ajuta părinții, profesorii și cetățenii să recunoască și să gestioneze bullying-ul.

Implementarea unor legi mai stricte împotriva bullying-ului

Legislația joacă un rol fundamental în descurajarea bullying-ului, oferind un cadru legal clar pentru prevenție și sancționare:

- **Reglementări împotriva bullying-ului în școli**: Legile trebuie să oblige instituțiile de învățământ să implementeze politici anti-bullying și să raporteze cazurile grave către autorități.
- **Combaterea cyberbullying-ului**: Mediul online a devenit un spațiu frecvent pentru bullying. Este necesar să existe legi care să sancționeze comportamente precum hărțuirea online, distribuirea neautorizată de imagini sau amenințările. De asemenea, platformele digitale ar trebui să fie responsabilizate să elimine conținutul ofensator și să susțină utilizatorii afectați.
- **Protecția victimelor**: Legislația ar trebui să includă măsuri de protecție pentru victime, cum ar fi accesul gratuit la consiliere psihologică, măsuri de siguranță și susținerea reintegrării sociale.
- **Sancțiuni pentru agresori**: Pentru agresori, legile trebuie să prevadă sancțiuni adecvate, proporționale cu gravitatea faptei, de la consiliere obligatorie la sancțiuni penale în cazurile extreme.

Mobilizarea comunității locale

Pe lângă legislație și campanii, comunitatea locală poate contribui prin:

- **Crearea de spații sigure**: Centrele comunitare sau cluburile pentru tineri pot oferi un mediu sigur, în care copiii și adolescenții să-și dezvolte abilitățile sociale și să primească sprijin.
- **Susținerea familiilor**: Grupurile de suport pentru părinți și copii pot oferi resurse utile pentru gestionarea bullying-ului.
- **Implicarea liderilor locali**: Autoritățile locale, bisericile sau ONG-urile pot organiza activități comunitare care promovează respectul și solidaritatea.

Rolul media și al culturii populare

- **Promovarea unor modele pozitive**: Filmele, serialele, cărțile și alte forme de divertisment pot prezenta povești inspiraționale despre curaj, empatie și depășirea dificultăților cauzate de bullying.
- **Evitarea promovării agresiunii**: Media trebuie să fie atentă să nu promoveze indirect comportamentele agresive, fie prin prezentarea lor ca fiind normale, fie prin trivializarea suferinței victimelor.

Societatea și comunitatea pot deveni aliați puternici în lupta împotriva bullying-ului, prin măsuri legislative, educaționale și prin promovarea unui climat bazat pe respect și solidaritate. Implicarea tuturor actorilor sociali este esențială pentru a crea o cultură care respinge bullying-ul și susține dezvoltarea armonioasă a copiilor și adolescenților.

Concluzii

Bullying-ul este o problemă complexă care necesită o abordare colectivă și susținută. Nu este suficient să tratăm doar consecințele; trebuie să ne concentrăm pe prevenție prin educație, empatie și construirea unor medii sigure și incluzive. Succesul în combaterea acestui fenomen depinde de implicarea fiecăruia dintre noi – părinți, profesori, colegi și decidenți politici. Doar printr-o colaborare strânsă putem reduce incidența bullying-ului și putem construi o societate în care fiecare individ să fie respectat și valorizat.

Bibliografie

1. Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2015). *Bullying Beyond the Schoolyard: Preventing and Responding to Cyberbullying*. Sage Publications.
2. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
3. Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2020). Preventing Bullying Through Empathy Building. *Cyberpsychology Journal*, 12(3), 245-258.
4. Salmivalli, C. (2010). Bullying and the peer group: A review. *Aggression and Violent Behavior*, 15(2), 112-120.
5. Smith, P. K., & Brain, P. (2000). Bullying in schools: Lessons from two decades of research. *Aggressive Behavior*, 26(1), 1-9.
6. UNICEF România. (2020). Raport despre bullying și impactul său asupra copiilor.
7. World Health Organization (WHO). (2021). *School Violence and Bullying: Global Status Report*.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR-ABORDĂRI PEDAGOCICE ȘI PSIHOLOGICE

Vînău Iasmina-Mariana
Școala Gimnazială „Nicu Enea" Bacău

Violența în mediul școlar este o problemă globală, care afectează nu doar victimele directe, ci întreaga comunitate școlară. Acest fenomen poate lua forme variate – de la agresiuni fizice și verbale, până la hărțuire psihologică sau cyberbullying – și poate lăsa urme adânci asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Pentru a aborda eficient această problemă, este necesară o strategie complexă, care să combine metode pedagogice și intervenții psihologice, având în centru ideea de prevenție și remediere.

Înțelegerea cauzelor este esențială pentru prevenirea eficientă. Violența poate fi rezultatul problemelor emoționale ale elevilor, cum ar fi furia sau frustrarea, dar și al unor influențe externe, cum ar fi conflictele din familie sau mediul online ostil. De asemenea, presiunile sociale din grupul de egali sau lipsa unui climat pozitiv în școală pot favoriza apariția comportamentelor agresive.

Un factor important este și lipsa unor reguli clare de conduită sau neimplicarea activă a profesorilor și părinților în gestionarea conflictelor. De multe ori, lipsa dialogului deschis între elevi și cadrele didactice amplifică tensiunile existente, ceea ce duce la escaladarea situațiilor conflictuale.

Una dintre cele mai importante sarcini ale sistemului educațional este crearea unui mediu școlar sigur și incluziv. Profesorii au un rol crucial în acest proces, prin promovarea unor valori precum respectul, empatia și toleranța. Un climat educațional sănătos poate fi construit prin reguli clare, aplicate consecvent, și prin încurajarea dialogului între elevi. În acest sens, este esențial ca fiecare elev să se simtă valorizat și acceptat. Activitățile de grup, proiectele comune și competițiile bazate pe cooperare contribuie la dezvoltarea relațiilor pozitive între colegi, reducând astfel riscul de apariție a conflictelor. Educația socială și emoțională este un instrument puternic în prevenirea violenței. Prin exerciții precum jocurile de rol sau dezbaterile, elevii pot învăța să se pună în locul celuilalt și să găsească soluții nonviolente pentru rezolvarea problemelor. Părinții sunt parteneri importanți în procesul educațional. Implicarea lor prin întâlniri periodice cu profesorii și prin campanii de conștientizare a fenomenului violenței poate contribui semnificativ la reducerea comportamentelor agresi

Pe lângă intervențiile pedagogice, abordările psihologice joacă un rol crucial în gestionarea violenței. Acestea nu se limitează doar la sancționarea agresorilor, ci se concentrează pe identificarea cauzelor

profunde ale comportamentului agresiv și pe sprijinirea victimelor. Consilierea psihologică este un instrument esențial pentru a ajuta elevii să gestioneze emoțiile negative și să învețe comportamente sănătoase. Agresorii pot fi ghidați să-și exprime frustrările în mod constructiv, iar victimele pot fi sprijinite să-și recâștige încrederea în sine.

Psihologii școlari pot utiliza chestionare și sesiuni de observație pentru a detecta elevii vulnerabili – fie că sunt victime, fie că sunt predispuși la comportamente agresive. Prin intervenții timpurii, riscul de escaladare a conflictelor poate fi redus semnificativ.

Atelierele de dezvoltare personală și de gestionare a emoțiilor sunt eficiente în prevenirea violenței. În aceste contexte, elevii învață să-și dezvolte empatia, să-și controleze furia și să identifice soluții pașnice pentru conflicte.

În era digitală, violența online (cyberbullying) devine din ce în ce mai frecventă. Școlile pot implementa platforme prin care elevii să raporteze cazurile de hărțuire, în mod anonim, și să primească sprijin rapid. De asemenea, colaborarea cu autoritățile locale, ONG-urile și poliția poate asigura o abordare coerentă a violenței.

Campaniile comunitare, cum ar fi cele de conștientizare a efectelor negative ale bullying-ului, pot ajuta la schimbarea mentalităților și la promovarea unei culturi a respectului și responsabilității.

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar necesită un efort coordonat între profesori, psihologi, părinți și comunitate. Doar printr-o abordare integrată, care să includă educația pentru empatie, consilierea psihologică și implicarea activă a tuturor actorilor, putem asigura un mediu școlar sigur și propice dezvoltării armonioase a fiecărui elev. Promovarea valorilor precum respectul, comunicarea deschisă și solidaritatea este cheia pentru a transforma școala într-un spațiu al învățării, al prieteniei și al armoniei sociale.

Bibliografie:

1. **Bucur, A. (2013).** *Pedagogia și educația pentru valori.* Editura Didactică și Pedagogică.
2. **Ion, M., & Stănculescu, M. (2015).** *Violența în școală: cauze și soluții.* Editura Polirom.
3. **Radu, M. (2017).** *Psihologia educațională.* Editura Universității din București.
4. **Jigău, D. (2014).** *Educația pentru viață și prevenirea comportamentelor agresive în școală.* Editura Universității din Iași.

APLICAREA PROGRAMELOR SOCIO-EMOȚIONALE ÎN VEDEREA REDUCERII FENOMENULUI DE VIOLENȚĂ ȘCOLARĂ

Director, prof. învăț. preșc. Oana Iuliana Enache

Psiholog, Violeta Nicoleta Simion
Grădinița cu PP. nr. 5 "E. Doamna", Galați

La nivel mondial, violența școlară reprezintă una dintre problemele majore afectând dezvoltarea emoțională și școlară a multor elevi. Cazurile de violență pot varia de la agresiuni verbale și bullying până la violență fizică severă. În acest context, instituțiile școlare au fost nevoite să regândească strategiile privind prevenirea și combaterea acestor comportamente, utilizând atât abordări pedagogice, cât și psihologice.

În timp ce, tot mai multe studii evidențiază importanța abilităților socio-emoționale în prevenirea conflictelor și promovarea unui climat pozitiv în școli, programele de intervenție socio-emoțională au câștigat un rol esențial în strategia de reducere a violenței școlare.

Cu referire la aceste programe, ele nu se limitează la prevenirea actelor agresive, ci își propun să dezvolte abilități precum empatia, comunicarea eficientă și gestionarea emoțiilor, contribuind la construirea unei comunități școlare armonioase.

Direcțiile de utilizare a acestor tipuri de programe au avut în vedere identificarea cât mai realistă a *factorilor declanșatori* cu rol în apariția fenomenului violenței din mediul școlar.

Din punct de vedere *psihologic*, principalii factori identificați au fost:

- ✓ ***deficitele de ordin emoțional**:* elevii care se confruntă cu elemente de anxietate, depresie sau alte tulburări emoționale pot manifesta comportamente agresive.
- ✓ ***subdezvoltarea abilităților sociale**:* incapacitatea de a gestiona emoțiile și de a comunica eficient poate conduce la apariția situațiilor conflictogene.
- ✓ ***influența grupului de covârstnici**:* presiunea socială poate contribui la apariția comportamentelor violente.
- ✓ ***mediul intrafamilial**:* un mediu familial disfuncțional sau expunerea la acte de violență poate avea efecte negative asupra comportamentului elevului.
- ✓ ***climatul intrașcolar**:* o atmosferă competitivă sau nesuportivă poate intensifica situațiile conflictogene.

Din punct de vedere *pedagogic*, au fost promovate principii și direcții de acțiune legate de:

1. ***Educație incluzivă;***
   - ✓ ***Diversitate și incluziune****:* Adaptarea curriculumului pentru a reflecta diversitatea culturală și socială a elevilor.
   - ✓ ***Participare activă****:* Implicarea elevilor în procesul decizional și în activități extracurriculare.
2. ***Programe anti-bullying în rândul elevilor;***
3. ***Formarea profesională a profesorilor;***
   - ✓ ***Training în managementul situațiilor de criză la nivelul clasei de elevi****:* dezvoltarea abilităților de gestionare a comportamentelor dificile.
4. ***Adaptarea politicilor școlare și a legislației*** privind siguranța în școli.
5. ***Revizuirea constantă a Regulamentelor Interne****:* elaborarea și implementarea unor politici școlare clare împotriva violenței.
6. ***Strategii eficiente de monitorizare și evaluare***: evaluarea periodică a eficienței strategiilor adoptate și adaptarea acestora în funcție de rezultate
7. ***Aplicarea programelor de învățare socio-emoțională (SEL) având ca și obiective generale:***
   - ✓ **Dezvoltarea inteligenței emoționale**: însușirea abilităților și competențelor socio-emoționale;
   - ✓ ***Dezvoltarea capacității de empatie și relaționare;***
   - ✓ ***Dezvoltarea strategiilor de mediere și rezolvare a conflictelor, de utilizare a comunicării non-violente (de tip asertiv);***
   - ✓ ***Dezvoltarea echipelor de mediatori școlari****:* formarea unor echipe de elevi și profesori specializați în gestionarea conflictelor.

Evident, de-a lungul timpului, au existat numeroase întrebări legate de eficiența acestor programe, în ce măsură ele se dovedesc a fi sustenabile în timp.

Într-un studiu meta-analitic publicat în *Child Development (2011),* au fost analizat 213 programe școlare de învățare socio-emoțională (SEL), constatându-se că acestea au avut efecte pozitive semnificative asupra competențelor sociale și emoționale ale elevilor, atitudinilor față de sine și ceilalți, comportamentelor sociale pozitive, problemelor de comportament, stresului emoțional și performanței școlare. Elevii care au participat la programe SEL au demonstrat îmbunătățiri în gestionarea emoțiilor, construirea relațiilor și comportamente prosociale, precum și o reducere a problemelor de comportament și a stresului emoțional. **(Durlak, J. A. et al., 2011)**

Mai mult, cercetările au arătat că dezvoltarea competențelor socio-emoționale contribuie la îmbunătățirea performanței școlare. Elevii care își dezvoltă abilitățile de gestionare a emoțiilor, colaborare și rezolvare a problemelor tind să obțină rezultate școlare mai bune și să fie mai motivați în procesul de învățare. (**Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., Walberg, H. J. (Eds.)., 2004).**

Indiferent de ciclul de învățământ, aplicarea acestor programe poate modifica substanțial percepția elevilor privind abordarea pozitivă a situațiilor conflictogene iar nu cultivarea reacțiilor de tip impulsiv.

Astfel, în 2013, autorii unui studiu identificau efectele unui program de învățare socio-emoțională asupra reducerii agresiunii și victimizării în rândul elevilor de gimnaziu **(Espelage, D. L. et al., 2013) iar** Greenberg alături de echipa sa (2003) sublinia importanța coordonării învățării sociale, emoționale și școlare pentru prevenirea comportamentelor problematice și promovarea dezvoltării tinerilor (Greenberg et al., 2003)

Ca și exemple de ***programe educaționale cu componentă socio-emoțională,*** enumerăm:

1. **Programul PATHS (*Promoting Alternative Thinking Strategies*)**

PATHS reprezintă un program conceput pentru a ajuta elevii să înțeleagă și să gestioneze emoțiile, să-și dezvolte empatia și capacitatea decizională. Printre activitățile incluse se numără:

- ✓ Exerciții de recunoaștere a emoțiilor.
- ✓ Scenarii pentru rezolvarea conflictelor.
- ✓ Jocuri care promovează colaborarea.

2. Programul Second Step

Acest program educațional oferă lecții structurate pe teme precum gestionarea furiei, empatia și comunicarea asertivă. (Moy, G. E., Hazen, A., 2018)

Obiectivele lui au fost concentrate pe următoarele direcții de acțiune:

- ✓ Reducerea incidentelor de tip bullying;
- ✓ Îmbunătățirea relațiilor dintre elevi și cadrele didactice;
- ✓ Dezvoltarea mult mai eficientă a strategiilor de coping.

3. Programul KIVA

Dezvoltat în Finlanda, KiVa este un program anti-bullying centrat pe conștientizarea impactului bullying-ului și pe implicarea întregii comunități școlare. (Salmivalli, C., Kärnä, A., & Poskiparta, E., 2011).

Componentele sale includ: (kivaprogram.net)

- ✓ Activități de grup pentru creșterea capacității de empatie.
- ✓ Instrumente pentru intervenția rapidă în cazuri de bullying.
- ✓ Campanii de informare pentru elevi, părinți și profesori.

Concluziile multor studii din domeniul psihologiei educaționale au atras atenția asupra unor aspecte care (doar) integrate într-un ansamblu metodologic pot stimula menținerea eficienței acestor programe de tip SEL:

- ✓ **Integrarea programelor de tip SEL în curriculum**: activitățile și lecțiile SEL să devină parte integrantă a programului educațional.
- ✓ **Specializarea cadrelor didactice**;
- ✓ **Creșterea nivelului de implicare a părinților**;
- ✓ **Monitorizarea progresului**: evaluarea periodică a impactului programelor de tip SEL în vederea adaptării la nevoile mediului educațional (școală)

Bibliografie:

- ✓ **Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011).** *The Impact of Enhancing Students' Social and Emotional Learning: A Meta-Analysis of School-Based Universal Interventions*. *Child Development*, 82(1), 405-432.
- ✓ **Espelage, D.L., Low, S., Polanin, J. R., & Brown, E. C. (2013).** *The Impact of a Middle School Program to Reduce Aggression, Victimization, and Sexual Violence*. *Journal of Adolescent Health*, 53(2), 180-186.
- ✓ **Greenberg, M. T., Weissberg, R. P., O'Brien, M. U., Zins, J. E., Fredericks, L., Resnik, H., & Elias, M. J. (2003).** *Enhancing School-Based Prevention and Youth Development Through Coordinated Social, Emotional, and Academic Learning*. *American Psychologist*, 58(6-7), 466-474.
- ✓ Moy, G. E., & Hazen, A. (2018). *A systematic review of the Second Step program*. *Journal of School Psychology*, 71, 18-41.
- ✓ Salmivalli, C., Kärnä, A., & Poskiparta, E. (2011). *Counteracting bullying in Finland: The KiVa program and its effects on different forms of being bullied*. *International Journal of Behavioral Development*, 35(5), 405-411.

✓ **Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., Walberg, H. J. (Eds.)., (2004).** *Building Academic Success on Social and Emotional Learning: What Does the Research Say?* New York: Teachers College Press.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN SALA DE CLASĂ

Prof Adina Magdalena Vodă
Școala Gimnazială,, Sfinții Impărați", Comuna Balta Doamnei

Educția incluzivă reprezintă cea mai eficientă modalitate de a oferi tuturor copiilor o șansă echitabilă de a merge la școală,de a participa activ la viața școlară,de a învăța,de a-și dezvolta competențele care ii ajută să se dezvolte ei înșiși.

Educația incluzivă înseamnă oportunități reale de învățare pentru cei care ,în majoritatea situațiilor,se confruntă cu discriminare și stigmatizare ,apreciind contribuțiile pe care elevii din toate mediile le aduc în clasă și permit grupurilor diverse să se dezvolte, aducând astfel propria contribuție la dezvoltarea clasei și a mediului școlar în ansamblul său.

Strategii didactice în incluziunea copiilor cu CES

În proiectarea și organizarea procesului educațional în general și, pentru copiii cu CES, în particular, este valoroasă **strategia învățării centrate pe elev** – activitatea de construire individuală a cunoaşterii; subiectul se informează, selectează, apreciază, analizează, compară, clasifică, transferă, descoperă, rezolvă, concluzionează etc. Cu alte cuvinte, elevul construieşte traiectoria/traseul propriu de învăţare în raport cu potenţialul individual şi cadrul interacţional. În acest sens, se recomandă:

• Corelarea modului de predare al cadrului didactic cu modul de învățare al elevului; conţinutul care trebuie învăţat, volumul şi natura lui – noţiuni, concepte, procedee, competenţe etc

• Necesitatea asigurării că elevii deţin cunoştinţele şi achiziţiile necesare înţelegerii noului material; prezentarea informaţiilor într-o manieră structurată şi organizată, care să creeze premisele învăţării, să o amorseze, să o faciliteze şi să o promoveze; este foarte dificil pentru elevi să abordeze un material amorf, să încerce să-l prelucreze şi să-l structureze în vreun fel.

• Elaborarea unei variante proprii de structurare a temei, care să le ofere elevilor o viziune sistemică şi să le faciliteze identificarea modului în care diferite părţi ale materialului se corelează, (inter)relaţionează şi ierarhizează.

• În asistența copiilor cu CES, o preocupare permanentă ar trebui să fie stimularea acestora pentru a reflecta asupra propriului proces de cunoaştere, astfel încât ei să devină conştienţi de punctele lor tari, dar şi de punctele lor slabe, pe care le pot compensa prin modurile personale de valorificare a informaţiei, prin managementul personal al informaţiilor şi al cunoştinţelor, gestionându-şi astfel eficient propria cunoaştere.

• Elevii vor putea realiza demersuri constructiviste în măsura în care profesorul se asigură că procesul de predare, învăţare şi evaluare nu se rezumă la furnizarea de informaţii (ce să înveţe), ci sprijină/îndrumă/ajută/ elevii să înveţe (cum să înveţe) şi să gândească, exersându-şi deprinderi de gândire logică, analitică, critică, în activități de analiză, sinteză, evaluare şi rezolvare de probleme.

Învățarea activă/interactivă valorifică activismul individului cu sine însuşi şi cu alţii, comunicarea intra- şi interpersonală ca și condiție de realizare a activității mentale, psihofizice şi axiologice.

Promovarea învățării active/interactive se realizează prin intermediul strategiilor didactice respective. Interactivitatea are la bază relaţiile reciproce şi se referă la procesul de învăţare activă, în cadrul căreia cel care învaţă acţionează asupra informaţiei pentru a o transforma în una nouă, personală şi interiorizată.

Ca strategii de grup, **strategiile didactice interactive**:

• presupun munca în colaborare a elevilor organizaţi în microgrupuri sau echipe de lucru în vederea atingerii unor obiective preconizate (soluţii la o problemă, crearea de alternative);

• se bazează pe sprijinul reciproc în căutare-cercetare şi învăţare, stimulează participările individuale, antrenând subiecții cu toată personalitatea lor (abilităţi cognitive, afective, volitive, sociale);

• solicită efort de adaptare la normele de grup, toleranţă faţă de opiniile, părerile colegilor, dezvoltând capacităţile autoevaluative.

Învăţarea interactivă, care se realizează în relaţie cu ceilalți şi cu materialul de studiu, are la bază procese de construcţie creativă, inovatoare. Ea apare ca urmare a eforturilor individuale şi colective prin intermediul interacțiunii dintre elevi şi/sau dintre elevi şi profesori, pe de o parte, şi dintre elev şi conţinutul de învăţat, pe de altă parte.

Învăţarea interactivă vizează schimburile sociale în dobândirea noului, stimulând construirea şi redefinirea sensurilor, receptivitatea faţă de experienţele noi, căutate şi rezolvate prin explorare, deducție, analiză, sinteză, generalizare, abstractizare, concretizare, punând accentul pe realizarea conexiuni lor dintre noţiuni şi solicitând o profundă implicare intelectuală, psihomotorie, afectivă şi volițională. Din acest punct de vedere, principiile care stau la baza promovării strategiilor interactive sunt: a. Construirea propriilor înțelesuri şi interpretări ale conținuturilor instruirii. b. Discutarea şi negocierea, nu impunerea obiectivelor. c. Promovarea alternativelor metodologice de predare-învăţare-evaluare. d. Solicitarea informațiilor trans-disciplinare şi analizele multidimensionale ale realității. e. Evaluarea mai puţin criterială şi mai mult reflexivă, prin metode alternative de evaluare. f. Promovarea învăţării prin descoperire şi rezolvare de probleme

În condițiile utilizării adecvate, se dovedesc a fi eficiente în asistența copiilor cu CES **strategiile cooperative, strategiile tutoriale, strategiile de asistență poli/multisenzorială.**

Strategiile cooperative sunt valoroase datorită faptului că facilitează nu numai învăţarea, ci şi comunicarea, socializarea, cunoaşterea reciprocă dintre elevi, conduc la acceptarea reciprocă şi la integrarea, din toate punctele de vedere, a elevilor cu CES în colectivul clasei. Toţi elevii învaţă datorită acestor strategii să asculte activ, să fie toleranţi, să ia decizii şi să-şi asume responsabilităţi în cadrul grupului.

Numeroase studii de specialitate demonstrează superioritatea strategiilor didactice cooperative faţă de cele competitive şi individuale în dezvoltarea proceselor cognitive, a abilităţilor de comunicare, în îmbunătățirea motivației, a stimei de sine, în dezvoltarea personalităţii. Plecând de la această premisă, învăţarea prin cooperare este abordată ca strategie didactică ce încurajează elevii să lucreze împreună în microgrupuri în vederea îndeplinirii unui scop comun, în comparaţie cu învăţarea prin competiţie. Experienţa educaţională dovedește că utilizarea strategiilor cooperative determină o serie de rezultate pozitive pentru copii:

• creşterea motivaţiei pentru activitatea de învăţare;
• consolidarea stimei de sine;
• dezvoltarea competenţelor sociale;
• modificarea pozitivă a relaţiilor dintre copii;
• formarea unei atitudini pozitive faţă de personalul didactic, disciplinele de studiu şi conţinutul acestora;
• capacităţi sporite de a percepe o situaţie, un eveniment şi din perspectiva celuilalt.

Învăţarea în grupuri mici, activă şi colaborativă, asigură, pe termen lung, efecte benefice pentru toţi membrii grupului:

• interacţiune reală şi intercomunicare;
• redistribuire corectă de recompense sociale (apreciere, considerare, respect);
• restructurare firească a distribuirii autorităţii în grup;
• distribuţie eficientă a sarcinilor de lucru;
• împărtăşire, atât ca reciprocitate, cât şi ca ajutor asimetric acordat;
• un simţ al disponibilităţii şi al solicitării sau acordării ajutorului sporite

Strategiile cooperative cuprind:

• Împărţirea pe grupuri de lucru: clasa este împărţită în grupuri de 4-6 membri; membrii au roluri specifice care li se atribuie consecutiv; toate grupurile primesc aceeaşi sarcină, care este rezolvată prin contribuţia tuturor membrilor;

• Învăţarea în grupuri cooperative: sarcinile de învăţare per grup sunt elemente componente ale unei sarcini mari, complexe, la nivel de clasă; fiecare grup rezolvă o parte a sarcinii, după care, din contribuția tuturor grupurilor, se constituie rezolvarea generală a sarcinii;

• Învăţarea în grupuri competitive: grupurile de lucru pot deveni la un moment dat competitive, pentru o secvenţă dată;

• Învăţarea competitiv-aditivă tip puzzle: sarcinile de învăţare sunt divizate până la nivelul fiecărui membru, pentru a se reîntregi ulterior din juxtapunerea selectivă a contribuţiilor membrilor;

• Învăţarea competitiv-aditivă tip JIGSAW: grupurile primesc aceeaşi sarcină, care se divizează membrilor; „omologii de sarcină din grupuri " (numiţi experţi) se întâlnesc, lucrează în comun pentru descoperirea soluţiilor, apoi se reîntorc în grup, devenind responsabili de predarea conţinutului studiat celorlalţi membri ai grupului iniţial.

Învăţarea prin cooperare solicită efort intelectual şi practic atât din partea elevilor, cât şi din partea profesorului care coordonează bunul mers al activităţii. Pentru o bună reușită în utilizarea strategiei învățării prin cooperare, profesorul trebuie să deţină următoarele competenţe:

• competenţa energizantă: are în vedere capacitatea profesorului de a-i face pe elevi să dorească să se implice în activitate, în rezolvarea problemei date. Elevii trebuie încurajaţi şi stimulați să nu se oprească la prima soluţie descoperită, ci să se antreneze în căutarea de soluţii alternative;

• competenţa empatică: presupune abilitatea de a lucra cu elevii, profesorul reuşind să se transpună în situaţiile pe care aceştia le parcurg. În acest mod, profesorul îşi va cunoaşte mai bine discipolii şi va îmbunătăţi comunicarea cu ei;

• competenţa ludică: se referă la capacitatea profesorului de a răspunde mesajului elevilor săi prin măiestrie, favorizând integrarea elementelor ludice în activitatea de învăţare pentru a o face mai atractivă şi pentru a întreţine efortul intelectual şi fizic al elevilor;

• competenţa organizatorică: are în vedere abilitatea cadrului didactic de a organiza colectivul în echipe de lucru, de a menţine şi a impune respectarea regulilor care privesc învăţarea prin cooperare, în grup. Totodată, profesorul este cel care poate interveni în situaţii limită, în situaţii de criză, aplanând conflictele şi favorizând continuarea activităţii pe direcţia dorită. El menţine legătura dintre intervenţiile participanţilor şi subiectul discuţiei, evitând devierile;

• competenţa inter-relaţională: presupune disponibilităţi de comunicare cu elevii săi, menită să dezvolte la aceştia abilităţile sociale necesare integrării optime în colectiv. Toleranţa şi deschiderea faţă de nou, precum şi încurajarea originalităţii răspunsurilor elevilor, va avea ca efect crearea de disponibilităţi asemănătoare elevilor săi în relaţiile cu ceilalţi.

Rolurile profesorului se redimensionează şi capătă noi valenţe, depăşind optica tradiţională prin care el era doar un furnizor de informaţii. În organizarea învăţării prin cooperare el devine un co-participant, alături de elev, la activităţile desfăşurate. El însoţeşte şi încadrează elevul în actul de cunoaştere. Dimensiunile procesului educațional (predare-învăţare-evaluare) capătă, în cazul strategiilor de lucru în echipă, valenţe formative şi formatoare, încurajând progresul individual şi colectiv, personal şi social.

Strategiile tutoriale sau tutoriatul poate fi realizat în diverse variante:

• între egali (peer tutoring);

• cu inversare de roluri (reverse role-tutoring);

• tutoriatul între elevi de vârste diferite (cross-age tutoring).

Tutoriatul între egali, numit şi „de la copil la copil", se poate realiza în cadrul şcolii, dar şi în afara ei, vizând programul de realizare a temelor, dar şi activităţi extracurriculare. Tutoriatul are loc, pe cât e posibil, informal, pe baza unor prietenii sau simpatii. Copiii care îndeplinesc rolul de tutori trebuie aleşi discret, din rândul celor care au dovedit de-a lungul timpului disponibilitate în a acorda sprijin celorlalți. Astfel de strategii influențează schimbarea atitudinilor, concepțiilor. Din această perspectivă, o bună selectare și utilizare a strategiei cu inversare de roluri este utilă în activitățile cu copiii care au atitudini și convingeri preconcepute, care trăiesc sentimentul inferiorității ș. a. În rezultatul utilizării strategiei, elevul capătă încredere în propriile forţe şi în valoarea lui, fiind, totodată, benefică și pentru elevul fără CES, care învaţă să caute în profunzime şi să respecte talentul şi valoarea fiecărui om.

Proiectarea strategiilor didactice constituie o activitate complexă din partea profesorului care presupune, în primul rând, selectarea, organizarea/combinarea metodelor de învăţare în raport cu obiectivele/finalităţile prognozate, avându-se în vedere: • modul de abordare a învăţării; • formele de organizare a procesului de predare-învăţare-evaluare; • suporturile didactice; • timpul necesar aplicării strategiilor didactice alese

Bibliografie:

https://edict.ro/despre-educatia-incluziva

https://www.unicef.org/education/inclusive-education

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Profesor P.I.P., Zanfir Mihaela
Școala Primară Nr. 5 Poiana lui Stângă, Județul Giurgiu

Agresivitatea reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii care ține de gândire, iar violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității, care nu este ereditară, dar este contagioasă.

În mediul școlar întâlnim mai multe tipuri de violență: violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, violenta economică ce se răsfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar și violența psihică ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată și se manifesta prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare.

Unii copii sunt martori ai violenței fizice, psihice, de aceea, copilul își va însuși inconștient actele de violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu școala, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte.

În ciclul primar se formează dorința copilului de a se evidenția, iar dacă nu obține performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență.

În devierea comportamentului copilului spre violență contribuie Mass-Media, prin prezentarea realității din mediul înconjurător ca pe un fapt banal, fără să se țină cont de gravitatea faptelor expuse și mai ales fară a se accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat, dar și familia care permite copilului contactul cu televizorul, fără să ii explice ce este moral și imoral, legal și ilegal.

Managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între profesori și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare conduc la apariția fenomenului de violență școlară.

Violența școlară a copiilor se manifestă prin confruntarea verbală, poreclirea, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea.

Profesorii trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile acestora, iar printr-o bună colaborare a familiei cu școala se va reuși prevenirea, oprirea unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur.

Rolul cadrului didactic este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina pe elevi să-și respecte colegii și cadrele didactice. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate, să te înțelegi reciproc,

să asculți opiniile celor din jur, să exprimi problemele în cuvinte nu în fapte, să-ți controlezi pornirile violente.

La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern fiind stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate de către copii, iar în luarea deciziilor să fie implicați și elevii.

Profesorul poate să le prezinte elevilor. la tabla inteligentă diferite filmulețe despre violență, despre consecințele acesteia asupra vieții copiilor, dar și să îi implice în luarea deciziilor corecte privind prevenirea violenței școlare.

Ca măsură de constatare a gradului de violență în școală există supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video monitorizând comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de către alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise ajutând la luarea unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

Copiii trebuie învățați să evite violența, fie fizică, verbală, psihică deoarece violența naște violență, prin discuții cu aceștia, prin prezentarea consecințelor violenței asupra celorlați din jur.

Bibliografie:

1.Curelaru, M. (2013), Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție,Editura Universității Alexandru Ioan Cuza,Iași;

2.Șoitu, L.,Hăvârneanu,C.(coord.)(2001), Agresivitate în școală, Editura Institutul European , Iași;

3.Salavastru, D., (2003)Violenta in mediul școlar, în Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), Violența – Aspecte psihosociale, Editura Polirom, Iași.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Zbanț Claudia-Diana

Educația incluzivă reprezintă un model educațional care susține participarea tuturor elevilor, indiferent de abilitățile lor fizice, cognitive, sociale sau emoționale, într-un mediu școlar comun. Aceasta promovează diversitatea și încurajează respectul și acceptarea diferențelor, oferind fiecărui copil șansa de a învăța în mod activ și de a se dezvolta într-un mediu echitabil. Educația incluzivă nu se limitează doar la integrarea elevilor cu dizabilități în școlile tradiționale, ci presupune adaptarea întregului sistem educațional pentru a răspunde nevoilor tuturor copiilor. Abordarea incluzivă are atât un impact pedagogic, cât și unul psihologic semnificativ asupra elevilor, cadrelor didactice și comunității în general.

Educația incluzivă se bazează pe câteva principii fundamentale, printre care accesul egal la educație de calitate, respectul pentru diversitate și colaborarea între profesori, părinți și comunitate. Un principiu esențial este adaptarea curriculei și a metodelor didactice pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor. De exemplu, profesorii sunt încurajați să folosească tehnici de învățare diferențiată, care permit fiecărui elev să învețe în ritmul propriu și să își dezvolte abilități în funcție de propriile capacități.

În acest sens, educația incluzivă promovează un climat de respect, în care fiecare elev este considerat valoros, iar diversitatea nu este doar acceptată, ci și apreciată. Fiecare copil, indiferent de capacitățile sale, are dreptul de a învăța alături de ceilalți, iar educația trebuie să fie un instrument prin care toți elevii, indiferent de condițiile lor de viață sau de abilități, să poată să își atingă potențialul maxim.

Din punct de vedere pedagogic, educația incluzivă aduce beneficii semnificative, nu doar pentru elevii cu dizabilități, ci și pentru cei fără nevoi speciale. Aceasta contribuie la formarea unui mediu educațional în care toți elevii învață să colaboreze, să comunice eficient și să aprecieze diversitatea. Elevii cu nevoi speciale beneficiază de sprijin suplimentar, care le permite să participe activ la lecții și să se dezvolte în ritmul lor propriu, având acces la materiale educaționale adaptate.

Pe de altă parte, elevii fără dizabilități învață să devină mai empatici, răbdători și înțelegători față de colegii lor. Studiile arată că elevii care învață într-un mediu incluziv sunt mai bine pregătiți pentru a interacționa cu persoane din diverse medii sociale și culturale, iar acest lucru le dezvoltă abilități sociale valoroase. Mai mult decât atât, aceștia devin mai toleranți și mai deschiși în fața diversității, ceea ce are un impact pozitiv asupra relațiilor lor viitoare.

Profesorii care adoptă o abordare incluzivă sunt provocați să își îmbunătățească constant competențele pedagogice și să adopte metode didactice inovative. Prin interacțiunea cu elevi cu nevoi speciale, aceștia își dezvoltă capacitatea de a adapta lecțiile, de a găsi soluții creative și de a crea un climat de învățare echilibrat, în care fiecare elev se simte implicat și sprijinit.

Pe lângă impactul pedagogic, educația incluzivă are și un efect profund asupra dezvoltării psihologice a elevilor. Un mediu educațional incluziv contribuie la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive, atât în cazul elevilor cu dizabilități, cât și al celor fără. Elevii cu nevoi speciale, care beneficiază de un sprijin adecvat și sunt integrați în activitățile școlii alături de colegii lor, au șanse mai mari de a dezvolta o stimă de sine ridicată. Sentimentul de apartenență la un grup și recunoașterea valorii proprii contribuie la reducerea anxietății și a stresului emoțional.

În același timp, elevii fără dizabilități învață să fie mai empatici și mai responsabili față de nevoile celorlalți. Acest lucru le formează abilități sociale esențiale, cum ar fi răbdarea, respectul și capacitatea de a rezolva conflicte într-un mod constructiv. De asemenea, învățând să interacționeze cu colegi cu nevoi speciale, aceștia dezvoltă o mai mare sensibilitate față de diferențele individuale, ceea ce îi pregătește pentru viața adultă într-o societate diversă.

Educația incluzivă promovează, de asemenea, un climat de sprijin și solidaritate, în care elevii învață să se ajute reciproc. Aceasta contribuie la dezvoltarea unui sentiment de comunitate în școală, care poate reduce comportamentele de izolare sau discriminare și poate sprijini sănătatea mentală a tuturor elevilor.

Implementarea educației incluzive nu este lipsită de provocări. Unul dintre principalele obstacole este insuficiența resurselor, atât materiale, cât și umane. În multe școli, nu există infrastructura necesară pentru a sprijini elevii cu dizabilități, iar cadrele didactice nu sunt întotdeauna pregătite să facă față diversității nevoilor elevilor. De asemenea, educația incluzivă presupune o colaborare strânsă între profesori, părinți și specialiști (psihologi, logopezi, terapeuți), iar acest lucru necesită timp și efort suplimentar din partea tuturor celor implicați.

Un alt obstacol semnificativ este atitudinea uneori negativă față de incluziune, atât din partea cadrelor didactice, cât și a părinților. Deși mulți sunt de acord cu principiul incluziunii, există temeri legate de impactul pe care integrarea elevilor cu nevoi speciale îl poate avea asupra performanței generale a clasei. Aceste temeri pot duce la o abordare superficială a educației incluzive și la lipsa unui suport adecvat pentru acești elevi.

Educația incluzivă reprezintă o abordare educațională esențială pentru construirea unei societăți mai echitabile și mai tolerantă. Prin integrarea tuturor elevilor într-un mediu de învățare comun, se

promovează nu doar dezvoltarea intelectuală, dar și cea psihologică și socială. Această abordare permite elevilor să învețe și să crească împreună, contribuind la dezvoltarea unor abilități interpersonale importante și la înțelegerea diversității ca valoare fundamentală. Deși implementarea educației incluzive poate întâmpina dificultăți, beneficiile sale pe termen lung pentru toți participanții – elevi, profesori și comunitate – sunt considerabile, iar eforturile pentru a asigura un sistem educațional incluziv vor aduce rezultate pozitive pe termen lung, atât pe plan personal, cât și social.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Profesor învățământ primar: Samson Mădălina
Școala Gimnazială Veniamin Costachi Sinești

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă educația în multe colțuri ale lumii, inclusiv în România. Fenomenele de agresivitate, intimidare și discriminare pot avea un impact devastator asupra dezvoltării fizice, psihologice și emoționale a elevilor. Aceasta poate afecta nu doar victimele directe ale violenței, ci întreaga comunitate școlară, inclusiv cadrele didactice și familiile elevilor. Prin urmare, prevenirea și combaterea violenței în școli trebuie să fie o prioritate pentru autorități, cadre didactice și întreaga societate.

Violența în mediul școlar se poate manifesta în diverse forme, printre care:

- **Violența fizică**: aceasta include loviri, împingeri, lovirea cu obiecte, dar și orice alt tip de agresiune fizică. Aceasta este cea mai vizibilă și mai ușor de identificat formă de violență.
- **Violența psihologică**: se referă la intimidare, hărțuire verbală, insulte, umilire sau excluziune socială. Adesea, aceasta nu lasă urme fizice, dar poate cauza daune psihice grave victimei.
- **Violența sexuală**: aceasta include hărțuirea sexuală, agresiunea sexuală sau orice formă de comportament sexual neadecvat între elevi sau între elevi și profesori.
- **Violența de natură morală sau simbolică**: se manifestă prin apeluri la intoleranță, rasism, xenofobie sau discriminare pe baza religiei, genului, orientării sexuale, statutului social etc.

Identificarea cauzelor violenței în școli este esențială pentru implementarea unor măsuri de prevenire eficiente. Printre factorii care contribuie la apariția violenței în școli se numără:

- **Mediul familial**: în multe cazuri, violența este reflectată în comportamentele copiilor proveniți din familii dezorganizate, cu probleme de abuz sau neglijare. Copiii care trăiesc în astfel de medii pot considera comportamentele agresive ca fiind acceptabile.
- **Mediul școlar**: un climat școlar nesigur, lipsa de supraveghere și o comunicare deficitară între profesori și elevi pot contribui la manifestarea violenței. De

asemenea, o disciplină slabă sau incoerentă poate favoriza comportamentele agresive.

- **Influența mass-media și a internetului**: expunerea la filme violente, jocuri video agresive sau la rețelele de socializare poate normaliza comportamentele violente în rândul tinerilor.

Prevenirea violenței în școli presupune implementarea unor strategii pe termen lung, care să abordeze cauzele fundamentale ale comportamentului agresiv și să promoveze un climat de respect și înțelegere reciprocă. Printre principalele măsuri de prevenire se numără:

1. **Educația pentru respect și non-violență**: în cadrul orelor de educație civică, dezvoltare personală dar și prin activități extracurriculare, elevii trebuie să fie învățați despre importanța respectului reciproc, a empatiei și a soluționării pașnice a conflictelor. Programele educaționale trebuie să includă teme despre toleranță, diversitate și drepturile omului.
2. **Formarea cadrelor didactice**: profesorii trebuie să fie instruiți să identifice semnele de violență și să răspundă prompt și eficient în astfel de situații. Ei trebuie să înțeleagă impactul violenței asupra dezvoltării elevilor și să aplice măsuri preventive.
3. **Colaborarea cu părinții**: o relație strânsă între școală și familie poate contribui semnificativ la prevenirea violenței. Părinții trebuie să fie implicați în educația copiilor lor și să sprijine măsurile educaționale implementate în școli.
4. **Intervenția timpurie**: este important ca violența să fie identificată și abordată cât mai devreme posibil. Atunci când un elev manifestă comportamente violente sau este victima violenței, intervențiile rapide și suportul psihologic sunt esențiale.
5. **Promovarea unui climat școlar pozitiv**: școlile trebuie să creeze un mediu în care toți elevii se simt în siguranță și respectați. Acest lucru se poate realiza prin dezvoltarea unor politici de disciplină clare și prin stimularea comportamentelor pozitive.

Atunci când violența s-a produs deja, trebuie implementate măsuri clare pentru a combate acest fenomen și a reduce efectele sale pe termen lung. Aceste măsuri includ:

- **Pedeapsa și responsabilizarea**: elevii care manifestă comportamente violente trebuie să fie trași la răspundere. Aceste sancțiuni trebuie să fie echitabile și să fie aplicate în mod consecvent, fără a face discriminări.
- **Suport psihologic pentru victime și agresori**: atât victimele violenței, cât și cei care manifestă comportamente agresive, trebuie să beneficieze de consiliere psihologică. În multe cazuri, violența este un simptom al unor probleme mai profunde care trebuie tratate pentru a preveni recidiva.
- **Campanii de sensibilizare**: campaniile de conștientizare, atât în școli, cât și în comunități, pot ajuta la educarea elevilor și a cadrelor didactice în privința gravității violenței și a modului în care aceasta poate fi prevenită.
- **Crearea unui sistem de suport în școală**: este esențial ca școlile să dispună de un sistem eficient de raportare și de suport pentru elevi. Acesta poate include grupuri de sprijin, linii telefonice de urgență și aplicații pentru raportarea cazurilor de violență.

Violența în mediul școlar este un fenomen complex, care necesită o abordare integrată și colaborativă între autorități, școli, părinți și comunitate. Prevenirea și combaterea violenței nu se limitează doar la aplicarea unor sancțiuni, ci implică și promovarea unui climat educațional sănătos, bazat pe respect, toleranță și empatie. Doar printr-o acțiune comună, dedicată și pe termen lung, putem asigura un mediu școlar sigur și stimulativ pentru dezvoltarea armonioasă a tinerelor generații.

SPUNE NU VIOLENȚEI

Roman Andreea
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan" Bacău

Violența! O întîlnim peste tot, pe stradă, la televizor, în ziare, la școală, în magazine, de multe ori acasă și începem să credem că face parte din existența noastră, deci trebuie să o tolerăm. FALS!

În spatele oricărei acțiuni există întotdeauna o motivație, astfel că în ceea ce privește violența găsim motivații și cauze din cele mai diverse: la nivel individual – lipsa educației, carențe în comunicare, o imagine de sine slabă, agresivitate și violența în familie etc.; la nivel global – cauze religioase, economice și teritoriale. Oricum am privi tipurile de manifestări ale violenței este nevoie de mai multi indivizi pentru a susține o cauză, fie ea chiar și prin violență, ceea ce reduce totul din nou la nivel individual. Dacă individul care aderă la o astfel de cauză nu ar tolera exprimarea violentă a credințelor și nevoilor sale, atunci nucleul respectiv s-ar disipa. Probabil că nu ar mai fi razboaie.

În problematica prevenirii criminalităţii este vorba de responsabilizarea cetăţenilor privind adoptarea unui comportament prudent şi de conştientizarea riscurilor. Există un nivel de indisciplină inerent în şcoli, ca rezultat al faptului că elevii sunt la o vârstă la care sunt tentaţi să treacă peste reguli, iar această indisciplină poate duce la un comportament violent.

În şcoală sunt des întâlnite injuriile, jignirile, îmbrâncelile, intimidările, vulgarităţile. Conflictele au de cele mai multe ori o justificare minoră, însă pot culmina cu agresiuni fizice. Elevii nu discută cu profesorii şi preferă să-şi rezolve singuri conflictele ce apar între ei, fără implicarea cadrelor didactice, dar simt nevoia unor ore în care să discute despre problema conflictului, metode şi tehnici de negociere a conflictelor sau despre consecinţele comportamentului violent.

În procesul de instruire accentul cade pe rolul răspunderii personale. Nu trebuie promovată atitudinea de a tolera violenţa (în cazul bătăilor din curtea şcolii, sau în clasă), ci de a lua atitudine, după posibilităţi, împotriva violenţei.

Copiii sunt în şcoală şase sau şapte ore pe zi. În rest sunt acasă, pe stradă, se uită la televizor. Tot ce învaţă în şcoală – cum să vorbească, cum să se poarte – este contrazis de ce văd în rest. Şcoala singură nu poate să reziste tendinţei actuale. Este nevoie de o politică hotărâtă de combatere a violenţei sociale şi de educare a adulţilor.

Poliţiştii din cadrul Biroului de Analiză şi Prevenire a Criminalităţii fac câteva recomandări tuturor elevilor:

- **Fiţi politicoşi**!!! atât în mediul real cât şi în cel virtual, folosiţi cuvinte şi expresii precum: **mulţumesc, te rog, cu plăcere, scuză-mă, iartă-mă**.
- Dacă intri într-o ceartă sau dispută, **fii primul care renunţă** deoarece aceste conflicte minore pot duce uşor la bătaie şi poţi fii rănit sau poţi fii catalogat drept un bătăuş.
- Dacă împingi sau loveşti pe cineva involuntar, **cere-ţi scuze** şi nu te gândi că ceilalţi vor râde de tine, este un exemplu de educaţie şi pentru asta mergi în fiecare zi la şcoală.
- Dacă un coleg te constrânge prin ameninţări să faci ceva, **refuză categoric** şi spune despre acest fapt unui adult (părinte, profesor, psiholog) şi **solicită sprijin** dacă eşti şicanat sau umilit.
- Dacă observi un conflict între colegi este bine să încerci să-l aplanezi, dar încearcă să îi convingi şi pe alţii să te ajute, sau să anunţe pe cineva (personal de pază, profesori), astfel încât să nu devii parte activă la conflict fără să vrei iar intenţia ta de aplanare să fie prost înţeleasă.
- Siguranţa voastră depinde şi de modul de comportare în zonele din apropierea şcolii, atunci când ieşiţi în pauze dar şi când absentaţi de la ore sau plecaţi spre casă. Dacă aţi fost implicaţi în conflicte cu alţi colegi în timpul orelor evitaţi să vă "reglaţi conturile" după ore chemând alte ajutoare (prieteni, fraţi, verişori, etc.). Acest mod de rezolvare a problemelor minore poate duce la altele mai grave care să vă afecteze pe termen lung.

Pentru școala contemporană, inițierea și desfășurarea unor activități educative centrate pe problematica violenței și agresivității trebuie să reprezinte o prioritate. Prin specificul lor, orele de consiliere și dirigenție favorizează procesul de dezvoltare personală și de influențare interpersonala, care poate începe de la vârstă școlară mică și poate însoți copilul de-a lungul tuturor etapelor maturizării sale, pe toată durată școlarității. Strategiile de prevenire și combaterea violenței includ:

- Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor. Rolul învățătorului este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina sa-și respecte colegii și cadrele didactice.

• La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. În condițiile în care situațiile de violentă școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia să fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul, medicul, reprezentanți, primăriei).

• O strategie de prevenire si combatere a violenței, este elaborarea R.O.I., prezentarea acestuia elevilor si părinților.

• Înființarea unui centru de intalnire cu părinții si elevii unde se poate mediatiza, dezbate acte de constatare a gradului de violenta si supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video.

• Pentru a evita evoluția și perpetuarea violenței în mediul școlar, este necesar ca M.E.C să aibă o bună colaborare cu Mass-Media (C.N.A) și să semnaleze părinților impactul pe care vizualizarea emisiunilor necorespunzătoare vârstei îl are asupra copilului, căci sprijinul familiei este hotărâtor.

Concluzii: Deși este imposibil să se elimine complet violenta scolară, luarea măsurilor adecvate pentru a reduce factorii de risc pentru violenta scolară este importantă în asigurarea succesului. Pentru asigurarea unui sistem de sigurantă scolară și a unui climat optim procesului de invătare în școli, este necesară implicarea proactivă, decisă și între limite bine-stabilite a mai multor instituții iar în centrul acestei cooperări se va afla, în permanentă școala căreia îi revine un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivitătii sunt în mediul școlar, ci și în situația în care sursele se află în mediul extern.

Bibliografie: -Cowan, K., & Paine, C. (2013, March) "Siguranţa şcolară. Ceea ce chiar funcţionează. Principiul conducerii", pp. 12–16.

-Maschi, T., & Bradley, C. (2008). „Explorarea influenţei moderatoare a colegilor delicvenţi în legătura traumă, furie şi violenţă în rândul tinerilor de sex masculin. Implicaţii pentru practica asistenţei sociale. Adolescentul jurnal de asistenţă socială" -

PRINCIPALELE TULBURĂRI DE COMPORTAMENT LA ADOLESCENȚI

Ros Natasa Lucretia

Clasificarea tulburărilor de comportament

Criza de adolescență este marcată de multiple conflicte interne și externe, conflicte de dezvoltare, acte impulsive, ostilitate în raport cu acceptarea autorității adulților, a restricțiilor impuse de către aceștea, revoltă împotriva normelor și modelelor culturale ale acestora. Opunându-se adulților, adolescenții caută să-și confirme identitatea personală, autonomia din punct de vedere moral, refuzând valorile morale impuse pe care le văd stăine, restrictive în ceea ce privește posibilitatea afirmării. Andre Berge afirmă că această opoziție are drept bază nevoia de structurare a caracterului : „Caracterele se formează,în general ,prin opoziție : *nu,* copilul devine conștient de personalitatea sa, prin acest simplu cuvânt el se diferențiază de restul lumii".

Această perioadă de criză a fost mult discutată,găsindu-i-se atât caracteristici pozitive cât și negative, în general este văzută ca o treaptă necesară spre maturizare și se vorbește de o durată a ei dictată de intensitatea cu care este trăită. Adolescența pregătește indivitul pentru viitor, pentru viața social, însă dacă aceasta se schimbă mereu, adolescentul este forțat să se acomodeze pentru un scurt timp. Astfel spus adolescențele se susced deoarece nici una dintre ele nu pregătește pentru etapa următoare pentru că pur și simplu etapele devin paralele.

În literatura de specialitate se vorbește despre necesitatea acestor crize în evoluția copilului deoarece "lupta contrariilor "are efcte pozitive pentru dezvoltare: "... se admite în mod curent necesitatea crizelor în educația unui copil, cu condiția să nu fie continue și, de asemenea, cu condiția să nu ajungă la un grad de intensitate prea mare ".

Diversele cercetări întreprinse de specialști au relevat faptul că această perioadă este relativă ca prezență și durată ea depinzând de contextul educațional și social în care adolescentul trăiește. La fel de relative sunt și tulburările de comportament. Ele apar în situații de negare a statutului adolescentin, de ambiguitate a acestuia, de oscilație a personalității, specialiștii vorbind de o "patologie a normalului "specifică acestei vârste. Deoarece procesul adaptării

umane este foarte complex, comportamentul are asspecte multiple ce nu pot fi puse totdeauna în interdependență. Ca expresie externă a personalității și implicit a caracterului, a tipullui de relație pe care adolescentul o stabilește cu lumea exterioară, comportamentul, conduita poate să exprime:

- tendințele, trebuințele, pulsiunile interne cu caracter involuntar și inconștient;
- trebuințele afective slab controlate volitiv;
- structurile conative;
- viața intelectuală imaginația, memoria gândirea.

Tulburări de comportament ca expresie externă a celor caracteriale nu trebuie considerate drept boală, ele putând să apară la adolescenți sănătoși pe fondul relației lor cu lumea exterioară.

în situața bolii, manifestării deviante ale comportamentului nu sunt decât simtome ale acestuia, rezultatul fondului patologic al individului.

Comportamentele, pe care le vom dezbate sunt tipice pentru particularitățile dezvoltării psiho-sociale a adolescentului, însă ele nu pot fi considerate acte care denotă tendința spre cronicizare în orce situație. Tulburări de comportament la adolescent pot să apară pe un fond sănătos, ca urmare a alterării relațiilor cu lumea exterioară. Din punct e vedere etiologic Viorel Ghiran vorbește de următoarele tipuri de tulburări:

- tulburări de conduită de tip biopsihologic cu caracter de criză (“ criza de adolescență
- tulburări de conduită de tip carențial (carențe afective,educative,sociale) prezentate la copii sănătoși, din punct de vedere psihic;
- tulburări de comportament sociopatic, cu determinare mai ales sociale și care explică comportamentele delictuale și antisociale;

~ tulburări de conduită de tip patologic determinate de o suferință psihică.

Tulburările de conduită se pot manifesta episodic sau neepisodic, tulburările episodice având un pronunțat caracter patologic ce le exclude din tratarea noastră.

Tulburările neepisodice sunt denumite tulburări de conduită, îmbracă forma tulburărilor de conduită, dacă au o durată mai mare de șase luni.

Ca forme particulare de manifestare aceste tulburări pot îmbrăca forma negativismului, agresiunii, minciunii, furtului, fuga de la școală fuga de la casa de copii, vagabondaj, forme pe care ne propunem să te abordăm în continuare.

Negativismul

Debutează în general prin refuzul autorității educatorului, care se extinde apoi la nivelul autorității școlare și sociale. Se naște astfel o stare conflictuală permanentă, care la rândul ei generează o reacție de excludere din partea adulților, sancțiuni și pedepse diverse, de multe ori corporale.

Principala cauză a negativismului trebuie căutată în mediu din cadru grupului, Fiind vorba de o degenerare a relației afective dintre adolescenți și educatori. Este vorba mai ales de cultivarea necorespunzătoare a sentimentului de respect și dreptate, în raport cu autoritatea sau impunerea forțată a autorității prin pedepse fizice.

Poate fi vorba și de un mediu extrem de permisiv în care tânărul a crescut, iar pierdera controlului asupra lui la adolescență este deosebit de facilă în urma mutării dintr-o grupă în alta. Sunt situații în care apar manifestării specifice ale unei personalități disarmonice, leziuni ale sistemului nervos central sau retardări psihice, dar ele nu fac obiectul temei puse în discuție.

În situația adolescenților normali, din punct de vedere fizic și psihic, opoziția apare de cele mai multe ori ca formă de apărare *a libertății* sale.

Negativismele pot îmbrăca forma încăpățânării, împotrivirii, nesupunerii manifestându-se fie pasiv, printr-o rezistență permanentă în fața cerințelor exterioare, fie însoțite de manifestări verbale agresive.

În general cauzele se grupează în jurul următoarelor probleme întâlnite la adolescent:

- suprasolicitare școlară impusă cu brutalitate;

subsolicitare constantă care generează la adolescenți un sentiment de inutilitate al oricărei acțiuni în sensul precizat de adult;

- trăirea sentimentului că este nedreptățit, nerespectat de adulți apărând astfel frustrarea cu efectele menționate pe parcursul lucrării.

Minciuna

Este o tulburare de comportament care deschide drumul unor forme mai complexe pe care le acompaniază apoi.

La adolescență apare conștiința neprevăzutului, dar e mai puternic scopul urmărit prin ascunderea adevărului. Este o falsificare intenționată, iar perseverarea în minciună duce la formerea unor deprinderi negative de durată cu consecințe negative asupra Individului ați a mediului său de viață.

Din perspectivă etică "minciuna" este considerată un act responsabil, care reflectă obișnuința de a denatura adevărul conștient în vederea inducerii în eroare a unor persoane. Minciuna care prezintă periculozitate individuală și socială exprimă o structurare clară a unei trăsături negative de caracter.

Agresiunea

Este o formă destul de frecventă la adolescenți și duce la excludere, la ratarea realizării personale. Ea poate îmbrăca forma agresiunii verbale sau fizice și se poate manifesta în raport cu persoane sau obiecte.

Actul agresiv este însoțit fie de un sentiment de satisfacție fie de ură ceea ce atestă un raport afectiv dereglat între tânăr și lumea înconjurătoare.

Această alterare a relației adolescentului ocrotit cu lumea exterioară este originea motivației agresiunii sale.

Agresiunea este determinată, deci de prezența unei stări coflictuale gravesau de carențe educative ce pot duce la agresiuni în grup, frecvente în rândul adolescenților.

Se consideră că agresivitatea umană își are originea în condițiile sociale, iar înnăscute este numai predispoziția fiecărui individ de a căuta un mode social de a reacfona agresiv în situațuii frustrările. În timp adolescentul se orientează spre un anumit model uneori învățând, în mod greșit, că agresiunile pot conduce la succes, fapt pentru care te folosește în vederia impunerii propriei păreri, atitudini sau te folosește ca pe un act de răzbunare.

Sunt situații când agresiunile nu au o justificare clară ci ele țin de un impuls de moment. Manifestările agresive pot să apară în vederea apărării unor obiecte personale, a unui loc într-o ierarhie, disputarea rivalității în raport cu prietenii, apărarea unor parteneri sociali, pedepsirea unor comportamente nepermise.

Manifestările agresive sunt mai frecvente 1a băieți și pot îmbrăca o formă explozivă (mânie, furie) sau forma urii ca răspuns pe care adolescentul îl dă unei situași frustrante, de culpabiliate, de insecuritate, de teamă.

Furtul

Este prezent destul de des la copii, iar manifestarea lui la adolescență este destul de gravă mai ales în situația când se observă tendința de structurare clară a unei astfel de conduite.

Gravitatea actului săvârșit ține de valoarea bunurilor sustrase, de modul de acțiune și de asociere cu alte conduite negative. În cazul adolescenților, furtul reprezintă o tulburare gravă deoarece aceștia au capacitatea de a stabili însemnătatea propriei acțiuni în raport cu normele morale elementare însușite încă din copilărie.

Se poate vorbi de furtul ocazional sau premeditat când autorul mizează pe imposibilitatea de a fi descoperit, gândind anticipat acțiunea.

Aceasta relevă o tendință mult mai accentuată spre delicvență și poate fi pasul care premerge furtul în grup și tâlhăriile, acestea intrând sub icidența normelor penale.

Ca tulburare de comportament furtul, cu periculozitate mai scăzută, care nu este "profesional este pus în discuție.

La apariția acestor tulburări stau aceleași condiții de natură conflictuală și educativă, însă un rol însemnat îl joacă educația primită la grupă.

De asemenea nu sunt excluse situațiile când este vorba de manipularea adolescentului fie de către adulți, fie de prieteni cu devieri mai accentuate, care coordonează activitatea în grupul respectiv.

În literatura de specialitate sunt menționate trei categorii de furturi în funcție de modul cum autorul se raportează la faptul săvârșit:

a) furtul delicvent dictat de dorința de a obține obiectul cu orce preț, acțiunea adolescentului fiind realistă logică;

b) furtul nevrotic când autorul caută pedeapsa pe care o consideră necesară în vederea stabilirii unui acord cu lumea exterioară, acest tip de furt este marcat de absurditatea aparentă, autorul nefolosind obiectele sustrase, actul în sine având o valoare simbolică compensatorie;

c) furtul caracterial care poate fi considerat o formă de manifestare a agresivității, o formă de protest, de exprimare a ostilitäp față de anumite persoane sau norme, obiectele sustrase neavând valoare pentru cel care efectuiază furtul.

Considerăm că forma de furt care se încadrează în subiectul acestei lucrări este ultima, primele două având fie coloratură delictuală pronunțată, fie substrat patologic clar.

Fuga și vagabondajul

Sunt considerate drept tulburări deosebit de grave deoarece oferă cadru prielnic apariției celorlalte forme de deviere de conduită, mai accentuate din punct de vedere ai gravidității. Fuga se poate limita numai la fuga de la școală sau poate să se extindă la fuga de la casă, caracterul repetitiv denotând apariția vagabondajului.

De asemenea se pot adăuga la cauzele amintite trăsături de instabilitate psihică a adolescentului, nevoia de aventură, de a sparge granițelelimpuse de adulți de a fi în consonanță cu grupul.

Fuga de la școală are o etiologie complexă. Pot fi puși în discuție fie factorii de personalitate, fie cei didactogeni care limitează obținerea satisfacției în urma participării adolescentului la activitățile școlare. Fuga adolescentului cuprinde trei mari forme importante:

a) voiajul - se manifestă ca un fenomen normal, stimulat de curizitatea adolescentului și dorința de a vedea lucruri noi;

b) fuga propiu-zisă - manifestă în situații conflictuale și situați stresante, abandon maltratare lipsa de speranță și dorința de răzbunare.

c) fenomenul "drumului" sau așa numitul vagabondaj, tendința adolescentului de a părăsi definitiv familia sau mediu social, scopul drumului având doar un rol secundar.

Fuga o putem împărți în două categorii: fuga normală și fuga patologică.

Ocupându-se de fuga patologică, psihiatri descriu comportamentul adolescentin ca un impuls inevitabil ca un gen de automatism, în virtutea căruia tânărul se eliberează de cerințele adaptării la realitate, în conditiile în care mecanismele sale inhibitorii apar dereglate.

Fuga normală apare ca rezultanta unei orientări a personalității, voință și asumată conștient de adolescenți. Așa cum arată rezultatele mai multor cercetări se evidențiază următoarele caracteristici care definesc pe adolescenți fugi de cei delicvenți:

- gradul ridicat de nevrotism, concretizat în tendințele de slabă adaptabilitate și lipsă de integrare a personalității;

- tendința de anxietate difuză - constând în ambivalența atitudinală dorința de trăi conform proiectelor personale de viață dublată de îngrijorarea provocată de angajamente condiționate de aceste proiecte;

- insatisfacțiile resimțite în legătură cu stimulentele oferite de mediu proximal, decalaje existente între aspirațiile personale și exigențele mediului;

- contacte interpersonale slabe în mediu proximal și conflicte frecvente cu acest mediu;

- dorința de evaziune în scopul stabilirii unor contacte interpersonale noi;

Fuga și vagabondajul sunt manifestări ale unei tendințe de evaziune dintr-un mediu pe care adolescentul nu-l percepe ca fiindu-i corespunzător pentru a se afirma, sau care produce o stare de tensiune internă, necontrolabilă de care nu se poate detașa prin alte mijloace.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof.Înv.Preșc. Cojocaru Mariana
Grădinița cu Program Prelungit nr.47, Municipiul Ploiești, Județul Prahova

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către copii cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școală, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență.

Dacă anterior violența școlară nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât nu rareori dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate -care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditară, dar este contagioasă.

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul școlar:

• Violența fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, deposedarea prin forță de bunuri, etc;

• Violența economică(materială) ce se răsfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

• Violența psihică ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul preșcolarilor, (multiple și greu de combătut) putem argumenta urmatoarele:

Încă de la vârsta preșcolară unii copii sunt martori ai violenței domestice (fizice,psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de violență ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu grădinița, grupul de prieteni sau școala, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, copii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. În ciclul primar se formează/dezvoltă dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățătură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violență;

Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violență;

Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violență îl constituie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fără a accentua consecințele acestor violențe asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violență (atât în programele pentru copii cât și în filme sau știri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice. Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însușirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

În apariția fenomenului violenței școlare nu sunt de neglijat managementul defectuos al clasei, deficiențele de comunicare între cadrele didactice și elevi, neadaptarea practicilor educaționale la o populație școlară în continuă schimbare.

Aflat în colectivitate, copilul își va organiza jocul și activitatea având ca suport violența vazută și va fi influențat de aceasta.

Aceste comportamente se vor manifesta în societate cu predilecție în școală, deoarece colectivul este mai numeros(spre deosebire de grupul de joacă), vârstele sunt relativ apropiate și apare dorința copilului de a deveni (ca în familie) centrul atenției.

Sub eticheta violenței școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, vătămarea corporală.

Prevenire și combatere:

Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptare unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corija abaterile, de a defini clar diferența dintre moral și imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influențat de imaginile vizualizate.

Rolul cadrului didactic este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor , prin acordarea de sarcini pe echipe. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

La nivelul grupei este indicată elaborarea unui set de reguli. Copiii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi lesne înțelese și respectate.

În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul

căreia să fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primăriei).

Această echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

O altă metodă de prevenire și combatere a violenței este elaborarea R.O.I., aducerea acestuia la cunoștintă atât elevilor cât și părinților și respectarea sa strictă. La înscrierea copilului în școală, părintele trebuie să semneze că este în acord deplin cu regulile acesteia, reguli ce pot stabili de la scăderea notei la purtare pâna la exmatricularea definitivă a elevului în cazul constatării unor fapte de violență ce ar periclita siguranța celorlalți.

La nivelul școlii se pot înființa grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție dificultățile muncii de formare a comportamentului prosocial al elevilor. Situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori să fie dezbătute în cadrul grupului.

Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții și elevii unde să se poată depista, mediatiza, și dezbate acte de violență școlară.

Ca masură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de către alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi incontestabile ale faptelor comise și ajută la luare unor măsuri imediate, nepermițând agravarea conflictelor.

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

„ÎMPREUNĂ, VOM REUȘI"

Prof. înv. preşcolar, Sime Gabriela-Adriana
Grădinița cu Program Prelungit „Floare de Colț" Beiuș

Voluntariatul înseamnă acumularea unei experiențe profesionale într-un anumit domeniu care să te ajute să experimentezi lucruri noi, să te dezvolți și să ajuți. Responsabilitatea este principiul care stă la baza voluntariatului, un al doilea element definitoriu fiind comunicarea. Voluntariatul înseamnă mai mult decât orice definiție, investiția în propria persoană. Tu te ajuți pe tine, ceea ce este comparabil cu școala vieții. Toate situațiile care pot interveni în finalizarea proiectului de voluntariat înseamnă acumularea de experiență profesională și învățarea gestionării crizelor de orice fel.

A fi voluntar este un lucru foarte important pentru fiecare dintre noi. Învățăm lucruri care ne vor ajuta în toate aspectele vieții, lucruri ca munca în echipă sau responsabilitatea dar și compasiunea și răbdarea în tot ceea ce facem.

Fiecare copil este diferit; acest lucru este exact ceea ce îl face să fie special. Există câteva lucruri esenţiale, comune tuturor copiilor: toţi au nevoie de dragoste, de securitate, hrană bună şi exerciţiu. Fiecare copil are nevoie să se simtă protejat şi acceptat; are nevoie ca ceilalţi să-l placă. Fiecare micuţ simte nevoia să fie călăuzit. Toţi copiii cresc şi se dezvoltă după acelaşi model. Ceea ce diferă este ritmul personal al fiecăruia.

Pornind de la trebuinţele preşcolarilor am putea încerca o definiţie a meseriei de educatoare: dragoste pentru copii; respect faţă de interesele şi capacităţile copiilor; capacitatea de a implica preşcolarii, conştient şi activ, în activităţile de învăţare, precum și în alte tipuri de activități educative, de responsabilizare socială și de voluntariat; încredere în capacităţile copiilor şi încurajarea lor permanentă; disponibilităţi de comunicare; afectivitate; colaborare; plăcerea de a călători în lumea basmelor şi a poveştilor; dragoste pentru poezie; plăcerea de a te mişca, de a dansa; capacitatea de a respecta libera opţiune a copiilor.

Profesionalismul educatoarei se manifestă în alegerea celor mai potrivite căi şi mijloace pentru a face accesibilă înţelegerea cunoştinţelor predate, priceperea de a organiza

sub diferite forme activităţile propuse, capacitatea de a înţelege copilul, de a-l sprijini şi încuraja atunci când este cazul.

Pentru a asigura dezvoltarea socio-emoțională a copiilor, este necesar ca întreaga noastră activitate la grupă să cuprindă activități, acțiuni sau elemente care să asigure formarea și dezvoltarea la copii a abilităților de interacțiune cu adulții, cu copiii de vârste apropiate, de a accepta și respecta diversitatea, formarea comoportamentelor prosociale.

Acțiunile desfășurate în cadrul parteneriatelor educaționale încheiate cu anumite instituții, cum ar fi: Inspectoratul pentru Situații de Urgență, Poliția, Comunitatea locală, Biserica, Căminul pentru Persoane Vârstnice, conduc la responsabilizarea copiilor și implicarea lor în activitățile de voluntariat.

Voluntariatul este activitatea de interes public desfășurată din proprie inițiativă de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi o contraprestație materială; activitatea de interes public este activitatea desfășurată în domenii cum sunt: asistență și serviciile sociale, protecția drepturilor omului, medico-sanitare, cultural, artistic, educativ, de învățământ, științific, umanitar, religios, filantropic, sportiv, de protecție a mediului, social si comunitar, și altele de tipul acesta.

Voluntariatul reprezintă un schimb reciproc avantajos între om și comunitate. Oricine dorește poate fi voluntar: copii, tineri, adulți, persoane de vârsta a treia, persoane cu și fără dizabilități, persoane de toate rasele și etniile, persoane implicate politic/religios sau nu, persoane cu studii postuniversitare și persoane fără studii sau cu studii minime, persoane cu venituri mari, medii sau mici.

Pentru a participa la o activitate de voluntariat trebuie în primul rând să-ți dorești lucrul acesta. Ceea ce faci trebuie să vină din inimă și nu dintr-o constrângere sau impunere din partea cuiva.

Copiii, de cele mai multe ori sunt considerați prea mici pentru a-și asuma responsabilități, dar, dacă li se oferă ocazia, ei pot deveni chiar un model pentru cei mari, ca vârstă sau ca statut în comunitate. Aceştia sunt creativi, activi, optimişti, visători şi manifestă

un entuziasm molipsitor, care poate antrena alți membri ai comunității în procesul de schimbare.

Voi acorda o importanță deosebită implicării preșcolarilor în acțiuni de voluntariat, învățându-i astfel să le pese de problemele comunității, să-și asume un rol activ și să genereze soluții creative la diversele probleme cu care se confruntă.

Noi, cadrele didactice avem nobila misiune de a-i forma pe copii în spiritul acestor valori umane care să le permită o bună integrare în societate.

PREVENIREA ŞI COMBATEREA VIOLENŢEI ŞCOLARE

Svetlana Ceapă, profesor de religie
Școala Gimnazială „Miron Costin", Galați

Școala are un rol important în prevenirea violenței, pentru că agresivitatea se regăsește uneori atât în mediul școlar cât și în afara școlii.

A elabora anumite strategii și proiecte de prevenire a violenței școlare implică analizarea tuturor factorilor (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului.

Cauzele care generează comportamente agresive, identificate de elevi sunt următoarele: nervozitatea; violența din familie; emisiunile și filmele agresive; consumul de alcool, tutun și droguri; rezultatele școlare scăzute; influența anturajului; dorința de demonstrare a forței, impunerea respectului; lipsa de educație.

Formele de agresivitate cu care elevii se confruntă cel mai des la școală sunt: lovirile colegilor, lovirile diverselor obiecte, mișcările neautorizate, intimidarea, folosirea cuvintelor obscene, refuzul, indisciplina, amenințările, jignirile, etc.

Pentru reducerea comportamentelor agresive se pot lua următoarele măsuri: (amenda, eliminarea, scăderea notei la purtare, exmatricularea, solicitarea psihologului școlar).

Analizând datele acestei cercetări se constată că violența în cadrul instituției noastre nu atinge un nivel alarmant, dar trebuie să existe o preocupare permanentă a școlii și a familiei în vederea prevenirii acestor comportamente. Elevii chestionați menționează că se confruntă cu forme ale violenței fizice (lovituri) și ale violenței verbale (injurii, amenințări, negativismul, refuzul de a realiza o sarcină). Implicarea fetelor, respectiv a băieților în acte de violență diferă. Fetele folosesc preponderent aspectele verbale, iar băieții cele fizice, dar și verbale.

Cauzalitatea violenței este complexă, existând numeroși factori precum:

Factorii sociali:

- marginalizarea economică şi socială care conduce la sentimente de inferioritate și frustrare;
- migraţia populaţiei în găsirea unui loc de muncă şi a unei surse de supravieţuire, dintr-o
  zonă în alta, inclusiv în străinătate;
- expunerea repetată la violenţa din mass-media îi face pe copii să accepte violenţa vieţii
  reale, dar şi să devină ei înşişi violenţi;
- reducea timpului alocat gândirii și lecturii, manipulează stările afective și deformează realitatea;
- tipul de muzica ascultat poate spori sau diminua creativitatea copiilor.

Factorii familiali:

- statutul marital al părinţilor (în special, divorţul);
- conflicte frecvente în familie, mai ales cele cauzate de lipsurile materiale şi de consumul de
  alcool;
- atitudinea indiferentă şi hiperpermisivă a părinţilor sau din contră, hiperautoritară a acestora;
- diminuarea autorităţii familiei, în general;
- lipsa afecțiunii, slaba comunicare cu familia.

Factorii de personalitate:

- imaturitate afectivă;
- instabilitate emoţională;
- trăsături impulsive şi agresive;
- slaba rezistenţă la frustrare;
- tendinţe egocentrice, cu exacerbarea trebuinţelor proprii şi ignorarea nevoilor celorlalţi;
- diminuarea sau lipsa autocontrolului;
- situarea la o vârstă la care se manifestă aşa-zis „criză de identitate", în care adolescentul abandonează modelele după care s-a orientat în copilărie şi este în căutarea altora, de obicei opuse celor anterioare. Ca urmare tot ceea ce reprezintă autoritate (de la părinte şi dască şi până la persoane ce exercită control şi ordine la nivel comunitar) este ignorat, criticat.
- spirit de grup prin copierea şi adoptarea conduitelor negative ale unui anturaj certat cu legea;
- ostilitate şi nedeschidere spre dialog şi comunicare;
- lipsa de preocupare pentru sarcinile școlare, absenteism, eșec școlar.

Sugestii pentru părinți în vederea prevenirii comportamentelor violente ale copiilor:

- Construiţi o relaţie bazată pe încredere şi afecţiune cu copilul;
- Asiguraţi-vă că tânărul este cât mai mult timp supravegheat;
- Oferiţi modele de comportament;
- Stabiliţi reguli clare şi urmăriţi respectarea lor;
- Monitorizaţi aspectele de violenţă cu care intră în contact copilul prin media.

În acest sens se impune o atenţie sporită şi respectarea unor reguli de bază: limitarea timpului petrecut de copil la TV (o oră, maximum două ore) cunoaşterea conţinutului programelor urmărite de copii; discutarea scenelor de violenţă vizionate de către copii; discutarea consecinţelor grave pe care le are comportamentul violent în realitate; analiza modalităţilor de rezolvare a problemelor fără folosirea violenţei.

La nivelul școlii violența poate fi prevenită și combătută prin:

- realizarea unor campanii educative împotriva violenței coordonată de comisia de specialitate;
- gestionarea situațiilor conflictuale la nivelul clasei, implicarea cât mai mult a elevilor în

activitățile școlare;

- consilierea elevilor, dar și a familiilor care se confruntă cu acte de violență;
- înființarea unor grupuri de dezbateri în care să se pună în discuție modalitățile de formare a
  comportamentului prosocial al elevilor;
- conștientizarea elevilor asupra responsabilităților și sancțiunilor menționate în regulamentul
  școlar intern dezbătute în cadrul grupului;
- dezbaterea în cadrul grupului a situațiile problemă expuse, de unul sau mai mulți profesori;
- consultarea cu părinții și elevii în vederea soluționării situațiilor conflictuale.

În condițiile în care situațiile de violență școlara nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe în cadrul căreia să fie incluse atât cadrele didactice, cât si psihologul scolii, medicul, reprezentanți ai politiei.

Este important ca împreună, părinţi şi educatori, să facem totul pentru a învăţa copiii să recunoască şi să se apere de potenţiali abuzatori, să nu fie lăsaţi nesupravegheaţi, să le cunoaştem prietenii, să le explicăm diferenţa dintre comportamentul afectuos şi cel sexual sau cum să reziste tentaţiilor, să nu fim indiferenţi faţă de orice formă de abuz.

În ceea ce priveşte opinia publică, este necesară organizarea de întâlniri cu diferite categorii (părinţi, adolescenţi, educatori, persoane care îngrijesc copilul) pe teme specifice, informarea acestora cu privire la abuz, formele şi consecinţele acestuia.

Situaţiile de abuz din şcoală pot fi înlăturate dacă fiecare dintre noi îşi dezvoltă următoarele competenţele didactice: răbdarea, comunicarea empatică, disponibilitatea pentru acceptarea schimbărilor, abilităţi de comunicare cu persoane ce aparţin unor grupuri sociale şi etnii diferite, stăpânirea problematicii abuzului, cunoaşterea cauzelor, a modalităţilor de manifestare şi a posibilităţilor concrete de îndrumare şi soluţionare a situaţiei de abuz.

Copilul care îşi cunoaşte drepturile are şansa de a se apăra împotriva abuzului. De aceea, nu lipsite de importanţă sunt lecţiile de educaţie civică, opţionalele de educaţie pentru drepturile copilului, alte mijloace de exprimare liberă a opiniilor copiilor (reviste pentru copii, emisiuni radio, cărţi scrise şi ilustrate de către copii).

Deși este imposibil să se elimine complet violența școlară, luarea măsurilor adecvate pentru a reduce factorii de risc pentru violența școlară este importantă în asigurarea succesului. Pentru asigurarea unui sistem de siguranţă şcolară şi a unui climat optim procesului de învăţare în şcoli, este necesară implicarea proactivă, decisă şi între limite bine-stabilite a mai multor instituţii iar în centrul acestei cooperări se va afla, în permanenţă şcoala căreia îi revine un rol important în prevenirea violenţei şi asta nu numai în condiţiile în care sursele agresivităţii sunt în mediul şcolar, ci şi în situaţia în care sursele se află în mediul extern.

Bibliografie:
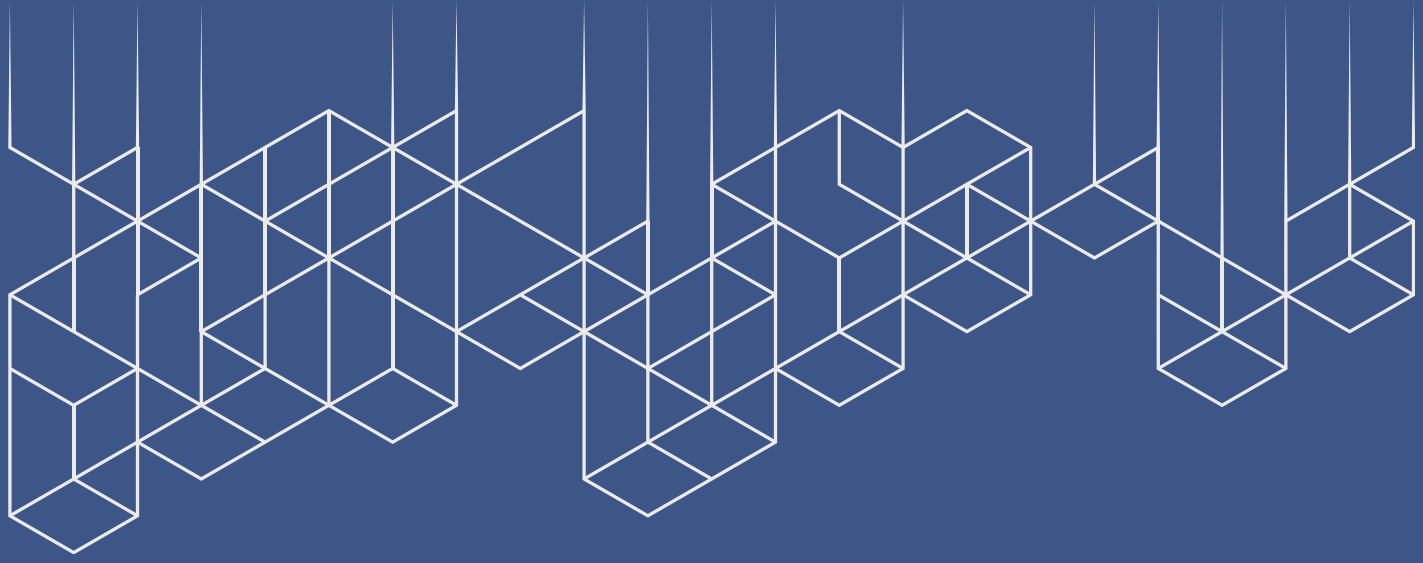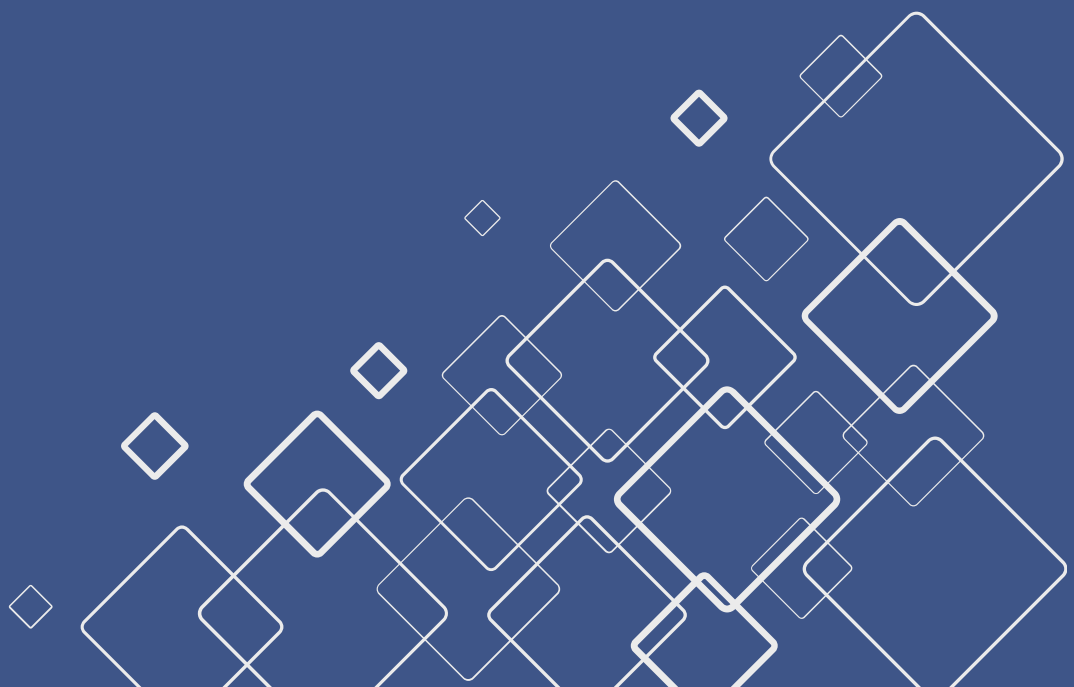
1. Iluț, P., *Valori atitudini si comportamente sociale – Teme actuale de psihosociologie,* Editura Polirom, Iași, 2004;
2. Marinescu, S., *Invitaţie la educaţie,* Editura Carminis, Pitești, 2007;
3. Neculau, A., *Violența – Aspecte psihosociale*, Editura Polirom, Iași, 2003;
4. Salavastru, D., *Violența în mediul școlar*, Editura Polirom, Iași, 2003.